

Saengtham College Journal

วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2023/2566

วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม มีความยินดีรับบทความวิจัย บทความวิชาการ บทความปริทัศน์ หนังสือและบทความปริทัศน์ด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษาคาทอลิก ที่ยังไม่เคยเผยแพร่ในเอกสารใดๆ โดยส่งบทความมาที่ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม จะส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการ เพื่อประเมินคุณภาพบทความว่าเหมาะสมสำหรับการตีพิมพ์หรือไม่ หากท่านสนใจกรุณารายละเอียดรูปแบบการส่งต้นฉบับได้ที่ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/scj>

เจ้าของ

วิทยาลัยแสงธรรม, สภาการศึกษาคาทอลิกแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์

1. เป็นเวทีเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการของคณาจารย์ทั้งในและนอกวิทยาลัย ตลอดจนนักวิชาการอิสระ
2. เชื่อมโยงโลกแห่งวิชาการ และเผยแพร่องค์ความรู้ทางปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษา ให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและสังคมส่วนรวม
3. ส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ทางด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษาเพิ่มมากขึ้น

ลิขสิทธิ์

ต้นฉบับที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ถือเป็นกรรมสิทธิ์ของวิทยาลัยแสงธรรม ห้ามนำข้อความทั้งหมดไปตีพิมพ์ซ้ำ ยกเว้นได้รับอนุญาตจากวิทยาลัยแสงธรรม

ความรับผิดชอบ

เนื้อหาและข้อคิดเห็นใดๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ถือเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนเท่านั้น

จัดพิมพ์โดย: ศูนย์วิจัยค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

ปก/รูปเล่ม: นางสาวสุกานดา วงศ์เพ็ญ พิสูจน์อักษร: อาจารย์สุดหทัย นิยมธรรม และ
นางสาวพิมพ์ฤทัย วิชัยธรรมคุณ

วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม

ได้ผ่านการประเมินคุณภาพวารสาร จากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (TCI)

รอบที่ 4 (ปี พ.ศ. 2563-2567)

โดยจัดอยู่ในกลุ่ม 2 เป็นวารสารที่ผ่านการรับรองคุณภาพของ TCI และอยู่ในฐานข้อมูล TCI

นโยบายของวารสารและขอบเขตการตีพิมพ์

- กำหนดการตีพิมพ์วารสาร มีกำหนดออกปีละ 2 ฉบับ

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

- ประเภทบทความที่รับตีพิมพ์

บทความวิจัยและบทความวิชาการ (ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

- ประเภทของการ Peer Review

ผู้ประเมินไม่ทราบชื่อผู้แต่งและผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้ประเมิน (Double-blind peer review)

- กระบวนการพิจารณาบทความ

บทความที่จะได้รับการพิจารณาลงตีพิมพ์จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อนโดยสารบทความและแนวการเขียนจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร และผ่านการพิจารณาจากกองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 3 ท่าน โดยจะมีกระบวนการดังต่อไปนี้

- เมื่อส่งบทความผ่านระบบออนไลน์ และได้รับอีเมลจากระบบของวารสารฯ ถือว่ากองบรรณาธิการได้รับบทความเรียบร้อยแล้ว

- กองบรรณาธิการจะพิจารณาเบื้องต้น โดยตรวจสอบหัวข้อและเนื้อหาของบทความถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และรูปแบบของวารสาร การคัดลอก เพื่อส่งให้กับผู้ส่งบทความนำกลับไปแก้ไขเบื้องต้นก่อนที่จะดำเนินการในขั้นตอนต่อไปหรือปฏิเสธการลงตีพิมพ์

- เมื่อกองบรรณาธิการพิจารณาเห็นควรให้ดำเนินการส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อทำการกลั่นกรองต่อไป บรรณาธิการจะแจ้งผู้เขียนให้ชำระค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดทำวารสาร โดยมีอัตราค่าใช้จ่ายฯ บทความละ 3,000 บาท

- * บทความที่ไม่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิและกองบรรณาธิการ ทางวารสารฯ ขอสงวนสิทธิ์ในการคืนเงิน ไม่ว่าในกรณีใดๆ ทั้งสิ้น*

- กองบรรณาธิการจะส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของบทความว่าอยู่ในระดับที่เหมาะสมที่จะลงตีพิมพ์หรือไม่ โดยในกระบวนการพิจารณาครั้งนี้นี้ ผู้ทรงคุณวุฒิจะไม่สามารถทราบข้อมูลของผู้ส่งบทความ (Double-Blind Peer Review)

- เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาแล้ว กองบรรณาธิการจะตัดสินใจโดยอิงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิว่าบทความนั้นๆ ควรได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธการลงตีพิมพ์ในวารสารหรือควรให้ผู้ส่งบทความนำกลับไปแก้ไขให้แล้วเสร็จตามกำหนดก่อนพิจารณา

- กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้ส่งบทความทราบเมื่อบทความผ่านการพิจารณาตีพิมพ์บทความ

5. จรรยาบรรณการตีพิมพ์

บทความที่นำมาสมัครลงตีพิมพ์ในวารสารต้องไม่เคยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่มาก่อน และไม่ส่งต้นฉบับบทความซ้ำซ้อนกับวารสารอื่น รวมทั้งผู้เขียนบทความต้องไม่ละเมิดหรือคัดลอกผลงานของผู้อื่น

6. ค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์

บทความที่ส่งมาเพื่อขอตีพิมพ์จะต้องชำระค่าธรรมเนียมการตีพิมพ์ หลังจากกำหนด Peer Review ประเมินบทความได้แล้ว และในกรณีที่บทความได้รับการประเมินผลไม่สามารถตีพิมพ์ได้ ท่านจะไม่ได้รับค่าตีพิมพ์คืนในทุกกรณี โดยมีอัตราการเก็บค่าตีพิมพ์ บทความละ 3,000 บาท

หมายเหตุ: ระยะเวลาดำเนินการไม่น้อยกว่า 2 เดือน ขึ้นอยู่กับคุณภาพของบทความและดำเนินการแก้ไขบทความ

จริยธรรมการตีพิมพ์

บทบาบทและหน้าที่ของผู้เขียนบทความ

1. บทความที่จะได้รับการพิจารณาลงตีพิมพ์จะต้องเป็นบทความที่ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อนและไม่ส่งต้นฉบับบทความซ้ำซ้อนกับวารสารอื่น
2. เนื้อหาของบทความจะต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของวารสาร
3. บทความต้องไม่คัดลอกผลงานของผู้อื่น
4. ผู้เขียนต้องอ้างอิงผลงานของผู้อื่น หากมีการนำผลงานเหล่านั้นมาใช้ในบทความของตนเอง เช่น ภาพ ตาราง เป็นต้น
5. ผู้เขียนต้องตรวจสอบความถูกต้องของรายการเอกสารอ้างอิง ทั้งในแง่ของรูปแบบและเนื้อหา
6. ผู้เขียนบทความจะต้องปรับบทความตามรูปแบบและขนาดตัวอักษรตามแบบฟอร์มของวารสาร
7. ผู้เขียนที่มีชื่อปรากฏในบทความทุกคน ต้องเป็นผู้ที่มีส่วนในการดำเนินการบทความจริง
8. ผู้เขียนต้องระบุแหล่งทุนที่สนับสนุนในการทำวิจัยนี้ และ/หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนจะต้องระบุในบทความ และแจ้งให้บรรณาธิการทราบ
9. ผู้เขียนไม่ควรนำเอกสารวิชาการที่ไม่ได้อ่านมาอ้างอิง หรือใส่ไว้ในเอกสารอ้างอิง และควรอ้างอิงเอกสารเท่าที่จำเป็นอย่างเหมาะสม ไม่ควรอ้างอิงเอกสารที่มากเกินไป
10. การกล่าวขอบคุณผู้มีส่วนช่วยเหลือในกิตติกรรมประกาศนั้น หากสามารถทำได้ผู้เขียนบทความควรขออนุญาตจากผู้ที่เกี่ยวข้องจะขอบคุณเสียก่อน
11. ในบทความผู้เขียนจะต้องไม่รายงานข้อมูลที่คลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างข้อมูลเท็จ หรือการปลอมแปลง บิดเบือน รวมไปถึงการตกแต่ง หรือ เลือกลงแสดงข้อมูลเฉพาะที่สอดคล้องกับข้อสรุป

12. กรณีที่ผลงานเป็นการศึกษาวิจัยและทำการทดลองในคนหรือสัตว์ทดลอง โดยการทดลองในคนอาจส่งผลกระทบต่อศักดิ์ศรี สิทธิ ความปลอดภัย และสุขภาพของคน ขอให้แนบหนังสือรับรองจริยธรรมจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์หรือสัตว์ทดลอง ทั้งนี้ การอนุมัติให้ลงตีพิมพ์ขึ้นอยู่กับพิจารณาจากกองบรรณาธิการวารสารฯ ถือเป็นที่สุด

บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการวารสาร

1. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาคุณภาพของบทความ เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่ตนรับผิดชอบ และไม่ตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์ที่อื่นมาแล้ว
2. บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน และผู้ประเมินบทความแก่บุคคลอื่นๆ
3. บรรณาธิการมีหน้าที่พิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง และให้ผลที่น่าเชื่อถือ โดยนำผลของการวิจัยมาเป็นตัวชี้ว่า สมควรตีพิมพ์เผยแพร่หรือไม่
4. บรรณาธิการต้องไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียนและผู้ประเมิน
5. บรรณาธิการต้องมีการตรวจสอบบทความในด้านการคัดลอกผลงานผู้อื่น (Plagiarism) อย่างจริงจัง
6. เมื่อบรรณาธิการตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่น จะต้องระงับการประเมินและติดต่อผู้เขียน เพื่อพิจารณาตอบรับหรือปฏิเสธการตีพิมพ์
7. หากบรรณาธิการตรวจพบว่า บทความมีการลอกเลียนบทความอื่นโดยมิชอบ หรือมีการปลอมแปลงข้อมูล ซึ่งสมควรถูกถอดถอน แต่ผู้เขียนปฏิเสธที่จะถอนบทความ บรรณาธิการสามารถดำเนินการถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เขียน ซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของบรรณาธิการ

บทบาทและหน้าที่ของผู้ประเมินบทความ

1. ผู้ประเมินบทความต้องไม่เปิดเผยข้อมูลในบทความแก่บุคคลอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องในช่วงระยะเวลาของการประเมินบทความ
2. หากผู้ประเมินบทความมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียนผู้ประเมินบทความจะต้องแจ้งให้บรรณาธิการวารสารทราบและปฏิเสธการประเมินบทความนั้นๆ
3. ผู้ประเมินบทความควรรับประเมินบทความเฉพาะสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ และหากมีส่วนใดของบทความที่มีความเหมือนกัน หรือซ้ำซ้อนกับผลงานชิ้นอื่นๆ ผู้ประเมินบทความต้องแจ้งให้บรรณาธิการทราบ

กองบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2023/2566

บรรณาธิการบริหาร

บาทหลวง ผศ.ดร.ชาติชาย พงษ์ศิริ

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยค้นคว้าศาสนาและ
วัฒนธรรม วิทยาลัยแสงธรรม

กองบรรณาธิการวารสาร (ภายใน)

บาทหลวง อีรพล กอบวิทยากุล

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์ไพฑูรย์ ฤทธิรัตน์

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.ศรัณยู พงศ์ประเสริฐสิน

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

อาจารย์สุดหทัย นิยมธรรม

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

น.ส.สุกานดา วงศ์เพ็ญ

ประจำกองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการวารสาร (ภายนอก)

บาทหลวง ศ.ดร.วชิระ น้ำเพชร, เยสุอิต

มหาวิทยาลัยโซเฟีย ประเทศญี่ปุ่น

รศ.ดร.ไพศาล หวังพานิช

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

รศ.ดร.มารุต พัฒนาผล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รศ.ดร.สมเจตน์ ไวยการณ

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติเซนต์เทเรซา

รศ.ดร.รัตติกรณ์ จงวิศาล

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผศ.ดร.วรยุทธ ศรีวรกุล

คณะปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

ผศ.ดร.ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหิดล

ผศ.ดร.จิตรา ดุษฎีเมธา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ดร.เมธีส วันแฉะ

ผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีอีร์-รอปิตี

ดร.อาทิพย์ สอนสุจิตรา

พัฒนการศึกษา ฝ่ายการศึกษา

มูลนิธิคณะเซนต์คาเบรียลแห่งประเทศไทย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ประเมินบทความ (ประจำฉบับ)

ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2023/2566

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

ศ.กীরติ บุญเจือ

ศ.ดร.สมภาร พรหมทา

รศ.ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม

รศ.ดร.มารุต พัฒนา

รศ.ดร.กรรณทิพย์ นาควิเชตร

รศ.ดร.ประกอบ คุณารักษ์

ผศ.ดร.นุชนรา รัตนศิริประภา

ผศ.ดร.ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์

ผศ.ดร.สาธิต บุญยเกียรติ

ผศ.ดร.สิรินธร สินจินดาวงศ์

ผศ.ดร.ภัทริยา กิจเจริญ

ดร.อนุสรณ์ นามประดิษฐ์

ดร.ธารทิพย์ ขุนทอง

ดร.นภาศิริ ฤกษ์นันท์

ดร.สุภาวดี นัมคณิสร์

ดร.วันดี วจนะถาวรชัย

บาทหลวง ดร.อิทธิพล ศรีรัตนะ

บาทหลวง ศวง วิจิตรวงศ์

บาทหลวง ดร.ฉลองรัฐ สังข์รัตน์

บาทหลวง สมชาย เกษี

บาทหลวง ธนายุทธ ผลผล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ศูนย์ศึกษาพุทธปรัชญา

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

วิทยาลัยพระคริสต์ธรรมแมคกิลวารี มหาวิทยาลัยพายัพ

ศูนย์สนับสนุนและพัฒนาศึกษาการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

โรงเรียนสารสาสน์วิเทศเชียงใหม่

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์

สถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บัณฑิตวิทยาลัยมนุษยศึกษา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ

คณะคริสตศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

ผู้อำนวยการโรงเรียนคาเบรียลอุปถัมภ์

ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่พระฟาติมา

ผู้อำนวยการโรงเรียนกุหลาบวิทยา

สามเณรราชภัฏพระหฤทัย ศรีราชา

สามเณรราชภัฏบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม

ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน

บาทหลวง ผศ.วสันต์ พิรุฬห์วงศ์

บาทหลวง ดร.วีรศักดิ์ ยงศรีปณิธาน

ดร.ศรัณยู พงศ์ประเสริฐสิน

คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บทบรรณาธิการ

วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

ปีที่ 15 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม - ธันวาคม 2023/2566

วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรมฉบับนี้ ขอนำเสนอบทความด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยบทความวิชาการและบทความวิจัยทั้งหมด จำนวน 15 เรื่อง โดยแบ่งเป็น

บทความจากบุคลากรภายใน จำนวน 6 เรื่อง ได้แก่ 1). บทความวิชาการ เรื่อง “คำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก เรื่องการแต่งงานทางกฎหมายบ้านเมืองของบุคคลที่มีเพศสภาพเดียวกัน” โดย บาทหลวง ดร.เชิดชัย เลิศจิตฺตเลขา 2). บทความวิชาการ เรื่อง “พอยเยอบัควิพากษ์คริสต์ศาสนา” โดย บาทหลวง ดร.วีรศักดิ์ ยงศรีปณิธาน 3). บทความวิจัย เรื่อง “การใช้มนตรึมของเยาวชนคาทอลิกเขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคมปัจจุบัน ตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก” โดย ภควัต หยกประเสริฐ และคณะ 4). บทความวิจัย เรื่อง “การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวคิดการพัฒนาของคาทอลิกและการพัฒนาอย่างยั่งยืน” โดย ผศ.ดร.ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์ และคณะ 5). บทความวิจัย เรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมความบอบบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม” โดย อัครนนท์ กิจเจริญ และคณะ 6). บทความวิจัย เรื่อง “การส่งเสริมคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกในสามเณรลัยแสงธรรม” โดย กรณ์วิวิทย์ ปั่นทอง และคณะ

บทความจากบุคลากรภายนอก จำนวน 9 เรื่อง ได้แก่ 1). บทความวิชาการ เรื่อง “พ้นจากยุคปัจจุบันอันชั่วร้าย “ในพระคริสต์”: ความรอดในจดหมายกาลาเทีย” โดย วิทยา พุทธรักษา 2). บทความวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น” โดย ฤกษ์กัญญา พุทธิระ และคณะ 3). บทความวิจัย เรื่อง “การวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาในวิทยาลัยแสงธรรม” โดย ภัฏวสุ ศรีไทย และคณะ 4). บทความวิจัย เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ” โดย เรืออากาศโท จิรวัฒน์ กอกเชียงแสน และคณะ 5). บทความวิจัย เรื่อง “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมที่เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4” โดย ทศนะ ทิพย์สินทิ และคณะ 6). บทความวิจัย เรื่อง “แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษาคริสตจักรท้องถิ่น สังกัดเขตอภิปาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย” โดย อนุศาสนาจารย์ ดร.ชนันภรณ์ ใจเสาร์ดี 7). บทความวิจัย เรื่อง “บรรยากาศทางจริยธรรมการมีส่วนร่วมของบุคลากรและความพึงพอใจในการทำงานในโรงเรียน สังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ในประเทศไทย” โดย Rev. Dr.Ronnie L. Torres, O.M.I. 8). บทความวิจัย เรื่อง “ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกลยาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค

New Normal” โดย สุเนวั พันธ์แดง และคณะ 9). บทความวิจัย เรื่อง “สภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนเขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” โดย สุรัตน์ ผ่องอำไพ และคณะ

สุดท้ายนี้ กองบรรณาธิการวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ประเมินบทความต่างๆ เพื่อให้วารสารของเรามีคุณภาพ เหมาะสมต่อการเผยแพร่และเป็นแหล่งข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าอ้างอิงด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษาต่อไป

บรรณาธิการ
ธันวาคม 2566

คำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก
เรื่องการแต่งงานทางกฎหมายบ้านเมือง
ของบุคคลที่มีเพศสภาพเดียวกัน

The Catholic Church's Teaching on
Civil Union of the Same-Sex Couple.

บาทหลวง ดร.เชิดชัย เลิศจิตรเลขา

* สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

Rev.Dr.Chaerdchai Lerdchidlaka

* Moral Theology Program, Faculty of Theology, Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 7 พฤศจิกายน 2566

* แก้ไข 30 พฤศจิกายน 2566

* ตอบรับบทความ 4 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกเกี่ยวกับการอนุมัติการจดทะเบียนของบุคคลที่มีเพศสภาพเดียวกัน โดยเริ่มจากการศึกษาสถานะการในประเทศไทยที่คณะรัฐมนตรีได้ผ่านร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2565 และมีความเป็นไปได้ที่จะได้รับการรับรองและประกาศเป็นกฎหมายต่อไป

เนื้อหาส่วนใหญ่เป็นการนำเสนอคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกที่คัดค้านการออกกฎหมายนี้ โดยอ้างเหตุผลทั้งที่มาจากความเชื่อในพระคัมภีร์ไบเบิล และธรรมชาติของสถาบันครอบครัวที่การอบรมบุตรธิดาต้องการรูปแบบของความเป็นบิดาและมารดา นอกจากนี้ ยังนำเสนอข้อปฏิบัติสำหรับนักการเมืองคาทอลิกในการคัดค้านเมื่อกฎหมายนี้กำลังจะประกาศใช้

คำสำคัญ: คำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก; กฎหมายคู่ชีวิต; เพศสภาพ

Abstract

This article is a descriptive study of the Catholic Church's teaching on civil union of the same-sex couple. The initial part of the study presents the actual situation of Thai civil union and its possibility to be promulgated.

The main part of the study focuses on the argumentations against any kinds of civil unions of the Catholic Church's teaching. The argumentations are both based on the faith in the Bible and the reason derived from the nature of family that needs the figures of father and mother for raising their children. The practical guidelines for catholic politicians are also given.

Keywords: Catholic Church's teaching; civil union; gender

คณะรัฐมนตรีได้ผ่านร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต ฉบับ... เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2565 ที่อนุมัติการจดทะเบียนของบุคคลเพศเดียวกันโดยกำเนิด และร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ที่ร่างของ พ.ร.บ. คู่ชีวิตฉบับนี้ก่อให้เกิดผลที่ตามมาต่างๆ สำหรับพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย ดังนั้น บทความนี้นำเสนอคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกที่คัดค้านพระราชบัญญัติหรือกฎหมายดังกล่าว และท่าทีของนักการเมืองคาทอลิกที่ต้องปฏิบัติตามมโนธรรมของตนในขณะที่จะผ่านร่างกฎหมายฉบับนี้

การนำเสนอบทความนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ส่วนแรก เกี่ยวกับเนื้อหาสาระของ พ.ร.บ. คู่ชีวิตฉบับนี้ ส่วนที่สอง เกี่ยวกับการนำเสนอคำสอนที่คงเส้นคงวาของพระศาสนจักร โดยสมณกระทรวงพระสัจธรรม (the Congregation for the Doctrine of the Faith) ในสันตะสำนักที่ได้ออกแถลงการณ์ฉบับหนึ่งที่มีชื่อว่า “ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการเสนอแนะให้ความสัมพันธ์ของโฮโมเซ็กส์ชวลได้รับการรับรองจากกฎหมายบ้านเมือง”¹ (Considerations regarding proposals to give legal recognition to unions between homosexual persons) ซึ่งเป็นแถลงการณ์ที่เน้นปัญหาศีลธรรมในระดับการเมืองหรือระดับประเทศที่อาจเกิดขึ้น และยังนำเสนอคำสอนนี้ในพระสมณลิขิตเตือนใจความปิติยินดีแห่งความรัก (Amoris Laetitia)² เพื่อเป็นแนวทางสำหรับพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยอีกด้วย

¹ Congregation for the Doctrine of the Faith, “Considerations regarding proposals to give legal recognition to unions between homosexual person”: L’Osservatore Romano: No.32 (6 August 2003) pp.2-3.

² Francis Pope, Apostolic Exhortation Amoris Laetitia (April 17, 2016).

เนื้อหาสาระของ พ.ร.บ. คู่ชีวิต

คณะรัฐมนตรีได้ผ่านร่างพระราชบัญญัติคู่ชีวิต ฉบับ... เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2565 และในขั้นต่อไปจะเตรียมนำร่าง พรบ. ฉบับนี้ เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรต่อไป เพื่อรับรองเป็นกฎหมายต่อไป เนื้อหาสาระของ พ.ร.บ. คู่ชีวิตฉบับนี้สามารถสรุปได้ดังนี้

- คู่ชีวิตหมายถึง บุคคลสองคนซึ่งเป็นเพศเดียวกันโดยกำเนิด และได้จดทะเบียนคู่ชีวิตตาม พ.ร.บ. นี้

- การกำหนดให้ศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีเยาวชนและครอบครัว มีอำนาจพิพากษาคดีตาม พ.ร.บ. ฉบับนี้

- กำหนดให้การจดทะเบียนคู่ชีวิตจะกระทำได้อีกต่อเมื่อบุคคลทั้งสองฝ่ายผู้ยินยอม มีอายุ 17 ปีบริบูรณ์ และทั้งสองฝ่ายมีสัญชาติไทย หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมีสัญชาติไทย

- กำหนดให้กรณีที่ผู้เยาว์จดทะเบียนคู่ชีวิตจะต้องได้รับความยินยอมจากบิดาและมารดา ผู้รับบุตรบุญธรรม ผู้ปกครอง หรือ ศาล รวมทั้งกำหนดให้ผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะเมื่อจดทะเบียนคู่ชีวิต

- กำหนดให้คู่ชีวิตมีอำนาจจัดการแทนผู้เสียหาย เช่นเดียวกับสามีหรือภรรยา และมีอำนาจดำเนินคดีต่างผู้ตายต่อไปเช่นเดียวกันกับสามีหรือภรรยา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

- กำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับทรัพย์สินระหว่างคู่ชีวิตโดยแบ่งเป็นสินส่วนตัวและสินทรัพย์ร่วมกัน

- คู่ชีวิตสามารถรับบุตรบุญธรรมได้ และคู่ชีวิตฝ่ายหนึ่งสามารถจดทะเบียนรับผู้เยาว์ซึ่งเป็นบุตรบุญธรรมของคู่ชีวิตอีกฝ่ายหนึ่ง มาเป็นบุตรบุญธรรมของตนเองก็ได้

- เมื่อคู่ชีวิตฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตาย ให้คู่ชีวิตอีกฝ่ายหนึ่งมีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับคู่สมรส ตามบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยมรดก

- กำหนดให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยคู่สมรส (มาตรา 1606, 1652, 1653) ครอบครัว และบุตรบุญธรรม มาใช้บังคับแก่คู่ชีวิตด้วยโดยอนุโลม

ความห่วงใยถึงสถานการณ์ปัจจุบัน

การเรียกร้องให้กฎหมายบ้านเมืองยอมรับความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีเพศสภาพกำเนิดเดียวกัน ว่าเป็นการแต่งงานที่เทียบเท่า หรือคล้ายคลึงกับการสมรสตามความหมายดั้งเดิมระหว่างชายหญิง ซึ่งในบางประเทศ (ประมาณ 30 ประเทศ) ให้การยอมรับหรือรับรองความสัมพันธ์หรือการอยู่ร่วมกันของโฮโมเซ็กส์ชวล ก่อให้เกิดความห่วงใยขึ้นในพระศาสนจักรคาทอลิกถึงสถานการณ์เกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าวที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน เราสามารถพบความห่วงใยนี้ได้จากหนังสือเวียนของสมเด็จพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ที่ 16 ในขณะที่พระองค์ดำรงตำแหน่งพระคาร์ดินัล ยอแซฟ รัตซิงเกอร์ เจ้าสมณกระทรวงพระสัจธรรม แลกเปลี่ยนฉบับนี้สามารถสรุปได้ว่า “ไม่สงสัยเลยว่าความสัมพันธ์โฮโมเซ็กส์ชวลที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน เป็นสิ่งที่รบกวนพวกเราในหลายๆ แง่และหลายๆ มุม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์โฮโมเซ็กส์ชวลที่เรียกร้องสิทธิทางกฎหมายบ้านเมืองจากรัฐบาล และในหลายประเทศยังให้การยอมรับสิทธิของความสัมพันธ์ดังกล่าวว่าถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งเป็นสิทธิที่มีอยู่เฉพาะในการสมรสระหว่างชายและหญิงเท่านั้น และยังยอมเปิดโอกาสความเป็นไปได้ให้พวกเขาได้รับเด็กมาเป็นบุตรบุญธรรมอีกด้วย และในบางประเทศมีแรงกดดันเพิ่มมากขึ้นในการบังคับให้กฎหมายบ้านเมืองรับรองความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีเพศกำเนิดเดียวกัน ดังกล่าวถูกต้อง ซึ่งสิ่งนี้ก่อให้เกิดปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทขั้นพื้นฐานและบทบาทที่ไม่สามารถทดแทนได้ของการแต่งงานและของครอบครัว (fundamental and irreplaceable role of marriage and family) ซึ่งเป็นบทบาทที่มีไว้เพื่อความสุขส่วนรวมของสังคม (common good)”

สมณกระทรวงพระสัจธรรมได้ตัดสินใจที่จะตีพิมพ์แถลงการณ์ “ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการเสนอแนะให้ความสัมพันธ์ของโฮโมเซ็กส์ชวลได้รับการรับรองจากกฎหมายบ้านเมือง” ซึ่งเป็นเอกสารที่ผู้เชี่ยวชาญที่มีอยู่อย่างมากมายได้ให้ความช่วยเหลือในการแสดงความคิดเห็น ในการประชุมร่วมกับสมาชิกของสมณกระทรวงหลายต่อหลายครั้ง โดยจุดประสงค์ของเอกสารฉบับนี้มีอยู่ 2 ประการคือ ประการแรก เพื่อเป็นการนำเสนอข้อโต้แย้งที่มาจากเหตุผล (arguments drawn from reason) ที่แยกออกจากการไขแสดงของพระเจ้า (Revelation) ซึ่งเป็นข้อโต้แย้งที่ไม่เห็นด้วยกับการยอมรับความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีเพศกำเนิดเดียวกันว่าถูกต้องตามกฎหมายบ้านเมือง ประการที่สอง เพื่อเป็นการแนะนำแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับนโยบายด้านการเมืองแก่บรรดาคาทอลิก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องการบัญญัติกฎหมายบ้านเมืองเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่สอดคล้องกับมโนธรรมของคริสตชน

คำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก เรื่องการแต่งงานทางกฎหมายบ้านเมืองของบุคคลที่มีเพศสภาพเดียวกัน

นอกนั้น เอกสารฉบับนี้ยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือช่วยบรรดาบิชอปต่างๆ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบัญญัติกฎหมายบ้านเมือง เพื่อช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านสังคม การเมือง และวัฒนธรรมในประเทศของตนอีกด้วย โดยที่แนวทางการปฏิบัติดังกล่าว สามารถใช้เป็นเครื่องมือช่วยสำหรับการเตรียมแกลงการณ์คัดค้านกฎหมายดังกล่าว และอาจรวมถึงแกลงการณ์อื่นๆ ที่ส่งเสริมศักดิ์ศรีของการแต่งงานและครอบครัวอีกด้วย เพราะว่าปัญหาในเรื่องนี้เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับกฎศีลธรรมธรรมชาติ (natural moral law) และเกี่ยวข้องกับแก่นแท้ของโครงสร้างระเบียบของสังคม ดังนั้น ข้อพิจารณาจากแกลงการณ์ฉบับนี้จึงไม่ใช่เขียนถึงบุคคลผู้ที่มีความเชื่อถึงพระเยซูคริสตเจ้าเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงทุกคนที่อุทิศตนเองในการสนับสนุนและป้องกันความดีส่วนร่วมของสังคม (common good of society) อีกด้วย

เนื้อหาสาระที่สำคัญของเอกสารดังกล่าวสามารถแบ่งออกเป็น 4 ภาคคือ 1) ธรรมชาติและลักษณะที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ของการแต่งงาน 2) จุดยืนเกี่ยวกับปัญหาของความสัมพันธ์โฮโมเซ็กส์ชวล 3) ข้อโต้แย้งด้านเหตุผลที่คัดค้านการรับรองด้านกฎหมายเกี่ยวกับความสัมพันธ์โฮโมเซ็กส์ชวล และ 4) จุดยืนของนักการเมืองคาทอลิกที่เกี่ยวกับการออกกฎหมายรับรองความสัมพันธ์โฮโมเซ็กส์ชวล

ธรรมชาติและคุณลักษณะของการแต่งงาน

คำสอนที่สืบเนื่องมั่นคงและไม่เปลี่ยนแปลงของพระศาสนจักรคาทอลิกเกี่ยวกับเรื่องการแต่งงานหรือการสมรส (marriage) และการเสริมสร้างซึ่งกันและกันระหว่างเพศทั้งสอง (complementarity of the sexes) ระหว่างชายและหญิง เป็นการยืนยันถึงความถูกต้องด้านเหตุผล และการยืนยันดังกล่าวได้รับการยอมรับจากวัฒนธรรมส่วนใหญ่ในโลกปัจจุบัน การแต่งงานไม่ใช่เป็นเพียงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์เท่านั้น แต่การแต่งงานเป็นสถาบันที่ได้รับการแต่งตั้งจากพระเจ้าผู้สร้างโลก ให้มีธรรมชาติที่เฉพาะ มีคุณลักษณะที่สำคัญๆ และมีจุดมุ่งหมายที่เฉพาะเจาะจงที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้³ ซึ่งไม่มีทฤษฎีแนวความคิดใดๆ (ideology) ที่จะสามารถลบล้างความจริง (truth) ที่มีอยู่ในจิตใจมนุษย์ว่า การสมรสหรือการแต่งงานมีอยู่ได้เฉพาะระหว่าง

³ Second Vatican Council, Pastoral Constitution Gaudium et spes, No. 48.

ชายและหญิงเท่านั้น โดยอาศัยพระพรเฉพาะส่วนบุคคลที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการแต่งงานทำให้คู่สมรสแยกตนออกจากความสัมพันธ์ในเรื่องเพศกับบุคคลอื่น เพราะการแต่งงานมุ่งไปสู่การรวมกันเป็นหนึ่งระหว่างชายและหญิง เพื่อที่จะร่วมมือกับพระเจ้าในการให้กำเนิดชีวิตใหม่และการเลี้ยงดูบุตร

ความจริงตามธรรมชาติดังกล่าวได้รับการตอกย้ำโดยการไขแสดงจากพระเจ้าในพระคัมภีร์ในเรื่องที่เกี่ยวกับการสร้างโลกและมนุษย์ของพระเจ้า เช่น พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ตามภาพลักษณ์ของพระองค์ให้เป็นชายและหญิง (เทียบ ปฐม. 1:27) การแต่งงานเป็นสถาบันหนึ่งแห่งชีวิตที่พระเจ้าผู้สร้างทรงตั้งขึ้น ที่มนุษย์สามารถแสดงออกความต้องการทางเพศของตนได้ (เทียบ ปฐม. 2:24) เพื่อการร่วมมือในการสร้างชีวิตกับพระเจ้า ที่พระองค์ทรงอวยพระพรให้กับมนุษย์ว่า “จงบังเกิดบุตรหลายมากมาย” (ปฐม. 1:28) นอกนั้น พระเยซูคริสตเจ้าได้ทรงยกความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยาให้มัสศักดิ์ศรีเป็นศีลศักดิ์สิทธิ์ (sacrament) ซึ่งเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ที่มีอยู่ระหว่างพระคริสตเจ้าและพระศาสนจักรของพระองค์อีกด้วย (เทียบ อฟ. 5:32) ดังนั้น ความหมายของการแต่งงานแบบคริสตชนในความหมายดังกล่าวข้างต้น จึงอยู่ห่างไกลจากความเข้าใจว่าการแต่งงานเป็นเพียงแค่ความผูกพันธรรมดาๆ ในระดับมนุษย์ที่เป็นชายและหญิงเท่านั้น (เทียบ มธ. 19: 3-12; มก. 10: 6-9)

นอกนั้น ไม่มีพื้นฐานหรือหลักฐานใดๆ ที่จะใช้อ้างอิงในการพิจารณาความผูกพันระหว่างโฮโมเซ็กส์วลให้เทียบเท่าหรือคล้ายคลึง (similar or remotely analogous) กับการแต่งงานและครอบครัว ซึ่งการแต่งงานและครอบครัวในความหมายที่แท้จริงที่มีระหว่างชายและหญิงเป็นแผนการของพระเจ้า เพราะว่าการแต่งงานเป็นศีลศักดิ์สิทธิ์ (sacrament) ในขณะที่ความผูกพันระหว่างโฮโมเซ็กส์วลเป็นสิ่งที่ขัดแย้งกฎศีลธรรมธรรมชาติ (natural moral law) และการแสดงออกพฤติกรรมด้านเพศของโฮโมเซ็กส์วลเป็น “ความสัมพันธ์ทางเพศที่ไม่ก่อให้เกิดกำเนิดชีวิต จึงเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เที่ยงแท้ และขาดมิติแห่งความเกื้อกูลด้านเพศซึ่งกันและกัน ดังนั้น ไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใดก็ตาม เราไม่สามารถที่จะรับการรับรองการอยู่ร่วมกันระหว่างโฮโมเซ็กส์วลให้เทียบเท่าหรือคล้ายคลึงกับการแต่งงานได้”⁴

⁴ Catechism of the Catholic Church, No. 2357.

สมณลิขิตเตือนใจ ความปิติยินดีแห่งความรัก แม้ว่าไม่ได้กล่าวย้าคำสอนว่า “ความโน้มน้าวโฮโมเซ็กส์ชวลเป็น “ความบิดเบือนในตัวเอง”⁵ เหมือนกับคำสอนก่อนหน้านี้ หรือกล่าวย้าว่า “พฤติกรรมโฮโมเซ็กส์ชวลเป็นสัญญาณลักษณะที่ขัดแย้งกับความบริสุทธิ์ที่เป็นความผิดอย่างหนัก”⁶ แต่สมณลิขิตเตือนใจความปิติยินดีแห่งความรักสอนว่า ทั้งชายและหญิงที่มีความโน้มน้าวโฮโมเซ็กส์ชวล “ในฐานะบุคคลควรได้รับการยอมรับด้วยความเคารพ ความเมตตาสงสาร และเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องที่จะมีการแบ่งชนชั้นและจะต้องหลีกเลี่ยงการกีดกัน”⁷ พวกเขาที่เช่นเดียวกันได้รับการเรียกให้มาดำเนินชีวิตถือความบริสุทธิ์ เช่นเดียวกันกับบรรดาคริสตชนทั่วไปทั้งหลาย

สมณลิขิตเตือนใจ ความปิติยินดีแห่งความรัก เมื่อกล่าวถึง สถานการณ์อันหลายหลากเป็นอย่างมากที่เกิดขึ้นสำหรับครอบครัว ที่สามารถก่อให้เกิดความมั่นคงได้ในระดับหนึ่งเช่นกันกล่าวว่า “เราจำเป็นต้องยอมรับว่าสถานการณ์อันหลายหลากเป็นอย่างมากของครอบครัว สามารถก่อให้เกิดความมั่นคงได้ในระดับหนึ่ง แต่การอยู่ร่วมกันโดยพฤตินัยหรือการอยู่ร่วมกันระหว่างบุคคลที่มีเพศกำเนิดเดียวกัน อาจไม่เทียบเท่าโดยแท้จริงกับการแต่งงาน” (ข้อที่ 52) แต่เมื่อกล่าวถึงการแต่งงานของบุคคลที่มีเพศกำเนิดเดียวกัน สมณลิขิตเตือนใจ ความปิติยินดีแห่งความรัก กล่าวว่า “ในเรื่องข้อเสนอกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันของบุคคลรักร่วมเพศ ให้เทียบเท่าระดับเดียวกันกับการแต่งงานนั้น ไม่มีเหตุผลโดยสิ้นเชิงที่จะพิจารณาว่าการอยู่ร่วมกับแบบรักร่วมเพศจะมีลักษณะหนึ่งลักษณะใดที่เหมือนกัน หรือแม้แต่คล้ายคลึงกันแต่เพียงเล็กน้อยกับการแต่งงานและการสร้างครอบครัวตามแผนการของพระเจ้า” และข้อเสนอที่ไม่พระศาสนจักรไม่สามารถยอมรับได้อีกก็คือ ข้อเสนอให้ “พระศาสนจักรท้องถิ่นควรยอมอยู่ภายใต้แรงกดดันในเรื่องนี้ และหน่วยงานระหว่างประเทศควรจะให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศที่ยากจน ในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการแต่งงานแบบรักร่วมเพศ”⁸ (ข้อ 251)

⁵ Catechism of the Catholic Church, No. 2358.

⁶ Catechism of the Catholic Church, No. 2396.

⁷ Francis Pope, Apostolic Exhortation Amoris Laetitia, (April 17, 2016) No. 250.

⁸ Francis Pope, Apostolic Exhortation Amoris Laetitia, (April 17, 2016) No. 251.

จุดยืนเกี่ยวกับกฎหมายการแต่งงานของบุคคลเพศเดียวกัน

เจ้าหน้าที่บ้านเมืองได้ประยุกต์ใช้จุดยืนที่แตกต่างกันออกไป ในการเผชิญหน้ากับข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความผูกพันของโฮโมเซ็กส์ชวล เช่น เริ่มจากการยอมทนจนถึงการเรียกร้องให้ยอมรับความผูกพันดังกล่าวว่าถูกต้องในด้านกฎหมายบ้านเมือง ความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการกีดกันด้านสิทธิบางอย่างในบุคคลที่เป็นเพศเดียวกันและอาศัยอยู่ร่วมกัน ในบางกรณีเขาเห็นด้วยกับการยอมรับความสัมพันธ์โฮโมเซ็กส์ชวลว่าถูกต้องตามกฎหมายเทียบเท่ากับการแต่งงานในความหมายที่แท้จริง โดยเปิดโอกาสให้สามารถรับเด็กมาเลี้ยงดูเป็นบุตรบุญธรรมด้วย

ในขณะที่นโยบายของรัฐบาลในด้านการปฏิบัติ (de facto) ก็ยอมทนกับการเรียกร้องต่างๆ ของความสัมพันธ์โฮโมเซ็กส์ชวล แม้แต่ไม่มีกฎหมายบ้านเมืองที่รับรองอย่างเปิดเผยก็ตาม สำหรับเราคริสตชนยังมีความจำเป็นที่จะต้องแยกแยะอย่างระมัดระวัง เกี่ยวกับปัญหาดังกล่าวในหลายแง่หลายมุม มโนธรรมด้านศีลธรรมเรียกร้องให้คริสตชนเป็นพยานต่อความจริงด้านศีลธรรม ซึ่งเรียกร้องไม่ให้ยอมรับพฤติกรรมทางเพศของโฮโมเซ็กส์ชวลว่าถูกต้อง และในขณะเดียวกันก็หลีกเลี่ยงการกีดกันที่ไม่ยุติธรรมต่อบุคคลที่มีแนวโน้มโฮโมเซ็กส์ชวล ในขณะที่นโยบายของรัฐบาลในด้านการปฏิบัติที่เปลี่ยนจากการยอมทน มาเป็นการยอมรับสิทธิด้านกฎหมายของความผูกพันการอยู่ร่วมกันของบุคคลโฮโมเซ็กส์ชวล ซึ่งเท่าเทียมกับการยอมรับด้านกฎหมายดังกล่าว ที่ยอมรับว่าการอยู่ร่วมกันของบุคคลโฮโมเซ็กส์ชวลเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ทำให้กฎหมายนี้กลายเป็นกฎหมายที่เลวร้าย ซึ่งเป็นสิ่งที่เกินเลยมากกว่าการยอมทนต่อความชั่วร้าย

ดังนั้น ถ้ากฎหมายบ้านเมืองโดยบัญญัติให้มีกฎหมายดังกล่าว ขอให้ทุกคนพยายามหลีกเลี่ยงการให้ความร่วมมือกับกฎหมายนั้นในด้านเจตนา (formal cooperation)⁹ เช่น การหลีกเลี่ยงลงความเห็นชอบเกี่ยวกับกฎหมายที่ไม่ยุติธรรมนั้นอย่างทุกวิถีทาง และจงหลีกเลี่ยงให้ไกลที่สุดจากการร่วมมือด้านการปฏิบัติ (material cooperation) อีกด้วยเท่าที่สามารถกระทำได้ ซึ่งในเรื่องดังกล่าวทุกคนสามารถปฏิบัติ โดยอาศัยการอ้างสิทธิการต่อต้านกฎหมายที่เลวร้ายในระดับของมโนธรรม (the right to conscientious objection)

⁹ การร่วมมือด้านเจตนา (formal cooperation) หมายถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผนการร่วมกับผู้ที่มีเจตนาในการกระทำความผิด ส่วนการร่วมมือในด้านการปฏิบัติ (material cooperation) หมายถึงผู้ที่กระทำความผิดรวม ไม่มีเจตนาในการที่จะกระทำความผิด หรือมีเจตนาในการวางแผนร่วม เพียงแต่ร่วมมือกระทำเฉพาะกิจกรรมภายนอกเท่านั้น

ข้อคัดค้านกฎหมาย

เพื่อที่จะเข้าใจการโต้แย้งในระดับศีลธรรมที่คัดค้านการยอมรับกฎหมายความสัมพันธ์โฮโมเซ็กส์ชวล เราต้องพิจารณาเหตุผลของการโต้แย้งในหลายระดับดังต่อไปนี้

- **ระดับเหตุผล** ขอบเขตการบังคับของกฎหมายบ้านเมืองมีอำนาจบังคับใช้น้อยกว่ากฎหมายศีลธรรม¹⁰ และกฎหมายบ้านเมืองไม่สามารถขัดแย้งกับเหตุผลที่ถูกต้องที่มาจากกฎหมายศีลธรรมได้ ถ้ากฎหมายบ้านเมืองขัดแย้งกับกฎหมายศีลธรรมธรรมชาติ กฎหมายบ้านเมืองก็จะหมดอำนาจบังคับต่อมนธรรมของบุคคล ดังนั้น กฎหมายที่มนุษย์บัญญัติขึ้นจะถูกต่อต้านเมื่อสอดคล้องกับกฎหมายศีลธรรมธรรมชาติ และกฎหมายบ้านเมืองที่ถูกต้อง ควรเคารพสิทธิที่ไม่สามารถละเมิดได้ของบุคคล¹¹ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่เราสามารถเข้าใจเหตุผลเข้าถึงและรับรู้ได้ ดังนั้น กฎหมายที่เห็นด้วยและยอมรับความผูกพันของโฮโมเซ็กส์ชวล ให้เทียบเท่ากับการแต่งงานระหว่างชายและหญิงจึงขัดแย้งกับเหตุผลที่ถูกต้องที่ตั้งอยู่บนกฎหมายศีลธรรมธรรมชาติ ซึ่งรัฐบาลไม่สามารถที่จะรับรองสถานภาพดังกล่าวได้ แต่รัฐบาลจำต้องสนับสนุนและป้องกันการแต่งงานที่มีอยู่ระหว่างชายและหญิงในฐานะที่เป็นสถาบันที่สำคัญเพื่อความสุขของส่วนรวมของสังคม (common good)

- **ระดับสรีระวิทยาและมานุษยวิทยา** ความสัมพันธ์ของโฮโมเซ็กส์ชวลไม่มีพื้นฐานอ้างอิงอยู่ในระดับสรีระวิทยา (biological) และมานุษยวิทยา (anthropological) ที่เกี่ยวข้องกับการแต่งงานและครอบครัว ที่สามารถใช้เป็นพื้นฐานอ้างเหตุผลสำหรับรับรองความถูกต้องด้านกฎหมายได้ กล่าวคือขาดความเกื้อกูลสนับสนุนกันและกันของความแตกต่างระหว่างเพศชายและหญิง และความสัมพันธ์ของโฮโมเซ็กส์ชวลก็ไม่สามารถนำไปสู่การกำเนิดบุตรได้ และในขณะเดียวกับการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่ช่วยในการผสมเทียม ที่เป็นวิธีการไม่เคารพศักดิ์ศรีของความเป็นบุคคล ก็เป็นสิ่งที่ขัดแย้งการขาดมิติแห่งความเกื้อกูลสนับสนุนกันและกันของความแตกต่างระหว่างเพศชายและหญิงดังกล่าวอีกด้วย

¹⁰ John Paul II, Encyclical Letter Evangelium vitae, (March 25, 1995) No. 71.

¹¹ St. Thomas Aquinas, Summa Theologiae, I-II, q. 95, a.2.

ความสัมพันธ์ของโฮโมเซ็กซ์ชวลเป็นความสัมพันธ์ที่ขาดปัจจัยสำคัญๆ แห่งมิติความเกื้อกูลสนับสนุนกันและกัน ที่สามารถพบได้เฉพาะในการแต่งงานระหว่างชายกับหญิงอย่างสิ้นเชิง เพราะว่าการสัมพันธ์ทางเพศจะเป็นความสัมพันธ์ในระดับบุคคลต่อบุคคล (person to person) ได้ก็ต่อเมื่อ มิติความเกื้อกูลสนับสนุนกันและกัน ที่มีมิติความเกื้อกูลสนับสนุนนี้เกิดขึ้นได้เมื่อมีความแตกต่างแห่งความเป็นชายและความเป็นหญิงเท่านั้น และเป็นความสัมพันธ์ที่นำไปสู่การให้กำเนิดบุตร

จากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของครอบครัวแสดงให้เห็นว่า การขาดความเกื้อกูลสนับสนุนกันและกันที่มีในการแต่งงานระหว่างชายและหญิง กีดขวางการพัฒนาการความเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ของเด็กๆ ที่ต้องการทั้งความเป็นบิดาและความเป็นมารดา ในการสนับสนุนให้เด็กๆ เหล่านั้นสามารถพัฒนาเจริญก้าวหน้า ดังนั้น การรับเด็กมาเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรมโดยพวกโฮโมเซ็กซ์ชวลในการอ้างว่าเป็นการสร้างครอบครัว จึงเป็นการละเมิดสิทธิของเด็กที่ต้องการสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยในการพัฒนาก้าวหน้าในการเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ในอนาคต ซึ่งการอ้างสิทธิในการรับเด็กมาเป็นบุตรบุญธรรมเป็นการขัดกับกฎเกณฑ์ที่องค์การสหประชาชาติกำหนดขึ้นเกี่ยวกับสิทธิของเด็กและเยาวชน ที่เป็นผู้ที่อ่อนแอและต้องได้รับการปกป้องคุ้มครอง

- **ระดับสังคม** สังคมสามารถอยู่รอดได้ โดยอาศัยครอบครัวที่เกิดจากการแต่งงานระหว่างชายและหญิง ดังนั้น การยอมรับความผูกพันของโฮโมเซ็กซ์ชวล จึงเป็นการเปลี่ยนแปลงความหมายของครอบครัวซึ่งเป็นโครงสร้างหลักของสังคมอย่างถอนรากถอนโคน ซึ่งความหมายของครอบครัวที่เป็นสถาบันที่สังคมยอมรับต้องประกอบด้วยบิดามารดาที่เป็นชายและหญิงเท่านั้น ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการกำเนิดบุตรและการเลี้ยงดูบุตร และถ้าหากความผูกพันระหว่างโฮโมเซ็กซ์ชวลได้รับการยอมรับในระดับสังคม สิ่งนี้จะทำให้การแต่งงานระหว่างชายและหญิง กลายเป็นเพียงส่วนหนึ่งของความเป็นไปได้ของการแต่งงานเท่านั้น ซึ่งจะทำให้มนทัศน์และความหมายของการแต่งงานเปลี่ยนไปอย่างสิ้นเชิง ซึ่งเป็นสิ่งที่อันตรายต่อการพัฒนาของสังคมอย่างมหาศาล ดังนั้นจึงเป็นอันตรายที่จะยอมรับว่าความผูกพันระหว่างโฮโมเซ็กซ์ชวลมีลักษณะเทียบเท่าการแต่งงานในความหมายดั้งเดิม

นอกจากนั้น ความคิดเสรีนิยม (liberalism) เกี่ยวกับการอ้างการเคารพสิทธิส่วนบุคคล และการไม่กีดกันในเรื่องสิทธิส่วนบุคคล ก็ไม่สามารถใช้อ้างในการยอมรับความผูกพันระหว่างโฮโมเซ็กส์ชวลว่าถูกต้องตามกฎหมายได้ เพราะการกระทำดังกล่าวเป็นการปฏิเสธการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลที่ช่วยเสริมสร้างมิติสังคมของครอบครัว ความคิดเสรีนิยมสุดโต่งที่อ้างเหตุผลตั้งบนพื้นฐานของสิทธิส่วนบุคคลเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ เพราะขัดกับความยุติธรรม¹² ดังนั้น จึงสรุปว่าการปฏิเสธความผูกพันระหว่างโฮโมเซ็กส์ชวลไม่ใช่เป็นสิ่งที่ขัดกับความยุติธรรม แต่ในทางตรงข้าม ความยุติธรรมเรียกร้องให้สังคมปฏิเสธสถานะภาพความผูกพันระหว่างโฮโมเซ็กส์ชวลดังกล่าว

- **ระดับกฎหมายบ้านเมือง** จากสาเหตุที่ครอบครัวเป็นหลักคำประกันสำหรับอนาคตของสังคม ดังนั้น ครอบครัวจึงเป็นสิ่งที่ทุกคนควรให้ความสนใจเป็นพิเศษ เช่น การมีกฎหมายบ้านเมืองรับรองสถานะภาพของครอบครัว เป็นต้น นอกจากนี้ กฎหมายบ้านเมืองจำเป็นที่จะต้องรักษาความดีส่วนรวม (common good) และเป็นที่แน่ชัดว่าความสัมพันธ์ของโฮโมเซ็กส์ชวลไม่ได้มุ่งไปสู่ความดีส่วนรวมของสังคมแต่อย่างใด ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องที่จะยอมเสียสละความดีส่วนรวม โดยการยอมรับรองความสัมพันธ์ของโฮโมเซ็กส์ชวลที่เป็นเรื่องความต้องการส่วนตัวเท่านั้น

จุดยืนของนักการเมืองคาทอลิก

เป็นสิ่งที่ถูกต้องที่คริสตชนทุกคนจำต้องคัดค้านกฎหมายหรือพระราชบัญญัติคู่ชีวิต ที่ยอมรับความสัมพันธ์ของโฮโมเซ็กส์ชวลหรือผู้ที่มีเพศสภาพเดียวกัน นอกจากนี้ นักการเมืองคาทอลิกจำต้องคัดค้านในรูปแบบพิเศษกว่า ที่ตั้งอยู่บนความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นนักการเมือง และเพื่อเป็นแนวทางสำหรับการปฏิบัติ พระศาสนจักรได้เสนอแนวทางการปฏิบัติดังนี้

¹² St. Thomas Aquinas, Summa Theologiae, I-II, q. 63, a.1,c.

ขั้นตอนแรก เมื่อมีการเสนอญัตติให้ยอมรับกฎหมายความสัมพันธ์ของโฮโมเซ็กส์ชวลว่าถูกต้องตามกฎหมายครั้งแรกในสภา นักการเมืองที่เป็นคาทอลิกในแ่งมุมของศีลธรรม มีหน้าที่ที่แสดงการคัดค้านอย่างชัดเจนต่อสาธารณะชน และไม่ลงคะแนนเสียงสนับสนุนกฎหมายดังกล่าว การลงคะแนนเสียงสนับสนุนกฎหมายดังกล่าว ถือว่าเป็นการทำลายความดีส่วนรวมซึ่งเป็นการผิดศีลธรรมอย่างหนัก

ขั้นตอนที่สอง หากเมื่อไม่สามารถยับยั้งกฎหมายที่รับรองความสัมพันธ์ของโฮโมเซ็กส์ชวลได้ และกฎหมายหรือพระราชบัญญัติคู่ชีวิตเริ่มบังคับใช้ นักการเมืองคาทอลิกจำต้องคัดค้านในวิธีทางที่สามารถแสดงความคิดที่คัดค้านกฎหมายดังกล่าวอย่างชัดเจน และถ้าไม่สามารถยกเลิกกฎหมายดังกล่าวทั้งหมดได้ นักการเมืองคาทอลิกจำต้องสนับสนุนข้อเสนอแนะที่จะทำให้กฎหมายก่อให้เกิดผลเสียน้อยที่สุด และการกระทำดังกล่าวไม่ได้หมายความว่าข้อเสนอของกฎหมายที่ก่อความเสียหายน้อยที่สุดนั้นได้รับการยอมรับ แต่เป็นความพยายามที่จัดกฎหมายที่ไม่ถูกต้องบางส่วนเท่าที่สามารถกระทำได้ เมื่อไม่สามารถจัดกฎหมายทั้งหมดได้นั้นเอง

สรุป คำสอนที่คงเส้นคงวาของพระศาสนจักรคาทอลิก สอนว่าการให้ความเคารพบุคคลโฮโมเซ็กส์ชวล (homosexual persons) ไม่ได้นำไปสู่การยอมรับพฤติกรรมโฮโมเซ็กส์ชวล (homosexual behavior) หรือการยอมรับความสัมพันธ์ของโฮโมเซ็กส์ชวลหรือผู้ที่มีเพศสภาพเดียวกันว่าถูกกฎหมาย ความดีส่วนรวมเรียกร้องให้เราสนับสนุนและปกป้องรูปแบบการแต่งงานระหว่างชายและหญิง ที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญของครอบครัว ซึ่งครอบครัวเป็นสังคมแรกของมนุษย์ การยอมรับความสัมพันธ์ของโฮโมเซ็กส์ชวลว่าถูกกฎหมาย หรือการยกฐานะเทียบเท่ากับการแต่งงาน ไม่ใช่เป็นเพียงแต่รับรองพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนของพวกเขาเท่านั้น แต่การกระทำดังกล่าวเป็นการปิดกั้นคุณค่าพื้นฐานที่เป็นส่วนหนึ่งของมรดกแห่งมนุษยชาติ พระศาสนจักรคาทอลิกจำต้องปกป้องคุณค่าเหล่านี้ไว้ ซึ่งเป็นคุณค่าสำหรับความดีของชายและหญิงที่แสดงออกในการแต่งงานและการสร้างครอบครัว และเพื่อความดีส่วนรวมของสังคมมนุษย์

รายการอ้างอิง

- Joseph Cardinal. Ratzinger, & Alberto Bovone. (1986, October 1). **Congregation for the Doctrine of the Faith**. The Holy see. https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19861001_homosexual-persons_en.html
- Aquinas Thomas. (2013). **Summa Theologiae, I-II, q.95, a.2**. Novantiqua.
- Aquinas Thomas. (2008). **Summa Theologiae, I-II, q.63, a.1,c**. Novantiqua.
- Francis, Pope. (2016). **Apostolic Exhortation Amoris Laetitia**. Liberia Editrice Vaticana.
- Franjo Cardinal. Seper. & Jerome Hamer, O.P. (1975, December 29). **Persona humana: Declaration on certain questions concerning sexual ethics**. The Holy see. https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_19751229_persona-humana_en.html
- John Paul II, pope. (1994). **Catechism of the Catholic Church**. Geoffrey Chapman.
- John Paul II, Pope. (1995). **Encyclical Letter Evangelium vitae**. Liberia Editrice Vaticana.
- Joseph Card. Ratzinger, & Angelo Amato, S.D.B. (2003, June 3). **Consideration regarding proposals to give legal recognition to union between homosexual persons**. The Holy see. https://www.vatican.va/roman_curia/congregations/cfaith/documents/rc_con_cfaith_doc_20030731_homosexual-unions_en.html
- Second Vatican Council. (1965). **Pastoral Constitution Gaudium et spes**. Liberia Editrice Vaticana.

พ้นจากยุคปัจจุบันอันชั่วร้าย “ในพระคริสต์”: ความรอดในจดหมายกาลาเทีย

Liberation from the Present Evil Age “In Christ”: Pauline Soteriology in the Epistle to the Galatians.

วิทยา พุทธรักษา

* วิทยาลัยพระคริสต์ธรรมแมคกิลวารี มหาวิทยาลัยพายัพ

Witthaya Phuttharaksa

* McGilvary College of Divinity, Payap University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 20 กุมภาพันธ์ 2566

* แก้ไข 28 มีนาคม 2566

* ตอบรับบทความ 5 เมษายน 2566

บทคัดย่อ

โดยทั่วไปนักวิชาการพระคัมภีร์มักอธิบายความรอดในจดหมายกาลาเทียตามมุมมองทางนิติศาสตร์เป็นหลัก อย่างไรก็ตามมีนักวิชาการพระคัมภีร์ส่วนหนึ่งชี้ให้เห็นว่าเปาโลได้นำเสนอความรอดในจดหมายฉบับนี้ตามมุมมองวิวัฒนาการด้วย โดยเปาโลใช้ข้อความหลายตอนที่ชี้ให้เห็นว่าความรอด คือ การที่พระเจ้าปลดปล่อยมนุษยชาติจากอำนาจชั่วร้ายผ่านการเข้าส่วนในพระคริสต์ ผ่านการถูกตรึงร่วมกับพระคริสต์ตัวตนเก่าของเราได้ถูกตรึงไว้บนไม้กางเขนแล้ว และผ่านการเข้าส่วนในการเป็นขึ้นมาร่วมกับพระคริสต์เราได้รับชีวิตใหม่ในฐานะการทรงสร้างใหม่แล้ว นอกจากนี้แล้วเปาโลยังกล่าวถึงการโอนย้ายผู้เชื่อจากยุคปัจจุบันอันชั่วร้ายไปสู่สถานะการเป็นอยู่ใหม่ “ในพระคริสต์” ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อำนาจชั่วร้ายไม่สามารถเป็นภัยคุกคามได้และผู้เชื่อได้รับการครอบครองจากพระเจ้าผ่านทางพระวิญญาณบริสุทธิ์ (พระจิต) บทความนี้เสนอว่าการเข้าใจความรอดจากมุมมองวิวัฒนาการจะช่วยให้ข่าวประเสริฐเป็นสิ่งที่ใกล้ตัว เข้าใจง่าย และเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบริบทความเชื่อของคนไทยมากกว่าแนวคิดเชิงนิติศาสตร์

คำสำคัญ: ความรอด
กาลาเทีย
วิวัฒนาการ
การเข้าส่วนในพระคริสต์
จดหมายของเปาโล

Abstract

Biblical scholars mainly portrayed soteriology in the Epistle to the Galatians with juridical image. However, the group of biblical scholars who read Paul's letters through apocalyptic perspective argues that he presents his soteriology in this letter with Jewish apocalyptic aspect as well. Throughout this letter, Paul also points out that salvation is the divine liberation from the evil powers and this liberation comes to humanity through our participation in Christ's death and resurrection. Through our participation in Christ's death, our old self has been co-crucified with Christ and through our participation in Christ's resurrection, we have been raised to live our new life as the new creation. Moreover, Paul also points out that there is a transfer of believers from the present evil age to the new mode of existence "in Christ" which is the space where the evil powers are no longer a threat. In this new sphere of power, the believers will be ruled by divine power through the Holy Spirit. This article proposes that this apocalyptic soteriology is more appealing to Thais in their religious context, and it would be easier for them to accept and be relatable to the Gospel rather than the juridical soteriology.

Keywords: Soteriology
Galatians
Apocalyptic Theology
Participation in Christ
Pauline Epistles

บทนำ

ความรอดถือว่าเป็นประเด็นปัญหาหลักที่เปาโลได้กล่าวถึงในจดหมายกาลาเทีย โดยทั่วไปคำว่า “ความรอด” ในจดหมายของเปาโล¹ มักจะถูกอธิบายด้วยภาพทางนิติศาสตร์เป็นหลัก ภาพความรอดที่พบในรูปแบบนี้คือ การเข้าไปยังห้องพิพากษาและยืนอยู่ต่อหน้าบัลลังก์ของพระเจ้าในวันสุดท้าย โดยผู้ที่เชื่อในพระคริสต์จะถูกประกาศและนับว่าเป็นผู้ชอบธรรมซึ่งมีผลทำให้พวกเขาได้รับการอภัยโทษบาปและรอดพ้นจากการพิพากษาลงโทษเพราะว่าพระคริสต์ได้ทรงสละชีวิตของพระองค์เพื่อเป็นเครื่องบูชาไถ่บาปแทนเราแล้ว ส่วนผู้ที่ไม่เชื่อในพระคริสต์จะถูกพิพากษาให้พินาศในบึงไฟนรกชั่วนิรันดร์

อย่างไรก็ตามบทความนี้จะนำเสนอให้เห็นว่าเปาโลได้อธิบายความรอดในจดหมายกาลาเทียบนพื้นฐานของวิวัฒนาการด้วย ความรอดในรูปแบบนี้คือการถูกปลดปล่อยจากอำนาจของสิ่งชั่วร้าย² ผ่านทางการเข้าส่วนในการตายและเป็นขึ้นมาจากตายของพระเยซูคริสต์³ ซึ่งแนวคิดนี้มีประโยชน์ในการนำเสนอข่าวประเสริฐในบริบทความเชื่อของคนไทยได้ดีกว่าแนวคิดความรอดแบบนิติศาสตร์เพราะเป็นพื้นฐานโลกทัศน์ที่คนไทยคุ้นเคยมากกว่า เพื่อที่จะเห็นภาพความรอดในรูปแบบนี้อย่างชัดเจนบทความนี้จะอภิปรายถึงหัวข้อต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่ (1) การศึกษาศาสนาคริสต์ของเปาโลผ่านมุมมองวิวัฒนาการ (2) แนวคิดยุคปัจจุบันอันชั่วร้ายในจดหมายกาลาเทีย (3) พ้นจากยุคปัจจุบันอันชั่วร้าย “ในพระคริสต์” และ (4) ความรอดเชิงวิวัฒนาการกับบริบทความเชื่อของไทย

¹ ในพระคัมภีร์พันธสัญญาใหม่มีจดหมายที่ระบุว่าผู้เขียนคือเปาโลจำนวน 13 ฉบับ และจดหมายเหล่านี้ถูกเรียกโดยนักวิชาการว่า “จดหมายของเปาโล”

² ถึงแม้ว่าเปาโลไม่ได้พูดถึง ฟี มาร ซาดาน หรือ วิญญาณชั่วในรูปแบบที่พบในพระกิตติคุณสัมพันธหรือหนังสือวิวัฒธรรมเล่มอื่นๆ แต่นักวิชาการกลุ่มที่เชื่อว่าเราควรศึกษางานเขียนของเปาโลบนพื้นฐานของวิวัฒนาการ (Apocalyptic Paul) มองว่าท่านมีมุมมองเช่นเดียวกับชาวฮิวไนต์สมัยนั้นที่เข้าใจว่ามีอำนาจฝ่ายจิตวิญญาณที่ทำงานเป็นปฏิปักษ์พระเจ้าและประชากรของพระองค์ โดยเฉพาะคำว่า “บาป” และ “ความตาย” ในจดหมายของท่านนั้นไม่ใช่มีความหมายเชิงนามธรรมเพียงเท่านั้นแต่มันเป็นอำนาจฝ่ายจิตวิญญาณด้วย

³ การเข้าส่วนในพระเยซูคริสต์ (Participation in Christ) หมายถึง แนวคิดที่มองว่าการเข้าส่วนในการตายและการเป็นขึ้นมาจากความตายของพระคริสต์นำมาซึ่งความรอด แนวคิดนี้พบบ่อยครั้งในวลีที่เปาโลใช้ในจดหมายของท่าน คือ “ในพระคริสต์” “โดยพระคริสต์” “ผ่านทางพระคริสต์” และในวลีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง นักวิชาการหลายคนมองว่าแนวคิดนี้เป็นหัวใจหลักของศาสนศาสตร์ของเปาโล ดูเพิ่มเติมใน Dunn, 1998, pp.396–408; Sanders, 1977, p.453; Schweitzer, 1998, p.220

1. การศึกษาศาสนศาสตร์ของเปาโลผ่านมุมมองวิวัฒนาการศาสตร์

วิวัฒนาการศาสตร์ (Apocalyptic Theology) เป็นคำศัพท์เฉพาะที่มีความหมายหลากหลายท่ามกลางนักวิชาการพระคัมภีร์ โดยทั่วไปแล้วคำนี้ใช้เพื่อหมายถึงแนวคิดศาสนศาสตร์ที่พบอย่างแพร่หลายในหนังสือเผยินิมิตหรือวิวัฒนาการของชาวยิวที่มีโลกทัศน์ว่าเบื้องหลังโลกฝ่ายกายภาพนี้มีอำนาจฝ่ายจิตวิญญาณทำงานอยู่และเราไม่สามารถแยกมนุษย์จากอำนาจเหล่านี้ได้เลย โดยหนังสือประเภทนี้มักจะชี้ให้เห็นว่านิมิตที่ผู้เขียนได้รับจากพระเจ้าต่างก็เปิดเผยสภาพความเป็นจริงของโลกว่ามีการต่อสู้ระหว่างอำนาจฝ่ายจิตวิญญาณและมนุษย์แต่ละคนล้วนต้องเลือกเข้าส่วนในการต่อสู้นี้โดยการเลือกอยู่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสมอ

การศึกษาศาสนศาสตร์ของเปาโลผ่านทางมุมมองวิวัฒนาการศาสตร์ (Apocalyptic Reading of Paul) เริ่มต้นมาตั้งแต่ในช่วงสมัยศตวรรษที่ 19 งานเขียนของนักวิชาการคนสำคัญที่ได้วางรากฐานการศึกษาเปาโลในรูปแบบนี้คืองานของชไวเซอร์ (Schweitzer) ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นยุคใหม่ของการศึกษาเปาโลผ่านวิวัฒนาการศาสตร์ ในหนังสือ the Mysticism of Paul the Apostle เขาโต้แย้งว่าแนวคิดกรีกโรมันไม่ใช่รากฐานสำคัญสำหรับการศึกษาศาสนศาสตร์ของเปาโลแต่เป็นศาสนศาสตร์ของชาวยิวต่างหาก โดยชไวเซอร์มองว่าโลกนี้อยู่ภายใต้อำนาจของสิ่งชั่วร้าย การตายของพระคริสต์ได้ทำลายอำนาจปกครองนี้และนำการปลดปล่อยของพระเจ้ามายังมนุษยชาติ ผู้เชื่อที่เป็นอยู่ในพระคริสต์ (Being in Christ) แล้วก็ได้รับสภาวะการเป็นอยู่เหนือธรรมชาติ (a supernatural state of existence)⁴ และเขาอ้างว่าแนวคิดนี้เป็นหัวใจหลักของศาสนศาสตร์ของเปาโลไม่ใช่ “การถูกนับว่าเป็นคนชอบธรรมโดยความเชื่อ” (Schweitzer, 1998, pp.22, 225)

⁴ สภาวะการเป็นอยู่ (mode of existence) หมายถึง สภาพการดำรงอยู่ของบุคคลที่ถูกเปลี่ยนแปลงไปได้แม้ว่ากายสภาพภายนอกยังไม่เปลี่ยนแปลง เราพบแนวคิดที่มองว่าผู้เชื่อที่ได้เข้าส่วนในการตายและเป็นขึ้นใหม่ของพระคริสต์แล้วจะถูกโอนย้ายเข้าไปอยู่ในสภาวะการเป็นอยู่ใหม่ในจดหมายของเปาโลผ่านการใช้คำว่า “ในพระคริสต์” ซึ่งมีความหมายเชิงพื้นที่ที่ผู้เชื่อสามารถถูกโอนย้ายเข้าไปอยู่ได้

คำกล่าวของนักวิชาการอีกท่านหนึ่งที่ได้ทำให้วิวัฒนาการได้รับการอธิบายอย่างกว้างขวางมากขึ้นท่ามกลางนักวิชาการพระคัมภีร์สมัยใหม่ คือ เคสมาน (Kasemann) ที่พูดว่า “apocalyptic was the mother of all Christian theology” (Kasemann, 1969, p.102) หรือ “วิวัฒนาการคือมารดาของคริสต์ศาสนศาสตร์ทั้งปวง” โดยเขาพยายามนำเสนอว่าคริสต์ศาสนศาสตร์ในทุกแขนงล้วนแล้วมีรากฐานอยู่บนอิทธิพลของวิวัฒนาการของชาวยิวไม่ใช่ฮอสติกันนิยม (Gnosticism) ดังที่บัลท์มานได้กล่าวอ้าง (Bultmann, 1965, p.230) เคสมานเชื่อว่าความรอดในจดหมายของเปาโลนั้นเน้นไปที่การปลดปล่อยมนุษย์จากยุคเก่าที่อยู่ภายใต้อำนาจชั่วร้ายไปยังยุคใหม่ที่อยู่ภายใต้การครอบครองของพระเจ้าผ่านทางพระคริสต์ (Kasemann, 1969, p.125)

นักวิชาการคนสำคัญอีกท่านหนึ่งที่ตีความจดหมายของเปาโลจากมุมมองนี้ก็คือ เบเกอร์ (Beker) ที่พยายามนำเสนอว่าเปาโลประยุกต์ใช้แนวคิด “บาป” ของยิวโดยตีความหมายใหม่ว่ามันไม่ใช่เป็นเพียงแค่การละเมิดธรรมบัญญัติเท่านั้น แต่เป็น “อำนาจชั่วร้ายที่ครอบครองเหนือมนุษย์” สำหรับเบเกอร์ “บาป” ทำให้มนุษย์เป็นทาสของมันผ่านทาง การไม่เชื่อฟังของอาดัมแล้วเปิดประตูให้ “ความตาย” ซึ่งเป็นอำนาจชั่วร้ายอีกอันหนึ่งบุกรุกการทรงสร้างของพระเจ้าและครอบครองยุคปัจจุบันนี้ (Beker, 1980, p.233) การปลดปล่อยมนุษยชาติจากอำนาจชั่วร้ายเหล่านี้เกิดขึ้นผ่านการตายและเป็นขึ้นมาของพระคริสต์เท่านั้น (Beker, 1980, p.215)

งานเขียนที่มีอิทธิพลต่อการตีความจดหมายของเปาโลบนพื้นฐานวิวัฒนาการในปัจจุบันคือหนังสืออรรถาธิบายพระธรรมกาลาเทียของมาร์ติน (Martyn, 1997a) และ เดอ บอร์ (de Boer, 2011) มาร์ตินเชื่อว่าทุกคนในโลกนี้อยู่ภายใต้การควบคุมของอำนาจฝ่ายจิตวิญญาณที่ต่อต้านพระเจ้า (Martyn, 1997a, p.23) โลกนี้ถูกบุกรุกครั้งแรกโดยบาปและความตาย แล้วพระเจ้านำความรอดเข้ามาในโลกนี้ด้วยการบุกรุกเข้ามาของพระบุตรและพระวิญญาณบริสุทธิ์ (Martyn, 1997b, p.265) การตายของพระคริสต์จึงไม่ใช่แค่การยกโทษการละเมิดแต่เป็นการปลดปล่อยมนุษยชาติจากการเป็นทาสของบาปและความตายซึ่งเป็นอำนาจชั่วร้าย สำหรับ เดอ บอร์ นั้นเขาเชื่อว่าเปาโลได้รับอิทธิพลมาจากการเขียนวิวัฒนาการที่เข้าใจว่า “ความตาย” เป็นหนึ่งในอำนาจฝ่ายจิตวิญญาณที่พระเจ้าจะต้องเอาชนะ ดังนั้นการเป็นขึ้นมาจากความตายของพระคริสต์จึงเป็นหมายสำคัญที่บ่งชี้ว่าอำนาจครอบครองของความตายได้ถูกปราบลงแล้ว (de Boer, 1998)

จากงานวิชาการที่กล่าวมาข้างต้นนั้นเราพบว่านักวิชาการพันธสัญญาใหม่กลุ่มหนึ่งได้นำเสนอว่าเราควรจะศึกษาความรอดของเปาโลในจดหมายกาลาเทียบนพื้นฐานของโลกทัศน์ของผู้เขียนและผู้รับในสมัยนั้นนั่นคือมุมมองวิวรรณ์ศาสตร์ที่เชื่อว่าความรอดคือการได้รับการปลดปล่อยจากอำนาจชั่วร้าย การศึกษาพระธรรมกาลาเทียบนพื้นฐานแนวคิดวิวรรณ์ศาสตร์นี้จะช่วยให้เรามองเห็นมุมมองความรอดของเปาโลที่แตกต่างออกไป

2. แนวคิดยุคปัจจุบันอันชั่วร้ายในจดหมายกาลาเทีย

เปาโลเริ่มต้นจดหมายถึงชาวกาลาเทียโดยชี้ให้เห็นว่าการตายของพระเยซูคริสต์นั้นนำมาซึ่งความรอดเชิงวิวรรณ์ศาสตร์ คือ การปลดปล่อยมนุษย์จาก “ยุคปัจจุบันอันชั่วร้าย” (กท. 1:4)⁵ วลีนี้ปรากฏเพียงแค่ครั้งเดียวในจดหมายของเปาโลและในบรรดางานเขียนทั้งหมดในพันธสัญญาใหม่ (Sasse, 1964, p. 205) นักวิชาการพระคัมภีร์หลายคนและผู้เขียนอรรถาธิบายหลายเล่มเห็นพ้องต้องกันว่าแนวคิดนี้เป็นอิทธิพลของวิวรรณ์ศาสตร์ (Betz, 1979, p. 42; Collins, 2014, p.337) เนื่องจากในหนังสือวิวรรณ์ธรรมของชาวยิวล้วนมีแนวคิดว่ายุคที่พวกเขาอาศัยอยู่นั้นมีอำนาจอันชั่วร้ายครอบครองอยู่และมีมนุษย์ที่ชั่วร้ายเป็นตัวแทนของอำนาจเหล่านี้ปกครองอยู่

ถึงแม้ว่าเปาโลไม่ได้ระบุอย่างชัดเจนว่าเขาได้รับอิทธิพลจากวิวรรณ์ศาสตร์แต่เขาอ้างว่าข่าวประเสริฐที่เขาประกาศนั้นเป็นการเปิดเผยพิเศษที่มาจากพระเจ้าผ่านทางพระเยซูคริสต์ ซึ่งเขาใช้คำภาษากรีก ἀποκάλυψις (อะพอคคาลิฟซิส) ซึ่งเป็นรากศัพท์ของคำที่ใช้เรียกชื่อหนังสือกลุ่ม “วิวรรณ์ธรรม” (Apocalypses) และ “วิวรรณ์ศาสตร์”(Apocalyptic Theology) เพื่อกล่าวถึงการเปิดเผยสำแดงนี้ โดยปกติแล้วผู้เขียนหนังสือวิวรรณ์ธรรมมักจะได้รับ การเปิดเผยสำแดงพิเศษผ่านทางทูตสวรรค์หรือผ่านวิธีการเหนือธรรมชาติ เปาโลเองก็ยืนยันว่า “ข่าวประเสริฐของพระคริสต์” (กท. 1:7) ที่เขาประกาศนี้ได้รับการเปิดเผยสำแดงแบบนั้นเช่นกัน เพราะเขาได้รับข่าวประเสริฐนี้ผ่านการเปิดเผยพิเศษโดยตรง (กท. 1:12; 2:2) จากองค์พระเยซูคริสต์ที่ทรงสำแดงแก่เขาเป็นการส่วนตัว (ดูเพิ่มเติมใน กจ. 9:3-6) ไม่ใช่จากการสอนสืบต่อกันมาและผู้นำคริสตจักรในกรุงเยรูซาเล็มเองก็ยอมรับและสนับสนุนประกาศข่าวประเสริฐนี้ด้วย (กท. 1:9)

⁵ ข้อความจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ในบทความนี้มาจากพระคริสตธรรมคัมภีร์ฉบับมาตรฐานของสมาคมพระคริสตธรรมไทยทั้งหมด

ในกาลาเทียบทที่ 4 เปาโลได้กล่าวถึงอำนาจชั่วร้ายที่ครอบครองมนุษย์อยู่ เปาโลใช้คำว่า “พวกเรา” ซึ่งรวมทั้งชาวยิวและชาวต่างชาติล้วนเคยเป็นทาสอยู่ภายใต้บังคับของ “ภูตผีที่ครอบงำของจักรวาลทั้งสิ้น” (กท. 4:3) คำแปลของพระคัมภีร์ภาษาไทยฉบับมาตรฐานนี้มาจากวลีภาษากรีก τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου (ทา สตอยคิอา ทู คอสมู) ซึ่งมีความหมายคลุมเครืออย่างมากในจดหมายของเปาโล คำศัพท์ภาษากรีก τὰ στοιχεῖα (ทา สตอยคิอา) ปรากฏในพันธสัญญาใหม่จำนวน 7 ครั้ง ในจดหมายของเปโตรคำนี้หมายถึงโลกธาตุทั้งสี่ (ดิน น้ำ ลม ไฟ) ซึ่งใช้กันอย่างแพร่หลายในสมัยพันธสัญญาใหม่ (2 ปต. 3:10, 12) ส่วนในฮีบรูนั้นหมายถึงหลักคำสอนพื้นฐานทั่วไปของโลกนี้ซึ่งใช้อย่างแพร่หลายในสมัยนั้นเช่นเดียวกัน (ฮบ. 5:12) แต่ในจดหมายของเปาโลคำภาษากรีกนี้ถูกใช้ด้วยแนวคิดศาสนศาสตร์ที่สลับซับซ้อน เปาโลใช้คำ τὰ στοιχεῖα (ทา สตอยคิอา) ร่วมกับ คำว่า τοῦ κόσμου (ทู คอสมู) ในพระคัมภีร์สามตอน (กท. 4:3; คส. 2:8, 20) และ คำว่า τὰ στοιχεῖα (ทา สตอยคิอา) ตามลำพังหนึ่งครั้ง (กท. 4:9) โดยในกาลาเทีย τὰ στοιχεῖα (ทา สตอยคิอา) มีลักษณะที่สอดคล้องกับอำนาจชั่วร้าย คือ จงจำผู้คนให้เป็นทาส (กท. 4:3, 7, 8, 9) เกี่ยวข้องกับธรรมเนียมปฏิบัติ (กท. 4:4) และเกี่ยวข้องกับพระของชาวต่างชาติ (กท. 4:8-10)

นักวิชาการได้มีการอภิปรายและโต้แย้งถึงความหมายของคำนี้ในจดหมายเปาโลอย่างกว้างขวาง (Dunn, 1993, p.212) ปัญหานี้เห็นได้จากพระคัมภีร์ฉบับภาษาอังกฤษที่แปลอย่างไม่เป็นเอกฉันท์ อย่างไรก็ตามเราควรตีความหมายของคำวลีภาษากรีกนี้บนพื้นฐานแนวคิดวิวัฒนาการที่เปาโลและโลกสมัยโบราณเข้าใจว่าโลกมิติกายภาพที่มองเห็นด้วยตานั้นไม่สามารถแยกออกจากมิติฝ่ายจิตวิญญาณที่เราไม่สามารถเห็นด้วยตาฝ่ายร่างกายได้ ซึ่งหมายความว่าทั้งโลกธาตุพื้นฐานของโลก หลักคำสอนพื้นฐานของโลก และพระของชาวต่างชาติล้วนแต่มีอำนาจฝ่ายจิตวิญญาณที่อยู่เบื้องหลังทั้งสิ้น

เปาโลอธิบายแนวคิดนี้โดยการนำเสนอว่าแม้แต่บรรดาชาวยิวผู้ที่ภายใต้ธรรมบัญญัติก็ยังอยู่ภายใต้การครอบครองของอำนาจนี้ได้ด้วยเช่นกัน (กท. 4:3-5) ดังนั้นพระเยซูจึงทรงมาบังเกิดภายใต้ธรรมบัญญัติเพื่อไถ่ทุกคนที่อยู่ภายใต้ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου (ทา สตอยคิอา ทู คอสมู) เปาโลเองก็ชี้ให้ชาวต่างชาติเห็นอย่างชัดเจนว่าพวกเขาเองก็เป็นทาสของสิ่งเหล่านี้มาก่อน ในกาลาเทีย 4:8-9 เปาโลกล่าวถึง τὰ στοιχεῖα (ทา สตอยคิอา) ว่าโดยธรรมชาตินั้นไม่มีเทวสภาพเลย เปาโลกำลังกล่าวถึงอำนาจฝ่ายจิตวิญญาณที่เป็นอำนาจเบื้องหลังของพระ

ต่างชาติที่ถูกยกย่องให้มีเทวสภาพโดยมนุษย์ แนวคิดนี้สามารถพบได้ทั่วไปในจดหมายของท่าน (1 คร 8:5; 10:20, 12:2; 2 คร 4:4, ดู อฟ 3:10-11; 6:12) ในพระคัมภีร์พันธสัญญาเดิม (ฉธบ 32:16-17) และงานเขียนของนักปรัชญาชาวกรีกในสมัยเปาโล (Philo ดู Vit. Con. 3-4) ชาวกรีกในสมัยนั้นไม่ได้แยกโลกมิติฝ่ายกายภาพกับอำนาจฝ่ายจิตวิญญาณออกจากกันเลย ดังนั้น τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου (ทา สตอยคีอา ทู คอสมุ) จึงไม่ใช่เพียงแค่สิ่งต่างๆ ในมิติทางกายภาพแต่มีอำนาจฝ่ายจิตวิญญาณที่อยู่เบื้องหลังและทำให้มนุษย์เป็นทาสของมันผ่านทางคำสอนพื้นฐานของโลกนี้ และรวมทั้งธรรมเนียมปฏิบัติของชาวกรีกด้วย ดังนั้นพื้นที่ที่ทั้งชาวกรีกและชาวต่างชาติอาศัยอยู่ในปัจจุบันนี้ล้วนถูกปกครองโดย τὰ στοιχεῖα (ทา สตอยคีอา ใน กท. 4:2, 8, 10) ทั้งสิ้น การมาของพระเยซูคริสต์ได้ปลดปล่อยคนเหล่านี้จากการเป็นทาสของอำนาจนี้และได้รับฐานะใหม่ในการเป็นบุตรของพระเจ้า (Betz, 1979, p.208) นี่เป็นเหตุผลที่เปาโลได้โต้แย้งว่าชาวประเสริฐเดียวสำหรับชาวกรีกและชาวต่างชาติคือการปลดปล่อยที่เกิดขึ้นผ่านทางพระเยซูคริสต์เท่านั้น

จากการศึกษาพระคัมภีร์ตอนต่างๆ ที่ผ่านมานั้น เราเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเปาโลมีโลกทัศน์ที่เข้าใจว่ายุคปัจจุบันถูกครอบครองด้วยอำนาจฝ่ายจิตวิญญาณอยู่และมนุษยชาติถูกครอบครองโดยอำนาจชั่วร้าย นี่จึงเป็นเหตุผลว่าทำไมเปาโลจึงเรียกยุคที่เราอาศัยอยู่นี้ว่า “ยุคปัจจุบันอันชั่วร้าย” เปาโลไม่ได้คิดประดิษฐ์แนวคิดนี้ขึ้นด้วยตัวของเขาเองแต่เป็นโลกทัศน์ที่มีอยู่แล้วโดยทั่วไปในยุคสมัยนั้น

3. พ้นจากยุคปัจจุบันอันชั่วร้าย “ในพระคริสต์”

เปาโลใช้ข้อความที่หลากหลายเพื่อสะท้อนให้เห็นความรอดเชิงวิวัฒนาการในจดหมายกาลาเทียหลายๆ ตอน เริ่มต้นจากหัวจดหมายที่ประกาศว่าการตายของพระคริสต์นำมาซึ่งการปลดปล่อยมนุษยชาติจากการครอบครองของอำนาจชั่วร้าย (กท. 1:4; ดูเพิ่มเติมใน 1 คร. 15:24-28; รม. 8:38-39) เปาโลเลือกใช้คำกริยาภาษากรีก ἐξαιρέω (เอกไซรีโอ) เพื่อกล่าวถึงความรอดนี้ คำนี้ปรากฏแค่เพียงครั้งในจดหมายของเปาโล และปรากฏแค่เจ็ดครั้งในพันธสัญญาใหม่ (ใน มธ. 5:29; 18:9; กจ. 7:10, 34; 12:11; 23:27; 26:17) แต่ปรากฏบ่อยครั้งในพระคัมภีร์พันธสัญญาเดิมภาษากรีก (LXX) ซึ่งมีความหมายตรงตัวว่า “ยกออกจาก” หรือเป็นนัยว่าเป็น “การโอนย้ายสิ่งใดสิ่งหนึ่งจากพื้นที่นั้นๆ” หรือ “การปลดปล่อยบางคนออกจาก

ที่ถูกกักบริเวณไว้” (Danker & Bauer, 2000, p. 344) เปาโลเลือกใช้คำนี้ในข้อนี้โดยเฉพาะเจาะจงเพื่อแสดงให้เห็นว่าการโอนย้ายผู้เชื่อไปยังสภาวะการเป็นอยู่ใหม่เกิดขึ้นแล้วผ่านการตายของพระคริสต์

แนวคิดที่มองว่ามีการ “ยกผู้เชื่อ” ให้พ้นจากยุคปัจจุบันอันชั่วร้ายและนำมาซึ่งสภาวะการเป็นอยู่ใหม่พบได้ใน กท 2:19-20 ด้วย ในตอนนี้เปาโลได้ชี้ให้เห็นว่าการถูกตรึงร่วมกับพระคริสต์ทำให้เราตายต่อธรรมชาติ เปาโลใช้คำกริยาภาษากรีก *παράδοιμι* (พาราโดมิ) ซึ่งเป็นคำเดียวที่ใช้ในกาลาเทีย 1:4 เพื่อเล็งให้เห็นถึงการเสียสละชีวิตของพระคริสต์ เปาโลกล่าวอย่างชัดเจนว่าการเข้าส่วนในพระคริสต์นำมาซึ่งการได้รับสภาวะการเป็นอยู่หรือตัวตนใหม่ของเขา ตัวตนเดิมหรือ *ἐγώ* (อีโก) นั้นถูกตรึงร่วมกับพระคริสต์ไปแล้ว เมื่อตัวตนเก่าได้ตายลงจึงต้องมีตัวตนใหม่เข้ามาครอบครองพื้นที่ที่ว่างเปล่าไป ถึงแม้ว่าเปาโลไม่ได้กล่าวถึงการเป็นขึ้นมาร่วมกับพระคริสต์ในพระคัมภีร์ตอนนี้อย่างชัดเจน การใช้คำกริยา *ζάω* (ซะโอ ซึ่งแปลว่า มีชีวิตอยู่) จำนวนห้าครั้งในพระคัมภีร์สองข้อนี้ก็เน้นให้เห็นว่าผู้ที่ถูกตรึงร่วมกับพระคริสต์ก็ถูกทำให้เป็นขึ้นมามีชีวิตใหม่ในสภาวะการเป็นอยู่ใหม่ (Oakes, 2015, p.94) ซึ่งในสภาวะนี้เปาโลไม่ใช้ตัวเองอีกต่อไป แต่พระคริสต์ต่างหากที่มีชีวิตอยู่ในท่าน

เปาโลได้กล่าวถึงแนวคิดที่คล้ายคลึงกันในกาลาเทีย 3:26–29 ผ่านภาพการรับบัพติศมา เขาตีความหมายศาสนพิธีนี้ใหม่บนพื้นฐานการเข้าส่วนในพระคริสต์ โดยเปาโลตีความว่าการรับบัพติศมา คือ การ “เข้าไปอยู่ใน” พระคริสต์ด้วย ในภาษากรีกเปาโลใช้คำบุพบท *εἰς Χριστὸν* (เอิส คริสตอน) ซึ่งมีความหมายตรงตัวว่า “เข้าไปในพระคริสต์” ซึ่งทำให้เข้าใจว่าการรับบัพติศมาของผู้เชื่อเป็นการเข้าส่วนในการตายกับพระคริสต์ซึ่งมีผลนำมาซึ่งการโอนย้ายพวกเขาให้ “เข้าไปมีชีวิต” อยู่ “ในพระคริสต์” (Snodgrass, 2021, pp. 101–102; Hartman, 1997, pp.37–50; Moo, 2013, p.171) เมื่อถูกจุ่มลงไปใต้น้ำตัวตนเดิมก็ตายร่วมกับพระคริสต์ และเมื่อขึ้นมาจากน้ำก็เป็นขึ้นมาร่วมกับพระคริสต์เพื่อรับชีวิตใหม่ (Betz, 1979a, p.185) ตัวตนเดิมของยุคปัจจุบันนี้ไม่ว่าจะเป็น ยิว กรีก ทาส ไท ชาย หรือ หญิง (กท. 3:28) ไม่มีความหมายอีกต่อไปสำหรับผู้ที่มีสภาวะการเป็นอยู่ใหม่แล้ว (de Boer, 2011, p.245) เพราะมันถูกจำกัดไว้เพียงยุคนี้เท่านั้น

ในตอนท้ายของจดหมายเปาโลโต้แย้งว่าผู้ที่อยู่ในพระคริสต์แล้วไม่ได้อยู่ภายใต้อำนาจครอบครองของยุคปัจจุบันนี้อีกต่อไปเพราะพวกเขาได้รับการเปลี่ยนแปลงให้เป็น “การทรงสร้างใหม่” (กท 6:15) ซึ่งเป็นอีกคำหนึ่งที่เปาโลใช้เพื่อกล่าวถึงสภาวะการเป็นอยู่ใหม่ ตัวตนเก่าๆ ในโลกนี้ไม่มีความหมายอีกต่อไปเพราะมันถูกตรึงแล้ว อำนาจครอบครองของโลกปัจจุบันนี้จึงไม่มีอำนาจเหนือพวกเราอีกต่อไป เพราะเราอยู่ “ในพระคริสต์” ซึ่งเป็นสภาวะการเป็นอยู่ใหม่ที่ตรงข้ามกับยุคปัจจุบันอันชั่วร้าย (กท. 1:4)

สำหรับเปาโลแล้วการเข้าส่วนในพระเยซูคริสต์ได้สร้างนิยามความสัมพันธ์ใหม่ระหว่างมนุษย์กับโลกนี้และระหว่างมนุษย์กับอำนาจฝ่ายจิตวิญญาณ (Betz, 1979, p.319) การถูกตรึงร่วมกับพระคริสต์เปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ระหว่างผู้เชื่อกับโลกที่เขาอาศัยอยู่นี้ จากอยู่ภายใต้อำนาจของ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου (ธา สตอยเซีย ทู คอสมู) ในฐานะทาสพวกเขาได้รับการเปลี่ยนแปลงสถานะเป็น “ลูกของพระเจ้า” และได้รับการปลดปล่อยจากอำนาจของโลกยุคปัจจุบันนี้แล้ว สำหรับเปาโลนี่คือทางเดียวที่มนุษย์จะได้รับการช่วยกู้จากยุคปัจจุบันอันชั่วร้ายและนี่คือ “ข่าวประเสริฐเดียวของพระคริสต์” ซึ่งธรรมเนียมปฏิบัติไม่ได้มีบทบาทอีกต่อไป

ถึงแม้ว่าเปาโลพยายามโต้แย้งว่าธรรมเนียมปฏิบัติไม่ได้นำมาซึ่งความรอดแต่เขาไม่เคยมองธรรมเนียมปฏิบัติในแง่ลบเลย (กท. 2:16; 3:11) ตรงกันข้ามเปาโลเข้าใจว่าในขณะที่เราอาศัยอยู่ในยุคปัจจุบันอันชั่วร้ายนี้พระเจ้าทรงประทานธรรมเนียมปฏิบัติเพื่อช่วยปกป้องผู้ที่อยู่ใต้อำนาจของบาปและความตาย มันเป็นเพียงแค่เครื่องมือหนึ่งในแผนการแห่งความรอดสำหรับมนุษยชาติ (Betz, 1979, p. 178) การมาของพระคริสต์ต่างหากที่นำการปลดปล่อยจากอำนาจของบาปและโอนย้ายเราไปยังสภาวะการเป็นอยู่ใหม่ได้ ดังนั้นคำสอนที่ว่าธรรมเนียมปฏิบัติมีส่วนในความรอดจึงไม่ใช่ข่าวประเสริฐที่เปาโลได้รับการเปิดเผยสำแดงมาจากพระเยซูคริสต์

เปาโลเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ของธรรมเนียมปฏิบัติกับบทบาทหน้าที่ของ παιδαγωγός (ไพตาโกกอส) ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมผู้เยาว์ในฐานะผู้ปกครองในสมัยโบราณ (Longenecker, 1982) แต่เมื่อผู้เยาว์บรรลุนิติภาวะแล้วเขาก็ไม่จำเป็นต้องอยู่ภายใต้อำนาจปกครองนี้อีกต่อไป เช่นเดียวกันเมื่อผู้เชื่อถูกปลดปล่อยให้หลุดพ้นจากยุคปัจจุบันอันชั่วร้ายแล้วธรรมเนียมปฏิบัติจึงไม่มีความสำคัญอีกต่อไป (กท. 3:25) เพราะมันมีบทบาทหน้าที่เพื่อปกป้องมนุษย์จากอำนาจชั่วร้ายเพียงชั่วคราว (กท. 3:24-26; ดู รม. 7:12 เพิ่มเติม) การเข้าส่วนในการตายของพระคริสต์ที่อยู่ภายใต้ธรรมเนียมปฏิบัติ (กท. 4:4) ทำให้เราได้รับเสรีภาพจากอำนาจชั่วร้ายแล้ว (กท. 5:1) เพราะเราได้

เป็นขึ้นมาร่วมกับพระคริสต์และมีชีวิตใหม่ที่ปลอดจากอำนาจควบคุมของธรรมเนียมปฏิบัติ ดังนั้นเราไม่ควรที่จะละทิ้งเสรีภาพนี้และกลับไปเป็นทาสของสิ่งใดๆ อีก หากจะกลับไปอยู่ภายใต้ธรรมเนียมปฏิบัติอีกก็ไม่ต่างอะไรนักกับการกลับไปเป็นทาสอยู่ภายใต้ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου (ทา สตอยคิอา ทู คอสมู) นี่เป็นเหตุผลหลักที่เปาโลโต้แย้งกับฝ่ายต่อต้านเขาที่เชื่อว่าธรรมเนียมปฏิบัติจำเป็นต่อความรอด

4. ความรอดเชิงวิวัฒนาการกับบริบทความเชื่อไทย

การนำเสนอความรอดเชิงวิวัฒนาการซึ่งหมายความว่าคือ การปลดปล่อยของพระเจ้าจากอำนาจชั่วร้ายที่ครอบครองยุคปัจจุบันนี้อยู่สอดคล้องกับพื้นฐานความเชื่อในบริบทไทยมากกว่า การนำเสนอความรอดเชิงนิติศาสตร์ โดยปกติแล้วคนไทยมักจะมีประสบการณ์กับอำนาจฝ่ายวิญญาณไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง การเปลี่ยนมุมมองความรอดคือการที่พระเจ้าปรารถนาจะนำมนุษยชาติให้หลุดพ้นจากอำนาจชั่วร้ายและประทานเสรีภาพจากอำนาจเหล่านี้ผ่านทางพระเยซูคริสต์จะช่วยให้ชาวประเสริฐมีส่วนเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับชีวิตของคนไทยได้มากกว่าการนำเสนอว่าความรอดคือการรอดพ้นจากการพิพากษาของพระเจ้าเพราะภาพความรอดเชิงนิติศาสตร์นี้ไม่ค่อยมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับบริบทและประสบการณ์ส่วนตัวของผู้คนในบริบทไทยมากนัก ดังนั้นเราควรจะนำเสนอมุมมองความรอดในเชิงวิวัฒนาการเพื่อสื่อสารข่าวประเสริฐของพระเยซูคริสต์มากขึ้น การนำเสนอความรอดในมุมมองนี้จะช่วยคนไทยเข้าถึงข่าวประเสริฐได้มากขึ้นและยอมรับได้ง่ายกว่า เพราะคนในสังคมไทยต้องการพระเจ้าผู้ช่วยให้รอดที่จะมาปลดปล่อยพวกเขาจากพลังอำนาจเหนือธรรมชาติที่ไม่สามารถต่อสู้ด้วยกำลังของตัวเองได้และความรอดเชิงวิวัฒนาการนี้จะช่วยให้ชาวประเสริฐเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับชีวิตของเขาได้มากขึ้น

นอกจากนี้แล้วการเข้าใจความรอดผ่านมุมมองวิวัฒนาการยังเป็นการตีความพระคัมภีร์บนพื้นฐานโลกทัศน์ของผู้เขียนและผู้อ่านในศตวรรษที่ 1 ด้วย เราพบว่าทั้งในพระกิตติคุณ กิจการของอัครทูต และงานเขียนอื่นๆ ในพันธสัญญาใหม่นี้ก็นำเสนอความรอดด้วยภาพวิวัฒนาการด้วย พันธสัญญาใหม่นี้เน้นการเข้าไปในอาณาจักรของพระเจ้ามากกว่าการไม่ถูกพิพากษาให้พินาศในวันสุดท้าย แต่อย่างไรก็ตามเราปฏิเสธไม่ได้ว่าความรอดเชิงนิติศาสตร์ก็ถูกนำเสนอในจดหมายของเปาโลและพันธสัญญาใหม่ด้วยเช่นกัน ดังนั้นเราควรเข้าใจภาพความรอดทั้งสองส่วนอย่างมีสมดุลด้วย เพราะหากเรามองภาพความรอดของเปาโลทั้งสองส่วนได้อย่างรอบด้านก็จะช่วยให้เราเข้าใจความรอดในจดหมายของเปาโลและพันธสัญญาใหม่ได้ดียิ่งขึ้น

สรุป

จากการศึกษาพระธรรมกาลาเทียเราพบว่าเปาโลนำเสนอความรอดในจดหมายฉบับนี้ด้วยภาพทางวิวรรณ์ศาสตร์ด้วยเช่นกัน ความรอดในมุมมองนี้ถือว่าเป็นส่วนที่สำคัญในจดหมายฉบับนี้ เพราะจดหมายเริ่มต้นโดยการนำเสนอแนวความคิดว่ายุคปัจจุบันที่เราอาศัยอยู่นี้ถูกครอบครองโดยอำนาจชั่วร้ายและพระเยซูคริสต์สละชีวิตของพระองค์เพื่อนำความรอด คือ “การถูกปลดปล่อยจากอำนาจชั่วร้าย” มายังผู้ที่เชื่อในพระองค์ การปลดปล่อยจากสิ่งชั่วร้ายนี้ผู้เชื่อได้รับผ่านการเข้าส่วนในการตายและการเป็นขึ้นมาของพระเยซูคริสต์ และผู้ที่อยู่ “ในพระคริสต์” ก็จะได้รับการโอนย้ายเข้ามาอยู่ในสภาวะการเป็นอยู่ใหม่ซึ่งถูกครอบครองด้วยอำนาจของพระเจ้าผ่านทางพระวิญญาณบริสุทธิ์ (พระจิต) ซึ่งมีผลให้ผู้เชื่อไม่อยู่ภายใต้อำนาจครอบครองของบาปและความตายอีกต่อไปถึงแม้ว่าเขายังคงอาศัยอยู่ในยุคปัจจุบันอันชั่วร้ายนี้ การอ่านจดหมายกาลาเทียบนพื้นฐานวิวรรณ์ศาสตร์จะช่วยให้เข้าใจภาพความรอดของเปาโลได้รอบด้านและชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้แล้วภาพความรอดในมุมมองวิวรรณ์ศาสตร์นี้ยังเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบริบทความเชื่อของคนไทยมากกว่าแนวคิดความรอดแบบนิติศาสตร์เพราะคนไทยมีโลกทัศน์ที่คุ้นเคยกับอำนาจฝ่ายจิตวิญญาณเป็นอย่างดีและการตีความในรูปแบบนี้ยังอยู่บนพื้นฐานโลกทัศน์ของผู้เขียนและผู้อ่านในศตวรรษที่ 1 อีกด้วย

รายการอ้างอิง

- Beker, J. Christiaan. (1980). *Paul the Apostle: The Triumph of God in Life and Thought*. Fortress Press.
- Betz, H. Dieter. (1979). *Galatians: A Commentary on Paul's Letter to the Churches in Galatia*. Fortress Press.
- Bultmann, Rudolf. (1965). *Theology of the New Testament*. Translated by Kendrick Grobel. SCM.
- Collins, Adela Yarbro. (2014). *Apocalypticism and Christian Origins*. In John. J. Collins (Ed.), *The Oxford Handbook of Apocalyptic Literature*. (pp.327–339). Oxford University Press.

- De Boer, Martinus. C. (2011). **Galatians: A Commentary**. Westminster John Knox Press.
- Dunn, James. D. G. (1993). **The Epistle to the Galatians**. Hendrickson Publishers.
- Dunn, James. D. G. (1998). **The Theology of Paul the Apostle**. Eerdmans.
- Kasemann, Ernst. (1969). **The Beginnings of Christian Theology**. Translated by W. J. Montague, *New Testament Questions of Today* (pp.82–87). Fortress Press.
- Longenecker, Richard. N. (1982). **The Pedagogical Nature of the Law in Galatians 3:19-4:7**. *Journal of the Evangelical Theological Society*, 25(1), 53–61.
- Martyn, J. Louis. (1997a). **Galatians: A New Translation with Introduction and Commentary (Vol. 33A)**. Doubleday.
- Martyn, J. Louis. (1997b). **Theological Issues in the Letters of Paul**. Abingdon Press.
- Oakes, Peter. (2015). **Galatians**. Baker Academic.
- Sanders, Ed. P. (1977). **Paul and Palestinian Judaism: A Comparison of Patterns of Religion**. Fortress.
- Sasse, Hermann. (1964). **Αἰών, αἰώνιος**. In Gerhard Kittel, Geoffrey William Bromiley, Gerhard Friedrich, and Gerhard Delling (Eds.), **Theological Dictionary of the New Testament (Vol. 1, pp.197–208)**. Eerdmans.
- Schweitzer, Albert. (1998). **The Mysticism of Paul the Apostle**. Translated by William Montgomery. Johns Hopkins University Press.

ฟอยเยอบัควิพากษ์คริสต์ศาสนา

Feuerbach's Critique of Christianity.

บาทหลวง ดร.วีรศักดิ์ ยงศรีปนิธาน

* คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

Rev.Dr.Werasak Yongsripanithan

* Faculty of Humanities, Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 31 พฤษภาคม 2566

* แก้ไข 20 มิถุนายน 2566

* ตอบรับบทความ 27 มิถุนายน 2566

บทคัดย่อ

ผู้เขียนได้แบ่งบทความนี้ออกเป็นส่วนๆ ดังนี้ 1) อัตประวัติชีวิตของลูวิกซ์ ฟอยเยอบัค 2) รับอิทธิพลจากเฮเกิล 3) การต่อยอดความคิดของเฮเกิล 4) งานเขียนของฟอยเยอบัค 5) งานเขียนช่วงแรกๆ 6) ศาสนาตามทัศนะของฟอยเยอบัค 7) จากเทววิทยาสู่มานุษยวิทยา และ 8) อิทธิพลของฟอยเยอบัค

คำสำคัญ: ผู้ต่อยอดแนวคิดเฮเกิล
ศาสนาในทัศนะของฟอยเยอบัค
จากเทววิทยาสู่มานุษยวิทยา

Abstract

This article is divided into; 1. Feuerbach: A biographical summary, 2. The early influence of Hegel, 3. Feuerbach as a “Left Hegelian”, 4. The purpose of Feuerbach’s work, 5. Feuerbach’s early works, 6. Feuerbach’s reflections on religion, 7. From theology to anthropology and 8. The influence of Feuerbach.

Keywords: Left Hegelian
Feuerbach’s religion
from theology to anthropology

1. Feuerbach: A Biographical Summary

Ludwig Feuerbach was born on July 28, 1804, in Landshut, Bavaria, a state in the southern part of what is now Germany. He was born into a well-educated family; his father was an important official of the state, one of his nephews became a famous painter. Feuerbach entered the University of Heidelberg with the intention of pursuing a career in the church. Because of the influence of Prof. Karl Daub, one of its distinguished professors he became interested in the philosophy of G.W.F. Hegel. After two years, in spite of his father's opposition, he enrolled the University of Berlin, where the now-famous Hegel (1770-1831) was a professor. Feuerbach attended some of his courses twice. He completed his education at the University of Erlangen in the field of natural science and received a doctorate degree from Erlangen in 1828 with his thesis *De ratione una, universali, infinita* (The Infinity, Unity and Universality of Reason).¹

The foundation he received in both theology and philosophy prepared him well to take part in the debates that were taking place at that time in Prussia (Germany today). He taught for some time as what was called a *privatdozent* or private, unpaid teacher. He married a woman who was partly owner of a pottery factory and her income enabled him to dedicate himself to writing. Because of his books and lectures he was involved in many conflictive debates. When the factory had to close down because of economic problems he was forced to live the remaining years of his life in very modest circumstances.

¹ <https://plato.stanford.edu/entries/ludwig-feuerbach/#BiogIntr>.

Feuerbach retired to Nuremberg in 1860, where he lived until his death in 1872. The lifetime of Feuerbach (1804 – 1872) coincided closely with that of Charles Darwin (1809 – 1882). It is highly unlikely that they ever met but they have one thing in common, they thoughts of both on the nature of religion changed with the passing of time.

Feuerbach's works include: *Thoughts on Death and Immortality* (1830), *Toward the Critique of the Hegelian Philosophy* (1839), *The Essence of Christianity* (1841), *Principles and Philosophy of the Future* (1843), *The Essence of Faith According to Luther* (1844), and *Lectures on the Essence of Religion* (1851). In general, historians consider his two key works to be *The Essence of Christianity* and *The Essence of Religion*.

Feuerbach is not as well remembered in history as his fellow countrymen Kant or Hegel; his legacy was the effect he had on others. On the side of Atheism his criticism of traditional religion, theology and practices provided much raw material for the writings of Karl Marx. On the Christian side the writings forced theologians of his day, and later writers like Paul Tillich, Martin Buber and Karl Barth, to provide a suitable response.

2. The Early Influence of Hegel

Before we go to Feuerbach's thought we need to look at some of the basic ideas of Hegel, his first model. As a young student he was an enthusiastic listener to the lectures of Hegel. In later years he would become one of his severest critics.

Hegel was a complex thinker and here we will mention just some of the ideas for which he is most remembered today.

i) He is regarded as a man who attempts to write a philosophy of history. If we want to understand how the world is developing we must study history. Every country and every period of time, for example the medieval period, has its own particular history. Hegel tried to identify the elements of history that lie behind all the ‘smaller histories’ of each place and time.

ii) As time passes something is developing in history. This something is not just the small changes that we notice taking place around us but the evolution of Spirit or what in German is called Geist. The development is moving towards what he calls the Absolute; something close to our idea of God. The spirit of each human person participates in some way in the Absolute Spirit and is moving towards it.

iii) One of Hegel’s best-remembered ideas is the threefold process of the unfolding of history. First there is a state of affairs or a situation which he calls the thesis. Secondly there are those who are not happy with the situation and begin to do something about it or to oppose it. He calls this the anti-thesis or simply the antithesis. Thirdly this tension will be resolved (for better or worse) by what he calls the synthesis – this is the changed situation that comes about as a result of the tension between the thesis and antithesis. This synthesis will later become the thesis of a new round of tensions. The politics of Thailand during the past 20 years provides plenty of examples of this Hegelian process.

There is a strong spiritual element in Hegel’s philosophy and he saw himself as one who was helping Christian thought to evolve. After the death of Hegel two different groups of followers appear:

a) The 'young Hegelians' who later came to be called the 'Left' Hegelians. They followed the philosophy of the younger, more revolutionary Hegel. He had proclaimed that the Spirit was constantly in the process of evolution. This evolution did not stop, the Young Hegelians insisted, with the death of Hegel. The Young or Left Hegelians believed in further developing his philosophy. In fact they soon abandoned the spiritual element of his philosophy and prepared the way for a materialistic philosophy without any reference to Spirit.

b) The 'Right' Hegelians follow the later philosophy of Hegel. In later life Hegel became less revolutionary and began to believe that the Prussian state was a near perfect incarnation of the Spirit and there was no need for revolution.

3. Feuerbach as a Left Hegelian.

After two years in the University of Berlin Feuerbach became less enthusiastic about the content of the lectures of Hegel. He began to associate with the Young Hegelians, or Left Hegelians. Gradually this group came to give a very different interpretation to the philosophy of Hegel. A new chapter of history had begun. The spirit that was now evolving in the world would lead to the abolition of the present European institutions, including the Christian Churches. Around this time Feuerbach wrote to a friend saying: "Theology, I can bring myself to study no more. I long to take nature to my heart, that nature before whose depth the faint-hearted theologian shrinks back; and with nature man, man in his entire quality." These words are a key to Feuerbach's development.

Another factor that caused his departure from the Christian way of looking at the world was the work of D. F. Strauss. The event that precipitated the gradual dissolution of the Hegelian synthesis of faith and knowledge that Marx and Engels later referred to sardonically as the “putrefaction of absolute spirit” was the publication in two volumes in 1835–36 of D.F. Strauss’s *Life of Jesus Critically Examined*. Here Strauss used the tools of the “Higher Criticism” he had acquired from his Tübingen teacher, F.C. Baur, to reveal the historical unreliability of the accounts of the life of Jesus preserved in the canonical Gospels, and interpreted the doctrine of the Incarnation of Christ as a mythological expression of the philosophical truth of the identity of the divine spirit and the human species “conceived as the community of finite spirits existing throughout history, and not as the historical individual, Jesus of Nazareth”.²

This is how another author describes the changes in his thinking: Having set his focus on man’s relationship to his fellow human beings and to the world, Feuerbach criticized the idealism of Hegel in addition to recasting religion in general and Christianity in particular from a humanistic perspective. His anthropological interest in human transcendence toward the absolute and the Divine compelled Feuerbach to bring these heady subjects down to a human level at which they had a greater chance of influencing the lives of real people. Reason, cooperation, and mutual understanding would demonstrate that the relationship between self and other, “I-and-thou” is fundamental and more compelling than the faith-bound desire for supernatural communion.³

² Article on Feuerbach in *Stanford Encyclopaedia of Philosophy*.

³ Ludwig Feuerbach, *the Essence of Christianity* translation by George Eliot; Introduction by Karl Barth, Foreword by H. Richard Niebuhr, First Harper Torchbook, USA, 1957, p.xiii.

4. The purpose of Feuerbach's work

Karl Barth in his introduction to *The Essence of Christianity* says that "Feuerbach wants, in the end, to help man secure his due. Therefore, his philosophy begins with the sentence: 'I am a real, a sensuous, a material being; yes, the body in its totality is my Ego, my being itself. His teaching aims to be a 'frankly sensuous philosophy'"⁴

At the end of what are called his Heidelberg Lectures in 1848 Feuerbach gave another statement of his aims. He wanted:

"to change
the friends of God into the friends of man
believers into thinkers,
worshippers into workers,
candidates for the other world into students of this world,
Christians, who on their own confession are half-animal and half-angel, into men, whole men,

He wishes to send forth a call,
to turn away from a lie to the truth,
from God to the world and man,
from faith to love,
from Heaven to earth and from Christ to ourselves,
from the vaporous and shadowy phantoms of supernaturalism to real life"⁵

⁴ The introduction of Barth to the *Essence of Christianity* of Feuerbach p.xii

⁵ Ludwig Feuerbach, *the Essence of Christianity* translation by George Eliot; Introduction by Karl Barth, Foreword by H. Richard Niebuhr, First Harper Torch books, USA, 1957, p.xi –xii.

Elsewhere Feuerbach reveals that he had sought in this book to achieve two things:

First, to attack the Hegelian claim for the identity of religious and philosophical truth by showing that Hegel succeeds in reconciling religion with philosophy only by robbing religion of its most distinctive content.

Second, to place the so-called positive philosophy in a most fatal light by showing that the original of its idolatrous image of God is man, that flesh and blood belongs to personality essentially.

Any reader will see that Feuerbach's approach is extremely negative. He explains why: "I deny only in order to affirm. I deny the fantastic projection of theology and religion in order to affirm the real essence of man"⁶ Certainly my work is negative but, be it observed, only in relation to the unhuman not to the human elements in religion.

Feuerbach clearly believes that there is a lot of work to be done. He wants to clear away what he considers to be all the confusing and mistaken religious ideas that are preventing the people of his time from becoming the free and noble human beings that nature means them to be.

5. Feuerbach's Early Works

While he was still a young man Feuerbach reduced his chances of getting a job as a professor by publishing works which cause a great amount of conflict. At about the age of 26 he published *Thoughts on Death and Immortality*. His way of understanding both of these concepts was very

⁶ Ibid., p.xii.

different, to say the least, from the ideas of most of the people in the Prussia of his time. For him human death is something very natural: humans die just like all the other living things in the world around them. There is no personal life after death. Christian preachers who tell people that there is a life for the individual soul after death are in fact an obstacle to real human life here on Earth now. In this book Feuerbach makes a clear break with Hegel who saw religion with its doctrine of life after death as an important part of the dialectical development of history. Even in his 20s Feuerbach believed that the death of religion, as practised in Prussia, would be a good thing.⁷

For Hegel, the unfolding of history was part of the process of the development of mind or Spirit. The changes and developments taking place in the actual world around us is a participation in the evolution of the Absolute Spirit. At this stage of his life Feuerbach still appears to accept Hegel's idea of an Absolute Spirit into which the spirit of the individual is absorbed after death. What is this Spirit? Its essence seems to be made up of thinking, knowledge and will. In the human individual these activities can only happen when he or she has a body. They are participating in the activity or life of the Spirit while they are alive. But once the body dies these activities cease for this particular individual; but they do not cease in the world because the individual is just one of a human species which continues to live.

⁷ Feuerbach, Ludwig. *Thoughts on Death and Immortality*. Translated by James A. Massey. Berkeley: University of California Press, p.133.

6. Feuerbach's Reflections on Religion

In his *History of Philosophy* Copleston remarks that, on reading Feuerbach one gets the impression that he is more interested in theology than philosophy. The following quote from Copleston gives an overall picture of Feuerbach's thinking on the past and the future of religious practice: In *The Essence of Christianity* Feuerbach concentrates on the idea of God as a projection of human self-consciousness, whereas in *The Essence of Religion*, in which religion is considered historically, he lays emphasis on the feeling of dependence on nature as the ground of religion.⁸

Feuerbach himself asserted that the main theme of his writings was religion and theology. But he did not mean by this statement that he believed in the objective existence of a God outside human thought. He meant that he was principally concerned with clarifying the real significance and function of religion in the light of human life and thought as a whole. Religion was not for him an unimportant phenomenon, an unfortunate piece of superstition of which we can say that it would have been better if it never existed, and that its effect has simply been that of retarding man's development. On the contrary, the religious consciousness was for Feuerbach, an integral stage in the development of human consciousness. He can be said therefore, to have substituted anthropology for theology.⁹

⁸ Fredrick Copleston, *A History of Philosophy* Vol. VIII. Burns & Oates 1963. p.296.

⁹ *Ibid.*, p.294.

Many peoples around the world have a religion. Why is this so? Feuerbach says that if one studies the earliest history available there is evidence of religious practice. In the beginning the objects that receive special veneration were things from the world of nature such as the sun and moon or things closer to earth like mountains or rivers. Usually they were things that people could not understand nor control. Gradually some of these gods were 'personalized' the ancient Greeks for example had many gods such as Zeus, Apollo, Demeter, etc. they were polytheistic. The different Asian religions also had many gods. These gods were thought to have the power to act on people and change the course of events. When Christianity becomes the dominant religion, the powers once thought to belong to the gods are now centralized on one God or on the Trinity. This, for Feuerbach was a chapter of history but one that now needs to be replaced because to continue with this way of thinking in the present is an obstacle to further development. Why is a religious approach to life harmful? The following quote summarizes Feuerbach's objections:

"It is pleasanter to be passive than to act, to be redeemed and made free by another than to free oneself; pleasanter to make one's salvation dependent on a person than on the force of one's own spontaneity; pleasanter to set before oneself an object of love than an object of effort; pleasanter to know oneself beloved by God than merely to have that simple, natural self-love which is innate in all beings; pleasanter to see oneself imaged in the love-beaming eyes of another personal being, than to look into the concave mirror of self or into the cold depths of the ocean of Nature; pleasanter, in short, to allow oneself to be acted on by one's own feeling, as by another, but yet fundamentally identical being, than to regulate oneself by reason".¹⁰

¹⁰ Ludwig Feuerbach, *the Essence of Christianity* translation by George Eliot; Introduction by Karl Barth, Foreword by H. Richard Niebuhr, First Harper Torch books, USA, 1957, p.140.

It is clear that for Feuerbach the one who believes in and practices a religion becomes a very passive individual who is very unlikely to develop into a mature autonomous person. Marx would later incorporate some of these ideas into his writings on alienation.

What is the basic problem with having a religion? Feuerbach explains:

“Religion is the disuniting of man from himself; he sets God before him as the antithesis of himself. God is not what man is – man is not what God is. God is the infinite, man the finite being; God is perfect; man imperfect; God eternal, man temporal; God almighty, man weak; God holy, man sinful; God and man are extremes: God is the absolutely positive, the sum of all realities; man the absolutely negative, comprehending all negations ... But the consciousness of the absolutely perfect moral nature, especially as an abstract being separate from man, leaves us cold and empty, because we feel the distance, the chasm between ourselves and this being; – it is a dispiriting consciousness for it is the consciousness of our personal nothingness and of the kind that is most acutely felt – moral nothingness ... And religion renders this disunion all the more painful, all the more terrible, that it sets man’s own nature before him as a separate nature, and moreover as a personal being, who hates and curses sinners, and excludes them from his grace, the source of all salvation and happiness”.¹¹

¹¹ Lecture XXX, (Lectures on the Essence of Religion) and Essence of Religion pp.45-47

From the above we can see where he thinks the problem lies. Humans have many desires; the imagination has no limits but the real world places many obstacles to the fulfilment of their desires. A healthy life would be one where people identify what are attainable desires and then try to fulfil these. The problem with religions and especially Christianity is that it focuses on the imaginary and unattainable desires. These cannot be fulfilled on Earth but the promise is made that these will all be available in another life – in Heaven. This, for Feuerbach is something very destructive. Ordinary people lose faith in the present life and the possibilities for fulfilment and happiness that it offers; they focus on a life after death and have less concern for improving this life.

He writes: “Man, this is the mystery of religion, projects his being into objectivity, and then again makes himself an object to this projected image of himself thus converted into a subject” (Feuerbach 1957, 29-30). Religious persons, according to Feuerbach, see the positive elements of their nature and through wish and imagination extend them to perfections; nature becomes supernatural, power becomes omnipotence, and knowledge becomes omniscience. Feuerbach sees himself as a philosopher continuing the challenge we find in Plato's Allegory of the Cave. He is shining a light into the dark corners of ignorance.

Human beings are dependent creatures but not totally so. They are intelligent and they can learn. The basic characteristic features of the human being are reason, will and affection. A human being who does not have these, is nothing. Through their relationships human beings discover themselves; they recognize that they are members of a species.¹²

¹² Ludwig Feuerbach, *The Essence of Christianity* translation by George Eliot; Introduction by Karl Barth, Foreword by H. Richard Niebuhr, First Harper Torch books, USA, 1957, p.6.

They come to be aware their own inner (subjective) nature but then make a fatal mistake. Instead of recognizing this as their own, they project it on to an outside being onto what they call God. This is where God 'is born.' The essence of God is nothing more than the accumulation of human wish projection.

More and more Feuerbach moves away from a God-directed dimension in the human and focuses on what is material. For him, the only thing that is real is nature, the things of the natural world. He was using the ideas of a famous physiologist of his time when he wrote: "Foodstuffs become blood; blood becomes heart and brain, the stuff of thought and attitudes. Human fare is the basis of human education and attitudes. If you want to improve the people give it, instead of homilies against sin, better food. Man is what he eats."¹³

Although he did move far away from traditional Christianity and its theology and said he was an atheist, he writes in his Lectures on Religion that he still does have a religion:

"Though I myself am an atheist, I openly profess religion in the sense just mentioned, that is, a nature religion. I hate the idealism that wrenches man out of nature; I am not ashamed of my dependency on nature; I openly confess that the workings of nature affect not only my surface, my skin, my body, but also my core, my innermost being, that the air I breathe in bright weather has a salutary effect not only on my lungs but also on my mind, that the light of the sun illumines not only my

¹³ Kamenka, Eugene, 1970. *The Philosophy of Ludwig Feuerbach*. New York: Praeger Publishers Inc.; London: Routledge & Kegan Paul Ltd, p.30

eyes but also my spirit and my heart. And I do not, like a Christian, believe that such dependency is contrary to my true being or hope to be delivered from it. I know further that I am a finite moral being, that I shall one day cease to be. But I find this very natural and am therefore perfectly reconciled to the thought.”¹⁴

To sum up we see that Feuerbach thought religion had a negative effect on people because it caused them to lose sight of their true nature and their possibilities in this life. They projected the best qualities of their own nature, things like compassion, love generosity, on to a Being that is separate from them and looked to this Being to fulfil their desires in the future. This caused them to be alienated from life at the present time.

7. From Theology to Anthropology

If we read the Catechism of the Catholic Church today we will find a statement of the relationship between God and human beings. Man is created by God, in his image. CCC¹⁵ says in No. 41 that “All creatures bear a certain resemblance to God, most especially man, created in the image and likeness of God”. In the view of the believers man is the image of God, but man is not God. The reason why God created man was because of his love. God is the creator and man the creature; this is a fundamental belief of all Christians. Man searches for God but cannot in any way ‘replace’ God.

¹⁴ Ludwig Feuerbach, *Lectures on the Essence of Religion*.

¹⁵ CCC is Catechism of the Catholic Church, the official teaching of the Catholic Church edited by Joseph Ratzinger. He now died in 2022.

The ancient Greek philosopher Empedocles had a very different view. He said that the Egyptians thought their god had dark skin and brown eyes and the people of the race thought god was fair skinned with blue eyes. He added that if horses or cattle could make images of their gods they would look like horses and cattle. Feuerbach wasn't so extreme but he agreed with Empedocles on one basic point – God was a human creation. Writing in *The Essence of Religion* he says “God did not, as the Bible says, make man in His image; on the contrary man, as I have shown in *The Essence of Christianity*, made God in his image.” How did this human invention of ‘god’ come about the central concept here is projection.

If we have to condense the whole book of the *Essence of Christianity* into a single sentence, it would be "Look, theology is anthropology!" Feuerbach claims that it is not him, an insignificant individual, but religion itself that says "God is man, man is God." (Feuerbach *Essence*, xxxvi) He, as a listener and interpreter of religion, not its prompter, discovers that the Christian God is nothing else but an abstraction made up of all the characteristics we would wish for ourselves. God is the projection of the human mind; therefore what religion really worships is not God but humankind itself. Feuerbach later finds further proofs concerning this human nature of God in Martin Luther's statements (see Feuerbach, 1967). Religion, thus understood, is an expression of human being's alienation: "Religion is the disuniting of man from himself; he sets God before him as the antithesis of himself. God is not what man is - man is not what God is."¹⁶

¹⁶ Ludwig Feuerbach, *the Essence of Christianity* translation by George Eliot; Introduction by Karl Barth, Foreword by H. Richard Niebuhr,, First Harper Torchbooks, USA, 1957, p.33.

The function of religion, according to Feuerbach, is that it is a wish-fulfillment, a way to deal with frustrations one encounters in his or her life. Religion reflects the (weak) nature of human feelings: Feuerbach would agree with the First Noble Truth of Buddhism that the world is full of suffering. There is all kind of things from personal suffering and loneliness to extreme social inequality and injustice that can leave human beings very frustrated. They have a deep wish for a better world; for a world where there is personal fulfillment and happiness, justice and peace. They cannot find it in this world so they project their wishes into a next world and on to a supremely good, compassionate and just Being who will fulfill all these wishes. Religion is nothing more than anthropology.

Feuerbach's answer to this dilemma would be something like this: 'God is only a projection of positive attributes of human nature because that is what humans want'. This comes back to Feuerbach's foundation of projection theory: deep seated wishes. As was noted earlier, Feuerbach says "God springs out of a feeling of want", that is, God is nothing but the fulfilment of our inner and most central desires. Sigmund Freud, one of Feuerbach's great disciples, summed up this position succinctly: "religious ideas, which are given out as teachings...are illusions, fulfilments of the oldest, strongest, and most urgent wishes of mankind"¹⁷

¹⁷ Freud, Sigmund. 1927, 1961. *The future of an Illusion*, translated by James Strachey, New York: W. W. Norton and Company, p.30

8. The Influence of Feuerbach

For a relatively short time in the mid1800s Feuerbach was a widely-read philosopher. He challenged the idealistic philosophy of Kant, Hegel and others that had been the dominant philosophers before that and moved philosophy in the direction of naturalism and, eventually, materialism. He was largely forgotten after that time but came to light again because of Marx's Theses on Feuerbach. Although Marx wrote this in 1845 it didn't become well-known until Fredrich Engels published it again in 1888 as an appendix to his book Ludwig Feuerbach and the End of Classical German Philosophy. The following quote sums up Feuerbach's influence on those who came after him.

The significance of Feuerbach's life and thought seems to be increasingly re-recognized in contemporary world. Many readers still find the Essence of Christianity fascinating and/or disturbing. One reason for this phenomenon is that, according to Harvey, Feuerbach anticipated so many themes of the twentieth century: "a Marxist theory of alienation, the Freudian emphasis on the role of wishing and desire, the empiricist's stress on sense experience, the phenomenologist's concern with the body, and the existentialist concern with the confrontation of the consciousness with death and anxiety" We can certainly interpret this anticipation as Feuerbach's lasting influence on human-kind.

I began criticizing Feuerbach in 2011, when I defended my thesis "Fabro interprete di Feuerbach" in Rome, and then I completed my dissertation "Feuerbach's Theory of Religious Projection: An Examination of Religion Practice among the Karen Ethnic Group of Southeast Asia". I have discovered that some philosophers who have conducted thorough research will find concepts that are beneficial to their own beliefs.

References

- Feuerbach, Ludwig. (1957). **The Essence of Christianity: Translated from the German by George Eliot. Introductory Essay by Karl Barth. Foreword by H. Richard Niebuhr.** Harper Row Publishers.
- Feuerbach, Ludwig. (1981). **Thoughts on Death and Immortality.** University of California Press.
- Freud, Sigmund. (1927). **The Future of an Illusion.** translated by James Stracey. W. W. Norton and Company.
- Harvey, Van A. (1995). **Feuerbach and the Interpretation of Religion.** Cambridge University Press.
- Joseph Ratzinger, Cardinal. (2006). **Catechism of the Catholic Church.** United States Conference of Catholic Bishops.
- Ludwig Feuerbach. (2023, September 20). **Lectures on the Essence of Religion.** Stanford Encyclopaedia of Philosophy. <https://plato.stanford.edu/entries/ludwig-feuerbach/#BiogIntr>.

การใช้มโนธรรมของเยาวชนคาทอลิกเขต 2
อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
ต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
ในสังคมปัจจุบัน ตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก

Application of Conscience of The Catholic
Youth In The Second Deanery of
The Archdiocese of Bangkok to The Right of
Free Speech In Thai Society According to
The Teaching of The Catholic Church.

ภควัต หยิกประเสริฐ

* ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.พิเชฐ แสงเทียน

* สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.ดร.ชาติชาย พงษ์ศิริ

* สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

Phakawat Yeukprasert

* Master of Arts Program in Moral Theology, Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Dr.Pichet Saengthien

* Moral Theology Program, Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Asst.Prof.Dr.Chartchai Phongsiri

* Philosophy and Religion Program, Faculty of Humanities, Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 23 สิงหาคม 2566

* แก้ไข 25 ตุลาคม 2566

* ตอบรับบทความ 27 ตุลาคม 2566

การใช้โนธรรมของเยาวชนคาทอลิกเขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ต่อสิทธิเสรีภาพ
ในการแสดงความคิดเห็นในสังคมปัจจุบัน ตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การใช้โนธรรมของเยาวชนคาทอลิกเขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคมไทยตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก และ 2) แนวทางการหล่อเลี้ยงมโนธรรมของเยาวชนคาทอลิกต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคมไทย เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลคือ เยาวชนคาทอลิก เขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. การใช้โนธรรมของเยาวชนคาทอลิกต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคมไทยของแต่ละคนมีความสอดคล้องและแตกต่างกันไปบ้างในแต่ละประเด็น ทั้งนี้เกิดจากปัจจัยพื้นฐานทางด้านครอบครัว การศึกษาสังคมที่อาศัยอยู่ ความรู้ด้านคำสอน รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของวัด การหล่อหลอมมโนธรรมส่วนบุคคลและความสนิทสัมพันธ์กับพระเจ้า ซึ่งแต่ละส่วนล้วนส่งผลต่อทัศนคติส่วนตัวในการใช้สิทธิเสรีภาพของตนเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ในสังคม ทั้งนี้พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้มีกระบวนการใช้มโนธรรมที่สอดคล้องตามคำสอนพระศาสนจักรฯ ทั้งในเรื่องของการศึกษาข้อมูลที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างรอบคอบ ถี่ถ้วน ไตร่ตรอง แยกแยะด้วยความคิดตามกฎศีลธรรมสากล กฎธรรมชาติ กฎบัญญัติ ศาสนา และคำสั่งสอนของพระศาสนจักรฯ ใช้โนธรรมวิเคราะห์ผลที่จะตามมา คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ฟังเสียงของพระเจ้าภายในจิตใจก่อนการตัดสินใจใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ และรับฟังผู้อื่นโดยน้ำใจอิสระ ด้วยเหตุผลมากกว่าอารมณ์

2. แนวทางการหล่อเลี้ยงมโนธรรมของเยาวชนคาทอลิกต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคมไทย โดยมีครอบครัวและพระศาสนจักรฯ ควรร่วมมือกันในการแนะนำ อบรม หล่อหลอมมโนธรรม

ที่ต้องให้กับเยาวชน รวมถึงสิทธิเสรีภาพตามคำสอนของพระเยซูคริสต์เจ้า และพระศาสนจักรให้เข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม รู้จักเคารพและให้เกียรติมโนธรรมและสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ด้วยจิตตารมณ์พระวรสารร่วมกับการดำเนินการตามแนวทางต่อไปนี้

- 1) ครอบครัว ควรอบรมสั่งสอน รับฟัง เข้าใจ และเดินเคียงข้างไปกับเยาวชน
- 2) พระศาสนจักรฯ และครอบครัวควรร่วมกันส่งเสริมให้เยาวชนมีความสัมพันธ์ในกิจกรรมต่างๆ ของพระศาสนจักร ผ่านทางพิธีบูชาขอบพระคุณ การเรียนคำสอนและกิจกรรมต่างๆ ของวัดและสังฆมณฑล
- 3) ภายในกลุ่มหน่วยงานเยาวชน ควรมีการแสดงความคิดเห็นเพื่อแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ร่วมกัน
- 4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการปลูกฝังให้เยาวชนมีการใช้สิทธิเสรีภาพอย่างถูกต้อง เหมาะสมภายใต้การดูแลของพระศาสนจักรอย่างใกล้ชิด และให้เยาวชนได้รู้จักแลกเปลี่ยนทัศนคติซึ่งกันและกันด้วยเหตุและผล โดยมีมโนธรรมที่ถูกต้อง
- 5) พระศาสนจักรคาทอลิกประเทศไทยควรให้พื้นที่กับเยาวชนในการแสดงความคิดเห็น และการรู้จักรับฟังความคิดเห็น โดยมีผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อแนะนำมโนธรรมที่ถูกต้องแก่เยาวชนต่อการแสดงสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคมไทยไปสู่ระดับสังคมต่อไป

คำสำคัญ: มโนธรรม
เยาวชนคาทอลิก
อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ
สิทธิเสรีภาพ
คำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก

Abstract

The aims of this qualitative research were to investigate the application of conscience of the catholic youth in the second deanery of the Archdiocese of Bangkok to the right of freedom of expression in Thai Society according to the teaching of the Catholic Church, and to establish the guidelines for the nourishment of conscience of the catholic youth to the right of freedom of expression in Thai Society. The qualitative data was collected from twelve catholic youths in the second deanery of the Archdiocese of Bangkok selected specifically and focused-group interviews of ten experts selected specifically. The data were analyzed by content analysis.

The results of this research reveal:

For the first aim, the research found that the exercise of conscience of the Catholic youth to the right of freedom of expression in Thai Society, there was some consistency between individuals, but the influencing factors differed. It is influenced by fundamentals such as family, education, social status, understanding of the teaching of the Catholic Church, especially those who play apart in the formation of personal conscience and a close relationship with God. The research found that most of the Catholic youths selected apply conscience by researching and analyzing information carefully and deliberately, followed by contemplation of moral law, natural law, Christian law and the teaching of the Catholic Church, and then applying their conscience to analyze the effects. Preference is given to the common good over personal good. Contemplative prayer is used to listen

to the voice of God before deciding to exercise freedom of expression, and they listen to others freely using reason rather than emotion.

For the second aim, to find the guidelines to nurture the conscience of the Catholic youth to the right of freedom of expression in Thai Society, the family, Catholic Church in Thailand should cooperate to guide, train and nurture the right conscience in the youth, a correct understanding of conscience and the right of freedom according to the teaching of Jesus Christ and the catholic Church, and help them to put it into action infallibly and properly. They should also guide them in showing suitable respect to each other through conscience and the right to freedom in the spirit of the Gospel by implementing the following guidelines: (1) Families should teach and listen to young people and work to understand and relate to them. (2) The Church and families should work together to encourage young people to participate in church activities. (3) Within social groups, young people should exchange ideas, to practice expressing themselves freely. (4) Related institutions should instill in the youth the correct way to exercise their rights under supervision by the Church (5) The Catholic Church should offer the space where opinions and attitudes can be expressed freely and where they will be listened to under Church supervision.

Keywords: Conscience; Catholic Youth;
Archdiocese of Bangkok; Right of Free Speech;
The Teaching of The Catholic Church

การใช้มโนธรรมของเยาวชนคาทอลิกเขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ต่อสิทธิเสรีภาพ
ในการแสดงความคิดเห็นในสังคมปัจจุบัน ตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก

ความสำคัญของเนื้อหา

ท่ามกลางสถานการณ์ความเห็นต่างของสังคมไทยในปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2560-2565) ทำให้หลายครั้งเกิดความไม่เข้าใจกัน อันเนื่องมาจากการสื่อสาร หรือความเข้าใจที่ไม่ตรงกันของกลุ่มชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเยาวชนคนรุ่นใหม่กลุ่มหนึ่งที่ออกมาเรียกร้องสิทธิเสรีภาพที่พวกเขากล่าวอ้างว่าถูกลิดรอนไปจากกลุ่มผู้มีอำนาจบางคน ซึ่งหลายครั้งเป็นบ่อเกิดของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมไทย เช่น ประเด็นการแสดงความคิดเห็นและวิพากษ์วิจารณ์สิ่งที่เกิดขึ้นในสังคมไทย หรือ การชุมนุมที่เกิดขึ้นตามท้องถนน เป็นต้นในทศวรรษที่ผ่านมาเยาวชนเหล่านี้ ได้กลายเป็นแนวทางในการออกมาตั้งคำถามกับเหล่าผู้มีอำนาจในสังคมไทยในปัจจุบัน ต่อความเจริญรุ่งเรืองและการพัฒนาประเทศชาติในอนาคต ซึ่งพวกเขาต้องเผชิญที่ละเล็กละน้อยสภาพความขัดแย้งเหล่านี้ มีผลมาจากรอยต่อระหว่างรุ่นในสังคมหรือความแตกต่างทางความคิดระหว่างหนุ่มสาวและผู้สูงอายุ (Generation Gap) ซึ่งหลายครั้งเป็นการยากที่จะมีความเข้าใจกัน ในการสื่อสารจากผู้คนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของสังคมเมืองซึ่งมีความแตกต่างอย่างยิ่งมากกว่าในสังคมอื่นๆ เช่น สังคมตามชนบท หรือ สังคมนอกเมือง เป็นต้น อันมีความแตกต่างกันซึ่งทัศนคติ ความคิดอ่าน และปัจจัยในการใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าวในการแสดงความคิดเห็นซึ่งมีมากกว่าบริบทสังคมทั่วไป (มูลนิธิยุวพัฒน์, 2023)

ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ระบุว่า เยาวชน หมายถึงบุคคลที่มีอายุเกิน 15 ปีบริบูรณ์แต่ยังไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์ และไม่ใช่ผู้บรรลุนิติภาวะแล้วจากการจดทะเบียนสมรสในทางกฎหมายก็ถือว่าบุคคลที่มีอายุระหว่างนี้เป็นเยาวชนและหากต้องระหว่างโทษ ก็จะพิจารณาโทษแตกต่างจากผู้ใหญ่ เนื่องจากพวกเขายังมีวุฒิภาวะทางคุณวุฒิและวัยวุฒิที่น้อยกว่าผู้ใหญ่ จำเป็นต้องผ่านประสบการณ์ต่างในชีวิตให้เพิ่มพูนมากยิ่งขึ้น ฉะนั้นพวกเขาจะต้องรับการอบรมสั่งสอนให้มีการศึกษาที่ดี เพื่อจะได้ปรับตัวเข้าสู่สังคม และเจริญเติบโตเพื่อก้าวสู่ความเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต อันเป็นกำลังหลักในการพัฒนาประเทศชาติบ้านเมืองให้ก้าวหน้า มั่นคง และยั่งยืนต่อไป แต่คำว่า เยาวชน ในบริบทของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยนั้น หมายถึงกลุ่มคนหนุ่มสาวที่เปี่ยมไปด้วยความมีชีวิตชีวาในพระคริสตเจ้าที่จะช่วยเหลือกิจการต่างๆ ของพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทย และสังคมไทยด้วยรักและสันติภาพในพระคริสตเจ้าผู้ทรงพระชนม์

พระสันตะปาปาฟรังซิส ได้ออกสมณลิขิตเตือนใจหลังจากการประชุมสมัชชาสำหรับบรรดาเยาวยวชนและประชากรของพระเจ้าทุกคน โดยใช้ชื่อว่า “พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์” (Christus Vivit) เพราะพระองค์ทรงเล็งเห็นความสำคัญของบรรดาเยาวยวชนในสังคมปัจจุบัน ในฐานะผู้นำของพระศาสนจักร “ด้วยความรักห่วงใยเป็นพิเศษ พ่อขอมอบสมณลิขิตเตือนใจ ฉบับนี้แก่เยาวยวชนทุกคน ซึ่งเป็นการเตือนถึงความมั่นใจที่เกิดจากความเชื่อและในขณะเดียวกัน ก็ช่วยส่งเสริมลูกให้เจริญเติบโตขึ้นในความศักดิ์สิทธิ์และในความตั้งใจจริงต่อกระแสเรียกของลูกแต่ละคน” (พระสันตะปาปาฟรังซิส, 2019:3) คริสตชนทุกคนในพระศาสนจักรคาทอลิกแห่งประเทศไทยถือเป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยในการมีส่วนร่วมที่จะขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศชาติให้ก้าวหน้า มั่นคงและยั่งยืน แม้ว่าจำนวนคริสตชนในประเทศไทยเป็นเพียงกลุ่มชนส่วนน้อยนิตของประเทศก็ตาม แต่พระศาสนจักรคาทอลิกจำต้องยืนหยัดมั่นคงในจุดยืนตามหลักของพระคริสต์ศาสนา โดยยึดคุณค่าพระวรสารอันมีพระคริสตเจ้าเป็นศูนย์กลาง เป็นประจักษ์พยานในแสงสว่างแห่งความจริงท่ามกลางสังคม ที่หลายครั้งเกิดความขัดแย้งขึ้น อันเป็นเหตุทำให้เกิดความรุนแรงซึ่งขัดต่อหลักคำสอนคริสต์ศาสนา นิกายโรมันคาทอลิก ดังนั้นพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการยืนยันความจริงตามแบบอย่างพระคริสตเจ้าท่ามกลางสถานการณ์ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมไทย คริสตชนแต่ละคนจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้ “มโนธรรม” ของตนเองในการตัดสินใจเลือกวิถีทางชีวิตในแบบพระคริสตเจ้า โดยน้ำใจอิสระของตนเอง และต้องมีการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนต่อการตัดสินใจในการกระทำอันใดอันหนึ่ง ด้วยการไตร่ตรองแยกแยะอย่างลึกซึ้ง” (พระสันตะปาปาฟรังซิส, 2019:282) ในเรื่องของการไตร่ตรองแยกแยะนั้น ในสมณลิขิตเตือนใจ พระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ระบุว่า “แม้ว่าจะรวมไปด้วยเหตุผลและความฉลาดรอบคอบ แต่นั่นก็เกินกว่าสิ่งเหล่านั้น เพราะเป็นการแสวงหาแผนการอันล้าลึกของพระเจ้าที่ทรงมีต่อเราแต่ละคน...ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความหมายในชีวิตของเราต่อหน้าองค์พระบิดาเจ้าผู้ทรงล่วงรู้และทรงรักเรา และด้วยเป้าหมายอันแท้จริงแห่งชีวิตซึ่งไม่มีใครรู้จักดีไปกว่าพระองค์” (พระสันตะปาปาฟรังซิส, 2018:167)

มนุษย์พบกฎหนึ่ง ในส่วนลึกของมโนธรรมที่เขาเองไม่ได้ให้ไว้ แต่เขาต้องเชื่อฟัง และเสียงของกฎนี้ ที่ดังก้องในใจของเราตลอดเวลา คอยเรียกเราอยู่เสมอให้รักและทำดี แต่ให้หลีกเลี่ยงความชั่ว เมื่อจำเป็น มนุษย์มีกฎหมายที่พระเจ้าทรงจารึกไว้อยู่ในใจของตน มโนธรรมเป็นแก่นแท้ลึกกลับที่สุดและเป็นเสมือนสัการสถานของมนุษย์ที่เขาเท่านั้นอยู่กับพระเจ้า และพระสุรเสียงของ

พระองค์ ดัง ก้อง อยู่ในส่วนลึกที่สุดของเขา... (CCC:1776) ฉะนั้น การพิจารณาโนธรรมอย่างดีด้วยความละเอียดรอบคอบนั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่คริสตชนแต่ละคนจะต้องน้อมรับฟังเสียงของมโนธรรมที่ตั้งก้องภายในจิตใจอย่างดีที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาเยาวชนทั้งหลายที่จะต้องถูกหล่อหลอมและขัดเกลามนตรมาอย่างดีผ่านการอบรมสั่งสอนของครอบครัว รวมถึงการเรียนรู้คำสอนและการรับศีลศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ ในแต่ละช่วงวัย เพื่อการเติบโต ทั้งในด้านกายภาพวุฒิภาวะและด้านความเชื่อจะได้พัฒนามากยิ่งขึ้นไปพร้อมกัน ทั้งนี้พวกเขาเหล่านั้นจะต้องได้รับการอภิบาลดูแลอย่างดีในฐานะประชากรของพระเจ้า ซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญอย่างยิ่งของพระศาสนจักร แม้เยาวชนหลายคนมีความสุขที่เห็นพระศาสนจักรมีความอ่อนน้อมถ่อมตนแต่ก็ยังมั่นใจในพระพรของพระศาสนจักรและสามารถเสนอการติชมที่ยุติธรรมฉันทันที แต่อีกหลายๆ คนต้องการให้พระศาสนจักรรับฟังมากขึ้น ลงมือกระทำมากกว่ากล่าวประณามโลก พวกเขาไม่ต้องการเห็นพระศาสนจักรที่เงิบเฉยและไม่กล้าพูด แต่ก็ใช้ต้องต่อสู้กับปัญหามากกว่าสอง หรือสามเรื่องอยู่ตลอด เพื่อให้พระศาสนจักร มีความน่าเชื่อถือสำหรับเยาวชน บ่อยครั้งพระศาสนจักรจึงจำเป็นต้องรื้อฟื้นความอ่อนน้อมถ่อมตนและพร้อมรับฟังโดยตระหนักว่าสิ่งที่ผู้อื่นพูดนั้นสามารถเป็นแสงสว่างเพื่อช่วยให้พระศาสนจักรเข้าใจพระวรสารได้ดีขึ้น พระศาสนจักรมักป้องกันตนเอง ซึ่งทำให้สูญเสียความอ่อนน้อมและหยุดรับฟังคนอื่น ทำให้ไม่มีที่ว่างให้กับการตั้งคำถาม พระศาสนจักรได้สูญเสียความอ่อนเยาว์ และกลายเป็นพิพธิภัณฑ์ ถ้าเช่นนั้น พระศาสนจักรจะตอบสนองความฝันของบรรดาเยาวชนได้อย่างไร แม้พระศาสนจักรมีความจริงของพระวรสาร แต่มิได้หมายความว่า พระศาสนจักรเข้าใจพระวรสารอย่างถ่องแท้ ตรงกันข้ามพระศาสนจักรได้รับเรียกให้เจริญเติบโตมากขึ้นเรื่อยๆ ในความเข้าใจพระวรสารอันเป็นขุมทรัพย์ที่ไม่มีวันหมดสิ้น (พระสันตะปาปาฟรังซิส, 2019:41)

นอกจากนี้ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาได้มีผู้ที่สนใจศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับมนตรนำมาวิเคราะห์กับประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและพระศาสนจักรฯ อาทิเช่น 1) พรชัย สิงห์สา (2556:90-91) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง วิธีการหล่อหลอมมนตรของพระสงฆ์คาทอลิกต่อคริสตชนในสังฆมณฑลนครสวรรค์ หลังสังคายนาวาติกันที่ 2 2) วิรุทธ เกียรติสกุลชัย (2556:38-39) ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับมนตรของคริสตชนในการรับศีลอภัยบาป และ3) ปฎิคม วิริยะสมบัติ (2557:47-48) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการหล่อหลอมมนตร ตามแบบอย่างนักบุญอิกญาซีโอแห่งโลโยลา

ฉะนั้น เมื่อเราสังเกตเครื่องหมายแห่งกาลเวลาที่เกิดขึ้นในสังคมไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะสิ่งที่เกิดขึ้นกับเยาวชนคนรุ่นใหม่กลุ่มหนึ่งที่มีต่อสังคม จึงเป็นสิ่งที่พระศาสนจักรคาทอลิกแห่งประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ของกลุ่มเยาวชนดังกล่าวอันมีความหลากหลายในทัศนคติและการแสดงความคิดเห็นอันสามารถที่จะนำมาศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่างในการแสดงสิทธิเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นในบริบทที่หลากหลายทั้งสังคมเมืองและสังคมนอกเมืองซึ่งมีความแตกต่างกัน และจะต้องกลับมามองดูอีกทั้งทบทวนความเป็นจริงในปัจจุบัน และรับฟังเสียงของพวกเขาด้วยท่าทีแห่งความเข้าใจซึ่งกันและกัน สื่อสารกันด้วยเหตุและผลและสันติภาพระหว่างสองฝ่าย นอกเหนือไปกว่านั้นให้พวกเขาได้รู้จักใช้มโนธรรมที่ถูกต้องและรอบคอบที่สุดในการใช้สิทธิเสรีภาพของพวกเขาในการวิพากษ์วิจารณ์ผู้คนหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน โดยไม่เพียงแค່หลงไปตามกระแสสังคมเท่านั้น แต่ต้องรู้จักใช้เหตุและผลอย่างดี และมีหลักฐานที่หนักแน่นเพียงพอที่จะใช้วิพากษ์วิจารณ์ หรือแสดงความคิดเห็นในสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น คือ 1) ถ้าเยาวชนคนรุ่นใหม่ กลุ่มดังกล่าวขาดมโนธรรมในการคิดพิจารณา ขาดการใช้เหตุผลแล้วจะเกิดปัญหาหรือผลลบอย่างไรและ 2) ถ้าพวกเขามีมโนธรรม การคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ รู้จักใช้เหตุผลแล้วจะมีผลดีอย่างไรต่อตัวกลุ่มเยาวชน สังคมและพระศาสนจักรคาทอลิกในประเทศไทยอย่างไร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจอย่างยิ่งที่จะศึกษาเรื่อง แนวทางการใช้มโนธรรมของเยาวชนคาทอลิกเขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคมปัจจุบัน ตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก

การใช้มนตรของเยาวชนคาทอลิกเขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ต่อสิทธิเสรีภาพ
ในการแสดงความคิดเห็นในสังคมปัจจุบัน ตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษา การใช้มนตรของเยาวชนคาทอลิกเขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคมไทย ตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก
- 2) เพื่อศึกษา แนวทางการหล่อเลี้ยงมนตรของเยาวชนคาทอลิกต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคมไทย

ขอบเขตของการวิจัย

1. งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อมุ่งศึกษาแนวทางการใช้มนตรของเยาวชนคาทอลิก เขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคมไทย ปัจจุบันตามหลักคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิกเรื่องมนตร ตามเอกสารพระสมณลิขิตพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (Christus Vivit) และพระสมณสาส์น เรื่องความรุ่งโรจน์แห่งความจริง (Veritatis Splendor) เป็นหลักรวมถึงพระคัมภีร์ไบเบิล เอกสารคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิกอื่นๆ เอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 สิทธิเสรีภาพและมนตรตามความคิดเห็นของนักวิชาการต่างๆ

1.2 สิทธิเสรีภาพและมนตรตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก

1) เอกสารพระสมณลิขิตพระคริสตเจ้าทรงพระชนม์ (Christus Vivit) โดยสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ปี 2019

2) พระสมณสาส์น เรื่องความรุ่งโรจน์แห่งความจริง (Veritatis Splendor) โดยพระสันตะปาปา ยอห์น ปอลที่ 2 ปี 1993 แปลโดย นรินทร์ ศิริวิริยานันท์ พ.ศ. 2537

3) พระคัมภีร์ไบเบิล (Bible) โดยคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตธรรมแผนกพระคัมภีร์ ปี 2014

4) คำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก (Catechism of the Catholic Church) โดยบาทหลวงทศไนย์ คมกฤส ปี 2019

2. ขอบเขตด้านกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ เยาวชนคาทอลิก เขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติดังนี้ คือเป็นประธานกลุ่มเยาวชนฯ จำนวน 1 คน และเป็นคณะกรรมการกลุ่มเยาวชนฯ วัดละ 1 คน จากวัดในเขต 2 ดังนี้ วัดคอนเซ็ปชัน,

วัดนักบุญฟรังซิสเซเวียร์ (วัดสามเสน), วัดแม่พระฟาติมา (ดินแดง), วัดพระชนนีของพระเป็นเจ้า (วัดรังสิต), วัดพระมารดานิจจานุเคราะห์ (คลองจั่น), วัดแม่พระกุหลาบทิพย์ (ลาดพร้าว), วัดมารีย์สวรรค์ (ดอนเมือง), วัดเซนต์จอห์น (ลาดพร้าว), วัดนักบุญมาร์โก (ปทุมธานี) รวม 9 คน รวมถึงเป็นสมาชิกเยาวชนที่ร่วมงาน/กิจกรรมของวัดอย่างต่อเนื่อง ไม่น้อยกว่า 2 ปีจำนวน 2 คน

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ในการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อ 2 จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติคือ เป็นบาทหลวงศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือเป็นอาจารย์ผู้สอนเรื่องมโนธรรมของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิก จำนวน 1 คน เป็นบาทหลวงศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ที่มีความรู้ประสบการณ์ด้านการทำนุถุกรรมอภิบาลเยาวชน อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 1 คน เป็นบาทหลวงศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก หรือคริสตชนที่มีความรู้ ประสบการณ์ ด้านกฎหมายเกี่ยวกับการใช้สิทธิเสรีภาพและกฎหมายเกี่ยวกับเยาวชน จำนวน 1 คน เป็นบาทหลวงศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ที่ทำงานดูแลเยาวชนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เขตละ 1 คน รวม 6 คน และเป็นคริสตชน หรือบุคลากรในหน่วยงานของพระศาสนจักรโรมันคาทอลิกหรือภาครัฐหรือภาคเอกชนที่มีประสบการณ์การอภิบาลกลุ่มเยาวชนในเขตอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 1 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

มโนธรรม หมายถึง ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ไตร่ตรองแยกแยะว่าสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำ เป็นแนวทางที่ช่วยในการตัดสินใจในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล

การใช้มโนธรรม ในงานวิจัยนี้ หมายถึง กระบวนการในการนำความรู้สึกผิดชอบชั่วดีส่วนตน ที่สามารถไตร่ตรองแยกแยะและรู้ว่าสิ่งใดควรทำ อันเป็นแนวทางที่ช่วยในการตัดสินใจในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นสิ่งที่ช่วยตัดสินใจว่าการกระทำที่ทำไปแล้วหรือวางแผนจนกระทั่งทำไปแล้วหรือวางแผนจะกระทำนั้นสอดคล้องกับมาตรฐานทางด้านศีลธรรม

เยาวชนคาทอลิกเขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 14-24 ปี (สหประชาชาติ อ้างถึงใน สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2540:ออนไลน์) ที่รับศีลล้างบาปตามจารีตศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกตามบัญชีรายชื่อในทะเบียนศีลล้างบาป และมีภูมิลำเนาอยู่ในเขต

การใช้มนตรึมของเยาวชนคาทอลิกเขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ต่อสิทธิเสรีภาพ
ในการแสดงความคิดเห็นในสังคมปัจจุบัน ตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก

ปกครองที่ 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ในเขตวัดที่มีบาทหลวงคาทอลิกสังกัดอัครสังฆมณฑล
กรุงเทพฯ เป็นผู้ปกครอง

สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคมไทย หมายถึง การที่บุคคลสามารถมีอำนาจ
อันชอบธรรม รวมถึงอำนาจที่จะกระทำการใดๆ ได้อย่างอิสระในการแสดงความคิดเห็น หรือ
วิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยได้อย่างเหมาะสม สามารถกระทำการใดๆ
ในการกำหนดสิ่งที่ตนเองต้องการตามความปรารถนาโดยไม่มีอุปสรรคขัดขวาง แต่ทั้งนี้ต้องไม่สร้าง
ความเดือดร้อนให้กับผู้อื่นด้วยเช่นเดียวกัน

คำสอนพระศาสนจักร หมายถึง สิ่งที่พระศาสนจักรสั่งสอนมวลประชากรของพระ
ศาสนจักร ผ่านทางเอกสารทางการต่างๆ ของพระศาสนจักร ที่รับรองโดยพระสันตะปาปา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ
ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์
แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) และ ประเด็นสนทนากลุ่ม (Focus Group
Discussion)

2. นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และ ประเด็นสนทนากลุ่ม เสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน
3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความ
สอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ได้ข้อคำถามในประเด็นการสนทนา
กลุ่มที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.6-1.0 ซึ่งมากกว่า 0.5 ตามเกณฑ์การพิจารณาที่กำหนดไว้เป็น
เครื่องมือฉบับสมบูรณ์ไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิจัย

1. การใช้มนตรึมของเยาวชนคาทอลิกต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคม
ไทยตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก การแสดงความคิดเห็นในสังคมปัจจุบัน โดยใช้มนตรึม
ของตนตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก โดยเริ่มจาก 1) การศึกษาข้อมูลที่จะแสดงความคิด
เห็นอย่างรอบคอบ ถี่ถ้วน อันเป็นความจริงแท้ 2) การนำข้อมูลที่ศึกษา และทำความเข้าใจแล้ว

นั้น นำมาไตร่ตรองแยกแยะด้วยความคิด ตามกฎศีลธรรมสากล กฎธรรมชาติ กฎบัญญัติศาสนา และคำสั่งสอนของพระศาสนจักร 3) การใช้มโนธรรมของตนที่ถูกหล่อหลอมมาอย่างดีพอสมควร แล้ว เพื่อวิเคราะห์ถึงสิ่งที่จะตามมาภายหลัง ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น จากการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเรื่องดังกล่าว 4) การใช้เวลาเสียๆ เพื่อไตร่ตรองรำพึงภาวนาเพียงลำพัง เพื่อฟังพระสุรเสียงของพระเจ้าภายในจิตใจ ก่อนการตัดสินใจใช้เสรีภาพดังกล่าวฯ โดยยึดหลักการตามคุณค่าพระวรสาร 5) การใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวอย่างเต็มที่ 6) การใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าว เพื่อประโยชน์ส่วนรวม มากกว่าประโยชน์ส่วนตัว 7) การใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าว โดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ 8) การรับฟังผู้อื่นด้วยเหตุผล และความเข้าใจ รวมถึงคำวิจารณ์ หรือความเห็นเชิงบวกและเชิงลบ ด้วยอิสรภาพอย่างแท้จริง โดยปราศจากอคติ ดังต่อไปนี้

1.1 การศึกษาข้อมูลที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างรอบคอบ ถี่ถ้วน อันเป็นความจริงแท้ เมื่อจะแสดงความคิดเห็นในประเด็นใดประเด็นหนึ่ง จะต้องมีการศึกษาข้อมูลให้ถี่ ครบ ถ้วนและถี่ถ้วนถี่มากพอที่จะทำให้เชื่อได้ว่า ประเด็นที่ได้รับทราบมานั้นมีมูลความจริง ถ้าไม่เช่นนั้น ก็ควรสืบค้นจนกว่าจะรู้ว่าประเด็นเหล่านั้นมีมูลความจริงหรือไม่ หากไม่ ก็ไม่ควรไปขยายความต่อ หรือเผยแพร่ประเด็นนั้นออกไปต่อเพื่อมิให้เกิดความเข้าใจผิดขึ้นมาในสังคม

ขั้นตอนนี้เป็นพื้นฐานด้านสติปัญญาของเราที่จะแยกแยะความจริงแท้ของประเด็นต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งสามารถรู้ได้ผ่านความรู้ขั้นพื้นฐาน ซึ่งไม่จำเป็นต้องใช้ความเชื่อ หรือมโนธรรมของเราเองในการแยกแยะความจริงแท้ดังกล่าว

1.2 การนำข้อมูลที่ศึกษา และทำความเข้าใจแล้วนั้นนำมาไตร่ตรองแยกแยะด้วยความคิด ตามกฎศีลธรรมสากล กฎธรรมชาติ กฎบัญญัติศาสนาและคำสั่งสอนของพระศาสนจักร

เมื่อเราทราบแล้วว่าประเด็นที่เราได้รับมานั้นมีมูลความจริงแล้ว จึงควรนำมาวิเคราะห์ในขั้นถัดไป ซึ่งในขั้นนี้จะมีเฉพาะกลุ่มมากขึ้น คือไปสู่ระดับการนำไปสู่การนำความรู้ หรือ การสั่งสอนเรื่องคุณธรรมความดีในขั้นพื้นฐาน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาสำหรับบุคคลที่ได้รับการอบรมแบบคริสตชนที่มีความจำเพาะเจาะจง ในแง่ที่มีการนำพระเจ้าเข้ามามีอิทธิพลในการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่งในชีวิต ซึ่งรวมไปถึงการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นนี้ด้วย ซึ่งหากเป็นคริสตชนแล้วแน่นอนว่า สิทธิเสรีภาพดังกล่าวนี้เป็นของประทานจากพระเจ้าที่ให้เรา มีอิสระเสรีในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งแตกต่างจากความเชื่ออื่นๆ ที่เป็นของปัจเจกบุคคลโดยสิ้นเชิง มิได้เกี่ยวกับพระเจ้าแต่อย่างใด

การใช้โนธรรมของเยาวชนคาทอลิกเขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ต่อสิทธิเสรีภาพ
ในการแสดงความคิดเห็นในสังคมปัจจุบัน ตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก

ดังนั้นในขั้นตอนนี้จึงอาจทำให้การตัดสินใจในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลคนหนึ่งมีความแตกต่างกันในแง่ของการอบรมสั่งสอนในด้านคุณธรรมความเชื่อ และการสั่งสมจากการเรียนรู้ด้านคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิกในฐานะคริสตชนคาทอลิกคนหนึ่ง

1.3 การใช้โนธรรมของตนที่ถูกล่อหลอมมาอย่างดีพอสมควรแล้ว เพื่อวิเคราะห์ถึงสิ่งที่จะตามมาภายหลัง ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น จากการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเรื่องดังกล่าว

ในขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ค่อนข้างสำคัญและส่งผลอย่างยิ่งต่อการที่บุคคลหนึ่งจะใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตนต่อประเด็นทางสังคมประเด็นใดประเด็นหนึ่ง เนื่องจากขั้นนี้มีใช้ในระดับสติปัญญาเหมือนทั้ง 2 ขั้นที่ผ่านมา แต่ทว่าเป็นระดับที่ลงลึกไปถึงจิตใจของแต่ละบุคคล กล่าวคือ ‘มโนธรรม’ ซึ่งเป็นการพบปะพูดคุยกันเพียงสองต่อสองระหว่างบุคคลคนหนึ่งกับพระเจ้าเท่านั้น ที่จะกลั่นกรองออกมาเป็นความคิด ทศนคติ ของบุคคลคนนั้นจริงๆ ซึ่งมโนธรรมนี้เอง ในคำสอนพระศาสนจักรฯ รวมถึงสมณสาส์น Veritatis Splendor ที่จะต้องได้รับการหล่อหลอม และขัดเกลาในแบบคริสตชน คือการพิจารณาถึงมโนธรรมที่เป็นของชาวคริสต์แท้ที่พระเจ้าประทานให้มนุษย์ได้มีปฏิสัมพันธ์ หรือสนทนากันจริงๆ ในส่วนลึกภายในจิตใจของแต่ละคน ซึ่งมีความละเอียดอ่อนและเป็นเรื่องที่เฉพาะบุคคลอย่างยิ่งและยากที่จะตัดสินระหว่างบุคคลได้ว่าใครคนหนึ่งมีมโนธรรมที่ดีมากกว่าอีกคน

ดังนั้นมโนธรรมนี้จะได้มาจากการหล่อหลอม และขัดเกลามาตลอดในช่วงชีวิตของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง และจะมีผลอย่างแน่นอนต่อการตัดสินใจใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของตน ทั้งนี้ยังมีอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญคือประเด็นทางสังคมดังกล่าวนั้นมีความละเอียดอ่อนหรือส่งผลกระทบต่อจิตใจของบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้มากน้อยเพียงใด และจะส่งผลดีหรือผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นมากน้อยเพียงใด ซึ่งขึ้นอยู่กับการให้น้ำหนักของสิ่งใดมากกว่ากันระหว่างการแสดงให้ผู้อื่นรับรู้ถึงความคิดเห็น หรือทศนคติ โดยมีนัยสำคัญบางอย่าง และความรู้สึกของผู้ที่ได้รับฟังความคิดเห็น หรือทศนคติที่ได้แสดงออกไป

1.4 การใช้เวลาเงียบๆ เพื่อไตร่ตรองรำพึงภาวนาเพียงลำพัง เพื่อฟังพระสุรเสียงของพระเจ้าภายในจิตใจ ก่อนการตัดสินใจใช้สิทธิเสรีภาพดังกล่าวฯ โดยยึดหลักการตามคุณค่าพระวรสาร

ในขั้นนี้ถือว่าเป็นขั้นที่ลึกซึ้งที่สุด ในระดับจำเพาะสำหรับคริสตชนเท่านั้นอันโยงใยไปถึงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหนึ่งกับพระเจ้าในระดับที่เรียกว่า ‘จิตวิญญาณ’ เป็นการฟังพระ

สุรเสียงของพระคริสต์เจ้าที่ตรัสภายในจิตใจของปัจเจกบุคคลในความเงียบสงบ ซึ่งจะมีความแตกต่างจากข้อที่ 3 ในแง่ของการใช้ระยะเวลาพอสมควรเพื่อการไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วนมากพอ

ทั้งนี้ในขั้นตอนนี้จะเน้นน้ำหนักไปที่การรับฟังพระสุรเสียงของพระเจ้าในส่วนลึกของจิตใจมากกว่า การสนทนาโดยตรงระหว่างบุคคลกับพระเจ้า ซึ่งอีกนัยหนึ่งคือการให้พระเจ้าทำงานภายในตัวบุคคลนั้นอย่างเต็มเปี่ยมปราศจากสิ่งรบกวนใดๆ ซึ่งจะทำให้ผลหรือความคิดที่ออกมามีประสิทธิภาพที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ เฉกเช่นพระเยซูเจ้าได้ปลื้มตัวออกไปในที่สงัดเพื่อภาวนารำพึงไตร่ตรองเพียงลำพัง

1.5 การใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าวอย่างเต็มที่

หากผ่านทั้ง 4 ขั้นตอนในการพิจารณาข้างต้นนั้นแล้ว การตัดสินใจที่จะแสดงสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นดังกล่าวนี้ จะมีประสิทธิภาพที่สุดต่อบุคคลคนหนึ่งที่จะใช้สิทธิเสรีภาพของตนในการแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ทางสังคมในปัจจุบันในแง่ที่บุคคลนั้นสามารถพิจารณาได้อย่างครบถ้วนรอบด้านทั้งสติปัญญา ด้านหลักศาสนาและคุณธรรม จริยธรรม ด้านจิตใจในมโนธรรมของตน รวมไปถึงด้านจิตวิญญาณภายใน ซึ่งทั้ง 4 ด้านนี้จะทำให้ผู้ที่แสดงความคิดเห็นนั้น ผ่านกระบวนการไตร่ตรองอย่างดีและสามารถใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นออกมาได้อย่างเต็มที่

1.6 การใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าว เพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน

ตามคำสอนพระศาสนจักรนั้น การใช้สิทธิเสรีภาพอันเป็นของประทานจากพระเจ้าจะต้องใช้เพื่อความดีส่วนรวม มิใช่เพื่อประโยชน์ส่วนตนเพียงอย่างเดียว ดังในจดหมายนักบุญเปาโลถึงชาวโครินธ์ ฉบับที่ 1 และในฐานะคริสตชนจะต้องสำนึกกว่าในการใช้สิทธิเสรีภาพทุกครั้งนั้นต้องคิดคำนึงถึงพระประสงค์ของพระเจ้าตามคุณค่าพระวรสาร เฉกเช่นพระเยซูคริสต์เจ้าทรงทำตามพระประสงค์ของพระบิดา

1.7 การใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องดังกล่าว โดยใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์

ในพระสมณสาสน์ Fides et Ratio ได้กล่าวถึงศรัทธาที่ต้องควบคู่ไปกับเหตุผลที่จะนำไปสู่ความจริงในพระเจ้าได้และถ้าหากความคิดที่ไม่มีความสมดุลในตัวเอง กล่าวคือไม่มีเสถียรภาพมากพอในการใช้อารมณ์เข้ามาเป็นส่วนประกอบทำให้ความคิดดังกล่าวเกิดการปรุงแต่ง

การใช้มนตรของเยาวชนคาทอลิกเขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ต่อสิทธิเสรีภาพ
ในการแสดงความคิดเห็นในสังคมปัจจุบัน ตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก

ไม่สมเหตุสมผลมากพอ ฉะนั้น ก็จะเข้าสู่ความจริงแท้ไม่ได้ หรือถ้าหากขาดความเชื่อที่ลึกซึ้ง ความศรัทธาที่ฝังรากลึกจริงๆ ความเชื่อที่มั่งงายไร้แก่นสารก็อาจนำไปสู่ความจริงแท้ได้เช่นกัน

1.8 การรับฟังผู้อื่นด้วยเหตุผลและความเข้าใจ รวมถึงคำวิจารณ์ หรือความเห็นเชิงบวก และเชิงลบ ด้วยอิสรภาพอย่างแท้จริง โดยปราศจากอคติ

การรับฟังผู้อื่น ถือเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เพราะประเด็นทางสังคมต่างๆ ล้วนเกิดขึ้นมาจากการสนทนากัน หรือการแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันของกลุ่มคนที่มีความคิดและทัศนคติแตกต่างกัน หากบุคคลใดบุคคลหนึ่งเลือกที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเพียงฝ่ายเดียว โดยปราศจากการรับฟังจากอีกฝ่ายหนึ่ง ก็แสดงให้เห็นว่าบุคคลนั้นไม่ยอมรับ และปิดกั้นความคิดเห็นของอีกฝ่ายอย่างสิ้นเชิง เท่ากับว่ามีอคติเปรียบเสมือนกับกำแพงที่ขวางกั้นระหว่างสองฝ่าย มิสามารถหาข้อตกลงหรือข้อยุติกันได้

พระสันตะปาปาฟรังซิส ได้เสนอแนวทางในการรับฟังและร่วมเดินทางกับผู้อื่นสำหรับเยาวชนไว้ในเอกสารสมณลิขิตเตือนใจพระคริสต์ผู้ทรงพระชนม์ (Christus Vivit) ข้อที่ 291-298 ซึ่งกล่าวถึงการไวต่อความรู้สึก 3 แบบ ที่จะทำให้แต่ละฝ่ายที่อาจมีความคิดเห็นที่ต่างกั นหันมาเข้าใจกันและกันมากขึ้น ซึ่งแนวทางนี้ส่งเสริมการสร้างสันติภาพร่วมกันอย่างเห็นได้ชัดเจน หลีกเลียงความขัดแย้งที่เกิดขึ้นและการปลดปล่อยจากพันธนาการไปสู่การกลับคืนในความจริงแท้อันสมบูรณ์

2. การใช้มนตรของเยาวชนคาทอลิกเขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคมไทย ตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก สรุปได้ว่า การใช้มนตรของเยาวชนคาทอลิกต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคมไทยของแต่ละคน มีความสอดคล้องและแตกต่างกันไปบ้างในแต่ละประเด็น ทั้งนี้เกิดจากปัจจัยพื้นฐานทางด้านครอบครัว การศึกษา สังคมที่อาศัยอยู่ ความรู้ด้านคำสอน รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของวัด การหล่อหลอมมโนธรรมส่วนบุคคลและความศรัทธาสนธิสัมพันธ์กับพระเจ้า ซึ่งแต่ละส่วนนั้น จะประกอบกันและส่งผลต่อทัศนคติส่วนตัวในการใช้สิทธิเสรีภาพของตนเพื่อแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ในสังคม ทั้งนี้พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ได้มีกระบวนการใช้มนตรที่สอดคล้องตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ทั้งในเรื่องของการศึกษาข้อมูลที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างรอบคอบ ถี่ถ้วน ไตร่ตรองแยกแยะด้วยความคิด ตามกฎศีลธรรมสากล กฎธรรมชาติ

กฎบัญญัติศาสนา และคำสั่งสอนของพระศาสนจักร ใช้มนตรวิเคราะหผลที่จะตามมา คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ราพึงภาวนา ฟังเสียงของพระเจ้าภายในจิตใจก่อนการตัดสินใจใช้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ รับฟังผู้อื่น ด้วยเหตุผลมากกว่าอารมณ์

อย่างไรก็ตาม ผู้ให้ข้อมูลส่วนหนึ่งเลือกที่จะนำประเด็นต่างๆ ที่ตนเองศึกษาในมุมใดมุมหนึ่งแล้วนำมาแสดงความคิดเห็นแทนที่จะมีการศึกษาจากหลายๆ แหล่งข้อมูลแล้วนำประเด็นไปศึกษาต่อ ขณะที่ส่วนหนึ่งทำเช่นนั้น มีผู้ให้ข้อมูลบางคนเลือกที่จะแสดงออกมาเลยโดยผ่านการกลั่นกรองโดยการใช้อารมณ์นำหน้ามากกว่าเหตุผล แต่ส่วนใหญ่จะพยายามใช้เหตุผลเพื่อนำมาอธิบายการแสดงความคิดเห็นของตนเอง ในระดับกฎศีลธรรมหลักศาสนานั้นผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีการนำมาเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจในการแสดงความคิดเห็น ทั้งแบบรู้ตัวหรือไม่ได้ตั้งใจก็ตาม แต่มีส่วนน้อยเท่านั้นที่อาจไม่ได้นำคำสอนทางศาสนามามีอิทธิพลต่อความคิดในส่วนนี้อย่างสิ้นเชิง ส่วนการใช้เวลาไตร่ตรองเงียบๆ ลำพังกับพระเจ้าก่อนนั้น ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่จะนำมาใช้ก็ต่อเมื่อประเด็นที่จะแสดงความคิดเห็นนั้นเป็นสิ่งที่ค่อนข้างหนัก หรืออยู่ในสถานการณ์ที่ตึงเครียดและหาข้อยุติยาก รวมถึงอาจส่งผลต่อความสัมพันธ์ หรือความเปลี่ยนแปลงบางอย่าง ซึ่งทั้งนี้เมื่อมีการไตร่ตรองในทุกระดับความคิด และการไตร่ตรองมนตรธรรมส่วนตนนั้นล้วนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้บุคคลใดบุคคลหนึ่ง โดยเฉพาะบรรดาเยาวชนมีความรอบคอบมากพอที่จะตัดสินใจแสดงความคิดเห็นในประเด็นทางสังคม

3. แนวทางการหล่อเลี้ยงมนตรธรรมของเยาวชนคาทอลิกต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคมไทยในปัจจุบัน สรุปได้ว่า การรู้จักเคารพและให้เกียรติมนตรธรรมและสิทธิเสรีภาพของผู้อื่นเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งตราบใดที่เรายังคงดำเนินชีวิตอยู่ในโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคริสตชนจะต้องมีหัวใจแบบพระเยซูคริสตเจ้า คือมองทุกคนด้วยความเสมอภาคและคิดอยู่เสมอว่าทุกคนคือบุตรของพระเจ้า ความรักซึ่งกันและกันในสันติภาพจึงเป็นสิ่งที่ต้องนำหน้าความเห็นที่แตกต่างกันที่จะต้องนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่า ด้วยการมองภาพในความดีส่วนรวมมากกว่าความเป็นปัจเจกนิยมที่ปิดกั้นความรักที่มีให้แก่กันและกัน รวมถึงการเอาใจเขามาใส่ใจเรา คือสิ่งที่พระเยซูคริสตเจ้าสอนเราเสมอมาในพระวรสาร รวมไปถึงการรับฟังและเข้าใจในเหตุผลของอื่นด้วยการไม่ตัดสินอีกฝ่ายจากคำพูดหรือการกระทำ แต่เลือกที่จะแสดงให้เห็นแน่งมุมที่สร้างสรรค์ทำให้เกิดการพัฒนาและนำมาซึ่งประโยชน์ต่อผู้คนหมู่มาก มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

การใช้มโนธรรมของเยาวชนคาทอลิกเขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ต่อสิทธิเสรีภาพ
ในการแสดงความคิดเห็นในสังคมปัจจุบัน ตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่า แนวทางการหล่อเลี้ยงมโนธรรมที่ถูกต้อง เหมาะสม รอบคอบเพียงพอต่อการใช้สิทธิเสรีภาพของเยาวชนในสังคมไทยในปัจจุบัน โดยเฉพาะเยาวชนคาทอลิก ครอบครัว ผู้อภิบาล หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของพระศาสนจักรคาทอลิกประเทศไทย ควรร่วมมือกันในการแนะนำอบรมหล่อหลอมมโนธรรมที่ถูกต้องให้กับเยาวชน ได้แก่ 1) การปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ เรื่องมโนธรรมและสิทธิเสรีภาพ ตามคำสอนของพระเยซูคริสตเจ้า และพระศาสนจักรซึ่งเป็นรากฐานและปัจจัยสำคัญที่จะทำให้บรรดาเยาวชนสามารถเรียนรู้และเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะการเป็นคริสตชนที่ดี โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในพระศาสนจักรมากขึ้นเพื่อพวกเขาจะได้เห็นภาพรวมในความเป็นหนึ่งเดียวของพระศาสนจักร ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายแต่สามารถเจริญเติบโตและก้าวเดินร่วมกันไปได้ โดยอาศัยพระเยซูเจ้าผู้เป็นศูนย์กลาง (ศรีษะ) ของพระศาสนจักรคาทอลิก 2) การรู้จักเคารพและให้เกียรติมโนธรรม และสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ในสันติภาพ และภราดรภาพ ด้วยจิตตารมณ์พระวรสาร ซึ่งสิ่งนี้ ก็เป็นสิ่งสำคัญไม่แพ้กัน เพราะเนื่องจากพระศาสนจักรดำเนินอยู่ท่ามกลางโลก ที่นอกจากผู้มีความเชื่อในพระเยซูเจ้าแล้ว ยังมีคนอื่นจำนวนมากที่ไม่รู้จักพระเจ้า การเจริญชีวิตอยู่ท่ามกลางกลุ่มคนจำนวนมากที่มีความเชื่อหลากหลายนั้น จึงต้องอาศัยความเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทางความเชื่อทางศาสนา รวมถึงเคารพพระเจ้าที่สถิตอยู่ในผู้อื่นด้วยเช่นกัน แม้ว่าพวกเขาจะไม่มี ความเชื่อในพระเจ้าก็ตาม แต่พวกเขาก็มีศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกันกับคริสตชน และการปฏิบัติตามคำสอนและเลียนแบบองค์พระเยซูคริสตเจ้าจึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่คริสตชนพึงปฏิบัติเพื่อให้ทุกชีวิตที่อยู่ในโลกได้ประสบพบเจอกับสันติสุขที่แท้จริง

จากข้อมูลทั้งหมดดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าแนวทางการหล่อเลี้ยงมโนธรรมที่ถูกต้อง เหมาะสมรอบคอบเพียงพอต่อการใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสังคมไทยในปัจจุบันจะต้องได้รับความใส่ใจอย่างยิ่งจากบรรดาครอบครัว ผู้อภิบาล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของพระศาสนจักรคาทอลิกประเทศไทย ซึ่งจะต้องวางรากฐานทางความเชื่อที่มั่นคงและถูกต้อง เพื่อให้บรรดาเยาวชนเหล่านี้เติบโตขึ้นมาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีศักยภาพมากพอเพื่อที่จะได้เป็นกำลังหลักที่จะพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่าในอนาคตอันมีแนวทางต่อไปนี้

1. ครอบครัว ควรอบรมสั่งสอน รับฟัง เข้าใจบรรดาเยาวชน และเดินเคียงข้างไปกับเยาวชน
2. พระศาสนจักรคาทอลิกประเทศไทยและครอบครัว ควรร่วมกันส่งเสริมให้เยาวชนมีความสัมพันธ์ในกิจกรรมต่างๆ ของพระศาสนจักร ผ่านทางพิธีบูชาขอบพระคุณ การเรียนคำสอน และกิจกรรมต่างๆ ของวัดและสังฆมณฑล
3. ภายในกลุ่มหน่วยงานเยาวชน ควรมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ มุมมอง หรือทัศนคติต่างๆ ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ เพื่อเป็นการฝึกในการแสดงความคิดเห็นในกลุ่มย่อยในหมู่พวกเขาเอง
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการปลูกฝังให้เยาวชนมีการใช้สิทธิเสรีภาพอย่างถูกต้องเหมาะสม ภายใต้การดูแลของพระศาสนจักรอย่างใกล้ชิด และให้เยาวชนได้รู้จักแลกเปลี่ยนทัศนคติซึ่งกันและกัน ด้วยเหตุและผล โดยมีโนธรรมที่ถูกต้อง ทั้งอคติ นำอุดมคติที่ดีที่นำไปสู่อนาคต และก้าวเดินไปพร้อมกันภายใต้พระศาสนจักรเดียวกัน
5. พระศาสนจักรคาทอลิกประเทศไทย ควรให้พื้นที่กับเยาวชน ในการแสดงความคิดเห็นและการรู้จักรับฟังความคิดเห็น โดยมีผู้ดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อแนะนำ หล่อหลอมมโนธรรมที่ถูกต้องแก่เยาวชนต่อการแสดงสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคมไทย และก้าวไปด้วยกันเพื่อก้าวไปสู่ระดับสังคมต่อไป

ประโยชน์ที่ได้รับ

ได้ทราบการใช้มโนธรรมของเยาวชนคาทอลิกต่อสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในสังคมไทยตามคำสอนพระศาสนจักร สำหรับศาสนบริกรและผู้อภิบาลสามารถนำไปปฏิบัติตอบคำถาม อยู่ร่วมและหล่อหลอมมโนธรรมเยาวชนคาทอลิกให้สามารถใช้มโนธรรมในการแสดงความคิดเห็นในสังคมไทยได้อย่างดีและเหมาะสม

นำสิ่งที่ได้ศึกษาไปพัฒนาและไปประยุกต์ใช้ต่อเยาวชนภายในอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เพื่อเป็นการแนวทางสำหรับเยาวชนคาทอลิกในการใช้มโนธรรมที่ถูกต้องเหมาะสมในการแสดงความคิดเห็นในสังคมไทยได้ตามสิทธิเสรีภาพของตนเอง

การใช้มนตรของเยาวชนคาทอลิกเขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ต่อสิทธิเสรีภาพ
ในการแสดงความคิดเห็นในสังคมปัจจุบัน ตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับครอบครัว

1.1 ครอบครัวและคนรอบข้าง ควรให้การยอมรับและเข้าใจ และมีท่าทีรับฟังบรรดาสมาชิกที่เป็นเยาวชนคนรุ่นใหม่ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันด้วยเหตุและผลไม่หาหนทางที่จะขัดแย้ง แต่นำไปสู่การพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่าเดิม

1.2 ครอบครัวและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรช่วยอบรมสั่งสอน ให้แนวปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมในการหล่อเลี้ยงมนตร และสิทธิเสรีภาพตามคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิก แก่บรรดาเยาวชนคนรุ่นใหม่ที่มีทัศนคติแตกต่างออกไป

1.3 ครอบครัวควรเป็นหลักในการหล่อหลอมมนตร ร่วมกับโครงการส่งเสริมคุณธรรมของพระศาสนจักรและคุณค่าของการอยู่ร่วมกันในสังคมของมนุษย์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับพระศาสนจักรคาทอลิกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานที่จัดอบรมความเข้าใจด้านคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกในเรื่องการหล่อหลอมคุณธรรม ควรจัดอบรมต่อเนื่อง ให้ความรู้ความเข้าใจไปสู่ภาคปฏิบัติของกลุ่มเยาวชนที่มีความเห็นที่ต่างกันอย่างทั่วถึง เพื่อให้เข้าใจในคำสอนและจุดยืนของพระศาสนจักรและนำไปปฏิบัติได้อย่างดีมากยิ่งขึ้นเมื่อได้ออกไปสู่สังคม

2.2 พระศาสนจักรคาทอลิกหรือหน่วยงานต่างๆ ควรให้พื้นที่หรือให้โอกาสบรรดาเยาวชนให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และทัศนคติอย่างสร้างสรรค์ในเขตวัด สังฆมณฑล หรือในระดับพระศาสนจักรในประเทศ

2.3 พระศาสนจักรคาทอลิกควรมีท่าทีแห่งการเปิดรับเยาวชน โดยไม่ให้พวกเขารู้สึกว่าถูกตัดขาดออกจากพระศาสนจักร หรือลดทอนคุณค่าในตนเองลงไป แต่ทว่าต้องมีส่วนสนับสนุนให้พวกเขาได้จัดตั้งกลุ่มเพื่อแสดงทัศนคติอย่างสร้างสรรค์ มีการประชุม ปรึกษาหารือกันอย่างมีระบบ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่ดี และเปี่ยมไปด้วยความหวังในชีวิตของตนในการอยู่รอดในสังคมในภายภาคหน้า

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะเสริมสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มผู้ดูแล ผู้นำเยาวชน และเยาวชนในความเข้าใจในเรื่องการใช้นวัตกรรม และปรับใช้ให้เข้ากับสิทธิเสรีภาพของตนต่อการแสดงความคิดเห็นในสังคมปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาเยาวชนคริสตชนคาทอลิกที่พึงมีและเป็น ทั้งนี้เพื่อจะเป็นแนวทางสำหรับพวกเขาในการเติบโตในพระศาสนจักร และออกไปเผชิญสู่สังคมที่เต็มไปด้วยความขัดแย้งนี้ได้อย่างไรโดยใช้คำสอนของพระเยซูคริสตเจ้า และคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิกเป็นดั่งแกนกลางสำคัญในความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ไปสู่การพัฒนาสังคม และอนาคตที่ดีขึ้นต่อไป

2. ควรมีการพัฒนาและแสวงหาแนวทางในการหล่อเลี้ยงมโนธรรมของเยาวชนที่เหมาะสมเพื่อจะได้มีจุดยืนในความเป็นคริสตชนอย่างสมบูรณ์ รู้เท่าทันเยาวชนในกลุ่มอื่นๆ ที่ออกมาเรียกร้องสิทธิ และสิ่งที่พวกเขาคิดว่าเป็นความยุติธรรมในสังคมปัจจุบัน ทั้งนี้การเรียนรู้และเข้าใจในเรื่องมโนธรรมและสิทธิเสรีภาพดังกล่าวนั้นจะต้องมาจากการอบรมอย่างดีภายในครอบครัว ในบริบทคริสตชนที่ควรจะมีแนวทางที่ชัดเจนในการเป็นส่วนสำคัญของการหล่อหลอมมโนธรรม

3. ควรมีการศึกษาในแง่มุมเชิงอภิบาล และกลุ่มผู้ดูแลเยาวชนเป็นพิเศษในสังคมปัจจุบันต่อการใช้นวัตกรรมและสิทธิเสรีภาพที่ตนเองพึงมี และที่สำคัญการหล่อหลอมมโนธรรมซึ่งลึกซึ้งต่อการตัดสินใจเลือกทำในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมของพวกเขา เพื่อดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างดีตามคำสอนพระศาสนจักร

การใช้มนตรของเยาวชนคาทอลิกเขต 2 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ ต่อสิทธิเสรีภาพ
ในการแสดงความคิดเห็นในสังคมปัจจุบัน ตามคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตธรรม แผนกพระคัมภีร์. (2557) **พระคัมภีร์คาทอลิกฉบับสมบูรณ์**. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตศาสนธรรม แผนกคริสตศาสนธรรม สภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2562). **หนังสือคำสอนพระศาสนจักร**. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- เจริญ อาทิตยา, บาทหลวง. (2537). **คำสอนเรื่องมโนธรรม**. ม.ป.พ.
- เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, บาทหลวง. (2548). **คริสตจริยศาสตร์พื้นฐาน**. แผนกการพิมพ์โรงเรียนดอนบอสโก.
- ทิพย์ทอง ภ. (2562). **Christus Vivit [พระคริสต์ทรงพระชนม์]**. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- ไทยพับลิก้า. (2560, 17 พฤศจิกายน). จาก ข้อเสนอ “การพัฒนาคนรุ่นใหม่” บนความเข้าใจ “วัฒนธรรมเยาวชน”. <https://thaipublica.org/2017/11/newground01/>
- ธนศน์ นุ่มมัน. (2554, 22 เมษายน). **พลังคนรุ่นใหม่: พลังการเปลี่ยนแปลง**. โพสต์ทูเดย์. <https://posttoday.com/politic/report/84943>.
- บุญเจือ ก. (2557). **Fides et Ratio [ศรัทธากับเหตุผล]**. ปิติพานิช
- ปภาณี ฐิตวัฒนา. (2535) **การพัฒนาเด็ก เยาวชน และสตรี**. ม.ป.พ.
- ปฏิคม วิริยะสมบัติ. (2557). **การหล่อหลอมมโนธรรมตามแบบอย่างนักบุญอิกญาซีโอแห่งโลโยลา**. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. วิทยาลัยแสงธรรม.
- ปิ่นบุญญา ลำมะนา. (2566). **การจำกัดเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสดงออกในประเทศไทย**. วารสารสังคมศาสตร์ นิติรัฐศาสตร์, 1(2), 63-81. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/Lawpol_Journal/article/view/244497/165748
- แผนกคริสตศาสนธรรม อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. (2557, 28 กรกฎาคม). **ทำอย่างไรจะปฏิบัติตนเป็นเยาวชนคาทอลิกที่ดี**. <http://www.kamsonbkk.com/encouragement/love/5274>
- พรชัย สิงห์สา. (2556). **วิธีการหล่อหลอมมโนธรรมของพระสงฆ์คาทอลิกต่อคริสตชนในสังฆมณฑลนครสวรรค์ หลังสังคายนาวาติกันที่ 2**. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. วิทยาลัยแสงธรรม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2566). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2566, 6 มกราคม). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. <https://dictionary.orst.go.th/>
- ลาวัลย์ นาคติลก. (2561). แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมของเยาวชน. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ศรีสะเกษ, 12(1), 1.
- วีรยุทธ เกียรติสกุลชัย. (2556). มโนธรรมของคริสตชนในการรับผิดชอบต่อปณิธิศึกษา คริสตชนวัดพระมารดานิจจานุเคราะห์ คลองจั่น. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. วิทยาลัยแสงธรรม.
- วัชศิลป์ กฤษเจริญ. (2566, 3 กุมภาพันธ์). มโนธรรม สำหรับคาทอลิกคืออะไรและสำคัญอย่างไร. ศูนย์คริสตศาสนธรรมสังคมมณฑลราชบุรี. <https://www.kamsondeedee.com/main/2008-11-13-03-15-50/47-35/920-2009-06-27-14-49-53>
- ศิริวิริยานันท์ น. (2537). Veritatis Splendor [พระสมณสาส์นเรื่องความรุ่งโรจน์แห่งความจริง]. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). สํารวจข้อมูลเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน ปี 2540. <https://statstd.nso.go.th/definition/projectdetail.aspx?periodId=46&defprodefId=548>
- อิสระนิวส์. (2564, 13 ธันวาคม). 10 เรื่องเด่น ‘สิทธิเสรีภาพ’ ปี 64 นำการขับเคลื่อนโดย เด็กเยาวชน ภาคประชาสังคม. <https://www.isranews.org/article/isranews-scoop/104928-isranews-226.html>
- Human Rights Lawyers Association. (2021, 21 มิถุนายน). สิทธิของเยาวชน บทกฎหมาย ที่รัฐละเลย. <https://naksit.net/2021/06/child-rights-protection/>
- Thiraphon Singlor. (2021, 18 พฤศจิกายน). คนรุ่นใหม่เชื่อว่าอนาคตจะดีขึ้น แต่ต้องการเปลี่ยนแปลง – ลงมือทำอย่างเร่งด่วน – ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของ ‘โซลูชัน’. <https://www.sdgmovement.com/2021/11/18/young-generations-are-hopeful-of-the-future-but-needs-more-actions>
- Funk, A. (2022, November 18). Freedom of Expression. Freedom House. <https://freedomhouse.org>
- Robert E. Alberti, Michael L. Emmons. (2008). Your Perfect Right: Assertiveness and Equality in Your Life and Relationships. Self-Help.
- Sasse, C.R. (1987). Person to Person. Benefit.

การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น

Development of Student Care System Model in Watjantaram (Tangtrongjit 5) School Focusing on Functional Competency of Classroom Teachers.

กฤษฎิ์ณิชา พุทจิระ

* ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน
รศ.ดร.ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน
ดร.พัชราภรณ์ ดวงชื่น

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยคริสเตียน

Kritnisha Putjira

* Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Multidisciplinary,
Christian university of Thailand.

Assoc.Prof.Dr.Chomsak Intrarak

* Lecturer, Multidisciplinary College, Christian university of Thailand.

Dr.Patcharaporn Duangchurn

* Lecturer, Multidisciplinary College, Christian university of Thailand.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 25 สิงหาคม 2564

* แก้ไข 28 กันยายน 2564

* ตอบรับบทความ 29 กันยายน 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนาวิธีวัดประสพผลสัมฤทธิ์เพื่อพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน วัดจันทร์ธรรม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะครูประจำสายงานของครูประจำชั้น ประชากรที่เป็นกลุ่มทดลอง ได้แก่ ครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3 เลือกมาโดยเจาะจงจำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยมีจำนวน 5 ชุด คือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็นปัญหาในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2) รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยนำหลักการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสุขภาพจิต บทบาทหน้าที่ครูประจำชั้นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามคู่มือการประเมินสมรรถนะครูของกระทรวงศึกษาธิการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 3) แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ 4) แผนปฏิบัติการทดลองรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ 5) แบบประเมินประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณค่า และความพึงพอใจ ต่อรูปแบบหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน วัดจันทร์ธรรม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะครูประจำสายงานของครูประจำชั้น พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหา อยู่ในระดับปานกลาง 2) การพัฒนารูปแบบโดยกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบด้านกระบวนการหรือวิธีการได้ 6 องค์ประกอบได้แก่ (1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การคัดกรองนักเรียน (3) การส่งเสริมและพัฒนา (4) การป้องกันและแก้ไข (5) การส่งต่อ และ (6) การนิเทศติดตามและประเมินผล 3) ผลการใช้รูปแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดจันทร์ธรรม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะครูประจำสายงานของ

การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)
เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น

ครูประจำชั้นในด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล ด้านคุณค่า และด้านความพึงพอใจ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยครั้งนี้เพื่อใช้ประโยชน์ควรจัดทำคู่มือครูประจำชั้นโดยใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในโรงเรียน

คำสำคัญ: รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 สมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น

Abstract

The purpose of this research was to develop the model of student care and support system in Watjantaram (Tangtrongjit 5) School, based on functional competency of classroom teacher. The population were 6 classroom teachers who were selected in the experiment. The 5 research instruments consisted of 1) the questionnaire on the problems of the student care and support system in Watjantaram (Tangtrongjit 5) School. 2) The model developed by the researcher applying the principles of student care and support system of the Department of Mental Health, roles and duties of the classroom teacher, and related researches 3) efficiency evaluation form, 4) experimental action plan, 5) the questionnaire for assessing efficiency, effectiveness, value and satisfaction to the model. The quality of the research tool examined content validity by IOC: Index of item objective congruence. The statistic for data analysis were: frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and content analysis.

The results revealed that the problems related to the student care system in Watjantaram (Tangtrongjit 5) School focused on the performance of the classroom teachers at the overall problem was at a moderate level. The Model composed of six factors: 1) individual student acquaintance 2) student screening 3) promotion and development 4) prevention and correction 5) submission and 6) supervision, follow-up and evaluation. The results of using student care and support system at Watjantaram

การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)
เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น

(Tangtrongjit 5) School emphasized the competency of the classroom teachers in terms of efficiency, effectiveness, value and satisfaction. There were at the highest levels. The results of this research should be utilized and extended in school administration.

Keywords:

Model of student care and support system

The classroom teacher functional competency teacher

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 12 (พุทธศักราช 2560 – 2564) ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว บนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พุทธศักราช 2560 – 2579) โดยมีเป้าหมายที่จะพัฒนาคนและสร้างศักยภาพของประชากรให้มีคุณภาพทุกช่วงวัย พัฒนาคน ให้เหมาะสมตามช่วงวัยอย่างมีคุณภาพ ให้มีค่านิยมที่ดีทางสังคมเป็นคนดี มีสุขภาวะดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคมการพัฒนาคนให้สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 และตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก 2546 มีเจตนาให้รัฐมีหน้าที่ในการดูแลช่วยเหลือเด็กและครอบครัวให้อยู่ในสภาพที่มีมาตรฐานในการดำรงชีวิตที่ดี ได้รับการดูแลให้มีพัฒนาการตามวัย และเด็กทุกคนต้องมีหลักประกันความปลอดภัยได้รับความคุ้มครองจากผู้เกี่ยวข้อง ทั้งเด็กที่ประสบปัญหาและไม่ประสบปัญหา (พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก, 2546)

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นนโยบายของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับสถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูประจำชั้นอย่างทั่วถึง โดยมีผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบมีกระบวนการในการปฏิบัติ อย่างเป็นขั้นตอน มีหลักฐานในการปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการ เข้าใจปัญหา สาเหตุและให้ความร่วมมือกันอย่างเป็นระบบโดยใช้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการดำเนินงานพัฒนาผู้เรียนทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม ตามที่สังคมมุ่งหวังไว้ ทั้งนี้บทบาทของครูประจำชั้นจึงมีความสำคัญที่ดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด และเป็นผู้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน (พรเพ็ญ จิระณัฐวิระกุล, 2561)

ดังนั้นการพัฒนารูปแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้นให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูประจำชั้น ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูประจำชั้นจึงมีความสำคัญที่สุดที่จะต้องมีความรู้ เทคนิค วิธีการในการให้คำปรึกษากับนักเรียนของตนเองที่อยู่ในความดูแลโดยอาศัยความร่วมมือกับทุกฝ่าย ตั้งแต่ครูประจำวิชาที่สอนนักเรียน ผู้อำนวยการ ครูในโรงเรียน ผู้ปกครองของนักเรียนและเพื่อนๆ ของนักเรียนให้มีความเข้าใจตรงกันและร่วมมือกัน

การพัฒนาแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น

พัฒนาช่วยเหลือนักเรียนอย่างเต็มตามศักยภาพ เพื่อให้กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นโรงเรียนจึงควรดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางข้างต้น เพื่อให้ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ประสบความสำเร็จ อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ส่งผลดีต่อผู้เรียน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม เช่น ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกี่ยวกับรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)
2. เพื่อพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น
3. เพื่อประเมินรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น
4. เพื่อทดลองการใช้รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น
5. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้นในด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผลด้านคุณค่าและด้านความพึงพอใจของครูประจำชั้นในการใช้รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสารประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีกระบวนการดำเนินงานสำคัญ 5 ประการคือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อ (กรมสุขภาพจิต, 2551) บทบาทหน้าที่ของครูประจำชั้นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คัดกรองจำแนกกลุ่มนักเรียน จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนา จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไขช่วยเหลือนักเรียน ส่งต่อ และรายงานผล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2547) และงานวิจัยของวีระกานต์ บุตร

พรม (2560) ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 พบว่าการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมี 5 ด้าน คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ควรใช้เครื่องมือที่หลากหลายให้ครอบคลุมพฤติกรรมนักเรียนทุกด้านของนักเรียนอย่างถูกต้อง ด้านการคัดกรองนักเรียนควรจัดอบรมให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนได้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตามกระบวนการ ด้านการส่งเสริมนักเรียนควรจัดงบประมาณเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่สนองความต้องการของผู้เรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ควรจัดกิจกรรมให้หลากหลายและต่อเนื่อง ร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหา นักเรียนอย่างจริงจัง และด้านการส่งต่อนักเรียนควรจัดกิจกรรมให้เกิดความร่วมมือกันกับหน่วยงานภายนอกให้นักเรียนได้รับความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญอย่างถูกวิธี จากการศึกษาข้อมูลดังกล่าวผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรต้น ตัวแปรกลาง และตัวแปรตาม ดังนี้ ตัวแปรต้น คือ รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น ตัวแปรกลาง คือ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันและแก้ไข การส่งต่อ การนิเทศติดตามและประเมินผล ตัวแปรตาม คือ ผลการใช้รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล ด้านคุณค่า และด้านความพึงพอใจของรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

การพัฒนาแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)
เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ครูประจำชั้น ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน วัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) ปีการศึกษา 2563 จำนวน 6 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. เนื้อหา การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น ได้แก่ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา 4) การป้องกันและแก้ไข 5) การส่งต่อ และ 6) การนิเทศติดตามและประเมินผล
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนเดือนมกราคม 2564 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2564 เป็นระยะเวลา 2 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการของครูประจำชั้นได้รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นขั้นตอน ประสานความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับผู้ปกครองและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียน ส่งเสริม ป้องกันปัญหา ช่วยเหลือนักเรียนให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขปรับตัวและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร ในการวิจัยครั้งนี้เน้นองค์ประกอบ 6 ขั้นตอน ได้แก่ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนา การช่วยเหลือแก้ไข การส่งต่อติดตามและประเมินผล

ผลการใช้รูปแบบ หมายถึง การตรวจสอบการใช้งาน คุณประโยชน์ของรูปแบบ เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ ประกอบด้วย ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณค่า และความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบที่ผู้วิจัยนำมาทดลองใช้

ประสิทธิภาพ หมายถึง การปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมที่มีการวางแผน ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ตรวจสอบติดตามผลการดำเนินงานระหว่างปฏิบัติการกิจกรรม และการนำผลการติดตาม ไปปรับปรุงพัฒนาโดยเน้นความคุ้มค่า ด้านทรัพยากร เวลาและต้นทุน

ประสิทธิผล หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทำให้นักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตร

คุณค่า หมายถึง ความรู้สึกของคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยมีความเชื่อว่าสิ่งนั้น มีประโยชน์ทั้งต่อตนเองและส่วนรวม โดยคำนึงถึงการนำผลไปสู่การปฏิบัติตามแนวนโยบายในการพัฒนาคุณภาพ ทางการศึกษาของโรงเรียนและเกิดประโยชน์ต่อนักเรียน ผู้ปกครอง และครู

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึก ทศนคติส่วนบุคคลที่เป็นไปในทางบวก ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เป็นความรู้สึกชื่นชอบ พอออกพอใจของครูประจำชั้นที่มีต่อการใช้วัดกรรมหรือรูปแบบการพัฒนารูปแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียวทดสอบครั้งหลัง (One Group Posttest Design)

2. วิธีการดำเนินการวิจัย

2.1 ศึกษาสภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) โดยเน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้นด้วยแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert Rating Scales) โดยกำหนดเป็นค่าระดับปัญหากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง	ปัญหากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
ระดับ 4 หมายถึง	ปัญหากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก
ระดับ 3 หมายถึง	ปัญหากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง
ระดับ 2 หมายถึง	ปัญหากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง	ปัญหากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.2 พัฒนารูปแบบโดยใช้หลักการ แนวคิด จากแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา พุทธศักราช 2547 และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น

2.3 หาประสิทธิภาพของรูปแบบ โดยนำรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และใช้ภาษาที่ครอบคลุมเนื้อหา กับวัตถุประสงค์การวิจัย (IOC: Index of item objective congruence)

การพัฒนาแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)
เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น

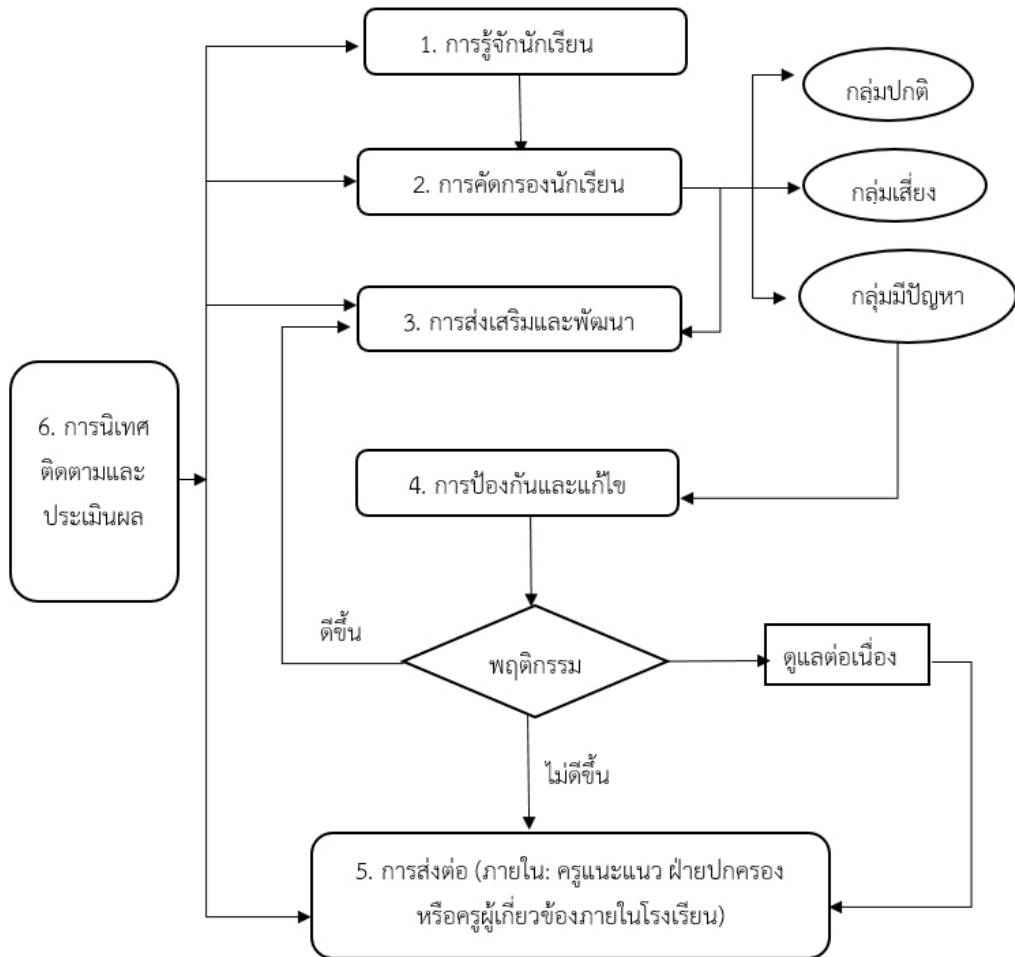
2.4 ทดลองใช้รูปแบบ ผู้วิจัยจัดทำแผนปฏิบัติการ และจัดประชุมครูประจำชั้นเพื่อสร้างความเข้าใจในการใช้รูปแบบที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น และให้ครูประจำชั้นนำไปทดลองใช้เกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้นเป็นระยะเวลา 1 ภาคเรียน ในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)

2.5 ศึกษาผลของการใช้รูปแบบโดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ให้ครูประจำชั้นประเมินเกี่ยวกับประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คุณค่า และความพึงพอใจต่อรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น

ผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น โดยการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากแบบสอบถาม พบว่า สภาพปัญหาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน วัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นองค์ประกอบ พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันและแก้ปัญหา การส่งต่อ และการนิเทศ ติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับปานกลาง ทุกองค์ประกอบ

2. รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสาร การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสุขภาพจิต (2551) บทบาทหน้าที่ครูประจำชั้นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในคู่มือการประเมินสมรรถนะครูของกระทรวงศึกษาธิการ (2553) มาใช้ในการออกแบบรูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น ซึ่งได้องค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา การป้องกันและแก้ไข การส่งต่อ การนิเทศ ติดตามและประเมินผล ดังภาพ

3. การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบโดยใช้การหาค่าความสอดคล้องของรูปแบบ กับ วัตถุประสงค์ พบว่า ประสิทธิภาพของรูปแบบ ประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ให้ความเห็นว่ารูปแบบ กับวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกันโดยมีค่าความสอดคล้อง ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.60

การพัฒนาแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)
เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น

4. ผลการปฏิบัติกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานครูประจำชั้น ทั้ง 7 กิจกรรม ประกอบด้วย ประชุมครูประจำชั้น นักเรียนมัธยมศึกษา ปีที่ 1-3 การปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน การปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน การปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ปัญหา การนิเทศติดตามและประเมินผล ทั้ง 7 กิจกรรมมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด และกิจกรรมการปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อมีผลการประเมิน อยู่ในระดับมาก

5. ผลการทดลองใช้รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น มีผลการประเมิน 4 ด้านดังนี้

5.1 ด้านประสิทธิภาพของรูปแบบ ประกอบด้วย รูปแบบทางการบริหารการศึกษาที่นำมาทดลองใช้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน มีความเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ มีขั้นตอนชัดเจนและปฏิบัติได้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ คำนึงเหมาะสมกับระยะเวลา สถานที่ในการปฏิบัติกิจกรรม ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

5.2 ประสิทธิภาพของรูปแบบ ประกอบด้วย รูปแบบทางการบริหารการศึกษาที่นำมาทดลองใช้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของครู การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้ปกครองและสามารถปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น ได้อย่างต่อเนื่อง ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

5.3 คุณค่าของรูปแบบ ประกอบด้วย รูปแบบทางการบริหารการศึกษาที่นำมาทดลองใช้ มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา เกิดความร่วมมือที่ดีต่อการจัดการศึกษา มีประโยชน์ต่อผู้เรียน เป็นพลังขับเคลื่อนให้เกิดคุณภาพต่อการจัดการศึกษา และมีความจำเป็นต้องกำหนดเป็นนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียนในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจต่อรูปแบบโดยนักเรียน ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

5.4 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานครูประจำชั้น พบว่า โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูยังขาดการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบของกิจกรรมน้อยขาดการติดตามประเมินผลและรายงานผลผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ วิวรรณ หอมทิพย์ (2560) กล่าวว่า ปัญหาการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนควรจัดทำระเบียบสะสมข้อมูลนักเรียน ให้ครบทุกด้าน มีรายละเอียดที่ชัดเจน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ดุราสิทธิ์ แดงงาม (2560) กล่าวว่า การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สามารถนำไปใช้กับผู้ปฏิบัติงานได้ โดยเฉพาะประสบการณ์สอนมีผลต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยิ่งมีประสบการณ์มากย่อมได้เรียนรู้วิธีการแก้ไขปัญหาในการจัดทำระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

2. รูปแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานครูประจำชั้นประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การคัดกรองนักเรียน (3) การส่งเสริมพัฒนา (4) การช่วยเหลือ แก้ไข (5) การส่งต่อ และ (6) การนิเทศ ติดตามและประเมินผล จากผลการวิจัยของ สิทธิศักดิ์ อูสาพรหม (2552) พบว่า รูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วย กิจกรรมหลัก คือ (1) กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน (2) กิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน และ (3) กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน นอกจากนี้งานวิจัยของ มธุรส ผุดผ่อง, กาญจน์ เรืองมนตรี (2563) พบว่า ความต้องการจำเป็นของครูการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ด้านการส่งต่อ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา ด้านการส่งเสริมนักเรียน

3. การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบโดยใช้การหาค่าความสอดคล้องของรูปแบบกับ วัตถุประสงค์ ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ให้ความเห็นว่ารูปแบบกับวัตถุประสงค์มีความสอดคล้องกัน โดยมีค่าความสอดคล้อง ทุกข้อมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับ 0.80-1.00 ซึ่งสามารถนำไปทดลองใช้ได้ สอดคล้องกับแนวคิดของ โรวินELLI และ แฮมเบิลตัน (Rovinelli, R. J. and Hambleton, R.K. อ้างถึงใน พิศิษฐ ตันชวณิช และ พนา จินดาศรี, 2561) กล่าวว่า แนวคิดการหาค่า IOC เป็นการหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ในแบบทดสอบแบบอิงเกณฑ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ และจะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามหนึ่งๆ กับวัตถุประสงค์ทุกๆ ข้อ

การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)
เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น

4. ผลการทดลองใช้รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น ประกอบด้วย 7 กิจกรรม ได้แก่ (1) ประชุมครูประจำชั้นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 (2) การปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (3) การปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียน (4) การปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมนักเรียน (5) การปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการป้องกันและแก้ปัญหา (6) การปฏิบัติการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อ (7) การนิเทศติดตามและประเมินผล ซึ่งผลการทดลองใช้ปรากฏว่าในภาพรวมทุกกิจกรรมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับดีมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของกฤติยา พลอยเรียง (2554) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนั้น ครูควรเยี่ยมบ้านนักเรียนทุกคน ประสานกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมวางแผนกับโรงเรียนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ทำกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการแนะแนวเพิ่มมากขึ้นและตามความต้องการของผู้เรียน ควรมีการประชุมวิเคราะห์นโยบาย มาตรฐานและข้อมูลพื้นฐานในการแนะแนวร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาและวางแผนการป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น และควรหาเทคนิควิธีการในการช่วยเหลือและส่งต่ออย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

5. ผลการใช้รูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น พบว่า

5.1 ด้านประสิทธิภาพ มีความเกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ กำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจนนำมาทดลองใช้บรรลุวัตถุประสงค์ มีขั้นตอนชัดเจนและปฏิบัติได้คุ้มค่าเหมาะสมกับเวลา สถานที่ งบประมาณ กับบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากเป็นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้นซึ่งต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เพียงแต่รูปแบบที่นำมาใช้นั้นกำหนดขั้นตอน ระยะเวลาไว้ได้ชัดเจน และมีการนิเทศติดตามสร้างความร่วมมือในกลุ่มครูประจำชั้นให้มีความสามารถในการทำงานให้เกิดผลและบรรลุเป้าหมายได้ เสร็จทันเวลาตามที่กำหนดไว้ และประหยัดค่าใช้จ่ายและงบประมาณ มีงานที่เป็นระบบมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับสุทธิชัย เดชสุวรรณนิธิ (2557) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การทำงานที่ได้ผลตามวัตถุประสงค์โดยใช้เวลาและการลงทุนที่น้อยที่สุด และองค์กรใดก็ตามที่ดำเนินงานจนบรรลุวัตถุประสงค์โดยใช้ทรัพยากร น้อยที่สุด องค์กรนั้นย่อมถือได้ว่าเป็นองค์กรที่ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.2 ด้านประสิทธิผล เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของครู การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ผู้ปกครอง ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมที่เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม และสามารถปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ทั้งนี้เนื่องจากเกิดผลสำเร็จในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายเชิงคุณภาพ ปริมาณคือทำตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างดี สอดคล้องกับ นันทิยาภรณ์ หงส์เวียงจันทร์ (2559) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยมีตัวบ่งชี้ความมีประสิทธิภาพ ที่ชัดเจน ได้แก่ ความสามารถในการผลิตขวัญ การปฏิบัติตามแบบอย่าง การปรับตัวและความเป็นปึกแผ่นขององค์การ และ พรพิลาศสุนทรหงส์ (2560) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถขององค์การในการที่จะบรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายต่างๆ ที่องค์การได้กำหนดไว้ จะเห็นได้ว่าผลของการใช้รูปแบบความร่วมมือระหว่างครูกับผู้ปกครองในการจัดการศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียน วัดจันทร์ธรรม (ตั้งตรงจิตร 5) มีประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของครู การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ผู้ปกครอง ทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างครู กับผู้ปกครองและสังคมโดยรวม สามารถปรับปรุงและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง

5.3 ด้านคุณค่า มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ทำให้เกิดความร่วมมือที่ดีในการจัดการศึกษา มีคุณประโยชน์ต่อผู้เรียน ก่อให้เกิดความร่วมมือต่อการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ และกำหนดเป็นนโยบายสู่การปฏิบัติของโรงเรียน ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับ ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2559) กล่าวว่า คุณค่าคือสิ่งที่คนๆ นั้นให้ความสำคัญ อยากมี อยากได้ อยากเป็น อยากทำ หากไม่มี ไม่ได้ไม่เป็น จะทำให้กระทบกระเทือนต่อจิตใจ เช่น รู้สึกแย่ รู้สึกไม่ดี รู้สึกผิด หากได้มาจะรู้สึกดี เช่น บางคนไวต่อความรู้สึกในการรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม เห็นไม่ได้ที่ผลประโยชน์ส่วนรวมเสียหาย บางคนไวต่อสิ่งที่ไม่ยุติธรรมเห็นใครไม่ได้รับความยุติธรรมรับไม่ได้

5.4 ด้านความพึงพอใจ การนำรูปแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้นที่ผู้วิจัยออกแบบและสร้างขึ้นมาใช้ปฏิบัติการครั้งนี้ มีกระบวนการหรือวิธีการของรูปแบบที่ชัดเจน ผลการจัดกิจกรรมของรูปแบบที่ใช้ในการปฏิบัติการครั้งนี้และการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยเน้นสมรรถนะ ประจำสายงานของครูประจำชั้นซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ทั้งนี้ครูประจำชั้นเห็นว่าเป็นรูปแบบที่ใช้ มีการต่อยอดจากการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการและไม่เป็นการเพิ่มภาระงานแต่เป็นการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน

การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น

มากยิ่งขึ้นสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นขั้นตอนและมีข้อมูลสำหรับการส่งต่อและใช้ประโยชน์ได้ในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5) ซึ่งสอดคล้องกับนุชรี ผึ้งคุ้ม (2560) ได้กล่าวว่า การดำเนินการของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะต้องได้รับการประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย มีการปฏิบัติงานตามแผนงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและให้ความสำคัญกับการส่งต่อข้อมูลกับผู้เกี่ยวข้องนอกจากนี้ ศิริธัญญา ศรีคำ (2562) ได้กล่าวถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการทำงานในทางบวกจะเป็นความสุขของบุคคล ที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะทำงาน ส่งผลต่อความสำเร็จของงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษารูปแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้นในระดับการศึกษาอื่นๆ เช่น ระดับประถมศึกษา
2. ควรทำการศึกษารูปแบบ หรือนวัตกรรมที่ช่วยลดภาระการเก็บข้อมูลให้มีความทันสมัย เพื่อให้ก้าวทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ก่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการดูแลช่วยเหลือ และสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้นต่อไปในอนาคต

รายการอ้างอิง

- กฤติยา พลอยเรียง. (2554). การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดเล็ก ในเขตอำเภอเมืองสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. https://www.moe.go.th/moe/upload/news20/FileUpload/1083_2522.pdf
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2551). คู่มือครูระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 -ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6). https://th.rajanukul.go.th/_admin/file-download/5-4457-1448513024.pdf
- ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2559, 11 พฤศจิกายน). การบริหารคน. <https://narongwits.com/value-responsibility/>
- ดุราสิทธิ์ แดงงาม. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนหลวงพ่อบานคลองด่านอนุสรณ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นุชรีย์ ผึ้งคุ้ม. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสอยดาววิทยา จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรเพ็ญ จิระณัฐวีระกุล. (2561). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย. [การค้นคว้าอิสระ ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พรพิลาศ สุนทรหงส์. (2560). แนวทางการเพิ่มประสิทธิผลและประสิทธิภาพการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ของกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- พิศิษฐ์ ตันทวนิช และ พนา จินดาศรี. (2561). ความหมายที่แท้จริงของค่า IOC. วารสารคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 24(2). 3-12.

การพัฒนารูปแบบระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดจันทาราม (ตั้งตรงจิตร 5)
เน้นสมรรถนะประจำสายงานของครูประจำชั้น

- มธุรส ผุดผ่อง และ กาญจน์ เรืองมนตรี. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. วารสารมหาจุฬานครธรรมศน์, 7(6), 257.
- วรรณนา หอมทิพย์. (2560). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทุ่งขนานวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีรากานต์ บุตรพรหม. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศิริญา ศรีคำ. (2563). การพัฒนาความสามารถในการสื่อสารภาษาจีนโดยใช้การจัดการเรียนรูปแบบเน้นงานปฏิบัติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2548). พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546. https://dcy.go.th/webnew/upload/regulation/regulation_th_20170105023516_1.pdf
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564. <https://drive.google.com/file/d/1VXj7xULoizyJsNIOHo3zbkFNG5dntc0V/view>
- สิทธิศักดิ์ อู่สารหม. (2552). การพัฒนาระบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนบ้านอุณา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สุทธิชัย เดชสุวรรณนิธิ. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยนอร์ท.
- นันทิยาภรณ์ หงส์เวียงจันทร์. (2559). การพัฒนารูปแบบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่มีประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.

การวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ เลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาในวิทยาลัยแสงธรรม

A Discriminant Analysis of Factors Decision to Study The Undergraduate Program in Saengtham College.

กัญวสุ ศรีไทย

* ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวัด ประเมิน และวิจัยการศึกษา

สาขาการวัดประเมินและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

รศ.ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา

* อาจารย์ประจำสาขาการวัดประเมินและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Kanvasu Srithai

* Master of Education Program in Educational Measurement, Evaluation, and Research.

Education Measurement Evaluation and Research, Faculty of Education, Srinakharinwirot University.

Assoc.Prof.Dr.Wilailak Langka

* Lecturer, Education Measurement Evaluation and Research, Faculty of Education, Srinakharinwirot University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 27 มีนาคม 2566

* แก้ไข 11 พฤษภาคม 2566

* ตอรับบทความ 18 พฤษภาคม 2566

การวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาในวิทยาลัยแสงธรรม

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เปรียบเทียบปัจจัยระหว่างกลุ่มที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อของนักศึกษา 2) ศึกษาปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2565 จำนวน 182 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีของนักศึกษาวิทยาลัยแสงธรรม ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด และปัจจัยทางจิตวิทยา รวม 55 ข้อ ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.22 - 0.94 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมประมวลผลสำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์จำแนก (Discriminant Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

การเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยในกลุ่มนักศึกษาที่มีการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อแตกต่างกัน พบว่าปัจจัยรายได้ของครอบครัว ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ การส่งเสริมการขาย บุคลากร กระบวนการบริการ หลักฐานทางกายภาพ ความคาดหวังในอนาคตในการทำงาน ด้านศาสนา แรงจูงใจในการทำงานด้านศาสนา และทัศนคติต่อผู้นำศาสนา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อของนักศึกษา ปัจจัยที่ได้รับคัดเลือกเข้าในสมการจำแนก มี 11 ปัจจัย โดยเรียงลำดับตัวแปรตามค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานจากมากไปน้อยโดยไม่คำนึงถึงเครื่องหมาย ได้แก่

หลักฐานทางกายภาพ ความคาดหวังในอนาคตในการทำงานด้านศาสนา
ผลิตภัณฑ์ รายได้ของครอบครัว สถานที่ แรงจูงใจในการทำงานด้าน
ศาสนา กระบวนการบริการ ทักษะติดต่อผู้นำศาสนา การส่งเสริมการ
ขาย ราคา และบุคลากร ซึ่งสมการจำแนกที่สามารถคาดคะเนการ
เป็นสมาชิกของกลุ่มนักศึกษาที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อแตกต่างกันได้
ถูกต้องร้อยละ 70.80 โดยมีสมการจำแนกกลุ่ม (Discriminant Func-
tion) ดังนี้

$$\begin{aligned} Y = & .727(\text{Physical}) - .525(\text{Expectation}) + .510(\text{Product}) \\ & + .408(\text{family income}) + .369(\text{Place}) + .343(\text{Motivation}) \\ & - .335(\text{Process}) - .148(\text{Attitude}) + .077(\text{Promotion}) \\ & - .076(\text{Price}) + .056(\text{People}) \end{aligned}$$

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ปัจจัยจำแนก
การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อ
ส่วนประสมทางการตลาด

Abstract

The purposes of this research are as follows: 1) to compare the factors affecting students' decision to choose to pursue further study, and 2) to study discrete factors affecting students' decision to choose to pursue further study. The samples consisted of 182 undergraduate students studying in the academic year 2022, selected by purposive sampling.

The instrument used for data collection was 1 copy of a questionnaire on discriminant factors affecting students' decision to study at the undergraduate level of Saengtham College, a 5-level estimation scale consisting of 55 items which were divided into personal factors, marketing mix, and psychological factors. The discriminant power (r) ranged from 0.22 - 0.94 and the reliability was 0.96. The data were analyzed using a ready-made processing program to find percentage, mean, standard deviation, and discriminant analysis.

The study found that:

A comparison of the differences in factors among students who made a decision to choose to study differently found that the factors of family income, product, price, place, promotion, people, process, physical evidence, future expectations in religious work, motivation for religious work and attitudes towards religious leaders were different as a statistically significant a level of .01 which indicated that the factors used in this study affected students' decision to choose to continue their

studies. This is in line with the results of the discriminant factor analysis that affects the student's decision to choose to study further. There were 11 factors that were recruited into the discriminant equation, arranged in descending order of the standard coefficients, regardless of the sign, namely physical evidence, future expectations of religious work, product, family income, place, motivation for religious work, process, attitudes towards religious leaders, promotion, price, and people. The classification equation was able to predict the membership of different groups of students who decided to study in different groups correctly at 70.80 percent, with the classification equation. (Discriminant Function) as follows

$$Y = .727(\text{Physical}) - .525(\text{Expectation}) + .510(\text{Product}) + .408(\text{family income}) + .369(\text{Place}) + .343(\text{Motivation}) - .335(\text{Process}) - .148(\text{Attitude}) + .077(\text{Promotion}) - .076(\text{Price}) + .056(\text{People})$$

Keywords: discriminant analysis
the decision to study
marketing mix

การวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาในวิทยาลัยแสงธรรม

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่กับสถานการณ์ของการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรที่มีอัตราการเกิดลดลงและมีแนวโน้มประชากรผู้สูงอายุมีจำนวนเพิ่มขึ้นส่งผลให้จำนวนประชากรวัยอุดมศึกษาที่อยู่ในช่วงอายุ ระหว่าง 18-22 ปี ลดลง การเปลี่ยนแปลงนี้เกิดผลกระทบกับอุดมศึกษาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพราะทำให้ความสามารถในการรับนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาส่งผลกระทบจากการลดลงของจำนวนนักศึกษา ดังนั้นการเตรียมความพร้อมของสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งการปรับยุทธศาสตร์เพื่อรองรับการลดลงของจำนวนนักศึกษา สถาบันอุดมศึกษาต้องมีการกำหนดมาตรการและต้องเพิ่มระดับคุณภาพต่างๆ ให้พร้อมกับสภาวะที่เปลี่ยนแปลง (สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา, 2561) เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษารักษาคุณภาพการผลิตบัณฑิตไว้ การรับสมัครนักศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาจึงเกิดการแข่งขันในด้านคุณภาพกันมากขึ้นเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับนักศึกษาตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในสถาบันของตน (วิจัยและนวัตกรรม, 2562)

ดังนั้นในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อสถานศึกษาในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจที่สำคัญในชีวิตเพราะจะส่งผลต่อในชีวิตส่วนตัวและอาชีพในอนาคต นักศึกษาหลายคนเลือกตามความสนใจ ตามความรู้สึก แต่การตัดสินใจที่สำคัญต้องผ่านการพิจารณาที่สูงขึ้นจะต้องพิจารณาปัจจัยต่างๆ ซึ่งปัจจัยที่สำคัญบางประการเหล่านี้ที่จะนำมาพิจารณาในการเลือกสถานศึกษา เพื่อดูว่าสถานศึกษานั้นเหมาะสมและตรงตามความต้องการของตนเองมากที่สุด (Becton Loveless, 2021) และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้ปัจจัยดังต่อไปนี้ ปัจจัยแรก คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ของครอบครัว เป็นลักษณะส่วนบุคคล และเป็นปัจจัยหลักอย่างหนึ่งที่ยังส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมในการเลือกซื้อของลูกค้านี้ซึ่งเป็นปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ (Wilson และ Gilligan, 1997) ปัจจัยที่สอง คือปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด (The Marketing Mix) 7P's ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ (Product) ราคา (Price) สถานที่ (Place) การส่งเสริมการขาย (Promotion) บุคลากร (People) กระบวนการบริการ (Process) และหลักฐานทางกายภาพ (Physical evidence) ซึ่งเป็นกลยุทธ์ทางการตลาดที่สำคัญ ครอบคลุมในเรื่องสินค้าและบริการ และการศึกษาจัดเป็นสินค้าบริการ (Booms & Bitner, 1981) และปัจจัยที่สาม คือ ปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ ความคาดหวังในอนาคตในการทำงานด้านศาสนา แรงจูงใจในการทำงานด้านศาสนา และทัศนคติต่อผู้นำทางด้านศาสนา ปัจจัยทางจิตวิทยาเป็นปัจจัยที่ตอบสนองทางอารมณ์ที่แสดงถึงบุคคล ระดับความชอบหรือไม่ชอบเพื่อให้เข้าใจพฤติกรรม

ของลูกค้า ขั้นตอนหลักคือการศึกษาแรงจูงใจของแต่ละบุคคล ความต้องการสามารถเข้าใจเหตุผลพื้นฐานเกี่ยวกับสาเหตุที่ลูกค้ามีพฤติกรรมดังกล่าวและวิธีการตัดสินใจเลือกซื้อโดยตระหนักถึงทัศนคติ ความเชื่อ แรงจูงใจ และแรงกดดันอื่นๆ ของลูกค้า (Mooij, 2004)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ส่งผลกระทบต่อวิทยาลัยแสงธรรมด้วยเช่นกันในการรับนักศึกษาไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่สถาบันกำหนดไว้ในแต่ละปีการศึกษา ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำการศึกษารื่องการวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาในวิทยาลัยแสงธรรม ในการตอบสนองความต้องการและสร้างความพึงพอใจให้กับกลุ่มเป้าหมายที่จะช่วยกระตุ้นการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยแสงธรรมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยระหว่างกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกกับกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกของนักศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกและกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกของนักศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยอย่างน้อย 1 ปัจจัย สามารถจำแนกกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกกับกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกของนักศึกษาได้
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกและกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกของนักศึกษามีความแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2565 ของวิทยาลัยแสงธรรม มีจำนวนทั้งสิ้น 182 คน ตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ในปีการศึกษา 2565 ของวิทยาลัยแสงธรรม ใช้วิธีการสุ่ม

การวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาในวิทยาลัยแสงธรรม

ตามลักษณะข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์จำแนกประเภท (Discriminant Analysis) ต้องมีจำนวนตัวอย่างประมาณ 20 เท่าของจำนวนตัวแปรอิสระ (สุวิมล ติรกานันท์, 2553) ใช้วิธีการเลือกตัวอย่างเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ที่ได้มาโดยผู้วิจัยใช้วิธีเก็บข้อมูลจากการส่งแบบสอบถามไปสำรวจข้อมูลของนักศึกษาจำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 กลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก และกลุ่มที่ 2 กลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก แบ่งให้แต่ละกลุ่มมีขนาดที่เท่ากัน

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ของครอบครัว
2. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 7P's ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่ การส่งเสริมการขาย บุคลากร กระบวนการบริการ หลักฐานทางกายภาพ
3. ปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ ความคาดหวังในอนาคตในการทำงานด้านศาสนา แรงจูงใจในการทำงานด้านศาสนา ทศนคติต่อผู้นำทางด้านศาสนา

ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) กลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก
- 2) กลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีของนักศึกษาในวิทยาลัยแสงธรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีของนักศึกษาวិทยาลัยแสงธรรม มีจำนวน 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษาในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในวิทยาลัยแสงธรรม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ มีจำนวน 1 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีของนักศึกษาวิทยาลัยแสงธรรม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบและเติมคำตอบลงในช่องว่าง มีจำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีของนักศึกษาวิทยาลัยแสงธรรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวน 35 ข้อ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นปัจจัยทางจิตวิทยาที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีของนักศึกษาวิทยาลัยแสงธรรม มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีจำนวน 15 ข้อ

การสร้างเครื่องมือได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยกำหนดความมุ่งหมายในการสร้างเครื่องมือการวิจัย
2. ศึกษา นิยาม ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาในการกำหนดนิยามศัพท์และโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด
3. เขียนนิยามศัพท์จากการศึกษา นิยาม ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้กำหนดข้อคำถาม
4. สร้างข้อคำถามในเครื่องมือให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์ตามตัวแปรที่ศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด ปานกลาง มาก น้อย น้อยที่สุด
5. นำเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ในการตรวจสอบแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ตลอดจนไปทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป
6. นำเครื่องมือการวิจัยไปปรับปรุงแก้ไขในส่วนข้อคำถามให้ชัดเจนยิ่งขึ้นตามที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ แล้วส่งเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท พิจารณาตรวจสอบอีกครั้ง
7. นำเครื่องมือการวิจัยที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาโท ชั้นปีที่ 1-2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 คน เพื่อใช้เป็นข้อคำถามจริงและนำผลที่ได้ไปหาค่าอำนาจจำแนกด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) ผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.22 – 0.94 ขึ้นไป
8. นำเครื่องมือการวิจัยไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ตามวิธีของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96
9. นำแบบสอบถามที่มีคุณภาพไปจัดพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาในวิทยาลัยแสงธรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความอนุเคราะห์จากอธิการบดีวิทยาลัยแสงธรรมในการเก็บข้อมูลนักศึกษาที่เป็นตัวอย่าง
2. นำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลตามวันเวลาที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ และคัดเลือกรูปแบบที่สมบูรณ์เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ค่าทางสถิติ
4. นำผลการวิจัยจากการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณมาสรุปและรายงานผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถิติพื้นฐานเพื่อทราบลักษณะของตัวอย่างและการแจกแจงของตัวแปร โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์จำแนกตัวแปรที่ทำให้กลุ่มแตกต่างกัน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ประเภท (Discriminant Analysis) แบบวิธีการนำตัวแปรอิสระทั้งหมดเข้าสมการ (Enter independents together)

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรในกลุ่มนักศึกษาที่มีการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อที่ต่างกัน ระหว่างกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาเป็นอันดับแรกและกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาเป็นอันดับแรก ปรากฏว่าทุกตัวแปร คือ รายได้ของครอบครัว ผลิตภัณฑ์ ราคาสถานที่ การส่งเสริมการขาย บุคลากร กระบวนการบริการ หลักฐานทางกายภาพ ความคาดหวังในอนาคตในการทำงานด้านศาสนา แรงจูงใจในการทำงานด้านศาสนา และทัศนคติต่อผู้นำศาสนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผลการวิเคราะห์จำแนกตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อของนักศึกษา กลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาเป็นอันดับแรกและกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาเป็นอันดับแรก ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาในสมการจำแนกจากตัวแปรทั้งหมด 11 ตัวแปร โดยเรียงลำดับตามค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรจำแนกจากมากไปน้อยโดยไม่คิดเครื่องหมาย ได้แก่ หลักฐานทางกายภาพ ความคาดหวังในอนาคตในการทำงานด้านศาสนา ผลิตภัณฑ์ รายได้ของครอบครัว สถานที่ แรงจูงใจในการทำงานด้านศาสนา กระบวนการบริการ ทัศนคติต่อผู้นำศาสนา การส่งเสริมการขาย ราคา และบุคลากร โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตาราง 1 ค่าสถิติที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกกับกลุ่มที่ไม่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก

Function	λ (Eigenvalue)	R_c	Λ (Wilks' Lambda)	X^2 (Chi-square)	df	Sig
1	.425	.546	.702	43.377	11	.000

จากตาราง 1 พบว่า ตัวแปรจำแนกทั้ง 11 ตัว สามารถจำแนกกลุ่มตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกกับกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก ค่าไคสแควร์ของฟังก์ชัน 43.377 (df=11 และ $p<.01$) แสดงว่าฟังก์ชันจำแนกเหมาะสม ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคัล มีค่า .546 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกลุ่มกับฟังก์ชันค่อนข้างสูง สรุปได้ว่าตัวแปรกลุ่มมีความแปรปรวนร่วมกับฟังก์ชันอยู่ 30%

ตาราง 2 ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานและสัมประสิทธิ์โครงสร้างของตัวแปรในสมการจำแนกประเภทของกลุ่มนักศึกษาที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกและกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก

ตัวแปร	ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐาน	สัมประสิทธิ์โครงสร้าง
หลักฐานทางกายภาพ	.727	.729
ความคาดหวังในอนาคตในการทำงานด้านศาสนา	-.525	.382
ผลิตภัณฑ์	.510	.629
รายได้ของครอบครัว	.408	.343
สถานที่	.369	.551
แรงจูงใจในการทำงานด้านศาสนา	.343	.535
กระบวนการบริการ	-.335	.438
ทัศนคติต่อผู้นำศาสนา	-.148	.435
การส่งเสริมการขาย	.077	.443
ราคา	-.076	.387
บุคลากร	.056	.523
ค่าเฉลี่ยของสมการจำแนกกลุ่ม (Group Centroids)		
กลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก	.599	
กลุ่มที่ไม่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก	-.699	

การวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี
ของนักศึกษาในวิทยาลัยแสงธรรม

จากตาราง 2 พิจารณาค่าเฉลี่ยของกลุ่ม (Group Centroids) ของกลุ่มนักศึกษาที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อ พบว่า นักศึกษาที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกมีค่าเฉลี่ยเป็นบวก คือ .599 ส่วนค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก มีค่าเป็นลบ คือ -.699 ซึ่งมีความแตกต่างกันมาก แสดงว่าสมการจำแนกกลุ่มได้ดีและนำค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานของตัวแปรจำแนกเขียนสมการจำแนกกลุ่ม (Discriminant function) 1 มิติ ดังนี้

$$Y = .727(\text{Physical}) - .525(\text{Expectation}) + .510(\text{Product}) + .408(\text{Salary}) + .369(\text{Place}) + .343(\text{Motivation}) - .335(\text{Process}) - .148(\text{Attitude}) + .077(\text{Promotion}) - .076(\text{Price}) + .056(\text{People})$$

ค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้าง ซึ่งเป็นค่าที่แสดงความสัมพันธ์ ระหว่างตัวแปรเดิมกับฟังก์ชัน พบว่า หลักฐานทางกายภาพ มีค่าสัมประสิทธิ์โครงสร้างสูงที่สุดคือ .729 และสัมประสิทธิ์ที่มีค่ารองลงมาคือ ผลิตรัณฑ์ (.629) สถานที่ (.551) แรงจูงใจในการทำงานด้านศาสนา (.535) บุคลากร (.523) การส่งเสริมการขาย (.443) กระบวนการบริการ (.438) ทักษะติดต่อผู้นำศาสนา (.435) ราคา (.387) ความคาดหวังในอนาคตในการทำงานด้านศาสนา (.382) และรายได้ของครอบครัว (.343)

ตาราง 3 ผลการจำแนกกลุ่มที่เป็นจริงและกลุ่มที่คาดคะเนและอัตราส่วนที่ทำการจำแนกถูกต้องในแต่ละกลุ่มของทั้ง 2 กลุ่ม

กลุ่มจริง	จำนวน	กลุ่มที่คาดคะเน	
		กลุ่มตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก	กลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก
กลุ่มตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก	70	53	17
		75.7%	24.3%
กลุ่มตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก	60	21	39
		35.0%	65.0%
ร้อยละของการคาดคะเนได้ถูกต้องจากสมการเท่ากับ 70.8%			

จากตาราง 3 แสดงว่า สมการจำแนกประเภทสามารถนำมาพยากรณ์เป็นสมาชิกของกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกได้ถูกต้องร้อยละ 75.7 และกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกได้ถูกต้องร้อยละ 65.0 เมื่อพิจารณาในภาพรวมพบว่า สมการจำแนกกลุ่มสามารถพยากรณ์การเป็นสมาชิกของกลุ่มตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกและกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกได้ถูกต้องร้อยละ 70.8

อภิปรายผล

1. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรในกลุ่มนักศึกษาที่มีการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกกับกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก พบว่า รายได้ของครอบครัว ผลិតภัณฑ์ ราคา สถานที่ การส่งเสริมการขาย บุคลากร กระบวนการบริการ หลักฐานทางกายภาพ ความคาดหวังในอนาคตในการทำงานด้านศาสนา แรงจูงใจในการทำงานด้านศาสนา และทัศนคติต่อผู้นำศาสนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 2 ที่ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกและกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกของนักศึกษามีความแตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่นำมาศึกษาครั้งนี้ เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกและกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกของนักศึกษา

2. ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่สามารถจำแนกกลุ่มนักศึกษาที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกและกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก มีตัวแปรทั้งหมด 11 ตัวแปร ได้แก่ หลักฐานทางกายภาพ ความคาดหวังในอนาคตในการทำงานด้านศาสนา ผลิตภัณฑ์ รายได้ของครอบครัว สถานที่ แรงจูงใจในการทำงานด้านศาสนา กระบวนการบริการ ทัศนคติต่อผู้นำศาสนา การส่งเสริมการขาย ราคา และบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในการวิจัยข้อ 1 ที่ว่ามีปัจจัยอย่างน้อย 1 ปัจจัย สามารถจำแนกกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกกับกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกของนักศึกษาได้

การวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาในวิทยาลัยแสงธรรม

ตัวแปรที่มีแนวโน้มที่เป็นลักษณะของกลุ่มนักศึกษาที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรกและกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาเป็นอันดับแรก ที่มีค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานในสมการจำแนกกลุ่มเรียงลำดับจากมากไปน้อย โดยสามารถจำแนกตามกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มนักศึกษาที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก

จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าตัวแปรทั้งสิ้น 7 ตัวแปรที่เป็นลักษณะของกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก สามารถอธิบายความสำคัญของตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักในสมการจำแนกจากมากไปน้อย ดังนี้

ตัวแปรหลักฐานทางกายภาพมีน้ำหนักสูงสุดในสมการจำแนก ซึ่งถือว่าเป็นตัวแปรสำคัญที่สุดที่สามารถจำแนกนักศึกษา 2 กลุ่มได้ ข้อค้นพบนี้ชี้ให้เห็นว่าหลักฐานทางกายภาพเป็นตัวแปรสำคัญที่ช่วยให้นักศึกษามีการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อมากกว่าตัวแปรอื่นๆ ที่ศึกษาในครั้งนี้ เนื่องจากการมีสภาพแวดล้อมเป็นการสร้างบรรยากาศให้นักศึกษาได้เรียนรู้อย่างมีความสุข สอดคล้องกับ ผ่องใส (2561) ที่ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีคณะวิทยาการจัดการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่า ปัจจัยด้านกายภาพส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในคณะวิทยาการจัดการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาให้ความสำคัญกับสถานที่ตั้งที่การคมนาคมเข้าถึง สะดวกเป็นปัจจัยจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาต่อ

ตัวแปรผลิตภัณฑ์ ตัวแปรอันดับที่ 2 เป็นตัวแปรที่มีแนวโน้มที่จะเป็นลักษณะของกลุ่มนักศึกษาที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก เนื่องจากผลิตภัณฑ์ ซึ่งหมายถึงหลักสูตรที่มีเป็นเอกลักษณ์เฉพาะทาง มีจุดเด่นแตกต่างจากสถาบันอื่น มีการเรียนการสอนเน้นทางด้านศาสนา จัดกิจกรรมทางด้านศาสนา ส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกประสบการณ์ทำงานควบคู่ไปกับการเรียนการสอนเป็นประโยชน์ต่อการเป็นผู้นำศาสนาในอนาคต สอดคล้องกับ ชูตินันท์ (2561) ที่ศึกษาเรื่องการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น พบว่า หลักสูตรส่งผลกับการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น เป็นหลักสูตรที่มีเอกลักษณ์มีจุดเด่นที่แตกต่างจากสถาบันอื่น

ตัวแปรรายได้ของครอบครัว ตัวแปรอันดับที่ 3 เป็นตัวแปรที่มีแนวโน้มที่จะเป็นลักษณะของกลุ่มนักศึกษาที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก รายได้ของครอบครัว ซึ่งเป็นจำนวนราย

ได้ทั้งหมดต่อปีของครอบครัวหรือผู้ปกครองที่นักศึกษาอาศัยอยู่ด้วย และวิทยาลัยมีทุนการศึกษาให้กับนักศึกษาที่มีความสนใจและต้องการที่จะทำงานทางด้านศาสนา ทำให้นักศึกษาสามารถเข้าศึกษาต่อได้อย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับ รัชตานันท์ (2561) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีของนักศึกษาโควตา ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 พบว่าปัจจัยด้านรายได้ของครอบครัวส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนที่ มทส. เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีทุนการศึกษาจำนวนมากและเพียงพอที่นักศึกษาสามารถขอรับบริการได้

ตัวแปรสถานที่ ตัวแปรอันดับที่ 4 เป็นตัวแปรที่แนวโน้มที่จะเป็นลักษณะของกลุ่มนักศึกษาที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก สถานที่ที่ตั้งของวิทยาลัยแสงธรรมอยู่ใกล้บริเวณที่พักมีความสะดวกสบายในการเดินทาง อยู่ห่างไกลจากแหล่งอบายมุข สอดคล้องกับ ทิพวรรณ (2561) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ : กรณีศึกษา ผู้มีสิทธิ์สอบสัมภาษณ์ประจำปีการศึกษา 2561 พบว่าปัจจัยด้านสถานที่ตั้งส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ตัวแปรแรงจูงใจในการทำงานด้านศาสนา ตัวแปรอันดับที่ 5 เป็นตัวแปรที่แนวโน้มที่จะเป็นลักษณะของกลุ่มนักศึกษาที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก แรงจูงใจในการทำงานด้านศาสนา เป็นแรงผลักดันทั้งภายในและภายนอกในตัวบุคคลให้แสดงพฤติกรรมสามารถทำงานได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ สอดคล้องกับแนวคิดของ Mark Murphy (2561) เรื่องแรงจูงใจในการทำงาน ยิ่งรู้จักตนเองเท่าไร ยิ่งมีโอกาสที่จะเลือกงานที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับตนเองอย่างดีที่สุด เพื่อให้มีภาระงานที่สมบูรณ์และประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง

ตัวแปรการส่งเสริมการขาย ตัวแปรอันดับที่ 6 เป็นตัวแปรที่มีแนวโน้มจะเป็นลักษณะของกลุ่มนักศึกษาที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก การส่งเสริมการขาย วิทยาลัยมีเครื่องมือที่ใช้สื่อสารกับนักศึกษาในการประชาสัมพันธ์เรื่องต่างๆ อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ น้ำทิพย์ (2560) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาอาชีวศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ รามอินทรา พบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญด้านการส่งเสริมการตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก วิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ รามอินทรา มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ การจัดกิจกรรมต่างๆ และการจัดนิทรรศการวิชาการ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการตลาดมากทำให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

การวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาในวิทยาลัยแสงธรรม

ตัวแปรบุคลากร ตัวแปรอันดับสุดท้าย ที่มีแนวโน้มจะเป็นลักษณะของกลุ่มนักศึกษาที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก บุคลากร ได้แก่ ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนที่ปฏิบัติหน้าที่ในวิทยาลัยแสงธรรมที่คอยสนับสนุนให้คำแนะนำนักศึกษาตามสายงานนั้นๆ สอดคล้องกับ จิตรลดา (2559) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากร มีความสำคัญมากที่สุด ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาระดับอุดมศึกษาที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ในส่วนอาจารย์ผู้สอน ในประเด็นความรู้ ความชำนาญ และความสามารภ ในการถ่ายทอดความรู้ในลักษณะการสอนที่เข้าใจง่าย และการดูแลเอาใจใส่นักศึกษา

กลุ่มนักศึกษาที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก

จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าตัวแปรทั้งสิ้น 4 ตัวแปรที่เป็นลักษณะของกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก สามารถอธิบายความสำคัญของตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักในสมการจำแนกจากมากไปน้อย ดังนี้

ตัวแปรความคาดหวังในอนาคตในการทำงานด้านศาสนา เป็นตัวแปรที่มีน้ำหนักสูงสุด ซึ่งถือว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญที่สุดที่สามารถจำแนกนักศึกษาออกเป็น 2 กลุ่มได้ ข้อค้นพบบ่งชี้ให้เห็นว่า ความคาดหวังในอนาคตในการทำงานด้านศาสนา เนื่องจากวิทยาลัยแสงธรรมเป็นการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นทางด้านศาสนา หลังจากจบการศึกษานักศึกษาเชื่อว่าจะได้ใช้ความรู้ ประสบการณ์ อย่างเต็มความสามารถในการทำงานศาสนา สอดคล้องกับ เสรี (2561) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาเด็ก วัยรุ่นและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ด้านความคาดหวังในอนาคต มีผลต่อการตัดสินใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อนักศึกษาสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้

ตัวแปรกระบวนการบริการ ตัวแปรอันดับที่ 2 ที่มีแนวโน้มที่จะเป็นลักษณะของกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก กระบวนการบริการ เป็นขั้นตอนที่วิทยาลัยให้บริการแก่นักศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุด โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการรับสมัครนักศึกษา ขั้นตอนการลงทะเบียนที่ไม่ยุ่งยาก ชับซ้อน รวดเร็ว นักศึกษาได้รับการบริการที่มีความเสมอภาค สอดคล้องกับ สุจินตนา (2560) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัย

ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประจำปีการศึกษา 2560 พบว่า ด้านการให้บริการ มีความสำคัญอยู่ในระดับมาก เนื่องจากปัจจุบันมหาวิทยาลัยต่างๆ มีการแข่งขันการสูง ทำให้มหาวิทยาลัยมีการปรับตัวในการดึงดูดให้นักศึกษามาสมัครเรียนในมหาวิทยาลัยของตน

ตัวแปรทัศนคติต่อผู้นำศาสนา ตัวแปรอันดับที่ 3 ที่มีแนวโน้มที่จะเป็นลักษณะของกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก ทัศนคติต่อผู้นำศาสนา ซึ่งเป็นความรู้สึกส่วนบุคคลในเรื่องต่างๆ ที่มีต่อผู้นำศาสนา สอดคล้องกับ Pew Research Center (2019) ชาวอเมริกันมีทัศนคติเชิงบวกเกี่ยวกับบทบาทของศาสนาในสังคม ส่วนใหญ่คิดว่าผู้นำศาสนามีมาตรฐานทางจริยธรรมสูงหรือสูงมาก

ตัวแปรราคา ตัวแปรอันดับสุดท้าย ที่มีแนวโน้มจะเป็นลักษณะของกลุ่มนักศึกษาที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก ราคา ซึ่งจำนวนเงินที่นักศึกษาจ่ายให้กับวิทยาลัยแสงธรรม ได้แก่ ค่าเทอม ค่าธรรมเนียมอื่นๆ ในการแลกกับการเรียนและการบริการ รวมไปถึงอำนวยความสะดวกในการขอทุนการศึกษา สอดคล้องกับ ชุตินันท์ (2561) ที่ศึกษาเรื่องการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น พบว่าด้านราคา ส่งผลกับการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น โดยมีความสัมพันธ์เชิงลบ นักศึกษามีความคิดเห็นไม่แน่ใจต่อความเหมาะสมของค่าหน่วยกิต ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายอื่นๆ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. กลุ่มนักศึกษาที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก ผลการวิจัยพบว่า หลักฐานทางกายภาพ เป็นตัวแปรที่สำคัญที่ส่งผลต่อกลุ่มที่ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้ ผู้บริหารมีการพิจารณาแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมภายในและโดยรอบของวิทยาลัย และเล็งเห็นความสำคัญสถานที่นั่งพักผ่อนให้มีอยู่ทั่วไป มีพื้นที่การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษาเพียงพอต่อการทำางานส่วนตัว และทำงานเป็นกลุ่มสำรวจอุปกรณ์ โสตทัศนูปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน ปรับปรุงสื่อให้มีคุณภาพเหมาะสมกับการเรียนรู้ ทันกับยุคสมัยใหม่

การวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ของนักศึกษาในวิทยาลัยแสงธรรม

2. กลุ่มนักศึกษาที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังในอนาคตในการทำงานด้านศาสนา เป็นตัวแปรที่สำคัญที่ส่งผลต่อกลุ่มที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อเป็นอันดับแรก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้ ผู้บริหารมีแนวทางการส่งเสริมในการตอบสนองความคาดหวังให้กับนักศึกษาที่ตรงกับความต้องการของนักศึกษาที่เป็นรูปธรรม แนะนำหลักสูตรที่สอดคล้องกับการนำไปใช้ในการทำงานด้านศาสนา และวิธีการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้นักศึกษามีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนมีกระบวนการคิดที่สามารถนำไปประยุกต์สู่การทำงานด้วยตนเองได้

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้นักศึกษาไม่ตัดสินใจเข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยแสงธรรม
2. ตัวอย่างเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งต่อไปควรเก็บกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

รายการอ้างอิง

- จิตรลดา ขวนชัยสิทธิ์. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชุตินันท์ เจียมจิระเศรษฐ์. (2561). การตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิพวรรณ ปิ่นทองพันธ์ และคณะ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ : กรณีศึกษา ผู้มีสิทธิ์สอบสัมภาษณ์ประจำปีการศึกษา 2561. (กองทุนวิจัย). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- น้ำทิพย์ เนียมหอม. (2560). ปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออาชีวศึกษาในวิทยาลัยเทคโนโลยีวิบูลย์บริหารธุรกิจ รามอินทรา. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเกริก.

- ผ่องใส ลินธสุกุล และคณะ. (29 - 30, มีนาคม, 2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาระดับปริญญาตรีคณะวิทยาการจัดการของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. ใน ดร.สุชาติ แสงดวงดี (ประธาน), น้อมนำศาสตร์พระราชา สู่การวิจัยและการพัฒนาท้องถิ่น อย่างยั่งยืน [Symposium]. การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 10 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- รัชตานันท์ อนงค์เวช. (2561). ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีของนักศึกษาโควตา ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555. (กองทุนวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
- วิจัยและนวัตกรรม, ส. ว. (2562). แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ พ.ศ. 2564-2570. https://drive.google.com/drive/folders/12UzeAe3hDVRQkhHB_NMAJeJwMdta3v
- สุจินตนา ศรีรัตนกุล และคณะ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง ประจำปีการศึกษา 2560. วิจัยสำนักมหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุวิมล ตีรภานันท์. (2553). การวิเคราะห์ตัวแปรพหุในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักนโยบายและแผนการอุดมศึกษา. (2561). แผนอุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580). https://qa.chandra.ac.th/files/pdf/Law/hedu_plan20yrs.pdf
- เสรี สิงห์โงน และคณะ. (2561). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาเด็ก วัยรุ่นและครอบครัวมหาวิทยาลัยมหิดล. วารสาร Mahidol R2R e-Journal, 5(3), 92-107.
- Becton Loveless. (n.d.). **Factors to Consider When Choosing a College or University**. Education Corner – Education That Matters. <https://www.educationcorner.com/factors-choosing-a-college.html>

การวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี
ของนักศึกษาในวิทยาลัยแสงธรรม

- Booms, B.H. and Bitner, M.J. (1981). **Marketing Strategies and Organizational Structures for Service Firms.** in James H. Donnelly and William R. George (eds.), *Marketing of Services*, Chicago: American Marketing Association pp.47–51. (nn.pp.) <https://www.scirp.org/%28S%28351jmbntvnsjt1aadkp%29%29/reference/referencespapers.aspx?referenceid=2530717>
- Mark Murphy. (2018, 29 Jul). **What Motivates You At Work?**. Forbes. <https://www.forbes.com/sites/markmurphy/2018/07/29/what-motivates-you-at-work/?sh=39ea5d535c1f>
- Mooij, M. D. (2004). **Consumer Behavior and Culture: Consequences for Global Marketing and Advertising.** Sage publications.
- Pew Research center. (2019, 15 November). **AMERICANS HAVE POSITIVE VIEWS ABOUT RELIGION’S ROLE IN SOCIETY.** <https://www.pewresearch.org/religion/2019/11/15/most-congress-trust-clergy-to-give-advice-about-religious-issues-fewer-trust-clergy-on-personal-matters/>
- Richard M.S. Wilson, Colin Gilligan. (2004). **Strategic Marketing Management.** Routledge.

การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวคิดการพัฒนา ของคาทอลิกและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

Comparative Analytic of the Concept of Catholic Development and Sustainable Development.

ผศ.ดร.ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์

* คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

บาทหลวงธรรมรัตน์ เรือนงาม

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.ดร.วัชศิลป์ กฤษเจริญ

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.ดร.ฟรังซิส ไรส์

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.นันทพล สุขสำราญ

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.ดร.อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ

* คณะศิลปศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

วิทยาเขตเซเวียร์ เชียงราย

ดร.ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน

* คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

Assist.Prof.Dr.Pratheep Chatsuphang

* Faculty of Social Sciences and Humanities,
Mahidol University.

Rev.Thammarat Ruanngam

* Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Asst.Prof.Dr.Watchasin Kritjaroen

* Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Asst.Prof.Dr.Franciscus Cais

* Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Dr.Nantapon Suksumran

* Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Asst.Prof.Dr.Aphisit Kitcharoen

* Faculty of Liberal Arts, Saengtham College.

Xavier Campus Chiang Rai.

Dr.Saranyu Pongprasertsin

* Faculty of Theology, Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 22 พฤศจิกายน 2566

* แก้ไข 4 ธันวาคม 2566

* ตอบรับบทความ 19 ธันวาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ (1) เพื่อศึกษาแนวคิดการพัฒนาของคาทอลิกและแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ (2) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบเป้าหมายการพัฒนาของคาทอลิกและเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ และ (3) เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิก

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยคุณภาพ ใช้วิธีการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เก็บรวบรวมข้อมูลผ่านระบบฐานข้อมูลออนไลน์ของงานวิชาการและงานวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงอุปนัย

ผลการวิจัย พบว่า (1) แนวคิดการพัฒนาของคาทอลิก เป็นการประกาศข่าวดีและการแพร่ธรรม โดยให้ความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์และสังคม ในฐานะที่เป็นประชากรของพระเจ้า ขณะที่แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นการไตร่ตรองถึงคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสังคมถึงการมีสุขภาวะที่ดี โดยพิจารณาจากองค์ประกอบพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ในทุกมิติ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอันเป็นทรัพยากรอันจำเป็นสำหรับการยังชีพของมนุษย์ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต (2) ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายการพัฒนาของคาทอลิกและเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ พระศาสนจักรคาทอลิกมีเป้าหมายการพัฒนาตามคุณค่าแห่งพระวรสาร ซึ่งคุณค่าดังกล่าวส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนหรือพัฒนาสังคมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ องค์การและชุมชนคาทอลิกเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา งานของพระศาสนจักรด้านสังคม ช่วยเยียวยาและแก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากการพัฒนา และนำพาสังคมระดับท้องถิ่นให้บรรลุสู่เป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์, ธรรมรัตน์ เรือนงาม, วชิศิลป์ กฤษเจริญ, ฟรังซิส ไก่สี, นันทพล สุขสำราญ,
อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ และ ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน

(3) แนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาสังคมของพระศาสนจักร
คาทอลิก คือ พระศาสนจักรคาทอลิกควรวิเคราะห์สาเหตุของสภาพ
ปัญหาสังคมอย่างลึกซึ้ง และดำเนินการในทุกมิติของการพัฒนา ได้แก่
การป้องกัน การส่งเสริม การเยียวยา และการฟื้นฟู

คำสำคัญ: คาทอลิกกับการพัฒนา
การพัฒนาอย่างยั่งยืน
การพัฒนาสังคม
การพัฒนา

บทคัดย่อ

This study has 3 objectives. It aimed to (1) study the concept of Catholic Development and Sustainable Development of the United Nations (2) analyze comparative between Goals of Catholic Development and Sustainable Development Goals of the United Nations, and (3) offer guidelines for the Social Work of Catholic Church.

This study utilized a qualitative research design. Data were collected from documents through the online data-based and were analyzed by inductive content analysis.

The data revealed the following findings. (1) Catholic development concept: It is the announcement of the good news and proclaim the Gospel. By focusing on the importance of human and social development; as God's people. While the concept of sustainable development is a reflection on the quality of life of humans and society, it's about having good health by considering the basic elements of humanity in every dimension including the environment, which is an essential resource for human sustenance both now and in the future. (2) The consistency between the Catholic development goals and the sustainable development goals is that the Catholic Church has the development concepts and goals, which is the value of the Gospel. This value promotes and supports social mobility or social development to achieve the United Nations Sustainable Development Goals. Catholic organizations and communities are important engines for driving

ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์, ธรรมรัตน์ เรือนงาม, วชิศิลป์ กฤษเจริญ, ฟรังซิส ไก่สี, นันทพล สุขสำราญ,
อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ และ ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน

development. Social work of Catholic Church heals and solves problems resulting from development and lead local society to achieve the goals of sustainable development. (3) The Catholic Church's guidelines for social development are that the Catholic Church should analyze the causes of social problems, and operate in all dimensions of development, including prevention, promotion, healing, and rehabilitation.

Keywords: Catholic and Development
Sustainable Development
Social Development
Development

1. บทนำ

วันที่ 4 มิถุนายน ค.ศ. 2019 เป็นวันครบรอบ 350 ปี ของมิสซังสยาม (ค.ศ. 1669 - ค.ศ. 2019) ตามวันที่ระบุในสมณสาสน์ Cum sicut accepimus ของสมเด็จพระสันตะปาปา เคลเมนต์ที่ 9 ที่ทรงแต่งตั้งให้ดินแดนแห่งนี้มีสถานะเป็นมิสซัง พระศาสนจักรคาทอลิกไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการภารกิจการประกาศข่าวดี จึงได้จัดให้มีการเฉลิมฉลองครั้งนี้ ในวันที่ 18 พฤษภาคม ค.ศ. 2019 โดยมีพระคาร์ดินัลฟิโลนี สมณมนตรีสมณกระทรวงเผยแผ่ความเชื่อ ให้เกียรติมาเป็นประธานในพิธี ณ หอประชุมนักบุญยอห์น ปอล ที่ 2 อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ต่อมาในวันที่ 20 – 23 พฤศจิกายน ค.ศ. 2019 เป็นโอกาสอันดีที่พระศาสนจักรคาทอลิกไทยได้ต้อนรับการเสด็จเยือนราชอาณาจักรไทยของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส อันเป็นการตอกย้ำถึงความสำคัญของ 350 ปีแห่งการสถาปนาพระศาสนจักรคาทอลิกขึ้นในแผ่นดินสยาม อันเป็นการประกาศถึงอารยธรรมแห่งความรักและเมตตาธรรม ตามคำสอนของพระเยซูคริสตเจ้า

การเสด็จเยือนครั้งนี้ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ทรงมีสมณดำรัสประทานแก่คณะรัฐบาล ผู้นำสังคม และคณะทูตานุทูต ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพมหานคร ในวันพฤหัสบดีที่ 21 พฤศจิกายน ค.ศ. 2019 มีความตอนหนึ่ง ที่ทรงกล่าวถึงผู้อพยพ ความว่า

“ข้าพเจ้าขอกล่าวสั้นๆ เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายของผู้พลัดถิ่นฐาน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ในยุคปัจจุบัน ปัญหานี้ไม่ได้อยู่ที่การอพยพย้ายถิ่นฐาน ซึ่งเป็นปัญหาทางด้านจริยธรรมที่สำคัญยิ่งในยุคสมัยของเรา เราไม่สามารถปฏิเสธปัญหาวิกฤตการณ์ปัญหาผู้อพยพ วิกฤตการณ์นี้ไม่อาจถูกมองข้ามได้ ประเทศไทยเคยเป็นประเทศที่มีชื่อเสียงอันดีว่าเป็นประเทศที่ให้การต้อนรับผู้อพยพ โดยเฉพาะบรรดาผู้ต้องหลบหนีอย่างน่าเศร้าใจจากประเทศเพื่อนบ้าน ข้าพเจ้าขอวิงวอนให้ประชาคมระหว่างประเทศ ดำเนินการด้วยความรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาที่ผลักดันให้ประชาชนต้องหลบหนีออกจากประเทศของตน และส่งเสริมให้มีการเคลื่อนย้ายถิ่นฐานไปยังที่ปลอดภัย มีการจัดการและการควบคุมอย่างดี ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่าทุกประเทศจะจัดตั้งกลไกที่มีประสิทธิภาพในการปกป้องสิทธิและศักดิ์ศรีของบรรดาผู้ย้ายถิ่นฐานและผู้พลัดถิ่น ผู้ซึ่งต้องเผชิญภัยอันตราย ความไม่แน่นอน และการถูกเอารัดเอาเปรียบ ในการที่พวกเขาแสวงหาเสรีภาพและชีวิตที่มีศักดิ์ศรีสำหรับครอบครัวของตน บุคคลเหล่านี้ไม่ได้เป็นเพียงผู้อพยพ หากแต่ยังสะท้อนภาพลักษณ์ของสังคมของเราทุกคนด้วย” (อนุชา ไชยเดช, 2562)

ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์, ธรรมรัตน์ เรือนงาม, วชิศิลป์ กฤษเจริญ, ฟรังซิส ไรท์, นันทพล สุขสำราญ,
อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ และ ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน

และยังกล่าวถึงปัญหาทางด้านสังคม โดยเฉพาะปัญหาความรุนแรง การถูกเอารัดเอาเปรียบ และการถูกบังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส โดยเฉพาะปัญหาเด็กและเยาวชน ความว่า

“ปีนี้เป็นปีแห่งการครบรอบ 30 ปี ของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งเป็นโอกาสอันดีสำหรับเราในการที่จะไตร่ตรองและดำเนินการด้วยใจแน่วแน่ ความพากเพียรพยายาม และความเร่งด่วน เพื่อปกป้องชีวิต พัฒนาการด้านสังคม สติปัญญา โอกาสทางการศึกษา รวมทั้งการเติบโตทางด้านกายภาพ จิตใจ และชีวิตฝ่ายจิตของบรรดาเยาวชน อนาคตของประชากรของเราขึ้นอยู่กับวิธีการที่เราจะสามารถรับประกันต่อเยาวชนของเราถึงการดำเนินชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีสำหรับอนาคต ปัจจุบันนี้ สิ่งที่สำคัญของเราต้องการมากกว่ายุคใดใด คือ ผู้ที่ส่งเสริมทำให้เกิดความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทั้งบุรุษและสตรีที่มีความตั้งใจจริง ในการที่จะทำให้เกิดการพัฒนาแบบบูรณาการสำหรับประชากรในครอบครัวมนุษยชาติ ที่จะดำเนินชีวิตในความยุติธรรม ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และความสมัคปรมาสามัคคีกันฉันพี่น้อง” (อนุชา ไชยเดช, 2562)

จากพระสมณดำรัสดังกล่าว จะเห็นได้ว่าพระศาสนจักรคาทอลิกไทยให้ความสำคัญกับงานพัฒนาด้านสังคม เมื่อนำมาสังเคราะห์ร่วมกับการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าเมื่อสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลง ภารกิจการทำงานพัฒนาด้านสังคมของพระศาสนจักรไทยก็ต้องมีการปรับให้เข้ากับสภาพปัญหาของสังคมในแต่ละช่วงเวลานั้นๆ แต่สิ่งหนึ่งที่อยู่เบื้องหลังแนวคิดและการดำเนินงานตลอดมา คือ คำสอนของพระศาสนจักร ผ่านทางสมณสาสน์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานด้านสังคม

แม้กระทั่งในสังคมโลกปัจจุบัน แนวคิดและทฤษฎีการพัฒนา ก็ได้ถูกท้าทายด้วยสภาพความเป็นจริงที่ไม่อาจปฏิเสธได้ แนวคิดการพัฒนาสู่ภาวะความทันสมัย โดยใช้ทฤษฎีทางด้านเศรษฐศาสตร์ ควบคู่กับแนวคิดทางด้านการเมืองการปกครอง ที่ตอบสนองต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ไม่อาจตอบสนองต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนได้ ไม่ว่าจะเป็นแนวคิดทุนนิยม แนวคิดเสรีนิยมใหม่ แนวคิดสังคมนิยม หรือแนวคิดคอมมิวนิสต์ สิ่งที่เป็นผลกระทบจากการพัฒนา คือ ภาวะความยากจน ช่องว่างระหว่างคนรวยและคนจน ความไม่เสมอภาคและความไม่เท่าเทียมกัน การละเมิดสิทธิและเสรีภาพ การไม่คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ การทำลายทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม อันนำไปสู่สภาวะโลกร้อน และปัญหาอื่นๆ อีกมากมาย องค์การสหประชาชาติ จึงได้เสนอแนวทางใหม่ในการกระตุ้นเตือนให้ประชาชาติ ได้หันกลับมาให้ความสำคัญต่อเป้าหมายของการพัฒนา โดยเฉพาะเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน สำหรับคนรุ่นต่อไปในอนาคต

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาแนวคิดการพัฒนาของพระศาสนจักรและแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ วิเคราะห์เปรียบเทียบเป้าหมายการพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิกกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติว่าเป้าหมายต่างๆ ดังกล่าว มีแนวคิดและกระบวนการอันนำไปสู่เป้าหมายอย่างไร เพื่อนำข้อมูลมาสังเคราะห์เป็นแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิก อันจะเป็นประโยชน์เพื่อการทำงานด้านสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิกไทยต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาแนวคิดการพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิกและแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ

2.2 เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบเป้าหมายการพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิกกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ

2.3 เพื่อเสนอแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิก

3. ขอบเขตของการศึกษา

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวคิดการพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิกกับแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ โดยมีเนื้อหา (1) แนวคิดการพัฒนา (2) วิธีดำเนินการพัฒนา และ (3) เป้าหมายของการพัฒนา

3.2 ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วยคำสืบค้นสำคัญเพื่อใช้ในการสืบค้นผ่านระบบฐานข้อมูลในระบบออนไลน์ เพื่อสืบค้นบทความวิจัย บทความวิชาการ และเอกสารสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ได้แก่ (1) การพัฒนา (2) การพัฒนาสังคม (3) การพัฒนาอย่างยั่งยืน (4) คาทอลิกกับการพัฒนา จำนวนรวมทั้งสิ้น 40 บทความ

3.3 ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นการระบุฐานข้อมูลออนไลน์ในการสืบค้น จำนวน 3 ฐานข้อมูล ได้แก่ (1) SCOPUS (2) ThaiLIS (3) Google Scholar

3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ทำการศึกษาโดยใช้เวลาในการศึกษาเอกสาร และวิเคราะห์สรุปผล เป็นเวลารวม 20 เดือน วันที่ 1 มีนาคม 2565 ถึง 31 ตุลาคม 2566

4. นิยามศัพท์

การพัฒนา (Development) หมายถึง การกระทำให้มี ให้เกิดขึ้น หรือไม่มี ไม่เกิดขึ้น ของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือกระบวนการเปลี่ยนแปลงสิ่งใด สิ่งหนึ่งให้ดีขึ้นด้านคุณภาพและปริมาณ และด้านใดด้านหนึ่งของมิติความเป็นมนุษย์และสังคม อาศัยการดำเนินงานโดยมนุษย์และสังคม เพื่อมุ่งหวังประโยชน์แก่ตัวของมนุษย์และสังคม

การพัฒนาสังคม (Social Development) หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลง หรือปรับปรุงความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น และเป็นการกระทำใดๆ ที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลง ต่อโครงสร้างทางสังคม โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกของสังคมที่อาศัยอยู่ร่วมกันมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) หมายถึง การพัฒนาที่สนองความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำให้คนรุ่นหลังต้องยอมลดความต้องการของเขาเอง หรือสนองความต้องการของประชาชนในรุ่นปัจจุบัน โดยไม่ทำลายทรัพยากรของคนในรุ่นอนาคต เป็นการพัฒนาที่ก่อให้เกิดความสมดุลหรือมีปฏิสัมพันธ์ที่เกื้อกูลกันในระหว่างมิติต่างๆ ทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม จิตใจ รวมทั้งทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้ชีวิตมนุษย์สามารถอยู่ดีมีสุขได้ ทั้งสำหรับคนในรุ่นปัจจุบันและคนรุ่นอนาคต

คาทอลิกกับการพัฒนา (Catholic and Development) หมายถึง แนวคิดการพัฒนา ทางด้านศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ว่าด้วยคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกที่เกี่ยวข้อง กับศักดิ์ศรีคุณค่าความเป็นมนุษย์ คำสอนด้านสังคม และสิ่งแวดล้อม

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

5.1 การศึกษาแนวคิดการพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิกและแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ทำให้องค์กรคาทอลิกทราบถึงแนวคิด วิธิดำเนินการ และเป้าหมายของการพัฒนา สามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประกอบในการกำหนดนโยบายและการดำเนินโครงการ กิจกรรมต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

5.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบเป้าหมายการพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิกกับเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ทำให้องค์กรคาทอลิกทราบถึงความสอดคล้องและความแตกต่าง ทั้งในเรื่องของแนวคิด วิธิดำเนินการ และเป้าหมายของการพัฒนา และสามารถปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

5.3 การศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาสังคมของพระศาสนจักร คาทอลิก ทำให้องค์กรคาทอลิกที่ทำงานด้านสังคม ภาศึเครือข่าย รวมถึงชุมชนคาทอลิก สามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

6. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อรวบรวมประเด็นสำคัญต่างๆ ประกอบด้วยแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับพัฒนาและแนวคิดการบริหารการพัฒนา เพื่อพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

ไวต์เนอร์ (Weidner, 1970) กล่าวว่า การบริหารการพัฒนาเป็นการปรับการบริหารให้เข้ากับจุดมุ่งหมาย โดยแบ่งความคิดเป็น 2 ด้าน คือ (1) ด้านกระบวนการ (Process) การบริหารการพัฒนา หมายถึง กระบวนการทั้งหลายที่นำไปสู่สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ซึ่งกำหนดโดยผู้มีอำนาจหน้าที่ (2) ด้านวิชาการ (Area of Study) การบริหารการพัฒนาเป็นส่วนหนึ่งของวิชารัฐประศาสนศาสตร์ ว่าด้วยหลักการอย่างใดอย่างหนึ่งที่แสวงหาและยึดถืออันนำไปสู่การบริหารการพัฒนาไปสู่สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการ ซึ่งจะมากขึ้นอยู่กับบุคคล กลุ่ม และประเทศว่าเชื่อมั่นในหลักการนั้นเพียงใด

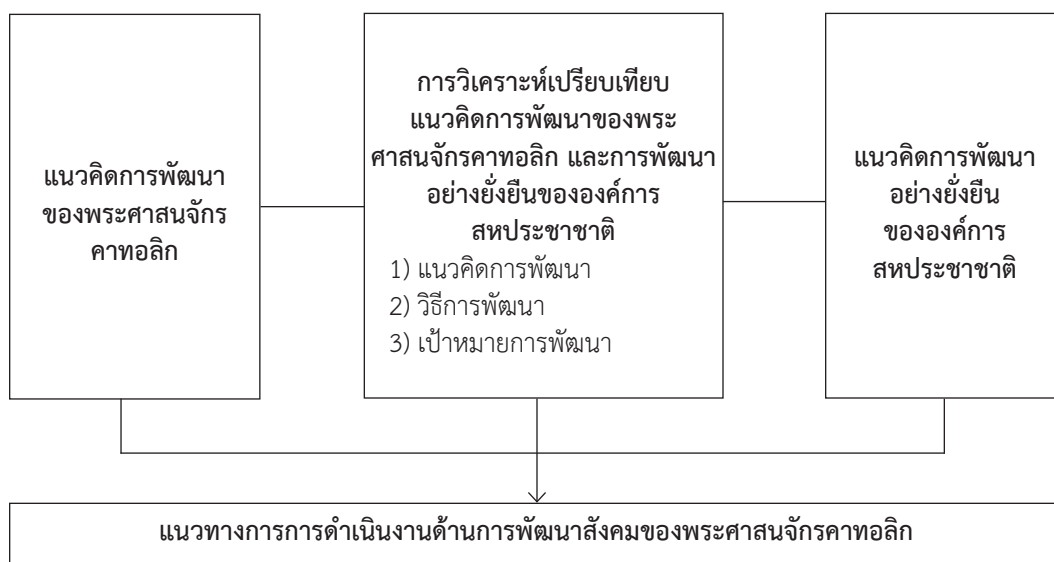
นอกจากนั้นไวต์เนอร์ได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การบริหารการพัฒนาเป็นการวางแผนเพื่อให้เกิดความเจริญเติบโต โดยมุ่งการเปลี่ยนแปลงในระบบสังคมเพื่อให้เกิดความเจริญเติบโตไปในทิศทางที่กำหนด ซึ่งการเปลี่ยนแปลงแบ่งเป็น 3 ประการ คือ การเจริญเติบโตอย่างมีทิศทาง (Directional Growth) การเปลี่ยนแปลงระบบ (System Change) และการวางแผนหรือจุดมุ่งหมายในการเปลี่ยนแปลง (Planning or Intended Change)

ริกส์ (Riggs, 1970) ให้ความหมายของการบริหารการพัฒนาไว้ 2 ประการ คือ (1) การบริหารโครงการพัฒนาเพื่อให้นโยบายและแผนงานที่กำหนดไว้ บรรลุซึ่งวัตถุประสงค์ในการพัฒนา (2) การเพิ่มสมรรถนะของการบริหารให้เข้มแข็ง นั้นหมายถึง หากโครงการพัฒนาประสบความสำเร็จแล้ว จะต้องเพิ่มขีดความสามารถของระบบบริหารด้วย กล่าวคือ การบริหารเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุดที่ช่วยให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการพัฒนา

ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์, ธรรมรัตน์ เรือนงาม, วชิศิลป์ ฤกษ์เจริญ, ฟรังซิส ไก่ส์, นันทพล สุขสำราญ,
อภิสิทธิ์ ฤกษ์เจริญ และ ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน

แกนต์ (Gant, 1979) ได้เสนอแนวคิดว่าการบริหารการพัฒนา (Development Administration) สามารถพิจารณาได้ตามความมุ่งหมายและวิธีการ คือ การบริหารงานภายใน (Internal Administration) กล่าวคือ เป็นการพัฒนาโดยมุ่งประสิทธิภาพ อาศัยเทคนิคการจัดการ เช่น การบริหารงานบุคคล การวางแผน การบริหารงานคลัง เป็นต้น และการบริหารงานนอก (External Administration) เป็นการพัฒนาที่มีใช้มุ่งประสิทธิภาพอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่ต้องรับผิดชอบในการติดต่อสัมพันธ์กับปัจจัยภายนอกมาส่งเสริม สร้างความร่วมมือเพื่อให้การปฏิบัติงานสัมฤทธิ์ผล ซึ่งแกนต์ได้ให้ ความสำคัญกับการบริหารงานภายนอกมาก

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น คณะผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้หลักการบริหารการพัฒนาของ แกนต์ (Gant, 1979) และไวต์เนอร์ (Weidner, 1970) ที่เน้นว่าวิธีการพัฒนาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบรรลุวัตถุประสงค์ และริกส์ (Riggs, 1970) ที่ให้ความสำคัญกับจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของการพัฒนา ว่าต้องมีความสอดคล้องกัน กล่าวคือ การพัฒนาจะบรรลุสัมฤทธิ์ผลได้จะต้อง ประกอบด้วย (1) แนวคิดการพัฒนา (2) วิธีการพัฒนา (3) เป้าหมายของการพัฒนา โดยองค์ประกอบทั้งหมดจะต้องมีความสัมพันธ์กัน ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้พัฒนารอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1: กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: ประยุกต์จากแกนต์ (Gant, 1979) ไวต์เนอร์ (Weidner, 1970) และริกส์ (Riggs, 1970)

7. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประเภทการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาจากเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อวิเคราะห์และตีความเนื้อหาเชิงอุปนัย โดยศึกษา 3 องค์ประกอบ ได้แก่ แนวคิดการพัฒนา วิธีดำเนินการพัฒนาและเป้าหมายของการพัฒนา

การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ดำเนินการทั้งการตรวจสอบภายในและการตรวจสอบภายนอก ได้แก่ 1. การตรวจสอบภายใน คณะผู้วิจัยเสนอคำอธิบายหรือข้อสรุปจากมุมมองที่หลากหลายของแหล่งข้อมูล และ 2. การตรวจสอบภายนอก ด้วยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เป็นการใช้กระบวนการที่หลากหลาย (The Multiple-method Approach) ในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลประกอบด้วย (1) การพิจารณาแหล่งข้อมูลหลากหลาย (Data Triangulation) ทั้งในด้านระยะเวลาสถานที่ (2) การตรวจสอบหรือทบทวนข้อมูลจากแหล่งของข้อมูล (Investigator Triangulation) (3) การตรวจสอบจากแนวความคิดและทฤษฎี (Theory Triangulation) เพื่อใช้ประกอบในการวิเคราะห์

8. ผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ข้อมูล และนำเสนอผลการวิจัยเรียบเรียงลำดับเนื้อหาตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ใน 3 ประเด็น ดังนี้

8.1 แนวคิดการพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิกและแนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ

8.1.1 แนวคิดการพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิก

คำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร (สีลม ไชยเผือก, 2002) สรุปสมณสาสน์คำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิกตั้งแต่สมณสมัยสมเด็จพระสันตะปาปาเลโอ ที่ 13 จนถึงสมณสมัยของพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 จำนวน 14 ฉบับ กล่าวถึงคำสอนและหลักการที่สำคัญที่ว่าพระเป็นเจ้าทรงปรารถนาให้มนุษย์ทุกคนเอาตัวรอดไปอาณาจักรสวรรค์ พระสมณสาสน์เน้นย้ำว่า พระศาสนจักรไม่ทอดทิ้งเพื่อนมนุษย์ คำสอนดังกล่าวอธิบายถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และเสรีภาพของบุคคลโดยมีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้ สมณสาสน์สันติภาพบนแผ่นดินเรียกร้องให้ทุกคนพยายามแสวงหาสันติภาพบนโลก โดยการรักษาระเบียบสังคมที่พระเจ้าวางไว้

ธรรมนูญด้านการอภิบาล เรื่องพระศาสนจักรในโลกสมัยนี้ เป็นสารที่มีเนื้อหาเป็นของคริสต์ศาสนา โดยเฉพาะ การนำเสนอข้อความเชื่อมีจุดประสงค์เพื่อให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพระศาสนจักรกับโลกได้อย่างชัดเจนขึ้น โดยย้ำว่า พระศาสนจักรมีพันธะและความรับผิดชอบต่อมนุษยชาติ สมณสาสน์การพัฒนาประชาชาติ เป็นสมณสาสน์ที่กล่าวถึงประเด็นการพัฒนาประเทศชาติในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สมณสาสน์แบ่งออกเป็น 2 ภาค ภาคแรกกล่าวถึงการพัฒนามนุษย์แบบครบถ้วน สะท้อนถึงสาเหตุของปัญหาความยากจนของประเทศกำลังพัฒนาภาคที่สองกล่าวถึงความหมายของการพัฒนาใหม่ เสนอแนะแนวทางการพัฒนาประชาชาติไปพร้อมหน้ากันร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาประชาชาติ สารส่วนพระองค์ อ็อกโตเยซีมา อัดเวนิแอนส์ กล่าวถึงการเรียกร้องให้คริสตชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาสังคม โดยสิ่งที่คริสตชนควรทำได้แก่ การวิเคราะห์สถานการณ์จริงและหาทางออกที่ดีที่สุด เสริมสร้างระเบียบสังคมที่ยุติธรรมยิ่งขึ้น นอกจากการแก้ไขระเบียบเศรษฐกิจและสังคม มีความจำเป็นต้องผ่านจากเศรษฐกิจไปสู่การเมือง เพื่อประโยชน์ของส่วนรวมความยุติธรรมในโลก เป็นเอกสารจากการประชุมสามัญของสมัชชาพระสังฆราชในสมณสมัยสมเด็จพระสันตะปาปา ปอลที่ 6 เป็นการกระตุ้นให้พระศาสนจักรท้องถิ่นตีความคำสอนสังคมและปรับใช้ตามความจำเป็นของท้องถิ่น เรียกร้องการปฏิบัติการและให้ความสำคัญกับการเข้ามาผูกพันกับเรื่องของมนุษย์ จุดเด่นคือยืนยันสิทธิในการพัฒนา การพัฒนาประกอบด้วยความเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจและการมีส่วนร่วม ถือว่าการปฏิบัติการเพื่อความยุติธรรมและการมีส่วนร่วม การเปลี่ยนแปลงโลกเป็นมิติหนึ่งของการประกาศพระวรสาร การทำให้พระศาสนจักรเป็นพระศาสนจักรของคนจน และประกาศความยุติธรรม โดยพระศาสนจักรต้องปฏิบัติตนยากจนและยุติธรรมต่อสมาชิกของพระศาสนจักร สารเตือนการประกาศพระวรสารในโลกปัจจุบัน เป็นเอกสารการประชุมสามัญของสมัชชาพระสังฆราช สมณสมัยสมเด็จพระสันตะปาปา ปอล ที่ 6 กล่าวถึงภารกิจการประกาศพระวรสารของพระศาสนจักรในสมัยปัจจุบันและเสนอแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดด้านสังคมของพระศาสนจักร สมณสาสน์พระผู้ไถ่ มนุษย์กล่าวถึงการไถ่บาปของพระคริสตเจ้า การพิทักษ์ศักดิ์ศรีของมนุษย์ สิทธิมนุษยชน และภาระหน้าที่ของพระศาสนจักรในการประกาศพระวรสารแก่มนุษย์ที่มีตัวตนอยู่จริงและภัยที่คุกคามมนุษย์ สมณสาสน์พระเมตตาของพระเป็นเจ้ามีเนื้อหาบางตอนที่เกี่ยวข้องกับคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร ซึ่งกล่าวถึงศักดิ์ศรีของมนุษย์ ความยุติธรรมเสริมด้วยความรักเพื่อสร้างโลกที่มีมนุษยธรรม สมณสาสน์การทำงานได้รับอิทธิพลมาจากสภาพแรงงานในประเทศโปแลนด์

สมณสาสน์ให้ความสำคัญกับมนุษย์ ซึ่งเป็นผู้ทำงาน เทคโนโลยีเป็นผลงานของมนุษย์ แรงงานสำคัญกว่าทุน การทำงานเป็นเครื่องหมายเฉพาะของความเป็นมนุษย์ และบทบาทของสตรีกับการทำงาน สมณสาสน์ความห่วงใยเรื่องสังคมกล่าวถึงความหวังของการพัฒนาที่ยังอยู่ห่างไกลจากความจริงมากนัก เน้นการให้ความสำคัญกับมิติสากลของปัญหาสังคม ซึ่งเกิดขึ้นในประเทศกำลังพัฒนาและประเทศที่พัฒนาแล้ว และเสนอแนะแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาความด้อยพัฒนาบนพื้นฐานคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักรสมณสาสน์การเฉลิมฉลองปีที่หนึ่งร้อยรำลึกถึงรอบหนึ่งศตวรรษของสมณสาสน์ เรูรม นอวารูม ที่พระศาสนจักรเข้ามาแทรกแซงปัญหาสังคม ขณะที่คนงานอุตสาหกรรมตะวันตกก็มีความเป็นอยู่ตกต่ำมาก เพราะได้รับความอยุติธรรมทางสังคม เนื้อหากล่าวถึงการเปรียบเทียบสถานการณ์ความยากจนเมื่อร้อยปีก่อนกับปัจจุบัน ปัจจัยการผลิตและความมั่งคั่งในอดีตกับปัจจุบัน ปัจจัยการผลิตที่ไร้ปัญญา การพัฒนาประเทศที่ขาดปัญญา และสิทธิของคนงานและสภาพแรงงาน.

ซินดา บุญญาศิริรักษ์ (2545) ได้ทำการวิจัย เรื่องบทบาทของคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อการพัฒนาในวิถีชีวิตของคนจนเมือง กรณีศึกษา ชุมชนแออัด เขตหนองแขม ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อการพัฒนาเข้าไปมีบทบาทในการพัฒนาชุมชนแออัด เขตหนองแขม โดยการนำแนวคิดหลักตามคำสอนของคริสต์ศาสนาคาทอลิก ได้แก่ แนวคิดการพัฒนาคนทั้งครบ และการพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชน มาขับเคลื่อน ทำให้วิถีชีวิตของชุมชนแออัดดีขึ้นทั้งด้านร่างกายและด้านจิตใจ มีการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นเครือข่ายหนองแขม เพื่อสร้างความเข้มแข็งของคนในชุมชนขึ้น มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ และการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่แสดงถึงความสำเร็จของเครือข่าย อันแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมของชุมชนและเครือข่ายทางสังคมของชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความรู้สึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ที่จะพัฒนาวิถีชีวิตของคนจนเมืองให้มีความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

จิรภา พุคษ์ภักดี (2556) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่องทฤษฎีการพัฒนาของคาทอลิกไทยหลังสังคายนาวาติกันครั้งที่สอง พบว่า กระบวนทัศน์การพัฒนาคอนมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับพื้นฐานของศาสนาและวัฒนธรรมของแต่ละชุมชน แนวคิดการพัฒนานี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะเฉพาะของการทำงานรับใช้สังคมของปัญญาชนคาทอลิกไทย ซึ่งได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนนั้นๆ และได้ประยุกต์หลักคำสอนของสภาสังคายนาวาติกันครั้งที่สองเข้ากับการทำงานของตน ทฤษฎีการพัฒนาของคาทอลิกเป็นความร่วมมือระหว่างพระศาสนจักรคาทอลิกกับปัญญาชน

คาทอลิก ความร่วมมือดังกล่าวสามารถสร้างแนวทางที่เหมาะสมกับการพัฒนาสังคมไทย ซึ่งมาแทนที่รูปแบบตายตัวของการพัฒนาที่ไม่สามารถรับรู้และให้ความสำคัญกับชุมชน ซึ่งเป็นแนวทางที่สามารถพัฒนามนุษย์ได้อย่างแท้จริง

จิรภา พฤกษ์พาตี และวีระ สมบูรณ์ (2557) ได้ทำการวิเคราะห์การทำงานด้านการพัฒนาสังคมของปัญญาชนคาทอลิกของสภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา พบว่า หลักการพัฒนามนุษย์และสังคมของสภาสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 คือ การรับผิดชอบต่อโลกหรือการรับใช้เพื่อนมนุษย์ หน้าที่ของคริสตชนคือการมีชีวิตร่วมทุกข์ร่วมสุขกับเพื่อนมนุษย์หรือการมีบทบาทด้านสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิก ซึ่งต้องอาศัยหลักสำคัญ 6 ประการ ได้แก่ (1) การให้ความสำคัญกับประวัติศาสตร์ (2) การให้ความสำคัญกับความหมายใหม่ของพระศาสนจักรอันเป็นประชากรของพระเจ้า (3) การทำงานร่วมกันระหว่างนักบวชและฆราวาสในพระศาสนจักร (4) การอ่านหรือวินิจฉัยสัญญาแห่งกาลเวลา (5) การปรับตัวสู่วัฒนธรรมท้องถิ่น และ (6) การเสวนาความสัมพันธ์ระหว่างโลกกับพระศาสนจักร

นอกจากนั้น ยังกล่าวอีกว่า “การพัฒนาที่แท้จริง คือ การพัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่ครบถ้วนสมบูรณ์ และไม่แบ่งแยกเรื่องใดเรื่องหนึ่งออกจากมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม อันเป็นการพัฒนามนุษย์และมนุษยชาติไว้ด้วยกัน.. เพื่อนำไปสู่การพัฒนาความสัมพันธ์อันดีระหว่างพระเจ้าและมนุษย์”

พรณัฏฐิพย์ เพ็ชรวิจิตร และวัชร สันธูประมา (2560) ได้นำเสนอบทความวิจัยเรื่องกำเนิดและพัฒนาการขององค์กรพัฒนาเอกชนที่มีพื้นฐานความเชื่อทางศาสนา: กรณีศึกษาพระศาสนจักรคาทอลิกและองค์กรพัฒนาเอกชนคาทอลิกไทย (ค.ศ. 1950-2000) ผลการศึกษา พบว่าศาสนา มีการแพร่ธรรมควบคู่ไปกับการบรรเทาทุกข์ผู้ยากไร้และคนด้อยโอกาสในสังคมมาโดยตลอด กล่าวได้ว่า แท้จริงแล้วศาสนาเป็นต้นกำเนิดของ “งานพัฒนา” รวมถึงเป็นต้นแบบขององค์กรพัฒนาเอกชนที่มีพื้นฐานความเชื่อทางศาสนา พระศาสนจักรคาทอลิกดำเนินงาน “การพัฒนาคุณภาพชีวิต” ควบคู่ไปกับการแพร่ธรรม พระศาสนจักรคาทอลิกและบุคลากรภายใต้พระศาสนจักรไทยแสดงให้เห็นความพยายามในการปรับตัวอย่างชัดเจนผ่านจุดเริ่มต้นการทำงานแพร่ธรรม และพัฒนากลุ่มชาติพันธุ์ใน ค.ศ. 1950 อันเกิดจากการปรับตัวของมิชชันนารี ที่ไม่สามารถแพร่ธรรมในประเทศจีนได้อีก ประจวบเหมาะกับการแพร่ธรรมในหมู่คนพื้นราบในไทยไม่ประสบความสำเร็จ ทำให้มิชชันนารีเข้ามาเริ่มงานกับกลุ่มชาติพันธุ์ในไทย การเปลี่ยนแปลงที่สำคัญเกิดขึ้นใน ค.ศ.

1980 พระศาสนจักรคาทอลิกไทย รับนโยบายการสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 ได้สะท้อนผลการปรับตัวผ่านงานพัฒนาของบาทหลวงพื้นเมืองที่ได้รับการอบรมตามแนวทางการสังคายนา ทำให้สนใจวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์มากขึ้น นำมาปรับใช้กับงานพัฒนา โดยใช้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของกลุ่มชาติพันธุ์เป็นฐานตามแนวทางวัฒนธรรมชุมชน ซึ่งเป็นการต่อสู้กับนโยบายของภาครัฐด้วยทุนทางวัฒนธรรม ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีอยู่ แม้ว่าการปรับตัวในช่วงคริสต์ทศวรรษ 1980 จะสามารถแก้ปัญหาในช่วงเวลาดังกล่าวได้ ทว่าช่วงปลายทศวรรษนโยบายรัฐไทยที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์เพิ่มความกดดันมากขึ้น พระศาสนจักรคาทอลิกจึงจำเป็นต้องปรับตัวอีกครั้งหนึ่งเพื่อรับมือกับปัญหาที่ต้องการความรู้เฉพาะทางและการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง ต่อมาในช่วงคริสต์ทศวรรษที่ 1990 ต้องเผชิญกับปัญหาด้านสิทธิและสถานะบุคคล จึงได้มีการจัดตั้งองค์กรเอกชนคาทอลิกขึ้น เพื่อทำงานพัฒนาเฉพาะด้าน และได้ทำงานขับเคลื่อนต่อปัญหาสังคมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน.

ศุภกานต์ แก้วพิรา (2561) ได้นำเสนอบทความวิจัย เรื่องมิติเชิงประชาสังคมขององค์กรทางศาสนาในการช่วยเหลือผู้อพยพ กล่าวถึง องค์กรพัฒนาเอกชนของพระศาสนจักรคาทอลิกที่มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือให้การสงเคราะห์และบริการงานด้านต่างๆ เพื่อพัฒนาสังคม มีการจัดตั้งโครงการต่างๆ ขึ้น เพื่อช่วยเหลือและพัฒนาบุคคลเป็นจำนวนมากให้ได้รับสิทธิมนุษยชน สิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์และยังได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือในการจัดกิจกรรมต่างๆ เชิงประชาสังคมให้กับผู้อพยพ ที่ถือว่ายังคงเป็นปัญหาในปัจจุบัน สำหรับประเทศไทยและภาครัฐไม่สามารถเข้ามาจัดการปัญหานี้ได้ทั้งหมด การจัดตั้งศูนย์การเรียนการสอนเพื่อผู้อพยพย้ายถิ่นขึ้นมานั้น ถือเป็นการช่วยเหลือและพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคลให้มีความเท่าเทียมกัน เป็นการพัฒนาและเสริมสร้างความรู้ ความสามารถ ให้แก่ผู้อพยพ อีกทั้งยังพัฒนาผู้ด้อยโอกาสในสังคมไทยให้สามารถเข้าถึงการศึกษาได้มากยิ่งขึ้น อาทิ ศูนย์คาทอลิกนักบุญอันนาเพื่อผู้อพยพย้ายถิ่น เป็นศูนย์หนึ่งของศาสนาคริสต์ นิกายคาทอลิก ที่เข้ามาจัดการให้บริการกิจกรรมต่างๆ เชิงประชาสังคมให้กับผู้อพยพย้ายถิ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย เน้นการบริการทางด้านการศึกษาเป็นหลัก ถูกจัดตั้งขึ้นโดยองค์กรเอกชนทางศาสนา เป็นหนึ่งในโครงการพัฒนาของคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อการพัฒนา (ฝ่ายสังคม) โดยขึ้นอยู่กับการสนับสนุนของอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ เป็นต้น

โวกท์ (Vogt, 2022) ได้ทำการศึกษาเชิงวิพากษ์เพื่อทำความเข้าใจเรื่องเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนผ่านการรับรู้ทางด้านจริยธรรมสังคมของคริสต พบว่า มโนทัศน์ของการพัฒนาแบ่งออกเป็นสิ่งที่พัฒนาและสิ่งที่ไม่พัฒนา เสมือนเป็นส่วนหนึ่งของลัทธิจักรวรรดินิยมตะวันตก ผู้เขียนได้ตั้งคำถามและพยายามหาคำตอบว่า ยุคแห่งการพัฒนาได้ผ่านไปแล้วหรือยัง แม้ว่าทางองค์การสหประชาชาติจะได้กำหนดดัชนีชี้วัดการพัฒนาโดยมุ่งไปที่ตัวบุคคล อาทิ การศึกษา และปัจจัยในการดำรงชีวิต แต่การรายงานข้อมูลก็ยังคงเป็นข้อมูลเชิงตัวเลขหรือเชิงปริมาณ แนวคิดการพัฒนาแผ่ขยายเข้าไปสู่ทุกองคาพยพของสังคม รวมถึงทางด้านศาสนาด้วย คำสอนของคริสตศาสนาต่อคริสตชนก็นำมาซึ่งคำสอนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา อาทิ เทววิทยาแห่งการปลดปล่อย คำสอนด้านสังคม คำสอนด้านสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ยุคหลังล่าอาณานิคมนี้ วาทกรรมแห่งการพัฒนา ยังคงถูกผลิตซ้ำอย่างต่อเนื่อง เป็นการต่อสู้กันระหว่างแนวคิดการพัฒนากับแนวคิดการล่าอาณานิคมใหม่ อย่างไรก็ตามคำสอนของคริสตศาสนาก็มีการบูรณาการต่อเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนมากขึ้น โดยเฉพาะการสอดแทรกแนวคิดความห่วงใยต่อสังคม และความห่วงใยต่อสิ่งแวดล้อม (Laudato si) เมื่อทำการเปรียบเทียบเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนและเป้าหมายของความห่วงใยต่อสิ่งแวดล้อม (Laudato si) พบว่า (1) ก่อให้เกิดการบูรณาการระบบทางด้านจริยธรรมเข้ากับการพัฒนาอย่างยั่งยืนมากขึ้น (2) เกิดแนวคิดที่มีต่อความทุกข์ยากและความยากจนแบบองค์รวม โดยเชื่อมโยงเข้ากับภาวะการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อม อันเป็นสถานะที่มนุษยชาติต้องเผชิญท่ามกลางการพัฒนาของสังคมโลก (3) จริยธรรมการพัฒนามีความเกี่ยวข้องกับบริบทและวัฒนธรรมของแต่ละสังคมอันมีความละเอียดอ่อนมากขึ้น (4) เกิดแนวคิดการสร้างความร่วมมือและการช่วยเหลือกันและกัน เพื่อให้ทุกคนได้มีโอกาสและได้แลกเปลี่ยนเพื่อหลุดพ้นจากภาวะความยากจน (5) แนวคิดตลาดการค้าของโลกเป็นเหตุอันไปสู่ความเหลื่อมล้ำและความยากจนในวงกว้าง (6) ทำอย่างไรนโยบายการพัฒนายุคใหม่จะหลีกเลี่ยงการเป็นเหตุอันนำไปสู่การอพยพย้ายถิ่น (7) สร้างดุลยภาพระหว่างโลกแห่งอุดมคติและโลกแห่งความเป็นจริง ให้เป้าหมายแห่งการพัฒนาอย่างยั่งยืนไม่เป็นเหตุแห่งการสร้าง ความเหลื่อมล้ำทางสังคม (8) สร้างดุลยภาพระหว่างการพัฒนาเมืองและการลดภาวะความยากจน และ (9) เติบโตโดยคำนึงถึงทุกภาคส่วนที่จะร่วมเติบโตไปด้วยกัน ทุกคน ทุกสังคม และทุกมิติ รวมถึงสิ่งแวดล้อมและโลกที่อาศัย

ดิแอส (Diaz, 2023) ได้ทำการศึกษาเรื่องศาสนาในมิติการพัฒนาสังคมและจิตวิญญาณ ได้พบความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างการพัฒนาสังคมและงานด้านสังคม กล่าวคือ การพัฒนาสังคมเกี่ยวข้องกับมิติต่างๆ อาทิ ความยากจน และครอบครัว ขณะที่งานด้านสังคมจะเกี่ยวข้องกับวิธีการที่เป็นรูปธรรมในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาสังคม อาทิ สิทธิมนุษยชน ยุติธรรมและสันติ โดยมุ่งสร้างสรรค์ศักดิ์ศรีและคุณค่าของความเป็นมนุษย์ในสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาสังคมและงานด้านสังคม คือ การพัฒนาสังคมมีบทบาทหน้าที่ในการสร้างมโนทัศน์ในการพัฒนาในฐานะที่เป็นเป้าหมายและคุณค่า โดยงานด้านสังคมจะเข้าตอบสนองต่อมโนทัศน์ดังกล่าว ความเชื่อมโยงระหว่างศาสนากับการพัฒนาสังคม และศาสนากับงานด้านสังคม คือ การช่วยให้มิติของการพัฒนาสังคมนั้นมีความครบถ้วนสมบูรณ์ขึ้น โดยรวมมิติทางด้านศาสนาเข้าไว้ด้วย นอกจากนั้น ศาสนายังมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศอีกด้วย ในทำนองเดียวกันศาสนาก็ได้กำหนดทิศทางของงานด้านสังคม อันนำไปสู่การพัฒนาสังคมเช่นกัน

กล่าวโดยสรุป แนวคิดการพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิก เป็นการประกาศข่าวดีและการแพร่ธรรม โดยมุ่งให้ความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์และสังคม ในฐานะที่เป็นประชากรของพระเจ้า โดยวิธีดำเนินการในการพัฒนานั้น เป็นการนำเสนอหลักคำสอนเพื่อนำคุณค่าแห่งพระวรสารสู่สังคม อันนำไปสู่การดำเนินงานทั้งในระดับองค์การศาสนาและความเป็นชุมชนทางศาสนา โดยเป้าหมายของการพัฒนาคือการกำหนดทิศทางของสังคมด้วยคุณค่าแห่งพระวรสาร (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แนวคิดการพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิก

คุณธรรม	แนวคิดการพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิก
แนวคิดการพัฒนา	การพัฒนาสังคมสู่เป้าหมายการพัฒนา ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้มนุษย์เผชิญกับปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในสังคม งานด้านสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิกจึงมีแนวคิดการพัฒนา โดยมุ่งที่การให้ความสำคัญต่อมนุษย์ในฐานะพระฉายาลักษณ์ของพระเจ้า ผ่านทางงานสังคม เพื่อสร้างความยุติธรรมและสันติ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ รักและช่วยเหลือบุคคลชายขอบ ตลอดจนบุคคลที่ได้รับผลกระทบทุกรูปแบบ อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของสังคม

คุณธรรม	แนวคิดการพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิก
วิธีดำเนินการ	(1) ในฐานะผู้กำหนดมโนทัศน์และคุณค่าของมนุษย์ การดำเนินการของพระศาสนจักรคาทอลิก มีวิธีดำเนินการในการชี้นำสังคม ด้วยการเผยแพร่แนวคิด หลักการ และคำสอน เพื่อชี้นำประเด็นปัญหาทางสังคม และเรียกร้องให้สังคมได้มีส่วนร่วมในการผลักดันคุณค่า อันนำไปสู่การพัฒนาอย่างแท้จริง (2) ในฐานะองค์กรศาสนา พระศาสนจักรคาทอลิกทำงานด้านสังคมผ่านทางองค์กรต่างๆ ในมิติด้านสังคมสงเคราะห์ที่ต่อกลุ่มเป้าหมายคือมนุษย์ที่ได้รับผลกระทบอันเนื่องมาจากการพัฒนา อาทิ การอพยพย้ายถิ่น แรงงาน การล่วงละเมิด การค้ามนุษย์ สิทธิมนุษยชน ฯลฯ (3) ในฐานะชุมชนทางศาสนา ชุมชนคาทอลิกได้มีบทบาทสำคัญในการใส่ใจดูแลต่อประเด็นปัญหาสังคม โดยเฉพาะการดูแลเอาใจใส่ต่อสมาชิกในชุมชน และสังคมที่ตนอาศัย ตลอดจนใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อม อันเป็นเหมือนบ้านที่ทุกคนอาศัยอยู่ร่วมกัน
เป้าหมายการพัฒนา	เป้าหมายการพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิก คือ การกิจการประกาศพระวรสารของพระศาสนจักรในสมัยปัจจุบัน การพัฒนาคุณภาพชีวิตควบคู่ไปกับงานแพร่ธรรม และเสนอแนะแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาความด้อยพัฒนามนุษย์บนพื้นฐานคำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร

8.1.2 แนวคิดการพัฒนาย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ

บุษกร สุขแสน (2557) ได้กล่าวถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืนว่าเป้าประสงค์ กระบวนการ และผลลัพธ์ของการพัฒนาในอดีตมุ่งเน้นการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก แต่ทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมสภาพลง แม้ว่าจะช่วยแก้ไขปัญหาค่าความยากจนให้แก่ประเทศที่กำลังพัฒนาได้ แต่องค์การสหประชาชาติก็ได้เรียกร้องให้มีการใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาย่างยั่งยืน และได้ให้คำนิยามของการพัฒนาย่างยั่งยืนว่า “เป็นการพัฒนาที่ตอบสนองต่อความต้องการในปัจจุบัน โดยไม่ขัดขวางการบรรลุความต้องการของคนรุ่นต่อไปในอนาคต”

สยาม อรุณศรีมรกต และยงยุทธ วัชรดุลย์ (2559) ได้นำเสนอบทความ เรื่องเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ประการของสหประชาชาติเพื่อโลกอนาคต โดยกล่าวถึงที่สหประชาชาติกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับสังคมโลกที่จะนำไปใช้ทศวรรษหน้า 17 ประเด็น คือ 1) การขจัดความยากจนทุกรูปแบบ 2) การขจัดความหิวโหย การบรรลุถึงความมั่นคงทางอาหาร

และเกษตรกรรมที่ยั่งยืน 3) การมีสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี 4) การได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียม ทัวถึงและมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต 5) การบรรลุความเท่าเทียมกันระหว่างเพศ การเพิ่มพลังสตรีและเด็กหญิง 6) การเข้าถึงการใช้น้ำสะอาดและสุขาภิบาลที่ดี 7) การเข้าถึงพลังงานที่มั่นคงและสะอาด 8) การมีงานที่มีคุณค่าเพื่อเพิ่มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ 9) การส่งเสริมอุตสาหกรรม นวัตกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 10) การลดความเหลื่อมล้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ 11) การตั้งถิ่นฐานและชุมชนอย่างยั่งยืน 12) การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 13) การเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 14) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างยั่งยืน 15) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรบนบกและรักษาระบบนิเวศ 16) การสร้างสังคมสันติสุข ยุติธรรมและมีสถาบันทางสังคมที่มีความเข้มแข็ง 17) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในทุกะดับในการบรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลก โดยถือว่าเป็นหน้าที่ของมนุษย์ทุกคนจะต้องช่วยกันทำโลกใบนี้ให้ยั่งยืน ประเด็นใดเป็นเรื่องที่แต่ละคนหรือหน่วยงานเชี่ยวชาญหรือมีส่วนเกี่ยวข้องก็ให้ดำเนินการให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของการพัฒนาโลกใบนี้

ดาวน์นิง (Downing, 2016) ได้นำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างคริสต์ศาสนากับเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืนไว้ว่า เป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้นเป็นเป้าหมายระยะสั้นและระยะปานกลาง โดยทำการติดตามประเมินผลเพื่อการบริหารการพัฒนาสู่ความสำเร็จ จนหลงลืมต่อเป้าหมายปลายทางอันแท้จริงของการพัฒนา สำหรับคริสต์ศาสนาเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นเพียงวิธีการอันบรรลุสู่เป้าหมายอันแท้จริง นั่นคือ คุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

เกอาโด และคณะ (Caiado, et al., 2018). ได้ทำศึกษาศักยภาพและข้อจำกัดของการนำเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติ มีข้อค้นพบที่น่าสนใจ ได้แก่ เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่นำเสนอจากองค์การสหประชาชาติ เมื่อนำไปสู่การปฏิบัติในแต่ละภาคส่วน มักจะมีลักษณะเป็นการกำหนดจากอำนาจบนลงล่าง (Top-Down) ซึ่งเป็นปัญหาโครงสร้างเชิงอำนาจในทุกะดับ ทั้งจากภาครัฐ องค์กรไม่แสวงผลกำไร มหาวิทยาลัย และองค์กรต่างๆ การพัฒนากระแสหลักที่มุ่งสู่การเจริญเติบโตยิ่งสร้างการเจริญเติบโตของคนยากจน จำเป็นต้องได้รับการใส่ใจในเรื่องความเสมอภาคของประชาชนอย่างจริงจัง มีกลุ่มคนกว่า 40 กลุ่มที่มีเศรษฐกิจฐานทางสังคมที่ต้องได้รับการดูแลเรื่องความเสมอภาค พร้อมได้ให้ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน ได้แก่ (1) กฎหมายและข้อกำหนดในเรื่องของการลงทุน

อย่างเสมอภาคและเท่าเทียม โดยเฉพาะต่อประเทศด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนา (2) การเป็นหุ้นส่วนในการพัฒนาระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วต่อประเทศที่ด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนา โดยเฉพาะในเรื่องการร่วมผลิต ความรู้ เทคโนโลยี และกระบวนการพัฒนาอย่างยั่งยืน (3) พันธสัญญาที่จะพัฒนาระบบคิดผ่านระบบการศึกษา (4) การบูรณาการการพัฒนาอย่างยั่งยืนไปยังทุกภาคส่วนผ่านการเมืองที่มีธรรมาภิบาล (5) การมีผู้นำทางการเมืองที่ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และ (6) การกำหนดตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนไปยังผู้ทำงานในแต่ละระดับ

นอกจากนั้นยังพบว่า แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นวิธีการนำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน กล่าวคือ ความท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และสิ่งแวดล้อม มีความเร่งด่วน ชับซ้อน และมีความสัมพันธ์กันอย่างมาก แนวคิดและวิธีการพัฒนาอย่างยั่งยืน จะนำไปสู่การพัฒนาวัฒนธรรมเพื่อรองรับการเติบโตของประชากรและการบริโภคของสังคมโลก แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนเรียกร้องการศึกษาในแนวทางของสหวิทยาการที่ศาสตร์ต่างๆ จะร่วมกันพัฒนาอย่างเป็นระบบ จึงจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้

สำหรับปัญหาและอุปสรรคของการนำเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติ คือ การบูรณาการความรู้ทุกศาสตร์สาขาวิชา การบริหารจัดการเชิงพื้นที่ นโยบายการลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และความเหลื่อมล้ำทางเพศ การบริหารจัดการอย่างสมดุลระหว่างแรงงานและเทคโนโลยี การให้แต่ละภาคส่วนกำหนดเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยขาดการบูรณาการทุกเป้าหมายของการพัฒนา

จากการศึกษาของเบนนิช และคณะฯ (Bennich, et al., 2020) พบว่า การปฏิสัมพันธ์ต่อเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถจำแนกได้เป็น ความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายของการพัฒนาในแต่ละเป้าหมาย เช่น เป้าหมายในเรื่องการมีน้ำสะอาดสำหรับการอุปโภคบริโภคและสุขอนามัย จะมีเป้าหมายการพัฒนาที่มีความสัมพันธ์กันหลายเป้าหมาย อาทิ เป้าหมายทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความสอดคล้องร่วมกันระหว่างค่าเป้าหมายของแต่ละเป้าหมาย รวมถึงตัวชี้วัดต่างๆ และนโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนั้น ยังพบว่าประเด็นสำหรับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนนั้น มีความเกี่ยวข้องกับหลักการที่หลากหลาย และมีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว อันเป็นความท้าทายต่อการกำหนดนโยบายสาธารณะและการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งจะผลกระทบอย่างต่อเนื่องต่อการบรรลุ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวคิดการพัฒนาของคาทอลิกและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นความท้าทายต่อภาครัฐในการกำหนดกระแสหลักและแต่ละภาคส่วนพัฒนากันไปอย่างสอดคล้อง โดยการบูรณาการทุกภาคส่วน และการพัฒนาคู่ขนานกันไปในแต่ละระดับ อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาพบว่า ยังขาดข้อมูลอีกเป็นจำนวนมากที่จำเป็นและสำคัญต่อการพัฒนาไปสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

กล่าวโดยสรุป แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ เป็นการไต่ตรองถึงคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสังคม ถึงการมีสุขภาวะที่ดี โดยพิจารณาจากองค์ประกอบพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ในทุกมิติ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอันเป็นทรัพยากรอันจำเป็นสำหรับการยังชีพของมนุษย์ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต โดยใช้ศาสตร์การบริหารการพัฒนาเป็นเครื่องมือและกลไกในการพัฒนาทั้งในระดับสากล ระดับประเทศและระดับท้องถิ่น เพื่อพัฒนาสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนภายในระยะเวลาที่กำหนด (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ

คุณธรรม	แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ
แนวคิดการพัฒนา	การพัฒนาอย่างยั่งยืนเป็นการมุ่งการบริหารการพัฒนาเพื่อให้มนุษย์และสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนของโลกร่วมกันในทุกระดับ และร่วมกันขับเคลื่อนสังคมโลกในทุกระดับทุกมิติ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บรรลุสู่เป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน
วิธีดำเนินการ	(1) กำหนดเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืนร่วมกันในระดับสหประชาชาติ (2) ทำข้อตกลงร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการ ด้วยการบริหารการพัฒนา การกำหนดดัชนีชี้วัด การจัดทำยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ โครงการ การติดตามประเมินผล ภายในระยะเวลาที่กำหนด (3) การจัดทำมาตรฐานข้อกำหนดการปฏิบัติการในระดับนานาชาติ และการถ่ายทอดสู่ท้องถิ่น เพื่อยึดถือปฏิบัติร่วมกัน (4) การบูรณาการเป้าหมายและวิธีการพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุกมิติ และขับเคลื่อนผ่านระบบ กลไก ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ
เป้าหมายการพัฒนา	การพัฒนาโลก สังคม และมนุษย์สู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน 17 เป้าหมายหลัก ภายในปี ค.ศ.2030 โดยเฉพาะการสร้างความเท่าเทียม ขจัดความยากจนและความหิวโหย ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม การพัฒนาเมือง การพัฒนามนุษย์ และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม

8.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบเป้าหมายการพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิกกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ

คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการศึกษาวิเคราะห์การพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิกกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติมาทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (ดังตารางที่ 3) พบว่า

(1) พระศาสนจักรคาทอลิกมีแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน อันเป็นคุณค่าแห่งพระวรสาร ซึ่งคุณค่าดังกล่าวส่งเสริมและสนับสนุนให้การขับเคลื่อนสังคมหรือการพัฒนาสังคมเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ ได้ตระหนักถึงมิใช่แต่เพียงการบรรลุสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเชิงปริมาณเท่านั้น แต่ต้องสร้างสรรค์ศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ จึงจะบรรลุเป้าหมายแห่งความเที่ยมกัน ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม จัดความยากจนและความหิวโหยได้อย่างแท้จริง

(2) พระศาสนจักรคาทอลิกนอกจากช่วยนำคุณค่าสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติแล้ว องค์กรและชุมชนคาทอลิกยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาและรับผิดชอบงานด้านสังคม ช่วยเยียวยาและแก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากการพัฒนา และนำพาสังคมระดับท้องถิ่นให้บรรลุสู่เป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืน

(3) เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นการบูรณาการด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม โดยแสวงหาวิถีดำเนินการผ่านทางศาสตร์สาขาวิชาการต่างๆ เพื่อนำมาสร้างระบบสังคมในทุกระดับ ให้ขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ขณะที่การพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิกคำนึงวัฒนธรรมและบริบททางประวัติศาสตร์ของแต่ละท้องถิ่น โดยเชื่อว่าหลักการและเป้าหมายของการพัฒนาตามคุณค่าแห่งพระวรสาร มีความสำคัญมากกว่าระบบ หรือศาสตร์ต่างๆ ที่นำมาใช้ในการบูรณาการเพื่อให้เกิดการพัฒนา

ตารางที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบเป้าหมายการพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิกกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ

ประเด็น	เป้าหมายการพัฒนา		การบูรณาการ
	พระศาสนจักรคาทอลิก	การพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ	การพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิกกับการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ
ที่มา	คำสอนพระศาสนจักรว่าด้วยเรื่องศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ และคำสอนว่าด้วยเรื่องสังคม	เป้าหมายการพัฒนาสังคมให้มีสุขภาวะในทุกมิติตลอดจนการมีภาวะการกินดีอยู่ดีและมีความสุขอย่างยั่งยืน	-
แนวคิด	รักและรับใช้ (Charity and Service) โดยอาศัยศาสตร์ต่างๆ เป็นเครื่องมือในการพัฒนา ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของสังคม	การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางการเมือง การพัฒนาสังคม การพัฒนาชุมชนเมือง การพัฒนาชนบท การพัฒนารัฐวิสาหกิจ การพัฒนาความช่วยเหลือจากต่างประเทศ บูรณาการศาสตร์ต่างๆ เพื่อใช้ในการพัฒนา อาทิ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สิ่งแวดล้อม ฯลฯ	บูรณาการศาสตร์สาขาวิชาเพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับสากล
ระดับ	ปัจเจกบุคคล	สังคมมหภาค	ระดับปัจเจกบุคคลและระดับสังคมมหภาค
วัตถุประสงค์	เพื่อพัฒนามนุษย์ในฐานะพระฉายาลักษณ์ของพระเจ้า ให้ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	เพื่อพัฒนาสังคมให้มีภาวะความทันสมัย เป็นสังคมที่ อยู่ดี กินดี และมีความสุข ผนวก มนุษย์ทุกคนได้รับการตอบสนองตามความจำเป็นแห่งความต้องการพื้นฐานของความเป็นมนุษย์	เพื่อพัฒนามนุษย์และสังคม ให้ได้รับการดูแลเอาใจใส่ในทุกมิติ ให้เป็นสังคมที่มีความอยู่ดีกินดีและมีความสุข

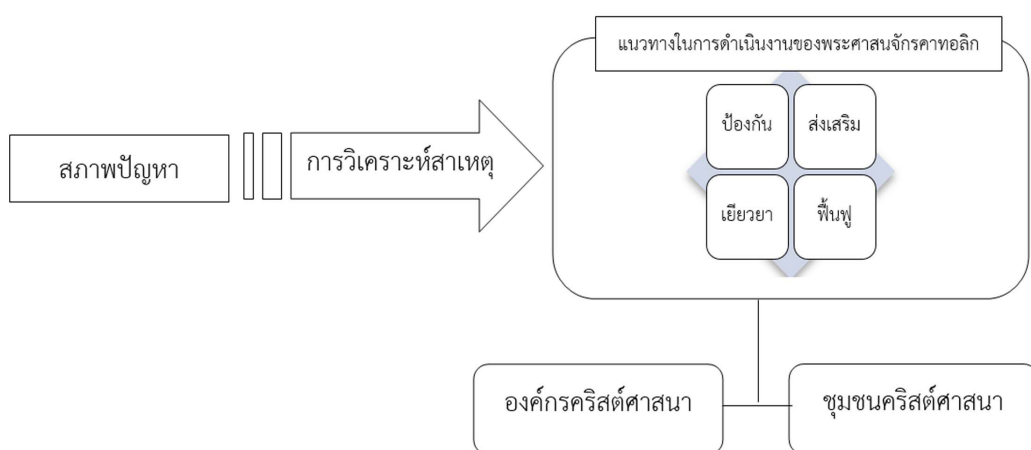
ประเด็น	เป้าหมายการพัฒนา		การบูรณาการ
	พระศาสนจักรคาทอลิก	การพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ	การพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิกกับการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ
วิธีดำเนินการ	คำนึงถึงบริบททางวัฒนธรรมและสังคมของแต่ละท้องถิ่น	ใช้แนวทางการบริหารการพัฒนาอย่างเป็นระบบ บูรณาการเป้าหมายของการพัฒนาในระดับ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน	สร้างสมดุลภาพในการพัฒนาโดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ พัฒนาทั้งในระดับท้องถิ่น และระดับสากล

8.3 แนวทางการการดำเนินงานด้านการพัฒนาสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิก

จากการวิเคราะห์ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิกและการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ คณะผู้วิจัยขอเสนอแนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิก ดังนี้

(1) เนื่องจากสภาพปัญหาด้านสังคมมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการพัฒนาอย่างยั่งยืน แม้ว่าเป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืนจะเป็นเป้าหมายที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์และสังคม แต่ในระหว่างการบริหารการพัฒนาเพื่อให้บรรลุสู่เป้าหมาย การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม เป็นเหตุนำไปสู่ปัญหาความยากจน อาชญากรรม การค้ามนุษย์ และความไม่เท่าเทียมกัน การดำเนินงานด้านการพัฒนาสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิกควรวิเคราะห์ถึงสาเหตุของสภาพปัญหาสังคมอย่างลึกซึ้ง และดำเนินการในทุกมิติของการพัฒนา ได้แก่ (1) การป้องกัน เพื่อมิให้สภาวะการณ์แห่งการพัฒนานำไปสู่ปัญหาสังคมในด้านต่างๆ (2) การส่งเสริม เพื่อสร้างเข้มแข็งให้แก่สังคม ให้มีความเข้มแข็ง รู้เท่าทันต่อสาเหตุของปัญหา และนำพาไปสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน (3) การเยียวยาเมื่อสังคมเข้าสู่สภาพปัญหาแล้ว โดยมุ่งแก้ไขทั้งในระดับปัจเจกบุคคล ครัวเรือน ระบบ และโครงสร้างของสังคม และ (4) การฟื้นฟู เพื่อให้สมาชิกทุกคนของสังคมช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ช่วยให้สมาชิกทุกคนสามารถก้าวเดินไปด้วยกันบนกระแสของการพัฒนา

(2) พระศาสนจักรคาทอลิกควรตระหนักถึงความเข้มแข็งขององค์กรและชุมชนทางศาสนาของตน ที่มีโครงสร้างและศูนย์กลาง โดยยึดโยงอยู่กับความหมายใหม่ของพระศาสนจักรหรือประชากรของพระเจ้า ชุมชนศาสนาเป็นการรวมกันของหน่วยย่อยที่สุด อันได้แก่ สมาชิกของชุมชน ครอบครัว เครือข่ายทางสังคม และผู้นำทางศาสนา ดังนั้น การทำงานด้านสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิกจึงควรเริ่มต้นจากการพัฒนาชุมชนคาทอลิกให้มีความเข้มแข็ง และเป็นสังคมที่บรรลุสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ภาพที่ 2: แนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิก

ที่มา: คณะผู้วิจัยสังเคราะห์จากผลการวิจัย

9. การอภิปรายและสรุปผลการวิจัย

9.1 การสรุปผลการวิจัย คณะผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

(1) แนวคิดการพัฒนาของคาทอลิก เป็นการประกาศข่าวดีและการแพร่ธรรม โดยมุ่งให้ความสำคัญต่อการพัฒนามนุษย์และสังคม ในฐานะที่เป็นประชากรของพระเจ้า ขณะที่แนวคิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ เป็นการไตร่ตรองถึงคุณภาพชีวิตของมนุษย์และสังคมถึงการมีสุขภาวะที่ดี โดยพิจารณาจากองค์ประกอบพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ในทุกมิติ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอันเป็นทรัพยากรอันจำเป็นสำหรับการยังชีพของมนุษย์ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต

ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์, ธรรมรัตน์ เรือนงาม, วชิศิลป์ กฤษเจริญ, ฟรังซิส ไรส์, นันทพล สุขสำราญ,
อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ และ ศรัญญู พงศ์ประเสริฐสิน

(2) ความสอดคล้องระหว่างเป้าหมายการพัฒนาของคาทอลิกและเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน คือ พระศาสนจักรคาทอลิกมีแนวคิดและเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน อันเป็นคุณค่าแห่งพระวรสาร ซึ่งคุณค่าดังกล่าวส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการขับเคลื่อนสังคมหรือการพัฒนาสังคมเพื่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ องค์การและชุมชนคาทอลิกเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนางานของพระศาสนจักรด้านสังคม ช่วยเยียวยาและแก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากการพัฒนา และนำพาสังคมระดับท้องถิ่นให้บรรลุสู่เป้าหมายของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(3) แนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิก คือ พระศาสนจักรคาทอลิกควรวิเคราะห์ถึงสาเหตุของสภาพปัญหาสังคมอย่างลึกซึ้ง และดำเนินการในทุกมิติของการพัฒนา ได้แก่ การป้องกัน การส่งเสริม การเยียวยา และการฟื้นฟู

9.2 การอภิปรายผลการวิจัย คณะผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

(1) การส่งมอบคุณค่าแห่งพระวรสารสู่สังคม ทักษะของคณะผู้วิจัยเห็นว่า งานด้านสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิกเป็นการดำเนินงานภายใต้แนวคิดการส่งมอบคุณค่าแห่งพระวรสารสู่สังคม เป็นกิจกรรมซึ่งแสดงออกซึ่งความรักและความเมตตาที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ อันเป็นหัวใจของคำสอนของคริสต์ศาสนา การทำงานด้านสังคมเป็นงานเมตตา สอดคล้องกับเอกสารความยุติธรรมในโลก ที่ “กระตุ้นให้พระศาสนจักรท้องถิ่นตีความคำสอนสังคมและปรับใช้ตามความจำเป็นของท้องถิ่น ถือว่าการปฏิบัติการเพื่อความยุติธรรมและการมีส่วนร่วม การเปลี่ยนแปลงโลกเป็นมิติหนึ่งของการประกาศพระวรสาร” (สลิมน ไชยเผือก, 20002) ดังนั้นเป้าหมายของการพัฒนาของคริสต์ศาสนาจึงมุ่งเน้นที่คุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาของสังคมโลก ประเทศชาติ และท้องถิ่น แม้จะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืน แต่ด้วยแนวคิดที่แตกต่างกัน วิธีดำเนินการที่แตกต่างกัน การจะทำให้บรรลุเป้าหมายอาจก่อให้เกิดความสัมพันธ์เชิงบวกและความสัมพันธ์เชิงลบในบางมิติ งานด้านสังคมของพระศาสนจักรคาทอลิกจึงควรดำเนินไปด้วยความละเอียด รอบคอบ และมีความสัมพันธ์กับบริบทของแต่ละท้องถิ่น

(2) การเป็นองค์กรแห่งการทำงานด้านสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทศนะของคณะผู้วิจัยเห็นว่า ความเป็นองค์กรคริสต์ศาสนาตามแนวการบริหารการพัฒนาอย่างยั่งยืน จัดเป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร (NGOs) องค์กรเหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาสังคม ควบคู่ไปกับการบริหารการพัฒนาขององค์กรภาครัฐ นอกจากนั้น องค์กรคริสต์ศาสนายังจัดได้ว่าเป็นองค์กรที่ความมุ่งหมายสอดคล้องกับพันธกิจการพัฒนามนุษย์และสังคม ดังนั้น องค์กรคริสต์ศาสนาจึงควรกำหนดบทบาทของตนในการเป็นองค์กรแห่งการทำงานด้านสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติตามคุณค่าแห่งพระวรสาร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของดิแอส (Diaz, 2023) ที่เสนอแนะว่าควรมีความเชื่อมโยงระหว่างงานด้านสังคมของศาสนากับการพัฒนาสังคม ซึ่งจะช่วยให้มิติของการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนนั้นมีความครบถ้วนสมบูรณ์ขึ้น โดยการพัฒนาศคมควรรวมมิติทางด้านศาสนาเข้าไว้ด้วย

(3) การเป็นชุมชนต้นแบบแห่งการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทศนะของคณะผู้วิจัยเห็นว่า ชุมชนคริสต์ศาสนาเป็นชุมชนที่สมาชิกมีความยึดโยงและผูกพันกันด้วยความเชื่อความศรัทธา ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีพลัง ความเป็นชุมชนทางศาสนาเป็นทุนทางสังคมที่มีความสำคัญยิ่ง มีพลังมากกว่าชุมชนเชิงพื้นที่หรือชุมชนตามโครงสร้างการปกครองภาครัฐ ดังนั้น ชุมชนคริสต์ศาสนาจึงควรพัฒนาไปสู่เป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้อย่างต่อเนื่อง และควรพัฒนาเป็นชุมชนต้นแบบแห่งการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ พรรัตน์ทิพย์ เพ็ชรวิจิตร และวัชร สีนธูประมา (2560) ที่ว่าพระศาสนจักรคาทอลิกและบุคลากรภายใต้พระศาสนจักรไทยแสดงให้เห็นความพยายามในการปรับตัวอย่างชัดเจนผ่านการทำงานแพร่ธรรม ซึ่งจะทำให้ชุมชนได้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

10. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

10.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) พระศาสนจักรคาทอลิกควรกำหนดให้คำสอนด้านสังคมเป็นพันธกิจแห่งการแพร่ธรรมของพระศาสนจักรในแต่ละท้องถิ่น เพื่อเป็นการชี้นำสังคม สร้างความตระหนักถึงผลกระทบของการบริหารการพัฒนาของสังคมที่ส่งผลต่อปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำไม่เท่าเทียมกัน ทำลายศักดิ์ศรีและคุณค่าของมนุษย์ นำไปสู่ปัญหาของดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน ด้วยกระบวนการดังกล่าว จะช่วยให้พระศาสนจักรระดับท้องถิ่นได้มีแนวทางในการกำหนดนโยบายในระดับภูมิภาคของตนต่อไป

2) พระศาสนจักรระดับท้องถิ่น ควรกำหนดนโยบายงานด้านสังคม โดยคำนึงบริบทของตน ด้วยการศึกษาลึกซึ้งถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบริหารการพัฒนาและสภาพบริบททางวัฒนธรรมของตน เพื่อแสวงหาวิธีดำเนินการที่สอดคล้องและเหมาะสม โดยคำนึงถึงแนวคิดและเป้าหมายของการพัฒนาของพระศาสนจักรคาทอลิกเป็นสำคัญ

10.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1) องค์กรคาทอลิกที่ทำงานด้านสังคม เป็นองค์กรที่มีพลังและมีความสำคัญยิ่ง ในฐานะเป็นเครือข่ายการพัฒนาร่วมกับภาครัฐ จึงควรนำนโยบายของพระศาสนจักรท้องถิ่นบูรณาการกับนโยบายการบริหารการพัฒนาของภาครัฐ และเสริมสร้างงานพัฒนาสังคมให้เหมาะสมกับบริบทของตน

2) ชุมชนคาทอลิก ควรทำงานด้านสังคมในฐานะเป็นพันธกิจแห่งการแพร่ธรรม ด้วยการดูแลเอาใจใส่สมาชิกภายในชุมชนของตน และร่วมแรงร่วมใจการพัฒนาชุมชนของตนทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยคำนึงถึงความรักความเมตตา ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส ผู้ถูกทอดทิ้ง ให้ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างเพียงพอ และสร้างสังคมแห่งความผาสุก

รายการอ้างอิง

- Bennich, T. et al. (2020). **Deciphering the scientific literature on SDG interactions: A review and reading guide.** Science of the Total Environment. 728(1), 7-10. <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.138405>
- Caiado, R.G. Gusmao et al. (2018). **A literature-based review on potentials and constraints in the implementation of the sustainable development goals.** Journal of Cleaner Production. 198(1), 1276-1288. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.07.102>
- Diaz, Guidai. (2023). **Religion in social and spiritual development. A case study on five Christian churches in Vasjo, Sweden.** Linnaeus University.
- Downing, Raymond. (2016). **Christian involvement in Sustainable Development.** Christian Journal for Global Health, 3(1), 73-76.
- Gant, George F. (1979). **Development administration: Concepts, goals, methods.** The University of Wisconsin Press.
- Riggs, Fred W. (ed.). (1970). **Frontiers of Development Administration.** Duke University Press.
- Vogt, Markus. (2022). **Development postcolonial: a critical approach to understanding SDGs in the perspective of Christian social ethics.** Global Sustainability. 5(4), 1-9. <https://doi.org/10.1017/sus.2021.31>.
- Weidner, Edward W. (1970). **The Elements of Development Administration in Asia.** Duke University Press.
- จิรภา พุกษ์พาดี และวีระ สมบูรณ์. (2557). **ปัญญาชนคาทอลิกกับการพัฒนาสังคมไทย.** วารสารวิจัยสังคม. 37(2), 125 – 194.
- จิรภา พุกษ์พาดี. (2556). **ทฤษฎีการพัฒนาของคาทอลิกไทยหลังสังคายนาวาติกันครั้งที่สอง.** [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประทีป ฉัตรสุภาวงศ์, ธรรมรัตน์ เรือนงาม, วชิศิลป์ กฤษเจริญ, ฟรังซิส ไรส์, นันทพล สุขสำราญ,
อภิสิทธิ์ กฤษเจริญ และ ศรัณยู พงศ์ประเสริฐสิน

- ชนิดา บุญญาศิริรักษ์. (2545). **บทบาทของคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อการพัฒนาในวิถีชีวิตของคนจนเมือง กรณีศึกษา ชุมชนแออัด เขตหนองแขม**. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุษกร สุขแสน. (2557). **การบริหารการพัฒนา**. สำนักพิมพ์ศูนย์การศึกษาบึงกาฬ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- พรรณทิพย์ เพ็ชรวิจิตร และวัชระ สินธุประมา. (2560). **กำเนิดและการพัฒนาการขององค์กรพัฒนาเอกชนที่มีพื้นฐานความเชื่อทางศาสนา: กรณีศึกษาพระศาสนจักรคาทอลิกและองค์กรพัฒนาเอกชนคาทอลิกไทย (ค.ศ. 1950-2000)**. วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 25(47), 283-303.
- ศุภกานต์ แก้วพิรา. (2561). **มิติเชิงประชาสังคมขององค์กรทางศาสนาในการช่วยเหลือผู้อพยพ**. วารสารธรรมศาสตร์. 37(3), 79-98.
- สยาม อรุณศรีมรกต และยงยุทธ วัชรดุลย์. (2559). **เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ประการของสหประชาชาติเพื่อโลกอนาคต**. วารสารวิจัยสหวิทยาการไทย. 11(3), 1-7.
- สีลม ไชยเผือก. (2002). **คำสอนด้านสังคมของพระศาสนจักร**. การพิมพ์คาทอลิกประเทศไทย.
- อนุชา ไชยเดช. (2562). **ความรักคือคำตอบ รวมบทเทศน์ สมณดาร์ส สมณโอวาทของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส โอกาสเสด็จเยือนราชอาณาจักรไทย 20-23 พฤศจิกายน 2019**. สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการ ศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในสังกัดกองทัพอากาศ

A Study of Relationship Between Educational Leadership and Organizational Health of Educational Institutions under the Royal Thai Air Force.

เรืออากาศโท จิรวัดน์ กอกเชียงแสน

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ดร.ระติกรณ์ นียมะจันทร์

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผศ.ดร.เสวียน เจนเขี้ยว

* ประธานหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Flying Officer Jirawat kokchiangsarn

* Educational Administration, College of Teacher Education,
Phranakhon Rajabhat University.

Dr.Ratikorn Niyamajan

* Lecturer, Educational Administration, College of Teacher Education,
Phranakhon Rajabhat University.

Asst.Prof.Dr.Sawien Jenkwao

* Chairman of the curriculum of Education Program Department of Educational Administration,
College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 1 ตุลาคม 2564

* แก้ไข 18 ตุลาคม 2564

* ตอบรับบทความ 21 ตุลาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ 2) สุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ และ 4) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ จำนวน 2,881 คน จาก 37 โรงเรียน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นในการแบ่ง คัดเลือกครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 338 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็น ประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.987 และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.35$) และด้านการกระจายภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.27$) 2) สุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.35$) และด้านการสนับสนุนทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.26$) 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทาง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา
ในสังกัดกองทัพอากาศ

บวก ($r = 0.906$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 4) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษา ด้านการกระจายความเป็นผู้นำ มีแนวทางการพัฒนาโดยใช้หลักพรหมวิหาร 4 ซึ่งประกอบด้วย เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา สำหรับแนวทางการพัฒนาสุขภาพองค์การ ด้านการสนับสนุนทรัพยากร มีแนวทางการพัฒนาโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางการศึกษา
 สุขภาพองค์การ

Abstract

This research aimed to study : 1) the educational leadership of the school administrators under the Royal Thai Air Force, 2) the organizational health of educational institutions under the Royal Thai Air Force, 3) the relationship between educational leadership of the school administrators and organizational health of educational institutions in the Royal Thai Air Force, and 4) the guidelines for developing education leadership and organization health of educational institutions under the Royal Thai Air Force. The population used in this research are school administrators, teachers and educational person under the Royal Thai Air Force, amounting to 2,881 people from 37 schools selected. The sample was stratified by proportional sampling using the school as a class to divide selected teachers and educational person using a simple random sampling method. A sample of 338 people. The research instrument was obtained is an opinion questionnaire with 5 levels of approximation. The confidence value was 0.986 and the interview form of the school administrators under the Royal Thai Air Force structured Interview. The data were analyzed including frequency, percentage, mean, standard deviation and Pearson's correlation coefficient.

The research results were found that: 1) the educational leadership of the school administrators under the Royal Thai Air Force both overall and each aspect at high level. When considering each aspect, it was found

that human relations the highest mean ($\bar{X} = 4.35$) and the leadership distribution has the lowest mean ($\bar{X} = 4.27$) 2) the organizational health of educational institutions under the Royal Thai Air Force both overall and in each aspect in good level. When considering each aspect, it was found that leadership aspects of school administrators The highest mean ($\bar{X} = 4.35$) and resource support has the lowest mean ($\bar{X} = 4.26$). 3) the relationship between educational leadership and administrators and organizational health of educational institutions in the Royal Thai Air Force found that overall, there was a positive relationship ($r = 0.906$) with statistical significance at 0.01, and 4) the guideline for developing education leadership; leadership distribution, there is a development guideline using the four sublime states of mind principles consisting of loving-kindness, compassion, sympathetic joy and equanimity for organizational health development guidelines; resource support, there is a development guideline using the principles of good governance, consisting of the rule of law, morality, accountability, participation, responsibility and cost-effectiveness or economy.

Keywords: Educational Leadership
Organization Health

บทนำ

สถานการณ์ปัจจุบันเรากำลังอยู่ในศตวรรษที่ 21 โลกได้เข้าสู่สังคมที่เรียกว่า “สังคมความรู้” ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้นทุกวันและเราสามารถรับความรู้ได้หลากหลายช่องทางอย่างรวดเร็ว เป็นโลกของเทคโนโลยีและนวัตกรรม ศตวรรษนี้เป็นยุคของการเปลี่ยนแปลง ความเปลี่ยนแปลงหลายอย่างเกิดขึ้นในโลก ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองการปกครอง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและยากที่จะคาดเดาได้ว่าจะเกิดอะไรขึ้นในอนาคตส่งผลให้องค์การต่างๆ ต้องมีการปฏิรูปตนเองเพื่อความอยู่รอดเท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น องค์การที่มีความสมบูรณ์และมีความพร้อมที่จะปรับตัวอย่างรวดเร็วก็จะสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้ได้เปรียบเชิงการแข่งขันและสามารถยืนหยัดอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมั่นคง ซึ่งปัจจัยที่จะทำให้เผชิญกับการเปลี่ยนแปลงได้ก็คือคุณภาพของคน คนที่มีคุณภาพจะเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติให้ยั่งยืน การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรมนุษย์ก็เป็นหัวใจของการพัฒนาประเทศ ซึ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข องค์การทางการศึกษาจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นเครื่องหล่อหลอมทรัพยากรบุคคลให้มีความสมบูรณ์ในทุกๆ ด้าน ดังนั้นหากองค์การทางการศึกษาไม่มีการพัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการไม่เพียงแต่เป็นการทำลายสมรรถนะขององค์การ แต่ยังส่งผลให้เกิดการทำลายความมั่นคงของสังคมอีกด้วย จึงมีความจำเป็นที่จะต้องกลับไปพิจารณาองค์การทางการศึกษาว่ามีสุขภาพที่สมบูรณ์หรือไม่ สมรรถนะการบริหารจัดการองค์การเป็นอย่างไร สุรศักดิ์ เจริญผล (2558: 2-3)

สุขภาพองค์การ เป็นคุณลักษณะที่บ่งชี้ความมั่นคงและประสิทธิผลขององค์การ การที่องค์การสามารถดำเนินกิจการได้อย่างดี มีระบบ ในองค์การประสานสัมพันธ์กันดี มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่สมาชิกในองค์การสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข และมีประสิทธิผล สุขภาพองค์การมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งเป็นตัวบ่งชี้อย่างหนึ่งของความสำเร็จหรือประสิทธิผลขององค์การ องค์การใดมีสุขภาพดีก็จะทำให้การบริหารองค์การนั้นมีประสิทธิผล ในทางตรงกันข้ามถ้าองค์การใดมีสุขภาพไม่ดีก็จะทำให้

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในสังกัดกองทัพอากาศ

การบริหารองค์การนั้นไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฮอย และซาโบ (Hoy & Sabo, 1997) ได้กล่าวว่า สุขภาพองค์การ เป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งของความสำเร็จ หรือประสิทธิภาพขององค์การ องค์การใดมีสุขภาพดีก็จะทำให้การบริหารองค์การนั้นมีประสิทธิภาพ ในทางตรงกันข้าม ถ้าองค์การใด มีสุขภาพไม่ดีก็จะมีผลทำให้การบริหารงานขององค์การนั้นไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสุขภาพองค์การ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านเกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ด้านอำนาจอิทธิพลของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านการอยู่ร่วมกันของครู และด้านการมุ่งเน้นวิชาการ และ สุรศักดิ์ เจริญผล (2558:3-4) ได้กล่าวว่า องค์การที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในการทำงานนั้นขึ้นอยู่กับสุขภาพขององค์การ (Organizational Health) เป็นสำคัญ เพราะองค์การที่มีสุขภาพสมบูรณ์จะมีผลผลิตที่ดีทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ จะส่งผลให้เป็นที่ยอมรับของสังคม สมาชิกในองค์การมีความสุข มีความพึงพอใจในการทำงาน มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงาน สมาชิกในองค์การมีความรักและผูกพันต่อองค์การ และมีการประสานความร่วมมือในการปฏิบัติภารกิจขององค์การให้บรรลุเป้าหมาย สุขภาพองค์การจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

ซึ่งการที่จะพัฒนาองค์การให้มีสุขภาพดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น อรรถพรณ เทียนคันฉัตร (2560:14) ได้กล่าวว่า ผู้นำมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้ภาวะผู้นำทางการศึกษาในการบริหารงานร่วมกับบุคคลอื่น หรือผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ และได้ผลงานที่ออกมาอย่างมีประสิทธิภาพตรงกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ แฮร์ริส (Harris, 2002:7-14) ได้กล่าวว่า ความเป็นผู้นำทางการศึกษาในโรงเรียนมีลักษณะสำคัญของผู้นำ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยม ด้านการกระจายภาวะผู้นำ ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการสร้างชุมชน ซึ่งลักษณะสำคัญของผู้นำดังกล่าว จะช่วยสร้างความสำเร็จขององค์การในระยะยาว สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในองค์การ เป็นเครื่องชี้ความสามารถในการดำเนินกิจกรรมของสถานศึกษาให้สำเร็จลุล่วง สามารถบริหารงานและทรัพยากรภายในสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา เป็นองค์การที่มีสุขภาพดี สามารถพัฒนาบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมาย เป็นองค์การที่มีสุขภาพดี สามารถรับมือและยืนหยัดอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมั่นคง

ในส่วนของกองทัพอากาศก็เช่นเดียวกันก็ต้องมีการปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้ก้าวสู่การเป็น “กองทัพอากาศชั้นนำในภูมิภาค (One of the Best Air Forces in ASEAN)” ตามยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ซึ่งเป็นกองทัพอากาศที่มีขีดความสามารถในการปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีขีดความสามารถที่เพียงพอในทุกมิติ มีการพัฒนาเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคง เทคโนโลยี และภัยคุกคาม ทั้งในปัจจุบันและที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ตลอดจนเป็นกองทัพอากาศที่มีขีดความสามารถ ระดับ 1 ใน 3 ของภูมิภาคอาเซียน ซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีกำลังทางอากาศและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว เช่น เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ เทคโนโลยีการต่อต้านอากาศยานไร้คนขับ เทคโนโลยีด้านการสื่อสารและโทรคมนาคม เทคโนโลยีไซเบอร์ และเทคโนโลยีอัตโนมัติ เป็นต้น ส่งผลให้การเตรียมและใช้กำลังของกองทัพอากาศในการปฏิบัติการกิจเปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาเข้าสู่ระบบปฏิบัติการที่ใช้เครือข่ายเป็นศูนย์กลางที่เกิดการบูรณาการอย่างเป็นระบบ ดังนั้น กองทัพอากาศต้องการกำลังพลและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาศักยภาพของกองทัพอากาศในทุกระดับ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การใช้กำลังทางอากาศเป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม อันจะทำให้เกิดเป็นนันทภาพอย่างแท้จริง กองทัพอากาศ (2561: 20)

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาและสร้างองค์การให้เป็นองค์การที่มีสุขภาพดี ตลอดจนนำไปเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาตัดสินใจ ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงาน อันจะส่งผลให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาขององค์การต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ
2. เพื่อศึกษาสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา กับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา
ในสังกัดกองทัพอากาศ

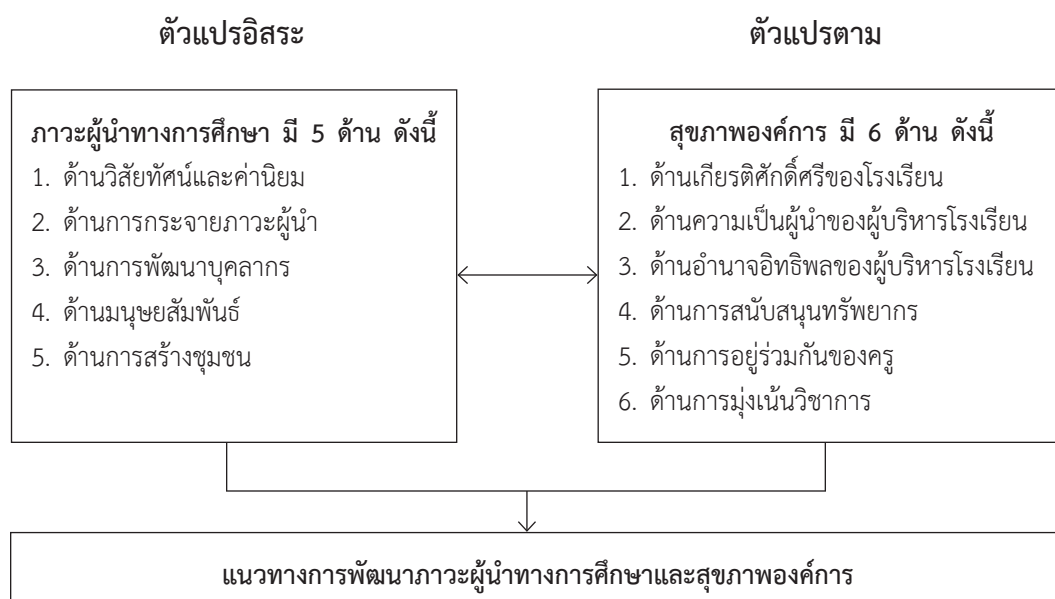
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ

สมมติฐานการวิจัย

1. ภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ อยู่ในระดับมาก
2. สุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ อยู่ในระดับดี
3. ภาวะผู้นำทางการศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกต่อสุขภาพองค์การอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาภาวะผู้นำทางการศึกษาของ แฮร์ริส (Harris, 2002) และสุขภาพองค์การของ ฮอย และซาโบ (Hoy & Sabo, 1997) เพื่อสร้างกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ จำนวน 2,881 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1.1 กลุ่มตัวอย่างสำหรับแบบสอบถาม ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ จำนวน 338 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970:608) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นในการแบ่ง คัดเลือกครูและบุคลากรทางการศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

1.2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ แบ่งออกเป็น โรงเรียนหลักขั้นต้น โรงเรียนหลักขั้นปลาย โรงเรียนเหล่าหรือหลักสูตรสายวิชาการ และหลักสูตรอบรมพิเศษ ประเภทละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 4 คน โดยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบมีจุดมุ่งหมายของการศึกษาเป็นหลัก (Purposeful Selection) เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติภายใต้กรอบของการศึกษาวิจัยซึ่งเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1.2.1 เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ

1.2.2 มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท

1.2.3 มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารสถานศึกษามาแล้วตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในสังกัดกองทัพอากาศ

1. แบบสอบถามภาวะผู้นำทางการศึกษาและสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 3 ตอน รายละเอียดของแบบสอบถามในแต่ละตอนมีดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ตามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาและสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาและสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ โดยนำผลที่ได้จากการวิจัยในขั้นตอนแรกมาตั้งเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์

การตรวจสอบคุณภาพ

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษา เพื่อให้สามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามทั้งเป็นรายข้อและในภาพรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. การตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruence: IOC) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ถือได้ว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.987

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.1 จัดทำหนังสือจากวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ผู้วิจัยนำหนังสือจากวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และแบบสอบถามส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ

1.3 กำหนดวันในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

2. แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 จัดทำหนังสือจากวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแนบกำหนดการนัดหมายที่จะไปสัมภาษณ์

2.2 ผู้วิจัยส่งแบบสัมภาษณ์ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ จำนวน 4 คน ล่วงหน้า 3 วัน ก่อนวันนัดสัมภาษณ์ ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ (f) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ และระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ โดยรวม รายด้าน และรายข้อ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา กับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์หา

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในสังกัดกองทัพอากาศ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient)

2. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 ท่าน ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลทหารอากาศ ผู้อำนวยการโรงเรียนนายทหารอากาศ อาวุโส ผู้อำนวยการโรงเรียนนิรภัยทหารอากาศ และผู้อำนวยการโรงเรียนครุทหาร แล้วนำมาวิเคราะห์ตามขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
- 2.2 จำแนกและจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบ
- 2.3 วิเคราะห์ข้อมูลตามหลัก Content Analysis
- 2.4 นำเสนอข้อมูลเป็นข้อความแบบบรรยาย

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และอันดับ ภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ

ภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับภาวะผู้นำทางการศึกษา			อันดับที่
	$\bar{X}$	(SD)	แปลผล	
1. ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยม	4.30	0.67	มาก	3
2. ด้านการกระจายภาวะผู้นำ	4.27	0.68	มาก	5
3. ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.29	0.66	มาก	4
4. ด้านมนุษยสัมพันธ์	4.35	0.69	มาก	1
5. ด้านการสร้างชุมชน	4.33	0.65	มาก	2
รวม	4.31	0.67	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และอันดับ ภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ พบว่า ระดับภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับภาวะผู้นำทางการศึกษาจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการสร้างชุมชน ด้านวิสัยทัศน์ และค่านิยม ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านการกระจายภาวะผู้นำ ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และอันดับ สุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ

สุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในสังกัดกองทัพอากาศ	ระดับสุขภาพองค์การ			อันดับที่
	$\bar{X}$	(SD)	แปลผล	
1. ด้านเกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน	4.31	0.66	ดี	5
2. ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน	4.35	0.67	ดี	1
3. ด้านอำนาจอิทธิพลของผู้บริหารโรงเรียน	4.35	0.65	ดี	2
4. ด้านการสนับสนุนทรัพยากร	4.26	0.64	ดี	6
5. ด้านการอยู่ร่วมกันของครู	4.31	0.67	ดี	4
6. ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ	4.32	0.63	ดี	3
รวม	4.32	0.65	ดี	

จากตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลผล และอันดับ สุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในสังกัดกองทัพอากาศ พบว่า ระดับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ โดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับดี เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านอำนาจอิทธิพลของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ ด้านการอยู่ร่วมกันของครู ด้านเกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน และด้านการสนับสนุนทรัพยากร ตามลำดับ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา
ในสังกัดกองทัพอากาศ

ตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา กับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ

ภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา	สุขภาพขององค์การของสถานศึกษา						
	ด้านเกียรติศักดิ์ศรีของโรงเรียน (Y1)	ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน (Y2)	ด้านอำนาจอิทธิพลของผู้บริหารโรงเรียน (Y3)	ด้านการสนับสนุนทรัพยากร (Y4)	ด้านการอยู่ร่วมกันของครู (Y5)	ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ (Y6)	ผลรวม (Ytot)
ด้านวิสัยทัศน์และค่านิยม (X1)	.801**	.811**	.825**	.719**	.675**	.666**	.822**
ด้านการกระจายภาวะผู้นำ (X2)	.819**	.837**	.842**	.733**	.702**	.694**	.846**
ด้านการพัฒนาบุคลากร (X3)	.827**	.844**	.834**	.789**	.711**	.719**	.863**
ด้านมนุษยสัมพันธ์ (X4)	.801**	.873**	.857**	.725**	.711**	.656**	.845**
ด้านการสร้างชุมชน (X5)	.848**	.863**	.875**	.787**	.718**	.721**	.879**
ผลรวม (Xtot)	.872**	.900**	.902**	.799**	.749**	.736**	.906**

** มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา กับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมเท่ากับ 0.906 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์เป็นรายคู่ พบว่าคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการสร้างชุมชน กับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาด้านอำนาจอิทธิพลของผู้บริหารโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวก

ในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.875 สำหรับคู่ที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาด้านมนุษยสัมพันธ์กับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาด้านการมุ่งเน้นวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.656

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ โดยนำด้านที่มีระดับค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตั้งเป็นข้อคำถามในการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการสัมภาษณ์สรุปได้ดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษา ด้านการกระจายความเป็นผู้นำ

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระจายภาวะผู้นำไปยังผู้รับผิดชอบระดับรองๆ ลงไป รวมทั้งครูทุกคนของโรงเรียน เพื่อให้บุคคลเหล่านี้ได้มีโอกาสใช้ศักยภาพและความเป็นผู้นำของตนเองร่วมกันขับเคลื่อนโรงเรียนไปสู่ความสำเร็จได้รวดเร็วและดียิ่งขึ้น เช่น ผู้นำวางแผนและพัฒนาหลักสูตร ผู้นำบริหารงานธุรการทั่วไป ผู้นำด้านพัฒนาวิธีสอน ผู้นำด้านการจัดทรัพยากรสนับสนุนการเรียนรู้ ผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้นำด้านชุมชนสัมพันธ์ ผู้นำเฉพาะแต่ละกลุ่มวิชา และผู้นำด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

1.2 ให้สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วม มอบอำนาจความรับผิดชอบในการตัดสินใจ กระจายงานให้ปฏิบัติแทน ให้อำนาจความสะดวก โดยมอบหมายงานที่เป็นภาระรับผิดชอบโดยตรงบางด้านของตนให้แก่ครูหรือบุคลากรคนอื่นของโรงเรียน เช่น มอบงานด้านธุรการให้รองผู้อำนวยการรับผิดชอบแทน มอบหมายงานด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้แก่บุคคลต่างๆ หมุนเวียนเปลี่ยนเข้ามารับผิดชอบ

1.3 ให้คุณค่าและนับถือในความสามารถของผู้อื่น

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำหน้าที่ประสานงานเชื่อมโยงทีมงานที่ได้มอบหมายไปเข้าด้วยกัน ประสานงาน และช่วยชักจูงให้ทีมงานต่างๆ ให้เชื่อมโยงกัน ให้ทำงานที่ประสานและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างลงตัว

1.5 ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้อำนาจเท่าที่จำเป็น เปลี่ยนเป็น “ผู้ให้อำนาจ” ให้การปฏิบัติการกิจของทีมงานเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุผลดี

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในสังกัดกองทัพอากาศ

1.6 เปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ฝึกสอนแนะนำ (Coach) เป็นครูสอนงาน (Teacher) และเป็นที่ปรึกษา (Mentor) ที่คอยช่วยเหลือแนะนำการทำงานและพัฒนาความเป็นผู้นำให้แก่ทีมงานตลอดจนผู้นำในทุกระดับทั่วทั้งโรงเรียน

1.7 ผู้บริหารควรให้ความยุติธรรมเท่าเทียมกันในการทำงาน ช่วยเหลือด้านกำลังทรัพย์ ใช้งานให้ถูกกับบุคคลที่มีความสามารถกับงาน

1.8 ผู้บริหารควรให้การช่วยเหลือตอบแทนต้องบริสุทธิ์ยุติธรรม เสมอเท่าเทียมกัน ผู้บริหารต้องรับทราบปัญหาของบุคลากรในโรงเรียนเพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ

1.9 ผู้บริหารควรพลอยยินดีเมื่อบุคลากรได้ตำแหน่งใหม่ หรือทำหน้าที่ใหม่ ให้เสมอเท่าเทียมกัน ในการปฏิบัติหน้าที่

1.10 ผู้บริหารต้องมีใจเป็นกลางในการทำงาน มอบหมายงานให้กับบุคคลที่มีความรู้และความสามารถตรงกับงาน ไม่ใช่บุคคลที่ไม่ถูกกับงาน เลือบบุคคลที่ถนัดกับงานเท่าเทียมกัน

2. แนวทางการพัฒนาสุขภาพองค์การ ด้านการสนับสนุนทรัพยากร

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการระดมทรัพยากรภายนอกมาสนับสนุนการศึกษา

2.2 รมรณคให้บุคลากรและนักเรียนใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาอย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด

2.3 มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมสามารถยืดหยุ่นได้ในการบริหารงบประมาณ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินงาน

2.4 ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรเกี่ยวกับปัญหาด้านงบประมาณอย่างเป็นกัลยาณมิตรและควรมีระบบตรวจสอบการใช้งบประมาณให้เกิดความโปร่งใสและเป็นธรรม

2.5 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในการให้บริการ การศึกษาทุกระดับ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ทันสมัยและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม

2.6 ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลักโดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้

2.7 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.8 สนับสนุนทรัพยากรโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วย

หลักนิติธรรม หมายถึง การใช้กฎ กติกา กฎหมาย เกณฑ์ กฎระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับต่างๆ ให้เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษา โดยบุคลากรในสถานศึกษายินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎ กติกา กฎหมาย เกณฑ์ กฎระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับต่างๆ เหล่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม โดยผู้บริหารสถานศึกษายึดเป็นหลักในการบริหารงานและปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นแบบอย่างแก่สังคม รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาตนเองไปพร้อมๆ กัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริใจ ขยันอดทน มีระเบียบวินัย และประกอบวิชาชีพโดยสุจริต

หลักความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผยข่าวสาร ข้อมูล สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ให้บุคลากรภายในสถานศึกษาและประชาชนรับทราบและรับรู้ บุคลากรภายในสถานศึกษาและประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคลากรในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

หลักความร่วมมือ หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าร่วมรับรู้ สามารถแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและร่วมรับผลที่เกิดขึ้น

หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักรู้ในสิทธิหน้าที่ สำนึกในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การใส่ใจปัญหาของสถานศึกษา และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะรับผลจากการกระทำของตน

หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้บุคลากรในสถานศึกษามีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า และมีการบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันในระดับต่างๆ รวมทั้งรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ซึ่งผลของการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในสังกัดกองทัพอากาศ

1. ภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ ชูติมา สุทธิวารี (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ สามารถวินิจฉัย สั่งการ ควบคุม และจัดการเกี่ยวกับงานหรือกิจการของสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล และพบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ของผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เช่นกัน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศสามารถติดต่อประสานงานกับบุคคลอื่นด้วยวาจาสุภาพเป็นกันเอง และสนทนากับบุคคลได้ทุกระดับ มีความเป็นกัลยาณมิตรกับผู้อื่น ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

2. สุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ โดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐธินัน โปธิพวง (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่องสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 ผลการวิจัยพบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนในจังหวัดอุทัยธานี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี เนื่องจากสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ มีความมั่นคง สามารถดำเนินกิจการได้อย่างดี มีระบบ ในองค์การประสานสัมพันธ์กันดี มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีความสามารถในการแก้ไขปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่สมาชิกในองค์การสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีความสุข และพบว่า ด้านความเป็นผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เช่นกัน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีความเป็นมิตร ให้ความเคารพต่อกันอย่างสนิทสนมและเป็นกันเอง ทำงานร่วมกันด้วยความไว้วางใจ มีการแสวงหาแนวทางการบริหารและยอมรับความคิดเห็นจากบุคคลอื่น ปฏิบัติกับครูและบุคลากรทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน สนับสนุนอำนวยความสะดวกในการทำงาน มีศิลปะในการตักเตือนผู้ใต้บังคับบัญชา และมีการกำหนดมาตรฐานและระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์โดยรวมเท่ากับ 0.906 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำทางการศึกษาอยู่ในระดับมากและสุขภาพองค์การของสถานศึกษาก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน สอดคล้องกับ นิศรา มุลวรรณ (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับสูง ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับสูง ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงกับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และภาวะผู้นำของผู้บริหารส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ สรุปได้ดังนี้

4.1 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ด้านการกระจายความเป็นผู้นำ สามารถยึดหลักธรรมตามหลักพรหมวิหาร 4 ประกอบด้วย

4.1.1 ด้านเมตตา ผู้บริหารควรให้ความยุติธรรมเท่าเทียมกันในการทำงาน ช่วยเหลือด้านกำลังทรัพย์ ใช้งานให้ถูกกับบุคคลที่มีความสามารถกับงาน

4.1.2 ด้านกรุณา ผู้บริหารควรให้การช่วยเหลือตอบแทนต้องบริสุทธิ์ยุติธรรมเสมอเท่าเทียมกัน ผู้บริหารต้องรับทราบปัญหาของบุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ

4.1.3 ด้านมฤตา ผู้บริหารควรพลอยยินดีเมื่อบุคลากรได้ตำแหน่งใหม่ หรือทำหน้าที่ใหม่ ให้เสมอเท่าเทียมกัน ในการปฏิบัติหน้าที่

4.1.4 ด้านอุเบกขา ผู้บริหารต้องมีใจเป็นกลางในการทำงาน มอบหมายงานให้กับบุคคลที่มีความรู้และความสามารถตรงกับงาน ไม่ใช่บุคคลที่ไม่ถูกกับงาน เลือกบุคคลที่ถนัดกับงานเท่าเทียมกัน

4.2 แนวทางการพัฒนาสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ด้านการสนับสนุนทรัพยากร สามารถยึดหลักหลักธรรมมาภิบาล ประกอบด้วย

4.2.1 หลักนิติธรรม หมายถึง การใช้กฎ กติกา กฎหมาย เกณฑ์ กฎระเบียบ คำสั่งข้อบังคับต่างๆ ให้เป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษา โดยบุคลากรใน

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา ในสังกัดกองทัพอากาศ

สถานศึกษายินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎ กติกา กฎหมาย เกณฑ์ กฎระเบียบ คำสั่ง ข้อบังคับ ต่างๆ เหล่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

4.2.2 หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม โดยผู้บริหารสถานศึกษายึดเป็นหลักในการบริหารงานและปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นแบบอย่างแก่สังคม รวมทั้งสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาพัฒนาตนเองไปพร้อมๆ กัน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย และประกอบวิชาชีพโดยสุจริต

4.2.3 หลักความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผยข่าวสาร ข้อมูล สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ให้บุคลากรภายในสถานศึกษาและประชาชนรับทราบและรับรู้ บุคลากรภายในสถานศึกษาและประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวก และมีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจน สร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของบุคลากรในสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

4.2.4 หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้าร่วมรับรู้ สามารถแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ร่วมตัดสินใจในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและร่วมรับผลที่เกิดขึ้น

4.2.5 หลักความรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักรู้ในสิทธิหน้าที่ สำนึกในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ การใส่ใจปัญหาของสถานศึกษา และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะรับผลจากการกระทำของตน

4.2.6 หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยณรงคให้บุคลากรในสถานศึกษามีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า และมีการบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันในระดับต่างๆ รวมทั้งรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. จากการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ด้านการกระจายภาวะผู้นำ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกระจายภาวะผู้นำให้มากยิ่งขึ้น มีการทำงานผ่านทีมงาน การมอบหมายหน้าที่และความรับผิดชอบ

กระจายความเป็นผู้นำไปสู่คนอื่นๆ ในองค์กร โดยคำนึงถึงจุดแข็งและความเชี่ยวชาญของบุคลากร กระจายงานกระจายอำนาจให้ทั่วถึงและเป็นธรรม เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการทำงาน ผูกมัดใจให้ทุกคนทำงานอย่างทุ่มเท ใช้กลยุทธ์ความเป็นผู้นำที่หลากหลายเพื่อจัดการกับปัญหาที่แตกต่างกัน ในบริบทที่แตกต่างกัน และให้ความสำคัญกับการวางแผนอย่างรอบคอบเพื่อพัฒนาองค์กรไปสู่เป้าหมาย

2. จากการศึกษาพบว่า สุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ด้านการสนับสนุนทรัพยากร มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดหาทรัพยากรที่เป็นองค์ประกอบในการบริหารโรงเรียน ประกอบด้วย การจัดการ บุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน อาคารเรียน มีจำนวนเพียงพอแก่ผู้เรียน เพียงพอต่อความต้องการของครูและการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การบริหารการศึกษาภายในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะส่งผลดีต่อสุขภาพองค์การต่อไป

3. จากการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ ในด้านมนุษยสัมพันธ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับด้านการมุ่งเน้นวิชาการในระดับต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรส่งเสริมและแสดงออกถึงความเป็นกัลยาณมิตรกับผู้อื่น ปรับตัวเข้ากับผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นและปัญหาของผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความจริงใจ เน้นความสัมพันธ์ที่จริงใจ ยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ตนเองและยอมรับผิดเมื่อรู้สึกว่าได้ตนเองทำผิดพลาด รวมทั้งควรมุ่งเน้นความสำคัญทางวิชาการ สร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เข้ารับการศึกษาได้รับความรู้ มีทักษะ และประสบการณ์ สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมุ่งมั่นสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ ชื่นชมและยกย่องผู้เข้ารับการศึกษาที่ประสบความสำเร็จด้านวิชาการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยหรืออุปสรรคที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ โดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น

2. ควรจะศึกษาการวิเคราะห์โครงสร้างองค์ประกอบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ

3. ควรมีการศึกษาสภาพปัญหาภาวะผู้นำทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดกองทัพอากาศ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางการศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษา
ในสังกัดกองทัพอากาศ

รายการอ้างอิง

- กองทัพอากาศ. (2561). ยุทธศาสตร์กองทัพอากาศ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) (ฉบับเผยแพร่). กรุงเทพฯ.
- ชนาพล จันลา. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบไฟบริการของผู้บริหารสถานศึกษากับแรงจูงใจในการทำงานของครูในโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอบางกรวด จังหวัดนนทบุรี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชุติมา สุทธิวาริ. (2560). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณัฐธินัน โปธิ์พวง. (2558). สุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุทัยธานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 42. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นาถอนงค์ เตียเจริญ. (2559). สุขภาพองค์การของโรงเรียนเทศบาลมิตรสัมพันธ์วิทยา สังกัดเทศบาลเมืองวังน้ำเย็น อำเภอบึงนาราง จังหวัดสระแก้ว. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิศรา มุลวรรณ. (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- บุษบา คำนนท์. (2559). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในทัศนะของครูโรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. หน้า 1-23.
- สุรศักดิ์ เจริญผล. (2558). สุขภาพองค์การของโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ มหามงคล. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรพรรณ เทียนคันฉัตร. (2560). ภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครู. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- Harris, A. (2002). **Effective leadership in schools facing challenging contexts.** School Leadership & Management, 22(1), 15-26.
- Hoy, W. K., & Sabo, J. D. (1997). **Quality middle schools: Open and healthy.** Prentice-Hall.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities.** Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้ใช้
ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของ
องค์การของครูในสถานศึกษา
สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4

A Study of Relationship between Servant
Leadership of administrators and Organizational
Citizenship Behaviors of teachers in educational
institutions under the Archdiocese of Bangkok
Area 4.

ทัศนะ ทิพย์สนิท

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ดร.มีนมาส พรานป่า

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผศ.ดร.เสวียน เจนเขี้ยว

* คณบดีวิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษา มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น

Tassana Thipsanit

* Educational Administration, College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University.

Dr.Meanmas Pranpa

* Lecturer, Educational Administration, College of Teacher Education,
Phranakhon Rajabhat University.

Assist.Prof.Dr.Sawien Jenkwao

* Dean of Innovative Education, Saint John's University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 21 ธันวาคม 2564

* แก้ไข 24 กุมภาพันธ์ 2565

* ตอรับบทความ 28 กุมภาพันธ์ 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมพัฒนากรุงเทพมหานคร เขต 4 2) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู และ 4) นำเสนอแนวทางของผู้บริหารในการเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอน สังกัดองค์กรส่งเสริมพัฒนากรุงเทพมหานคร เขต 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 254 คน จาก 9 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น ประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.997 และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 5 ท่าน และแบบสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาแบบมีโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการบรรยายเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมพัฒนากรุงเทพมหานคร เขต 4 อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งโดยรวมและรายด้าน 2) พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อแยกเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความช่วยเหลือ ด้านความสุภาพอ่อนน้อม และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน ได้แก่ ด้านความสำนึกในหน้าที่ และด้านความภักดี 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .683$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) แนวทางของผู้บริหารในการเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีของ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี
ขององค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4

องค์การของครู ผู้บริหารที่ดีควรรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก รู้จักเปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่มีความแตกต่าง ช่วยเหลือให้เกียรติสมาชิกในองค์การ ให้กำลังใจให้คำปรึกษาที่ดีกับสมาชิกในองค์การ เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง รับรู้ถึงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นภายในองค์การ ใช้วาทศิลป์ในการพูดโน้มน้าวใจ มีความเฉลียวฉลาดทางปัญญาและอารมณ์ สามารถพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาส บูรณาการความเป็นจริงในโลกปัจจุบันและความน่าจะเป็นในอนาคตได้

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้
 พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ

Abstract

This research aimed to study: 1) the Servant Leadership of school administrators under the Archdiocese of Bangkok Area 4 2) the Organizational Citizenship Behaviors 3) the relationship between Servant Leadership of school administrators and Organizational Citizenship Behaviors of teachers 4) To propose the guidelines for developing Servant Leadership of School Administrators and Organizational Citizenship Behaviors of teachers .A sample group was used in this research are teachers under the Archdiocese of Bangkok Area 4 semester 1 academic year 2021 amounting 254 people from 9 schools. The research instrument was obtained is an opinion questionnaire with 5 rating scale. The reliability was 0.997 and 5 administrators of educational institutions using an interview form with structured content and questionnaires. The data were analyzed including frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, the results were analyzed by descriptive essays.

The research results were found that :1) the Servant Leadership of school administrators both overall and each aspect at the highest level, 2) the Organizational Citizenship Behaviors of teachers under the Archdiocese of Bangkok Area 4 found that overall, at high level and each aspect at high level were including altruism, polite, and individual initiative. And at the highest level were including conscientiousness and loyalty boosterism, 3) the relationship between Servant Leadership of school

administrators and Organizational Citizenship Behaviors of teachers found that overall, there was a positive relationship at medium level ($r = 0.683$) with statistically significant at .05, and. 4) The guidelines for developing Servant Leadership of school administrators and Organizational Citizenship Behaviors of teachers. Good administrator should listen to organizational citizenship, open minded with different opinion, help and honor to the member of the organization, encourage and provide advice to member of organization, understand their roles, be aware of organization's reality, able to use rhetorical to persuasion, has intellectual and emotional intelligence, able to turn crisis into opportunity appropriately, and could integrate current realities world and probabilities in the future.

Keywords: Servant Leadership
Organizational Citizenship Behaviors.

บทนำ

ผู้นำเปรียบเสมือนหัวใจขององค์กร เป็นจุดรวมแห่งพลังของผู้ปฏิบัติงาน ทั้งนี้เพราะผู้นำต้องใช้ภาวะผู้นำ ทักษะ ความรู้ ความเข้าใจหลักการบริหารและระบบขององค์กร ภาระหน้าที่อันจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งของผู้บริหารคือ การอำนวยการให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ซึ่งการอำนวยการ เป็นการใช้ภาวะผู้นำในการวินิจฉัยสั่งการ และจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ดังนั้น “ภาวะผู้นำ” จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาองค์กร และการจัดการและการบริหารจะมีประสิทธิภาพและดำเนินการให้เกิดผลตามวัตถุประสงค์มากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหาร ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการต่างๆ เพราะผู้บริหารเป็นผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ วางแผน อำนวยการ และมอบหมายงานในการกำกับให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้บริหารจึงต้องสร้างภาวะผู้นำที่เข้มแข็งในการบริหารงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผู้บริหารที่มีความเป็นผู้นำหรือใช้ภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสม และเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่ดี จะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานได้อย่างชัดเจน เพราะผู้นำจะมีความสามารถในการใช้อิทธิพลโน้มน้าวจูงใจบุคลากรให้ปฏิบัติงานและให้บุคลากรตระหนักถึงความเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จของงาน เกิดความร่วมมือร่วมใจกับการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ (รัตติกรณ์ จงวิศาล, 2543:43) ผู้นำจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะเป็นผู้นำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลว ซึ่งในการดำเนินงานโรงเรียนคาทอลิกนั้น มีจุดมุ่งหมายต้องการให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย ซึ่งกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อนให้การบริหารงานของโรงเรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพก็คือ บุคลากรทุกคนในโรงเรียน ตั้งแต่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกคนที่จะต้องช่วยกันบริหารจัดการในโรงเรียนและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ที่จะเป็นผู้ขับเคลื่อนที่สำคัญ คือ ผู้บริหาร ซึ่งจะต้องมีหลักและมีการบริหารที่ดี ที่เหมาะสมและมีความเป็นผู้นำที่จะสามารถจูงใจหรือสร้างกำลังใจต่อบุคลากรในโรงเรียนคาทอลิกได้ เพื่อให้บุคลากรทุกคนสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตามเป้าหมายโดยผู้บริหารจะต้องมีความรู้ในหลักการบริหารในด้านต่างๆ เพื่อนำไปใช้บริหารให้เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน เพราะผู้บริหารที่มีหลักการบริหารที่ดี ช่วยให้การบริหารงานของโรงเรียนนั้นประสบผลสำเร็จได้ ดังนั้นผู้บริหารจำเป็นต้องบูรณาการทฤษฎีในการบริหารการศึกษามาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม รวมทั้งการสร้างสรรค์รูปแบบวิธีการขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพของสถาบันการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าภาวะผู้นำเป็นสิ่งจำเป็นที่จะช่วยให้การบริหาร

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี
ขององค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4

จัดการต่างๆ ในองค์การสำเร็จลุล่วงไปได้และเกิดประสิทธิผลในการบริหารงาน ซึ่งเป็นความสามารถของผู้บริหารที่จะทำงาน ให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สำคัญสูงสุดของการบริหารแบบมุ่งสัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นรูปแบบการบริหารที่เน้นความรับผิดชอบ ความมีประสิทธิผลในการบริหารงานของผู้บริหาร จะพิจารณาจากผลของการทำงานที่สำเร็จลุล่วงตามที่คาดไว้เป็นหลัก (ศักดิ์ไทย สุรกิจาวร, 2545:21) จะเห็นได้ว่าภารกิจของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิผลและประสบความสำเร็จมีความต่างกัน ดังนั้นประสิทธิผลของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ดีย่อมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาด้วย

ผู้นำหรือผู้บริหารมีหลากหลายรูปแบบซึ่งหนึ่งในนั้นคือผู้นำแบบผู้รับใช้ ซึ่งสอดคล้องกับศาสนาคริสต์ที่มีแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ พระเยซูเจ้าผู้เป็นศาสดาได้แสดงคำสอนเกี่ยวกับคุณสมบัติ บทบาทและอำนาจของผู้นำ พระเยซูเจ้าได้กล่าวเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ว่า “ในกลุ่มของท่านผู้ใดเป็นใหญ่จะต้องรับใช้ผู้อื่น ผู้ใดที่ยกตนขึ้นจะถูกกดให้ต่ำลงผู้ใดถ่อมตนลงจะได้รับการยกย่องให้สูงขึ้น” (มัทธิว 23:11-12) และอีกตอนหนึ่งว่า “กษัตริย์ของคนต่างชาติย่อมเป็นเจ้านายเหนือผู้อื่นและผู้มีอำนาจเรียกตนเองว่าเจ้าบุญนายคุณแต่ท่านทั้งหลายจงอย่าเป็นเช่นนั้นท่านที่เป็นผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดจงทำเป็นผู้ต่ำ้อยที่สุด ผู้เป็นผู้นำจงเป็นผู้รับใช้” (ลูกา 22:25-26) และในเวลาที่ยบรดาศิษย์ของพระองค์กำลังแย่งกันเป็นใหญ่ในหมู่พวกเขาพระเยซูเจ้าให้คำสอนเรื่องการเป็นผู้รับใช้สอนพวกเขา “ถ้าผู้ใดอยากเป็นคนหนึ่งที่หนึ่งก็ให้ผู้นั้นทำตนเป็นคนสุดท้ายและเป็นผู้รับใช้ทุกคน” (มาระโก 9:35) และนอกจากคำสอนของพระเยซูเจ้าแล้ว พระองค์ทรงแสดงแบบอย่างของการเป็นผู้รับใช้ “เมื่อพระเยซูเจ้าทรงลุกขึ้นจากโต๊ะ ทรงถอดเสื้อคลุมออกวางไว้ ทรงใช้ผ้าเช็ดตัวคาดสะเอวและทรงเทน้ำลงในอ่างเริ่มล้างเท้าบรรดาศิษย์และใช้ผ้าคาดสะเอวเช็ดให้ แล้วตรัสว่า “ท่านเข้าใจไหมว่าเราทำอะไรให้ท่าน ท่านทั้งหลายเรียกเราว่าอาจารย์และองค์พระผู้เป็นเจ้า ก็ถูกแล้วเพราะเราเป็นอย่างนั้นจริงๆ ในเมื่อเราซึ่งเป็นทั้งองค์พระผู้เป็นเจ้าและอาจารย์ยังล้างเท้าให้ท่าน ท่านจะได้ทำเหมือนกับที่เราทำกับท่าน (ยอห์น 13:4-15) แนวคิดผู้นำแบบผู้รับใช้ของพระเยซูเจ้าจึงได้รับการถ่ายทอดมาสู่บรรดาศิษย์ของพระเยซูเจ้าตั้งแต่สมัยบรรดาอัครสาวกและส่งต่อคำสอนและแนวคิดแบบผู้รับใช้มาสู่ปัจจุบันซึ่งบรรดาพระสงฆ์และนักบวชในยุคปัจจุบันต่างก็ต้องยึดถือคำสอนและแนวคิดนี้ในชีวิตปัจจุบัน ในหน้าที่การงานที่พวกเขาได้รับในองค์การที่พวกเขาได้อยู่ การเป็นผู้นำของบรรดาศิษย์ของพระเยซูเจ้าต้องเป็นผู้นำที่มีภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ตามคำสั่งสอนของพระเยซูเจ้า ซึ่งเป็นพระอาจารย์และเป็นแบบอย่างของพวกเขา

สมณกระทรวงศึกษาธิการคาทอลิก ซึ่งมีหน้าที่ดูแลโรงเรียนคาทอลิกทั่วโลกจึงได้ออกสมณสาส์นว่าด้วยเรื่องโรงเรียนคาทอลิกเมื่อวันที่ 9 มีนาคม ค.ศ. 1977 ข้อ 62 โดยกำหนดให้โรงเรียนคาทอลิกเป็น “ชุมชนแห่งการรับใช้ที่ไม่สามารถหาสิ่งใดมาทดแทนได้ โรงเรียนคาทอลิกจึงต้องเป็นแหล่งแห่งการรับใช้ นักเรียน สมาชิกในโรงเรียนและสังคม” (สภาการศึกษาคาทอลิก, 2551) บรรดาพระสงฆ์และนักบวชที่ทำงานด้านการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้เพื่อนำโรงเรียนคาทอลิกให้เป็นแหล่งแห่งการรับใช้ที่แท้จริง

จากการรายงานในการประชุมใหญ่สามัญประจำปีของผู้บริหารโรงเรียนในเครืออัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร ครั้งที่ 1 ปีการศึกษา 2558 พบว่าการดำเนินงานของโรงเรียนคาทอลิก ในสังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 สถานศึกษาแต่ละแห่งมีคุณภาพที่ไม่เท่ากัน มีความเหลื่อมล้ำกันทั้งด้านขนาดและคุณภาพจึงจำเป็นต้องปรับประสิทธิภาพการบริหารการศึกษาเพราะโรงเรียนบางแห่งมีคุณภาพในการจัดการศึกษาสูงมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ แต่โรงเรียนบางแห่งการบริหารจัดการยังไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน นั้นอาจเป็นไปได้ว่าบุคลากรในองค์การขาดคุณลักษณะการเป็นสมาชิกในองค์การ เป็นต้นครูขาดการให้ความช่วยเหลือขาดความร่วมมือในด้านต่างๆ นอกเหนือจากบทบาทที่สถานศึกษาคาดหวังไว้ และเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคม ขาดความสำนึกในหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมายหรือปฏิบัติแต่ปฏิบัติอย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ ที่มีประโยชน์ต่อนักเรียนและสถานศึกษา ขาดความอดทนอดกลั้น ความสุภาพอ่อนน้อมและไม่คำนึงถึงผู้อื่นโดยถือประโยชน์ของตนเองเป็นสำคัญรวมทั้งขาดความภักดีต่อสถานศึกษาที่ตนเองปฏิบัติงาน หากบุคลากรในสถานศึกษาขาดคุณลักษณะดังที่กล่าวมาแล้วนั้นเชื่อมั่นได้ว่าสถานศึกษานั้นๆ จะประสบกับความล้มเหลวเพราะพฤติกรรมเหล่านั้น มีส่วนช่วยสนับสนุนสถานศึกษา สังคม และสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาในที่ทำงาน สนับสนุนให้เกิดความสำเร็จในโรงเรียน

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งอยู่ในสังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 ตระหนักถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาว่า ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 อยู่ในระดับใด พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูสังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 อยู่ในระดับใด

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู สังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และมีแนวทางใด ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู สังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4 เพื่อจะได้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4 และฝ่ายการศึกษาองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร นำไปวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาในสังกัดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูสังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู สังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4
4. เพื่อนำเสนอแนวทางของผู้บริหารในการเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู สังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4

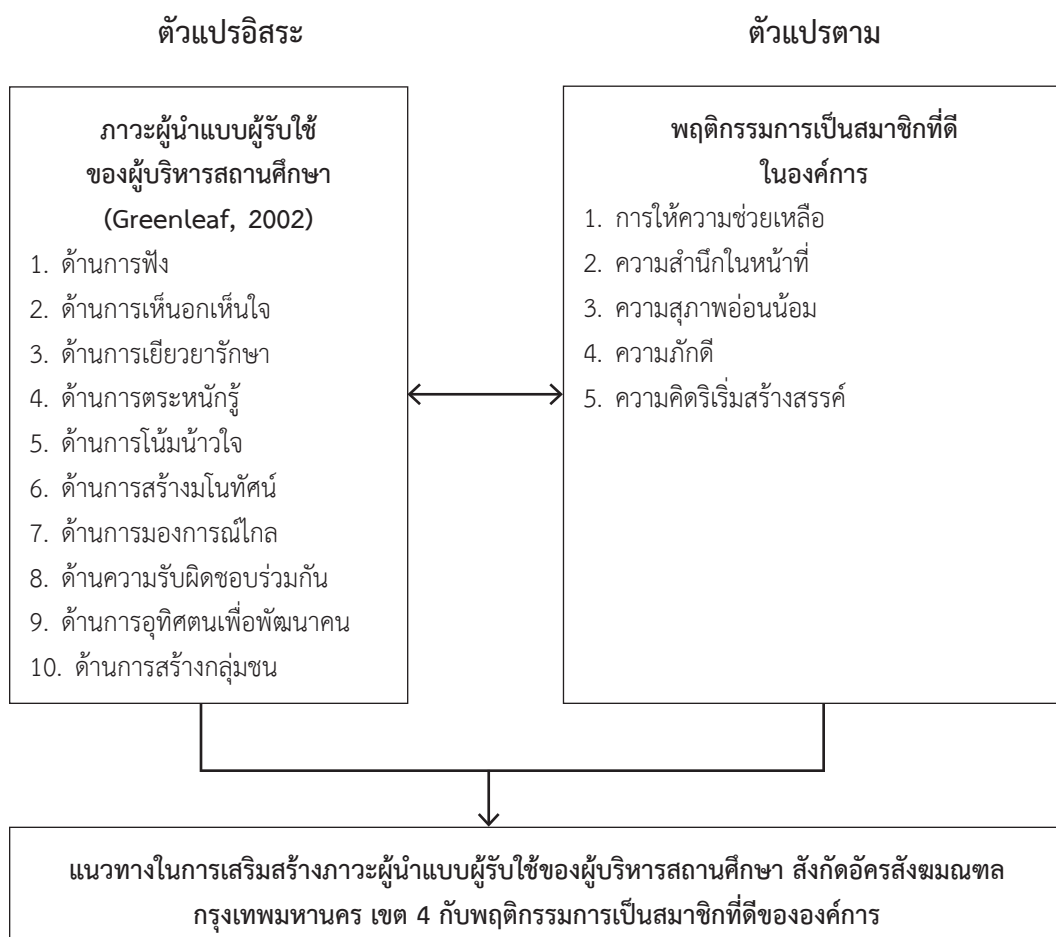
สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4 ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานไว้ ดังนี้ ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูผู้ในสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีความสัมพันธ์กัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แบบของการวิจัย

การวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 752 คน จาก 9 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 254 คน จาก 9 โรงเรียน โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน Krejcie and Morgan (1970:608) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และสุ่มตัวอย่างแบบชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้น (Strata) แล้วสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียน

โรงเรียนในสังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนเซนต์เทเรซา	117	39
โรงเรียนพระวิสุทธิวงศ์	94	31
โรงเรียนมาเรียลัย	186	62
โรงเรียนเซนต์แอนโทนี	63	21
โรงเรียนดาราสมุทร	38	12
โรงเรียนมารดานฤมล	140	47
โรงเรียนมาลาสวรรค์พิทยา	83	28
โรงเรียนนักบุญยอแซฟอุปถัมภ์ หนองรี	23	7
โรงเรียนคอมมูนิตี้อินคอนโทร	8	7
รวม	752	254

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่

1. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้สอบถาม ครูผู้สอนสังกัดองค์กรสังคมชนบทกรุงเทพมหานคร เขต 4 แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาใน 10 ด้าน ได้แก่ ด้านการฟัง ด้านการเห็นอกเห็นใจ ด้านการเยียวยารักษา ด้านการตระหนักรู้ ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านการสร้างมโนทัศน์ ด้านการมองการณ์ไกล ด้านความรับผิดชอบร่วมกัน ด้านการอุทิศตนเพื่อพัฒนาคนและด้านการสร้างกลุ่มชน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการณ์เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือ ด้านความสำนึกในหน้าที่ ด้านความสุภาพอ่อนน้อม ด้านความรักดี และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ข้อคำถามปลายเปิด (Open-ended Question) เรื่องแนวทาง/ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังคมชนบทกรุงเทพมหานคร เขต 4 กับพฤติกรรมการณ์เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูผู้ปฏิบัติการสอน

2. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหาร ด้านการมีภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารใน 10 ด้าน ได้แก่ ด้านการฟัง ด้านการเห็นอกเห็นใจ ด้านการเยียวยารักษา ด้านการตระหนักรู้ ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านการสร้างมโนทัศน์ ด้านการมองการณ์ไกล ด้านความรับผิดชอบร่วมกัน ด้านการอุทิศตนเพื่อพัฒนาคน และด้านการสร้างกลุ่มชน และพฤติกรรมการณ์เป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือ ด้านความสำนึกในหน้าที่ ด้านความสุภาพอ่อนน้อม ด้านความรักดีและด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นข้อคำถามปลายเปิด

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดี
ขององค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4

การตรวจสอบคุณภาพ

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษา เพื่อให้สามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามทั้งเป็นรายข้อและในภาพรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. การตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruence: IOC) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ถือได้ว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.997

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

แบบสอบถาม

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้และพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert)

3. สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดประเด็นของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรในการวิจัย

4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักและร่วม ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item – Objective Congruence : IOC) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป ถือได้ว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปทดลองใช้ (Try – Out) กับครูผู้สอน สังกัดองค์กรสังคมพลกรุงเทพมหานคร เขต 6 จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของคอนบาค (Cronbach)

7. ปรับแบบสอบถามให้สมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

แบบสัมภาษณ์

7.1 ศึกษาเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์

7.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ตามผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดจำนวน 3 ด้าน ไปสัมภาษณ์

7.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความถูกต้อง และให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

7.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คนเพื่อพิจารณาความถูกต้อง เหมาะสมและปรับปรุงแก้ไขทางด้านภาษาตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

7.5 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบไปเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูล จำนวน 5 คนต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 254 คน และได้คืนกลับมาจำนวน 254 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สถิติสำเร็จรูป ดังขั้นตอนต่อไปนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน วุฒิการศึกษา และขนาดของโรงเรียน โดยการแจกแจงความถี่ การหาค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางและการแปลผลด้วยการบรรยาย

2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหาร ใน 10 ด้าน ได้แก่ ด้านการฟัง ด้านการเห็นอกเห็นใจ ด้านการเยียวยารักษา ด้านการตระหนักรู้ ด้านการโน้มน้าวใจ ด้านการสร้างมโนทัศน์ ด้านการมองการณ์ไกล ด้านความรับผิดชอบร่วมกัน ด้านการอุทิศตนเพื่อพัฒนาคน และด้านการสร้างกลุ่มชน

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี
ขององค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4

โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545:101)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง	มีความคิดเห็น/มีพฤติกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง	มีความคิดเห็น/มีพฤติกรรม อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง	มีความคิดเห็น/มีพฤติกรรม อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง	มีความคิดเห็น/มีพฤติกรรม อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง	มีความคิดเห็น/มีพฤติกรรม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

และนำเสนอในรูปแบบตารางและแปลผลด้วยการบรรยาย

3. วิเคราะห์ระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ใน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการให้ความช่วยเหลือ ด้านความสำนึกในหน้าที่ ด้านความสุภาพอ่อนน้อม ด้านความรักดี และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545:101)

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง	มีความคิดเห็น/มีพฤติกรรม อยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง	มีความคิดเห็น/มีพฤติกรรม อยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง	มีความคิดเห็น/มีพฤติกรรม อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง	มีความคิดเห็น/มีพฤติกรรม อยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง	มีความคิดเห็น/มีพฤติกรรม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

และนำเสนอในรูปแบบตารางและแปลผลด้วยการบรรยาย

4. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างระดับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีในองค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ได้แล้วนำเอาค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายระดับความสัมพันธ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2552:314) ดังนี้

- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.90 ขึ้นไป	หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.70 – 0.89	หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับสูง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.30 – 0.69	หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ต่ำกว่า 0.30	หมายถึง มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ
- ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ 0.00	หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

5. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ตามประเด็นข้อคำถาม จากนั้นสรุปและบรรยายเป็นความเรียง
ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรสังฆมณฑล กรุงเทพมหานคร เขต 4 สรุปได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 1 – 10 ปี รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงาน 11 – 20 ปี รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงาน 21 – 30 ปี และน้อยที่สุดมีประสบการณ์ในการทำงาน 30 - 40 ปี ด้านวุฒิการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี รองลงมา มีวุฒิการศึกษาปริญญาโท และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาเอก ด้านขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ มากที่สุด รองลงมา ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็กน้อยที่สุด ด้านโรงเรียนพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ปฏิบัติหน้าที่ครูในโรงเรียนมาเรียลัย รองลงมา คือ โรงเรียนมารดานฤมล โรงเรียนเซนต์เทเรซา โรงเรียนพระวิสุทธิวงส์ โรงเรียนมาลาสวรรค์พิทยา โรงเรียนเซนต์แอนโทนี โรงเรียนคาราสุมทร และน้อยที่สุดสองโรงเรียน คือ โรงเรียนนักบุญยอแซฟอุปถัมภ์ หนองรีและโรงเรียนคอมมูนิตาอินคอนโทร

2. ระดับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการสร้างกลุ่มชน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการโน้มน้าวใจ อันดับสามมีสองด้านคือ ด้านความรับผิดชอบร่วมกันกับด้านการอุทิศตนเพื่อพัฒนาคน อันดับสี่คือ ด้านการฟัง อันดับห้าคือ มีสองด้านคือด้านการสร้างมโนทัศน์กับด้านการมองการณ์ไกล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดมีสามด้านคือด้านการเห็นอกเห็นใจ ด้านการเยียวยารักษา และด้านการตระหนักรู้ ตามลำดับ
ผลการวิจัยแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านการฟัง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีระดับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ด้านการฟัง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็น

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี
ขององค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4

รายชื่อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารยินดี
รับฟังปัญหาของครูและให้คำแนะนำเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ย
น้อยที่สุด คือ ผู้บริหารเปิดใจรับฟังข้อจำกัดหรือข้อบกพร่องของตนเอง

2.2 ด้านการเห็นอกเห็นใจ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีระดับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ด้านการเห็นอกเห็นใจ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก
ที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารเห็นคุณค่าในความ
เป็นบุคคลของครู แสดงความเอื้ออาทร พุดคุย สอบถาม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหาร
ให้ครูเลือกตัดสินใจได้ตามความสามารถและความถนัดในการปฏิบัติงาน

2.3 ด้านการเยียวยารักษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีระดับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ด้านการเยียวยารักษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
ที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ
ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ครูปรึกษาปัญหาทั้งด้านการทำงานและปัญหาส่วนตัว

2.4 ด้านการตระหนักรู้ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีระดับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ด้านการเยียวยารักษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
ที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารเข้าใจและปฏิบัติงาน
ตามบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างเหมาะสม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารช่วยเหลือ
ครูให้รู้เท่าทันในอารมณ์แม่ในสถานการณ์ที่ตึงเครียด

2.5 ด้านการโน้มน้าวใจ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีระดับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ด้านการโน้มน้าวใจ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารใช้ถ้อยคำสุภาพ ให้เกียรติ
เชิญชวนครูให้พร้อมที่จะปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารใช้วาจาศิลป์เชิญ
ชวนให้ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนได้

2.6 ด้านการสร้างมนทัศน์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีระดับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ด้านการสร้างมนทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก
ที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารมีทักษะการวางแผน
เพื่ออนาคต มองการณ์ไกล สามารถวางแผนระยะยาวได้ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารสามารถ
แก้ปัญหาได้อย่างชาญฉลาดเปลี่ยนวิกฤติสู่โอกาสได้อย่างเหมาะสม

2.7 ด้านการมองการณ์ไกล พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีระดับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ด้านการมองการณ์ไกล โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารใช้ความผิดพลาดในอดีตมาวางแผนการทำงานและสร้างกลยุทธ์เพื่อป้องกันการเกิดปัญหาในอนาคต

2.8 ด้านความรับผิดชอบร่วมกัน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีระดับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ด้านความรับผิดชอบร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมีความรับผิดชอบร่วมกันต่อภาระงานที่ได้รับมอบหมาย ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารให้ครูในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ

2.9 ด้านการอุทิศตนเพื่อพัฒนาคน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีระดับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ด้านการอุทิศตนเพื่อพัฒนาคน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารมุ่งพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศเพื่อประโยชน์ต่อสังคม ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารจัดสรรงบประมาณสำหรับงานหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อการพัฒนาครู

2.10 ด้านการสร้างกลุ่มชน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีระดับภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ด้านการสร้างกลุ่มชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ผู้บริหารสนับสนุนการทำงานเป็นทีมและผู้บริหารจัดกิจกรรมแบ่งปันความรักความผูกพันระหว่างครู ร่วมแสดงความยินดีหรือแสดงความเสียใจในโอกาสต่างๆ ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ผู้บริหารใช้ความประนีประนอมและสร้างฉันทามติร่วมกันให้ผู้ร่วมงานร่วมมือทำงานแบบประชาธิปไตย

3. ระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ด้านความภักดี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผลการวิจัยแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการให้ความช่วยเหลือ พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครู สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีระดับพฤติกรรมด้านการให้ความช่วยเหลือ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ครู เข้า - ออก งานตามเวลากำหนดและปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ครูอาสาให้ความช่วยเหลืองาน โครงการ กิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนและชุมชนโดยไม่ต้องร้องขอ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4

3.2 ด้านความสำนึกในหน้าที่ พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู สังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีระดับพฤติกรรมด้านความสำนึกในหน้าที่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นข้อที่ 70 และ 72 อยู่ในระดับมาก คือ ครูปฏิบัติงานตามภาระงานต่างๆ ที่รับผิดชอบด้วยความตั้งใจและมีความรับผิดชอบ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ครูสลับชั่วโมงสอนแทนล่วงหน้าเมื่อไม่สามารถมาทำงานได้

3.3 ด้านความสุภาพอ่อนน้อม พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู สังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีระดับพฤติกรรมด้านความสุภาพอ่อนน้อม โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ครูปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความเคารพให้เกียรติซึ่งกันและกัน ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ครูยอมรับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นโดยปราศจากการบ่น ยินดีรับงานที่ได้รับมอบหมาย

3.4 ด้านความภักดี พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู สังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีระดับพฤติกรรมด้านความภักดี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ครูมีความจงรักภักดีต่อโรงเรียนและครูไม่ประพฤติตนให้โรงเรียนเสื่อมเสียชื่อเสียง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ครูนำชื่อเสียงที่ดีมาสู่โรงเรียน

3.5 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พบว่า พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู สังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีระดับพฤติกรรมด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ครูมีความสามารถในการทำงานเป็นทีมเพื่อปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากันสองข้อ คือ ครูมีความรู้ ความสามารถที่หลากหลายเพื่อพัฒนางานในโรงเรียนและครูมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรส่งเสริมทลกรุงเทพมหานคร เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนเป็นนักบวชทั้งชายและหญิง ซึ่งได้รับการอบรมให้มีจิตตารมณ์การเป็นผู้รับใช้ตลอดชีวิตการเป็นนักบวช ทำให้ทุกท่านมีคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ ศรีทอง (2558:113) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่าภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหาร สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการใช้ภาวะผู้นำร่วมกันมีค่าเฉลี่ยสูงสุด โดยเฉพาะในประเด็นที่ว่า ผู้บริหารมอบหมายให้รองผู้บริหารตามงานตามที่ได้รับผิดชอบ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายและทำงานร่วมกันได้อย่างอิสระ ทั้งยังให้ผู้ร่วมงานรายงานผลการปฏิบัติงานตามรูปแบบที่เหมาะสม และให้ผู้ร่วมงานทุกคนร่วมกันตัดสินใจแก้ปัญหาของโรงเรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิชาติ อนันตภักดิ์ (2558:126) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่าโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สร้างสรรค์ชุมชน มุ่งมั่นการพัฒนาบุคลากร และการโน้มน้าวใจซึ่งภาวะผู้นำเป็นพฤติกรรมส่วนตัวของบุคคลที่จะชักนำกิจกรรมของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิสุทธิ เฮมสกุล (2560:71) ที่ได้ศึกษาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนศรียานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 พบว่าภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนศรียานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นผู้ที่มีบทบาทและมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินกิจการต่างๆ ในองค์กรรวมทั้งควบคุมบังคับบัญชาและริเริ่มกิจกรรมต่างๆ เป็นตัวชี้วัดความสำคัญต่อทิศทางการดำเนินนโยบายทางการศึกษาให้การดำเนินงานทางการศึกษาเป็นไปในทิศทางที่มุ่งหวังไว้ได้สำเร็จ

2. พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ของครูสังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะบุคลากรที่จะเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาสังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร ต้องผ่านการสอบคัดเลือกเข้าปฏิบัติงานและมีการทดลองงาน 3 เดือน เมื่อผ่านการทดลองงานทุกคนจะเข้ารับการอบรมหลักสูตรครูใหม่ซึ่งหล่อหลอมจิตตารมณ์การเป็นผู้รับใช้และทักษะการทำงานในตำแหน่งครู อีกทั้งมีการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมเป็นธรรมกับบุคลากร ส่งผลให้บุคลากรลาออกไปประกอบอาชีพอื่นค่อนข้างน้อย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ George and Jones (2008:465) กล่าวว่า การเผยแพร่โมติวิจิตขององค์การ (Spreading Goodwill) เป็นพฤติกรรมที่สมาชิกในองค์การทำเพื่อช่วยให้องค์การเกิดประสิทธิผลด้วยความสมัครใจ โดยอาศัยความพยายามในการเผยแพร่องค์การสู่สังคม ในแง่ที่เป็นประโยชน์ต่อองค์การให้คำแนะนำเชิงสร้างสรรค์แก่องค์การ (Making Constructive Suggestions) เป็นพฤติกรรม

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี
ขององค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4

เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ และการคิดค้นสิ่งใหม่ให้กับองค์กร ด้วยความสมัครใจ และสอดคล้อง
กับงานวิจัยของ โกศล ตามะทะ (2559:96) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้
บริหารสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2 พบว่า ระดับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ
ของครูอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดิเรก ทรัพย์ประเสริฐ (2558:113) ที่ศึกษา
โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การมัธยมศึกษา พบว่าพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ด้านการให้ความร่วม
มือ ด้านความยุติธรรมด้านปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านบุคลิกภาพแบบ
ประนีประนอม ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3. ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา
กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4
สามารถสรุปได้ดังนี้

3.1 แนวทางการการพัฒนาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กร
สังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 ประกอบด้วย

3.1.1 ด้านการฟัง ดังนั้นผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในองค์การ
รู้จักเปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่มีความแตกต่างจากความคิดเห็นของตนเอง

3.1.2 ด้านการเห็นอกเห็นใจ ดังนั้นผู้บริหารควรแสดงความจริงใจ ต่อสมาชิกใน
องค์การ ช่วยเหลือให้เกียรติสมาชิกในองค์การ และในทางกลับกันสมาชิกในองค์การให้ความเคารพ
และให้เกียรติผู้บริหาร ทุกคนปฏิบัติต่อกันเหมือนพี่เหมือนน้อง ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีต่อสมาชิก
ในองค์การ

3.1.3 ด้านการเยียวยารักษา ดังนั้นผู้บริหารควรให้กำลังใจให้คำปรึกษาที่ดีกับ
สมาชิกในองค์การเมื่อสมาชิกเกิดความท้อแท้หรือเบื่อหน่ายในการทำงานหรือมีปัญหาเรื่องส่วนตัว
ให้คลายจากอารมณ์ทุกข์โศก ท้อแท้ หรือเบื่อหน่ายในการปฏิบัติงานหรือเรื่องส่วนตัว อีกทั้งไม่
นำเรื่องส่วนตัวของสมาชิกไปขยายให้ผู้อื่นรับรู้ แสดงความยินดีเมื่อสมาชิกในองค์การประสบความสำเร็จ
ผู้บริหารควรจัดให้มีสวัสดิการในการลาพักรักษาตัวเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาป่วย โดยไม่หักเงิน
หรือมีการเยี่ยมเยียนให้กำลังใจเมื่อสมาชิกในองค์การหรือบุคคลในครอบครัวเจ็บป่วยหรือประสบ
ภัยพิบัติต่างๆ ไม่ปล่อยให้ผู้ใต้บังคับบัญชาต้องทุกข์ทรมานในเรื่องต่างๆ

3.1.4 ด้านการตระหนักรู้ ดังนั้นผู้บริหารควรเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง รับรู้ถึงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นภายในองค์กร สามารถอ่านและควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองและสมาชิกในองค์กร รวมทั้งยอมรับในข้อจำกัดของตนเองของสมาชิกในองค์กรและขององค์กรไม่นำข้อจำกัดนั้นมาเป็นข้ออ้างในการดำเนินการทำงานในองค์กร

3.1.5 ด้านการโน้มน้าวใจ ดังนั้นผู้บริหารควรใช้วาทศิลป์ในการพูดโน้มน้าวใจให้สมาชิกในองค์กรปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย สามารถพูดสร้างแรงบันดาลใจให้สมาชิกในองค์กรเกิดความภาคภูมิใจในองค์กร พูดเพื่อชักจูงโน้มน้าวใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ

3.1.6 ด้านการสร้างมนทัศน์ ดังนั้นผู้บริหารควรเป็นผู้ที่สามารถนำทรัพยากรหรือนำข้อจำกัดต่างๆ ขององค์กรมากำหนดเป็น วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายในการบริหารจัดการ มีการบริหารงานตามหลัก PDCA สามารถสร้างวัฒนธรรมที่ดีให้เกิดขึ้นในองค์กร รู้จักวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ มีความเฉลียวฉลาดทางปัญญาและอารมณ์ สามารถพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสได้อย่างเหมาะสม

3.1.7 ด้านการมองการณ์ไกล ดังนั้นผู้บริหารควรเป็นผู้ที่สามารถบูรณาการความเป็นจริงในโลกปัจจุบันและความน่าจะเป็นในอนาคต เพื่อใช้ในการวางแผนบริหารสถานศึกษาต่อไป มองเห็นความสามารถของสมาชิกในองค์กรและสามารถดึงศักยภาพที่มีของสมาชิกแต่ละคนไปใช้ให้เหมาะสมกับงาน

3.1.8 ด้านความรับผิดชอบร่วมกัน ดังนั้นผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรควรมีใจรักในการเป็นผู้รับใช้ มีความรับผิดชอบงาน ความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความสามัคคีปรองดองกันมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม

3.1.9 ด้านการอุทิศตนเพื่อพัฒนาคน ดังนั้นผู้บริหารควรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถพัฒนาองค์กรสู่ความสำเร็จ ผู้บริหารเห็นคุณค่าของสมาชิกทุกคน มีความสามารถจัดสรรงบประมาณหรือจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาสมาชิกในองค์กรให้มีความรู้ความสามารถ ได้รับการพัฒนาตามวิชาชีพ ส่งเสริมให้สมาชิกมีความก้าวหน้าในอาชีพ

3.1.10 ด้านการสร้างกลุ่มชน ดังนั้นผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศที่ดี ให้เกิดขึ้นในที่ทำงาน โดยการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในองค์กร มีการจัดกิจกรรมที่สร้างขวัญและกำลังใจ ใช้หลักประชาธิปไตย สนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4

3.2 แนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4

3.2.1 ด้านการให้ความช่วยเหลือ ดังนั้นผู้บริหารควรมีความยืดหยุ่นในการบริหารงานเมื่อครู หรือบุคลากรมีเหตุจำเป็น

3.2.2 ด้านความสำนึกในหน้าที่ ดังนั้นผู้บริหารควรมีแนวปฏิบัติในการดำเนินงานต่างๆ ที่ชัดเจน ระบุเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้ครู บุคลากร ได้ประพฤติปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเอง ด้วยความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง

3.2.3 ด้านความสุภาพอ่อนน้อม ดังนั้นผู้บริหารควรประพฤติปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างด้านความเป็นผู้สุภาพอ่อนน้อม ถ่อมตน รวมทั้ง กล่าวยกย่องหรือให้รางวัล

3.2.4 ด้านความรักดี ดังนั้นผู้บริหารควรมีแนวปฏิบัติสำหรับครู บุคลากร ที่ชัดเจนในด้านความรักดีต่อโรงเรียน

3.2.5 ด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรได้ทำงานร่วมกันเป็นทีม

4. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับปานกลาง ($r = .683$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หมายความว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 มีภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้สูงสามารถส่งผลให้พฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การสูงขึ้นด้วย ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์รายคู่ พบว่า คู่ที่มีความสัมพันธ์กันมากที่สุดคือภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ ของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการฟังกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ พบว่า มีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ ($r = .695$) แสดงว่า การที่ผู้บริหารเปิดใจรับฟังข้อจำกัดหรือข้อบกพร่อง ของตนเอง มีความอดทนในการฟัง ฟังอย่างมีสติ รับฟังปัญหาของบุคลากรทุกคนโดยปราศจากอคติความเอนเอียง ฟังด้วยใจเป็นกลาง จึงส่งผลให้ครูมีโอกาสดแสดงความสามารถที่หลากหลาย สามารถทำงานเป็นทีมเพื่อปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียน ให้ครูมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของปรัชญานันท์ ไชยหล่อ (2562:119) ที่ศึกษาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล

ต่อวัฒนธรรมโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8 พบว่า
ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนใน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8

5. แนวทางของผู้บริหารในการเสริมสร้างภาระผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรม
การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู สังกัดองค์กรส่งสมณคุณหลวงเทศาภิบาล เขต 4 มีดังนี้

5.1 ด้านการฟัง ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในองค์กร รู้จักเปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่มีความแตกต่างจากความคิดเห็นของตนเอง รับฟังด้วยใจที่เป็นกลาง มีความเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ใช้คำพูดที่สุภาพ เป็นมิตรและมีเหตุผลกับทุกคน เปิดโอกาสให้ผู้พูดได้พูดในสิ่งที่ต้องการโดยเป็นผู้ฟังที่ดี ฟังด้วยความเข้าใจในทุกรื่อง เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปพิจารณาตัดสินใจได้อย่างเหมาะสมตามความจำเป็นของสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่พูดตัดบทหรือหาโอกาสหลีกเลี่ยงไม่ยอมพูดคุย

5.2 ด้านการเห็นอกเห็นใจ ผู้บริหารแสดงความจริงใจต่อสมาชิกในองค์กร ช่วยเหลือให้เกียรติ และในทางกลับกันสมาชิกในองค์กรให้ความเคารพและให้เกียรติผู้บริหาร ทุกคนปฏิบัติต่อกันเหมือนพี่เหมือนน้อง ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีต่อสมาชิกในองค์กร ให้ความเสมอภาค ช่วยเหลือแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยความเป็นธรรม มีความไว้วางใจเชื่อมั่นในศักยภาพของสมาชิกในองค์กร

5.3 ด้านการเยียวยารักษา ผู้บริหารที่สมควรให้กำลังใจให้คำปรึกษาที่ดีกับสมาชิกในองค์กรเมื่อสมาชิกเกิดความท้อแท้หรือเบื่อหน่ายในการทำงานหรือมีปัญหาเรื่องส่วนตัว ให้คลายจากอารมณ์ทุกข์โศก ท้อแท้ หรือเบื่อหน่ายในการปฏิบัติงานหรือเรื่องส่วนตัว อีกทั้งไม่นำเรื่องส่วนตัวของสมาชิกไปขยายให้ผู้อื่นรับรู้ แสดงความยินดีเมื่อสมาชิกในองค์กรประสบความสำเร็จ จัดสวัสดิการที่เหมาะสม ผู้บริหารมีจิตอาสาและเอาใจใส่มีความเอื้ออาทรผู้อื่นและมีความเชื่อว่าทุกคนสามารถพัฒนาได้ กระตุ้นให้ผู้ที่บังคับบัญชาเกิดความเข้มแข็งทั้งสุขภาพกายและสุขภาพทางจิตใจให้สามารถต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ และมีจิตใจเมตตากรุณา

5.4 ด้านการตระหนักรู้ ผู้บริหารเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง รับรู้ถึงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นภายในองค์กร สามารถอ่านและควบคุมอารมณ์ ความรู้สึกของตนเองและสมาชิกในองค์กร รวมทั้งยอมรับในข้อจำกัดของตนเองของสมาชิกในองค์กรและขององค์กร ทราบความเคลื่อนไหวต่างๆ ในองค์กรอยู่ตลอดเวลาเมื่อเวลามีปัญหาต่างๆ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดี
ขององค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4

5.5 ด้านการโน้มน้าวใจ ผู้บริหารควรใช้วาทศิลป์ในการพูดโน้มน้าวใจให้สมาชิก ใน
องค์การปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย สามารถพูดสร้างแรงบันดาลใจให้สมาชิกในองค์การ เกิด
ความภาคภูมิใจในองค์การ พูดเพื่อชักจูงโน้มน้าวใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ
เต็มความสามารถ พูดด้วยความจริงใจใช้ถ้อยคำที่สุภาพ สามารถประสานสัมพันธ์ พูดให้ความเชื่อ
มั่นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความมั่นใจ

5.6 ด้านการสร้างมโนทัศน์ ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่สามารถนำทรัพยากรหรือนำข้อจำกัด
ต่างๆ ขององค์การมากำหนดเป็น วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายในการบริหารจัดการ มีการ
บริหารงานตามหลัก PDCA สามารถสร้างวัฒนธรรมที่ดีให้เกิดขึ้นในองค์การ รู้จักวิธีการแก้ไข
ปัญหาต่างๆ มีความเฉลียวฉลาดทางปัญญาและอารมณ์ สามารถพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสได้อย่าง
เหมาะสม ผู้บริหารสามารถวิเคราะห์สภาพองค์การ มองเห็นปัญหาหรือความโดดเด่นขององค์การ
มีการวางแผนล่วงหน้าโดยมีกรอบระยะเวลาในการพัฒนาอย่างเด่นชัด จัดลำดับความสำคัญของ
สภาพปัญหาในปัจจุบันกับการวางแผนทางและกระบวนการพัฒนาคุณภาพองค์การได้อย่างเหมาะสม

5.7 ด้านการมองการณ์ไกล ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่สามารถบูรณาการความเป็นจริงในโลก
ปัจจุบันและความน่าจะเป็นในอนาคต เพื่อใช้ในการวางแผนบริหารสถานศึกษาต่อไป มองเห็นความ
สามารถของสมาชิกในองค์การและสามารถดึงศักยภาพที่มีของสมาชิกแต่ละคนไปใช้ให้เหมาะสม
กับงาน

5.8 ด้านความรับผิดชอบร่วมกัน ผู้บริหารและสมาชิกในองค์การควรมีใจรัก ในการเป็น
ผู้รับใช้ มีความรับผิดชอบงาน มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความสามัคคีปรองดองกัน มีความ
สามารถในการทำงานเป็นทีม ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ ที่ตนเองได้รับมอบหมายอย่างเต็มความรู้เต็ม
ความสามารถ มุ่งมั่นพัฒนาองค์การไปสู่ความสำเร็จร่วมกัน รับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานและ
นำผลการปฏิบัติงานไปปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

5.9 ด้านการอุทิศตนเพื่อพัฒนาคน ผู้บริหารเป็นผู้มีความรู้ความสามารถพัฒนาองค์การ
สู่ความสำเร็จ เห็นคุณค่าของสมาชิกทุกคน สามารถจัดสรรงบประมาณหรือจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อ
พัฒนาสมาชิกในองค์การให้มีรู้ความสามารถ ได้รับการพัฒนาตามวิชาชีพ ส่งเสริมให้สมาชิก
มีความก้าวหน้าในอาชีพ รวมทั้งให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถที่หลากหลาย อุทิศตนในการ
ทำงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและพัฒนาบุคลากรทั้งด้านบุคลิกภาพและจิตวิญญาณ
หวังดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ รวมทั้งประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านการเป็นผู้พัฒนา
ตนเองอยู่เสมอ

5.10 ด้านการสร้างกลุ่มชน ผู้บริหารสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นในที่ทำงาน โดยการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในองค์กร จัดกิจกรรมที่สร้างขวัญและกำลังใจ ใช้หลักประชาธิปไตย สนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม ดูแลเอาใจใส่กันแบบคนในครอบครัว แสดงออกซึ่งความรักความผูกพันระหว่างบุคลากร ร่วมแสดงความยินดีหรือแสดงความเสียใจในโอกาสที่เหมาะสม ผู้บริหารเน้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในองค์กร ส่งเสริมให้มีวัฒนธรรมที่ดีในองค์กร

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องการศึกษาศักยภาพความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ จากผลการศึกษาศักยภาพความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรของครูในสถานศึกษาสังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4 พบข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด เรียงลำดับ ดังนี้

1.1 ด้านการสร้างกลุ่มชน ดังนั้นผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นในที่ทำงาน โดยการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรในองค์กร มีการจัดกิจกรรมที่สร้างขวัญและกำลังใจ สนับสนุนให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม ดูแลเอาใจใส่กันแบบคนในครอบครัว แสดงออกซึ่งความรักความผูกพันระหว่างบุคลากร ร่วมแสดงความยินดีหรือแสดงความเสียใจในโอกาสที่เหมาะสม

1.2 ด้านการโน้มน้าวใจ ดังนั้นผู้บริหารควรใช้วาทศิลป์ในการพูดโน้มน้าวใจให้สมาชิกในองค์กรปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย สามารถพูดสร้างแรงบันดาลใจให้สมาชิกในองค์กรเกิดความภาคภูมิใจในองค์กร รวมทั้งพูดประสานความร่วมมือระหว่างสมาชิกในองค์กรหรือกับหน่วยงานภายนอกให้มาร่วมมือในการพัฒนาองค์กร

1.3 ด้านความรับผิดชอบร่วมกัน ดังนั้นผู้บริหารและสมาชิกในองค์กรควรมีใจรักในการเป็นผู้รับใช้ มีความรับผิดชอบงาน มีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความสามัคคีปรองดองกัน มีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ทุกคนปฏิบัติหน้าที่ ที่ตนเองได้รับมอบหมายอย่างเต็มความรู้เต็มความสามารถ มุ่งมั่นพัฒนาองค์กรไปสู่ความสำเร็จร่วมกัน ทุกคนให้ความร่วมมือกับองค์กร

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4

โดยยึดผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งผู้บริหารและสมาชิกในองค์การร่วมรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงานและนำผลการปฏิบัติงานไปปรับปรุงวิธีการทำงานให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นในครั้งต่อไป

1.4 ด้านการอุทิศตนเพื่อพัฒนาคน ดังนั้นผู้บริหารเห็นคุณค่าของสมาชิกทุกคน มีความสามารถจัดสรรงบประมาณหรือจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาสมาชิกในองค์การให้มีความรู้ความสามารถ ได้รับการพัฒนาตามวิชาชีพ ส่งเสริมให้สมาชิกมีความก้าวหน้าในอาชีพ รวมทั้งให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถที่หลากหลาย อุทิศตนในการทำงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพและพัฒนาบุคลากรทั้งด้านบุคลิกภาพและจิตวิญญาณ

1.5 ด้านการฟัง ดังนั้นผู้บริหารควรเปิดใจรับฟังความคิดเห็นที่มีความแตกต่างจากความคิดเห็นของตนเอง ถึงแม้ความคิดเห็นนั้นจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้นำที่ควรนำไปปรับปรุงเพื่อพัฒนาองค์การ รับฟังด้วยใจที่เป็นกลางมีใจยุติธรรม ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่สมาชิกในองค์การเข้าถึงง่าย เปิดโอกาสให้ผู้พูดได้พูดในสิ่งที่ต้องการโดยเป็นผู้ฟังที่ดี ฟังด้วยความเข้าใจในใจในทุกเรื่อง ไม่พูดตัดบทหรือหาโอกาสหลีกเลี่ยงไม่ยอมพูดคุย

1.6 ด้านการสร้างมโนทัศน์ ดังนั้นผู้บริหารควรมีความสามารถในการนำทรัพยากรหรือนำข้อจำกัดต่างๆ ขององค์การมากำหนดเป็น วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายในการบริหารจัดการ มีการบริหารงานตามหลัก PDCA สามารถสร้างวัฒนธรรมที่ดีให้เกิดขึ้นในองค์การ รู้จักวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ มีความเฉลียวฉลาดทางปัญญาและอารมณ์ สามารถพลิกวิกฤตให้เป็นโอกาสได้อย่างเหมาะสม

1.7 ด้านการมองการณ์ไกล ดังนั้นผู้บริหารควรบูรณาการความเป็นจริงในโลกปัจจุบันและความน่าจะเป็นในอนาคต เพื่อใช้ในการวางแผนบริหารสถานศึกษาต่อไป มองเห็นความสามารถของสมาชิกในองค์การและสามารถดึงศักยภาพที่มีของสมาชิกแต่ละคนไปใช้ให้เหมาะสมกับงาน ผู้บริหารนำปัญหาหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมาปรับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมาย ให้เหมาะสมทันสมัย ก้าวทันโลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

1.8 ด้านการเห็นอกเห็นใจ ดังนั้นผู้บริหารควรแสดงความจริงใจต่อสมาชิกในองค์การ ช่วยเหลือให้เกียรติสมาชิกในองค์การ และในทางกลับกันสมาชิกในองค์การให้ความเคารพและให้เกียรติผู้บริหาร ทุกคนปฏิบัติต่อกันเหมือนพี่เหมือนน้อง มีพระเดชพระคุณไปกับพระคุณ ให้ความช่วยเหลือเห็นอกเห็นใจด้วยความเสมอภาคทั้งเรื่องงานและเรื่องส่วนตัว ให้ความสำคัญต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเท่าเทียม เสมอภาคไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่าย ไม่สร้างความหวาดกลัวและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ

1.9 ด้านการเยียวยารักษา ดังนั้นผู้บริหารควรให้กำลังใจให้คำปรึกษาที่ดีกับสมาชิกในองค์การเมื่อสมาชิกเกิดความท้อแท้หรือเบื่อหน่ายในการทำงานหรือมีปัญหาเรื่องส่วนตัว ให้คลายจากอารมณ์ทุกข์โศก ท้อแท้ หรือเบื่อหน่ายในการปฏิบัติงานหรือเรื่องส่วนตัว อีกทั้งไม่นำเรื่องส่วนตัวของสมาชิกไปขยายให้ผู้อื่นรับรู้

1.10 ด้านการตระหนักรู้ ดังนั้นผู้บริหารควรรับรู้ถึงความเป็นจริงที่เกิดขึ้นภายในองค์การสามารถอ่านและควบคุมอารมณ์ ยอมรับในข้อจำกัดของตนเองของสมาชิกในองค์การและขององค์การ ผู้บริหารทราบความเคลื่อนไหวต่างๆ ในองค์การอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารเรียนรู้ที่จะเอาชนะความกลัวของตนเอง แยกแยะปัญหาและหาทางออกด้วยการคิดไตร่ตรองที่สมเหตุสมผล มีความรู้เข้าใจสามารถปรับตัวได้ตามสถานการณ์ ดำรงตนด้วยความไม่ประมาท และมองการณ์ไกล เป็นนักพยากรณ์ที่ดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยศึกษาสภาพปัญหาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด อัครสังฆมณฑลอื่นๆ
2. ควรทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด อัครสังฆมณฑลอื่นๆ
3. ควรปรับลดจำนวนข้อคุณลักษณะภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำบางข้อที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกันมาปรับรวมกันให้เป็นข้อเดียวกัน

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารกับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูในสถานศึกษา สังกัดองค์กรสังคมมณฑลกรุงเทพมหานคร เขต 4

เอกสารอ้างอิง

- โกศล ตามะทะ. (2559). แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำที่แท้จริงของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าน เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดิเรก ทรัพย์ประเสริฐ. (2558). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การมัธยมศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปรัชญานันท์ ไชยหล่อ. (2562). ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.
- พิสุทธิ เหมสกุล. (2560). ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนศรียานุสรณ์ จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 17. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- รัตติกรณ์ จงวิศาล. (2543). ผลการฝึกอบรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2545). จิตวิทยาสังคม. สุวีริยาสาส์น.
- สภาการศึกษาคาทอลิก. (2551). การศึกษาคาทอลิกในประเทศไทย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิชาติ อนันตภักดิ์. (2558). ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อมรรัตน์ ศรีทอง. (2558). ภาวะผู้นำแบบผู้รับใช้ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อวัฒนธรรมโรงเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

การส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม

Promoting The Virtue of Obedience for The Minor Seminarians of Saint Joseph Minor Seminary, Sampran, Nakhon Pathom.

อัครนนท์ กิจเจริญ

* ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์

* สาขาวิชาเทววิทยาริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.ดร.ชาติชาย พงษ์ศิริ

* สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

* สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

Akranon Kitcharoen

* Master of Arts Program in Moral Theology, Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Dr.Cherdchai Lertjitlekha

* Moral Theology Program, Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Asst.Prof.Dr.Chartchai Phongsiri

* Philosophy and Religion Program, Faculty of Humanities, Saengtham College.

Asst.Prof.Dr.Laddawan Prasootsaengchan

* Christian Education Program, Faculty of Theology, Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 29 สิงหาคม 2566

* แก้ไข 25 กันยายน 2566

* ตอบรับบทความ 10 ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมผสานนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัคนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม และ 2) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัคนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม กลุ่มตัวอย่าง คือ สามเณรเล็ก สามเณรลัคนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม จำนวน 89 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 11 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นประเด็นการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สามเณรเล็ก สามเณรลัคนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม มีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.89$, $SD. = 0.419$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายนอกสามเณรลัคนักบุญยอแซฟอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.91$, $SD. = 0.519$) และการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายในสามเณรลัคนักบุญยอแซฟอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.68$, $SD. = 0.417$)

2. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัคนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม มีดังต่อไปนี้

2.1 คณะผู้ให้การอบรมทุกท่านต้องเป็นหนึ่งเดียวกันในการทำหน้าที่ให้การอบรมและมีแนวทางการอบรมที่มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันคือการฝึกฝนอบรมและพัฒนาเพื่อการเป็นบาทหลวง โดยคณะผู้ให้การอบรมต้องพยายามอย่างเต็มความสามารถเพื่อช่วยให้สามเณรรู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมความนบนอบ อีกทั้งควรมีความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดกับสามเณร เพื่อช่วยในการอบรมและพัฒนาสามเณร โดยการนำกระบวนการทางจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้ในการอบรม รวมไปถึงการใช้วิธีการสื่อสารและเทคนิค การอบรมกับสามเณร ให้มีความ

สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ซึ่งคณะผู้ให้การอบรมควรมีโอกาสพบปะหารือกับผู้ปกครอง ครู และคุณพ่อเจ้าอาวาสอยู่เสมอๆ

2.2 บาทหลวงเจ้าอาวาสควรให้ผู้สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในเขตวัดของตนเอง ได้รับการเตรียมตัวอย่างดีและมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวง อีกทั้งควรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสามเณรหรือผู้ที่สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในเขตวัดของตนเอง นอกจากนี้ควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมของสามเณราลัยอยู่เสมอๆ

2.3 คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษาคควรให้ความร่วมมือกับสามเณราลัยนักบุญยอแซฟ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ทำให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่อง อาศัยการเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้ง การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสามเณรทุกคน ซึ่งคุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษาคควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ

2.4 ผู้ปกครองของสามเณรควรให้ความร่วมมือกับสามเณราลัยนักบุญยอแซฟ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อให้ทำให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่อง โดยที่ผู้ปกครองของสามเณรต้องให้ความร่วมมือกับสามเณราลัยอย่างจริงจัง และควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ

2.5 สามเณรหรือผู้ที่สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงควรมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสามเณราลัยรูปแบบการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงก่อนเข้ารับการอบรมที่สามเณราลัยและเมื่อเริ่มกระบวนการอบรมแล้ว เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการปฏิบัติตามระเบียบวินัย โดยเฉพาะเรื่องของคุณธรรมความนบนาบ ซึ่งสามเณรควรมีความกล้าที่จะเข้าหาผู้ให้การอบรม เพื่อปรึกษา ขอคำแนะนำ สอบถาม หรือพูดคุยอยู่เสมอๆ

คำสำคัญ: ความนบนาบ; สามเณรเล็ก;
สามเณราลัยนักบุญยอแซฟ

Abstract

This mixed-method study aims to investigate: 1) how minor seminarians at Saint Joseph Minor Seminary in Sampran, Nakhon Pathom, practice obedience on their own; and 2) how guidelines for cultivating the virtue of obedience are developed for the minor seminarians at Saint Joseph Minor Seminary in Sampran, Nakhon Pathom. The sample of this study consisted of eighty-nine (89) seminarians of Saint Joseph Minor Seminary in Sampran, Nakhon Pathom. In this study, a set of questionnaires was used as the main research instrument. The obtained data were quantitatively analyzed using descriptive statistics, which includes the frequency, percentage, mean, and standard deviation. The data were collected through the focus group discussion with eleven experts, who were selected based entirely on researcher's assessment known as selective sampling method. A focus group discussion was used, and the acquired data were analyzed using content analysis.

The results of this research reveal :

1. The minor seminarians at Saint Joseph Minor Seminary in Sampran, Nakhon Pathom, have a high level of self-practiced obedience ($\bar{x} = 3.89$, SD. = 0.419) When taken a careful consideration, the virtue of obedience was practiced at a high level both outside the seminary ($\bar{x} = 3.91$, SD. = 0.519) and inside the seminary ($\bar{x} = 3.68$, SD. = 0.417)

2. The following recommendations are strongly advised for minor seminarians at Saint Joseph Minor Seminary to promote the virtue of obedience, according to research findings:

2.1 When giving the formation, all formators are expected to work collectively. For the future formation and growth of any potential priests, they should all have the same objective. The formators are strongly encouraged to make a concerted effort to help the seminarians realize the significance of this particular virtue to them. In order to facilitate the seminarians' formation and development processes and integrate psychological principles into their formation training, they should also create a strong and personal relationship with them. This also entails utilizing communication strategies and group-formation procedures that are appropriate for the current social conditions. Additionally, the formators have to put in every effort to arrange meetings with the seminarians' parents, teachers, and pastors.

2.2 The pastors should ensure that those who are interested in attending the priestly formation are well-prepared in their parish church and have a fundamental comprehension of the formation prior to their participation. The pastors should also have a good and intimate relationship with the seminarians or those who are interested in the priestly formation in their parish church. The pastors should also have a good and personal relationship with the seminarians or those who are interested in the priestly formation in their parish church.

In addition, the pastors should seize every opportunity to interact with the formators of the seminary as frequently as necessary.

2.3 All teachers and educational formators should work collaboratively with Saint Joseph Minor Seminary to the best of their abilities in order to provide the seminarians with ongoing formation through the provision of role models and the development of respectful relationships with all seminarians. Teachers and educational formators should seize every opportunity to interact and communicate with seminary formators.

2.4 The parents of seminarians should collaborate with Saint Joseph Minor Seminary to the best of their abilities in order to facilitate the seminarians' ongoing formation. They must really work with the seminary, and there should be an opportunity for the parents and the formators to interact and communicate with one another.

2.5 The seminarians or those who are interested in participating in the priestly formation should have acquired a fundamental awareness of the seminary's objectives and the patterns of priestly formation prior to enrolling at the seminary and/or starting the training process. This will assist them in comprehending and appreciating the conformity of the virtue of obedience. Seminarians should also have the courage to seek advice or counsel from their formators. This should be done on a regular basis.

Keywords: Obedience; Minor Seminarian

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศาสนาต่างๆ ในโลก จะมีบุคคลกลุ่มหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นผู้นำ เป็นสมณะหรืออื่นๆ ผู้เป็นศูนย์กลางระหว่างมนุษย์กับพระเจ้าหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำหน้าที่ประกอบพิธีกรรมและสอนศาสนาและเป็นผู้นำชีวิตฝ่ายจิตของสัตบุรุษ สำหรับศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ก็คือ บาทหลวง การปฏิบัติตนของบาทหลวงคาทอลิกจำเป็นจะต้องยึดถือฤทธิกุศลหรือคุณธรรม 3 ประการหลัก คือ 1) ความบริสุทธิ์หรือการถือโสด โดยบาทหลวงคาทอลิกจะไม่สามารถแต่งงานมีภรรยาหรือมีลูกได้ 2) ความยากจน คือ บาทหลวงต้องถือพรตเรื่องการดำรงชีพอย่างยากจน หมายถึงการไม่ดำเนินชีวิตอย่างฟุ้งเฟ้อ ต้องกินอยู่อย่างเรียบง่าย ใช้จ่ายตามความเหมาะสม และ 3) ความนบถ คือ บาทหลวงจะต้องมีความสุภาพนบถ (Obedience) ต่อผู้ใหญ่หรือผู้มีอำนาจ ซึ่งในที่นี้อาจจะเป็นพระสังฆราช (บิชอป) เจ้าอาวาส เจ้าคณะ อธิการ หรือผู้ปกครองหมู่คณะของตนอย่างเคร่งครัด

แบบอย่างของผู้มีคุณธรรมความนบถผู้หนึ่งก็คือ “นักบุญยอแซฟ” ซึ่งในปี คริสตศักราช 2020 ที่ผ่านมา สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ประมุขสูงสุดของศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก ได้ประกาศ “ปีนักบุญยอแซฟ” โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 8 ธันวาคม ค.ศ. 2020 ถึง วันที่ 8 ธันวาคม ค.ศ. 2021 เพื่อระลึกถึงวาระครบ 150 ปี ที่บุญราศีสมเด็จพระสันตะปาปาปิโอ ที่ 9 ทรงประกาศให้นักบุญยอแซฟ เป็น “องค์อุปถัมภ์ของพระศาสนจักรสากล” เมื่อวันที่ 8 ธันวาคม ค.ศ. 1870 ในโอกาสนี้ สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ทรงมีสมณลิขิต “ด้วยหัวใจของบิดา” (Patris Corde) ในสมณลิขิตฉบับนี้ทรงปรารถนาที่จะแบ่งปันการไตร่ตรองส่วนพระองค์เกี่ยวกับชีวิตของท่านนักบุญยอแซฟแก่คริสตชนทุกคน เพื่อให้สัตบุรุษทุกคนนำแบบอย่างของนักบุญยอแซฟ ผู้ดำเนินชีวิตด้วยความเชื่ออย่างเข้มแข็งในการปฏิบัติตามพระประสงค์ของพระเจ้า โดยนักบุญยอแซฟเตือนใจเราทุกคนว่า บรรดาผู้ปรากฏ ช่อนเร้น หรืออยู่ในเงามืด ก็สามารถมีบทบาทที่เปรียบมิได้ในประวัติศาสตร์แห่งความรอดพ้น โดยเฉพาะการที่ท่านนักบุญยอแซฟ ไม่รีรอที่จะนบถโดยทันที ท่านไม่สนใจว่าจะเผชิญความยุ่งยากลำบากเพียงใด ซึ่งในทุกเหตุการณ์ท่านนักบุญยอแซฟได้ประกาศ “การตอบรับพระประสงค์ของพระเจ้า” ของตนเอง เช่นเดียวกับพระนางมารีย์ในเหตุการณ์การแจ้งข่าวของทูตสวรรค์ และเช่นเดียวกันในฐานะที่ท่านนักบุญยอแซฟเป็นหัวหน้าครอบครัว ท่านเองก็สอนพระเยซูเจ้าให้นบถต่อบิดามารดาเช่นเดียวกัน (วิชญ์ ธิญญอนันต์, 2020:ออนไลน์) ซึ่งแบบอย่างคุณธรรมความนบถของท่านนักบุญยอแซฟ

สามารถเป็นแบบอย่างให้กับบรรดาคริสตชนทุกคนโดยเฉพาะผู้ที่ติดตามพระเยซูเจ้าในกระแสเรียกของการเป็นศาสนบริกร ไม่ว่าจะเป็นพระสังฆราช บาทหลวง นักบวช และสามเณร ในการแสวงหาพระประสงค์ของพระเจ้า การมอบตนเองและก้าวไปข้างหน้าด้วยความกล้าหาญที่จะทำตามน้ำพระทัยของพระองค์ (สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส, 2021)

กระแสเรียกการเป็นบาทหลวง เป็นกระแสเรียกที่สำคัญอย่างมาก ที่พระเยซูเจ้าทรงเรียกบุคคลต่างๆ เป็นพิเศษ เพราะเป็นทางเลือกชีวิตของคริสตชนที่ยินดีเจริญรอยตามพระเยซูเจ้าที่จะประกาศข่าวดี ซึ่งก็คือ ความรักของพระเจ้าในโลกนี้ และดำเนินชีวิตเป็นแบบอย่างด้วยความรักและเมตตาต่อเพื่อนพี่น้องรอบข้างตน บุคคลที่จะเป็นบาทหลวงได้นั้น ต้องได้รับการศึกษาอบรมเฉพาะทางเป็นพิเศษ เป็นระยะเวลานานพอสมควร ซึ่งในประเทศไทยส่วนใหญ่ สามเณรหรือผู้ที่ต้องการเป็นบาทหลวง จะได้รับการศึกษาอบรมตั้งแต่ยังเป็นเยาวชน ทั้งการอบรมจากทางครอบครัว วัด โรงเรียน และที่สามเณรลัย (หรือที่เรียกว่าบ้านเณร) เริ่มตั้งแต่การเข้าสามเณรลัยเล็กหรือบ้านเณรเล็ก อันเป็นรากฐานสำคัญในการอบรม สภาพระมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทยระบุว่า สามเณรลัยเล็กเป็นสถาบันที่ให้การฝึกอบรมเยาวชนชายที่จบการศึกษา ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขึ้นไป ให้มีคุณสมบัติเหมาะสมทั้งฝ่ายกายและฝ่ายจิต มีความประพฤติดี มีความเชื่อศรัทธา มีความเคารพนบนอบ ที่ถือว่าเป็นคุณธรรมอันเป็นฤทธิ์กุศลที่ต้องยึดถือตลอดไป โดยเฉพาะในการให้คำมั่นสัญญาต่อพระสังฆราชของตนในพิธีบูชาขอบพระคุณ โอกาสบวชบาทหลวงของตนเอง ที่ปรากฏในเอกสารจารีตพิธีสำหรับพระสังฆราช พิธีบวชพระสังฆราช บาทหลวง และสังฆานุกร ได้ระบุนิยามของพระสังฆราชที่จะถามว่า “ลูกสัญญาจะเคารพเชื่อฟังเรา และผู้สืบตำแหน่งของเราหรือ” และผู้สมัครบวชจะตอบว่า “ลูกสัญญาครับ” (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรมสภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, ข้อ 125) คุณธรรมความนบนอบจึงเป็นคุณธรรมที่สำคัญยิ่งในชีวิตของสามเณรทุกคน ผู้ที่กำลังเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเป็นบาทหลวง

สามเณรลัคนักบุญยอแซฟ หรือบ้านเณรยอแซฟ เป็นสถานที่ฝึกอบรมสามเณรผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในอนาคต โดยเยาวชนชายที่เป็นเข้ามาเป็นสามเณรจะได้รับการเตรียมตัวอย่างเข้มข้นและฝึกฝนอบรมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามเณรลัยแห่งนี้มีท่านนักบุญยอแซฟเป็นองค์อุปถัมภ์ด้วย ซึ่งท่านได้เป็นแบบอย่างที่ดีเยี่ยมในเรื่องของการมีคุณธรรมความนบนอบ ดังที่

พบได้จากข้อความในพระคัมภีร์ไบเบิล ตลอดจนเอกสารของพระศาสนจักรคาทอลิกต่างๆ ที่ผู้ให้การอบรมของสามเณราลัยได้นำมาเป็นแบบอย่างและสอดแทรกในกระบวนการอบรมเพื่อให้สามเณรได้นำไปฝึกฝนปฏิบัติตาม กระนั้นก็ตาม จากการสัมภาษณ์บาทหลวง ธนายุทธ ผลาผล (2564) หนึ่งในผู้ให้การอบรมของสามเณราลัยนักบุญยอแซฟ ให้ข้อมูลว่า สามเณรหลายคนที่ยังไม่มีความเข้าใจที่ถูกต้อง หรืออาจจะยังไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมความนบนอบเท่าที่ควร สังเกตได้จากการประพฤติผิดระเบียบวินัยหรือคำสั่งสอน หรือข้อห้ามของบาทหลวงผู้ให้การอบรม หรือคุณครูที่โรงเรียน จึงส่งผลให้การอบรมฝึกฝนสามเณรในเรื่องของการดำเนินชีวิตการเป็นสามเณรและการมีคุณธรรมความนบนอบยังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร และยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการให้การอบรมของสามเณราลัยในด้านการอบรม โดยอาศัยคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกและแบบอย่างของท่านนักบุญ ยอแซฟที่เป็นองค์อุปถัมภ์ของสามเณราลัยแห่งนี้ ซึ่งหากสามเณราลัยนักบุญยอแซฟสามารถอบรมให้สามเณรตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมความนบนอบ โดยสามารถนำคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกและแบบอย่างของท่านนักบุญยอแซฟมาเป็นหลักในการปฏิบัติ ก็จะช่วยทำให้สามเณรสามารถดำเนินชีวิตตามกระแสเรียกการเป็นสามเณรได้อย่างถูกต้องเหมาะสมทั้งฝ่ายกายและฝ่ายจิต มีความเชื่อศรัทธา มีกระแสเรียกที่มั่นคง จนสามารถได้รับศีลบวชเป็นบาทหลวง ที่เจริญรอยตามแบบอย่างของท่านนักบุญ ยอแซฟและองค์พระเยซูเจ้าได้อย่างดี

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณราลัยนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณราลัยนักบุญยอแซฟ
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณราลัยนักบุญยอแซฟ

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม และการศึกษาแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน

2. ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

ประชากร คือ สามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ที่เข้ารับการอบรมในปีการศึกษา 2565 จำนวน 114 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ สามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ที่เข้ารับการอบรมในปีการศึกษา 2565 จำนวน 89 คน ได้มาจากการคำนวณโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างใน แสงระวี กิจเจริญ, 2565) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ที่ 0.05 จึงทำให้มีระดับความเชื่อมั่นที่ 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นปี โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ตามสัดส่วนและสุ่มอย่างง่ายในแต่ละชั้นปี

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 11 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง ตามหน้าที่หรือคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ 1) เป็นอธิการและผู้ให้การอบรมของสามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ ในปีการศึกษา 2565 ที่มีประสบการณ์การอบรมสามเณรนานที่สุด จำนวน 2 คน 2) เป็นอดีตอธิการของสามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ จำนวน 2 คน 3) เป็นคณะกรรมการศูนย์ศิษย์สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ จำนวน 2 คน 4) เป็นคุณครูประจำชั้นของสามเณรที่มีประสบการณ์การทำหน้าที่ครูประจำชั้นของสามเณรนานที่สุด (ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-2 จำนวน 1 คน มัธยมศึกษาปีที่ 3-4 จำนวน 1 คน และ มัธยมศึกษาปีที่ 5-6 จำนวน 1 คน) รวม จำนวน 3 คน และ 5) เป็นผู้ปกครองสามเณรชั้นมาสเตอร์เนร หรือ ครูเนร จำนวน 2 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความนบนอบ หมายถึง คุณธรรมสำคัญประการหนึ่งของผู้ที่เป้นบาทหลวง และสามเณร ผู้ที่กำลัง รับการฝึกฝนอบรมเพื่อเป็นบาทหลวง โดยคุณธรรมประการนี้เรียกร้องให้มีการฟัง การยอมรับคำแนะนำและการปฏิบัติตามด้วยความตั้งใจ ยินยอมด้วยน้ำใจอิสระ เต็มใจที่จะกระทำ

ไม่ได้ถูกบังคับ ยินดีที่จะกระทำ แม้จะขัดแย้งกับน้ำใจของตนเอง โดยแสดงออกด้วยความสุภาพ นอบน้อมถ่อมตน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สามารถแสดงออกได้ทั้งเมื่ออยู่ภายในและเมื่ออยู่ภายนอก สามเณรน้อย

สามเณรเล็ก หมายถึง เยาวชนชายที่นับถือศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ที่เข้ารับการ ศึกษาอบรมที่สามเณรน้อยนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม เพื่อเตรียมตัวเป็นบาทหลวง โดย กำลังศึกษาอยู่ในระหว่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง มัธยมศึกษาปีที่ 6 รวมไปถึงชั้นมาสเตอร์เนร

สามเณรน้อยนักบุญยอแซฟ หมายถึง สถาบันที่ให้การอบรมผู้สมัครที่สนใจ เป็นบาทหลวง คาทอลิกแห่งหนึ่งของพระศาสนจักรคาทอลิกประเทศไทย ตั้งอยู่ในเขตศาสนปกครองอัคร สังฆมณฑลกรุงเทพฯ มีหน้าที่ในการให้การศึกษาอบรมและส่งเสริมให้สามเณรมีกระแสเรียก มีความ เชื่อมีคุณธรรมจริยธรรม มีการประพฤติปฏิบัติตนที่ถูกต้องเหมาะสมกับการเป็นสามเณรและการ เป็นบาทหลวงในอนาคต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaires) เพื่อใช้ในการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 และประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อใช้ในการ ศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสร้างเครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) และประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

2. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามและประเด็นการสนทนากลุ่มที่ สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC : Index of Item Objective Congruence) โดย แบบสอบถาม และประเด็นการสนทนากลุ่ม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.6-1.0 ซึ่งมากกว่า 0.5 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

3. ทดลองใช้แบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับสามเณร สามเณรน้อย แม้พระนิรมลสังฆมณฑลราชบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หา ค่าความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient)

ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (Cronbach, 1984:126) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.936 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 0.7

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากแผนกบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม ส่งไปยังอธิการสามเณรลัคนักบุญ ยอแซฟ สามพราน นครปฐม เพื่อขอความอนุเคราะห์ร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสามเณรเล็กทีละชั้นปี โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้น ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

2.1 ผู้วิจัยอธิบายขั้นตอน วิธีการตอบแบบสอบถาม และเกณฑ์การพิจารณาให้สามเณรเล็กเข้าใจตรงกัน

2.2 ผู้วิจัยอ่านข้อคำถามแต่ละข้อ พร้อมอธิบายหรือยกตัวอย่างประกอบให้ชัดเจน แล้วหยุดให้สามเณรทบทวนพฤติกรรมของตนเองก่อนจึงตอบแบบสอบถาม

2.3 ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามกลับคืน แล้วทำการเก็บข้อมูลจากสามเณรเล็ก ชั้นปีอื่นๆต่อไปจนครบทุกชั้นปี

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาตรวจทานความครบถ้วนของข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากแผนกบัณฑิตศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม ส่งไปยังกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ร่วมมือในการเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และนัดหมายวันเวลาในการจัดการสนทนากลุ่ม

2. ผู้วิจัยดำเนินการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างต่อกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ และดำเนินการสนทนากลุ่มตามประเด็นที่กำหนดไว้ เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัคนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ทั้งนี้การเข้าร่วมสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิดำเนินการโดยการเข้าร่วมในสถานที่ที่กำหนดไว้ร่วมกัน (Onsite) หรือเข้าร่วมผ่านระบบออนไลน์ (Online) หรือในกรณีจำเป็นผู้ทรงคุณวุฒิสามารถให้ข้อมูลตามประเด็นการสนทนากลุ่มเป็นลายลักษณ์อักษรและ/หรือให้ผู้วิจัยสอบถามสัมภาษณ์เพิ่มเติมได้

3. ผู้วิจัย นำความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์ เรียบเรียง

4. ผู้วิจัย สรุปผลการศึกษา และจัดทำรายงานผลการวิจัยต่อไป

วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูล การปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณราลัย นักบุญยอแซฟ ที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการอบรมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณราลัยนักบุญยอแซฟที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง และแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณราลัยนักบุญยอแซฟ ที่ได้จากการการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณราลัยนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ในภาพรวม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณราลัยนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ในภาพรวม

คุณธรรม	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	อันดับ
1. การปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบ เมื่ออยู่ภายในสามเณราลัย	3.68	0.417	มาก	2
2. การปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบ เมื่ออยู่นอกสามเณราลัย	3.91	0.519	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.89	0.419	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สามเณรเล็ก สามเณราลัยนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม มีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, SD. = 0.419) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่นอกสามเณราลัย ($\bar{X} = 3.91$, SD. = 0.519) และการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายในสามเณราลัย ($\bar{X} = 3.68$, SD. = 0.417)

การส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม

สามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม มีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, $SD. = 0.419$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายนอกสามเณรลัษณ์อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, $SD. = 0.519$) และการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายในสามเณรลัษณ์อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.68$, $SD. = 0.417$)

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ด้านการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบ เมื่ออยู่ภายในสามเณรลัษณ์

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	อันดับ
1. ท่านคิดอยู่เสมอว่า คณะผู้ให้การอบรมในบ้านเณรทุกท่านเปรียบเสมือนผู้แทนของพระเยซูเจ้า	4.09	0.925	มาก	9
2. ท่านมีความสัมพันธ์กับคณะผู้ให้การอบรม ด้วยความรักที่ถ่อมตนเสมือนบุตรคนหนึ่ง	4.04	0.752	มาก	11
3. ท่านรับฟังการอบรมสั่งสอนและคำแนะนำจากคณะผู้ให้การอบรมด้วยท่าทีที่พร้อมจะรับฟัง	4.16	0.838	มาก	7
4. ท่านมักมีความเห็นไม่ตรงกันกับคณะผู้ให้การอบรม	3.58	0.877	มาก	21
5. ท่านปฏิบัติตามที่คณะผู้ให้การอบรมบอกหรือแนะนำเพียงเพื่อไม่ให้ถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ	3.53	1.188	มาก	23
6. ท่านปฏิบัติตามที่คณะผู้ให้การอบรมบอกหรือแนะนำด้วยความเอาใจใส่และความรอบคอบเสมอ	3.79	0.181	มาก	15
7. ท่านคิดว่าการปฏิบัติตามกฎระเบียบของบ้านเณรเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็น	4.27	0.889	มาก	4
8. ท่านคิดว่ากฎระเบียบต่างๆ ของบ้านเณรไม่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยในปัจจุบัน	3.33	1.031	ปานกลาง	24
9. ท่านคิดว่ากฎระเบียบต่างๆ ของบ้านเณรเป็นการลดทอนสิทธิเสรีภาพของท่าน	3.53	0.943	มาก	22
10. ท่านคิดว่ากฎระเบียบต่างๆ ของบ้านเณรในเวลานี้ ควรปรับเปลี่ยนให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน	4.43	0.796	มาก	2
11 เสรีภาพ ในบ้านเณรหมายถึง การกระทำในสิ่งที่ตนเองชอบโดยไม่ส่งผลกระทบหรือทำให้ใครเดือดร้อน	3.87	0.919	มาก	13

อัคนนท์ กิจเจริญ, สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์, ชาติชาย พงษ์ศิริ และ ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	อันดับ
12. ท่านมีสิ่งที่ไม่อนุญาตให้มีหรือใช้ในบ้านเนร่อยุ่กับตนเองในขณะนี้	3.64	1.110	มาก	18
13. ท่านพร้อมที่จะรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำเสมอ ทั้งการกระทำที่ถูกต้องรวมถึงการกระทำที่ผิดกฎระเบียบ	4.37	0.803	มาก	3
14. ท่านปฏิบัติตามที่คณะผู้ให้การอบรมบอกหรือแนะนำในทันที โดยไม่เคยบ่นว่าเลย	3.61	1.029	มาก	20
15. ท่านคิดว่าความเห็นของท่าน เป็นสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม มากกว่าคำแนะนำของคณะผู้ให้การอบรม	3.27	1.146	ปาน กลาง	25
16. เมื่อมีความสงสัยในบางสิ่ง ท่านมักจะไปพบผู้ให้การอบรม เพื่อสอบถามและแสดงความคิดเห็นของตน	2.85	1.072	ปาน กลาง	26
17. จากข้อ 16 ท่านแสดงความคิดเห็นด้วยท่าทีที่สุภาพ นอบน้อม	4.06	1.091	มาก	10
18. จากข้อ 17 เมื่อได้แสดงความคิดเห็นของตนแล้ว ท่านยอมรับ และรับฟังคำแนะนำจากผู้ให้การอบรมด้วยท่าทีที่สุภาพ	4.24	0.769	มาก	5
19. ท่านทุ่มเทอย่างเต็มความสามารถในการปฏิบัติตามที่คณะผู้ให้การอบรม บอกหรือแนะนำเสมอ	3.72	0.917	มาก	17
20. เมื่อพบผู้ให้การอบรม ท่านมักจะหลบเลี่ยงหรือทำสิ่งอื่น แทนการแสดงความเคารพหรือการสนทนา	4.18	0.820	มาก	6
21. ท่านมีโอกาสพบปะและสนทนากับผู้ให้การอบรมอยู่เสมอ	3.61	0.949	มาก	19
22. ท่านทราบดีว่าพระศาสนจักรคาทอลิกมีพระสันตะปาปา เป็นประมุขสูงสุด โดยมีคณะพระคาร์ดินัล ทำหน้าที่เป็นคณะที่ปรึกษา มีพระอัครสังฆราช หรือพระสังฆราช ทำหน้าที่ปกครองพระศาสนจักรท้องถิ่นของแต่ละ ประเทศทั่วโลก และมีบาทหลวงเป็นผู้ร่วมงานในการอภิบาลบรรดา สัตบุรุษ รวมถึงเป็นผู้นำในการประกอบศาสนกิจต่างๆ	4.73	0.617	มากที่สุด	1
23. เมื่อกระทำผิดระเบียบวินัย ท่านมักจะรายงานความเป็นจริงและ กล่าวขอโทษต่อผู้ให้การอบรมเสมอ	3.81	1.010	มาก	14
24. ท่านมีความเชื่อว่า ท่านจะได้รับความช่วยเหลือจากพระเจ้า เมื่อได้ปฏิบัติตามพระวินัยและสิ่งที่คณะผู้ให้การอบรมบอก หรือ แนะนำ	4.11	1.038	มาก	8
25. ท่านเคยสวดภาวนาขอพระเจ้าให้ท่านทราบถึงพระประสงค์ของพระองค์ โดยเฉพาะในสิ่งที่ท่านสงสัยหรือไม่เข้าใจ	3.96	1.196	มาก	12
26. ท่านคิดว่าปัจจุบัน ท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคณะผู้ให้การอบรมทุกท่าน ที่อยู่แล้ว	3.72	0.839	มาก	16
ค่าเฉลี่ย การปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายในสามเณรลัย	3.68	0.417	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า พฤติกรรมที่สะท้อนถึงการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ด้านการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบ เมื่ออยู่ภายในสามเณรลัทธิ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, $SD. = 0.417$) โดยเรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ

ท่านทราบดีว่าพระศาสนจักรคาทอลิกมีพระสันตะปาปาเป็นประมุขสูงสุด โดยมีคณะพระคาร์ดินัลทำหน้าที่เป็นคณะที่ปรึกษา มีพระอัครสังฆราชหรือพระสังฆราชทำหน้าที่ปกครองพระศาสนจักรท้องถิ่นของแต่ละประเทศทั่วโลก และมีบาทหลวงเป็นผู้ร่วมงานในการอภิบาลบรรดาสัตบุรุษ รวมถึงเป็นผู้นำในการประกอบศาสนกิจต่างๆ ($\bar{X} = 4.73$, $SD. = 0.617$) รองลงมาคือท่านคิดว่ากฎระเบียบต่างๆ ของบ้านเณรในเวลานี้ ควรปรับเปลี่ยนให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.43$, $SD. = 0.796$) ท่านพร้อมที่จะรับผิดชอบในสิ่งที่ตนเองกระทำเสมอ ทั้งการกระทำที่ถูกต้องรวมถึงการกระทำที่ผิดกฎระเบียบ ($\bar{X} = 4.37$, $SD. = 0.803$) ท่านคิดว่าการปฏิบัติตามกฎระเบียบของบ้านเณรเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็น ($\bar{X} = 4.27$, $SD. = 0.889$) ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เมื่อมีความสงสัยในบางสิ่ง ท่านมักจะไปพบผู้ให้การอบรมเพื่อสอบถามและแสดงความคิดเห็นของตน ($\bar{X} = 2.85$, $SD. = 1.072$)

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ระดับพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ด้านการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบ เมื่ออยู่นอกสามเณรลัทธิ

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	อันดับ
1. ท่านคิดอยู่เสมอว่า คุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครอง และคุณครูทุกท่านเปรียบเสมือนผู้แทนของพระเยซูเจ้า	3.80	0.991	มาก	19
2. ท่านมีความสัมพันธ์กับคณะคุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครอง และคุณครูทุกท่าน ด้วยความรักที่ถ่อมตนเสมือนบุตรคนหนึ่ง	4.00	0.941	มาก	10
3. ท่านรับฟังการอบรมสั่งสอนและคำแนะนำจากคุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครอง และคุณครูทุกท่าน ด้วยท่าทีที่พร้อมจะรับฟัง	4.27	0.703	มาก	2
4. ท่านปฏิบัติตามที่คุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครอง และคุณครูทุกท่านบอกหรือแนะนำในทันทีโดยไม่รีรอหรือลังเลและไม่เคยบ่นว่าเลย	3.73	0.749	มาก	20
5. ท่านปฏิบัติตามที่คุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครอง และคุณครูทุกท่านบอกหรือแนะนำเพียงเพื่อไม่ให้ถูกตำหนิหรือถูกลงโทษ	3.84	0.824	มาก	18

อัคนนท์ กิจเจริญ, สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์, ชาติชาย พงษ์ศิริ และ ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	SD.	ระดับ	อันดับ
6. ท่านปฏิบัติตามที่คุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครอง และคุณครูทุกท่านบอกหรือแนะนำด้วยความเอาใจใส่และความรอบคอบเสมอ	3.88	0.781	มาก	17
7. ท่านคิดว่าปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็น	4.02	0.953	มาก	8
8. ท่านมีความสัมพันธ์ที่ดีกับ คุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครอง และคุณครูทุกท่าน	3.96	0.838	มาก	13
9. ท่านได้แสดงตนกับคุณพ่อเจ้าอาวาสทุกครั้ง ที่มีโอกาสกลับไปวัด	4.31	0.995	มาก	1
10. ท่านได้มีส่วนช่วยงานของวัด ตามที่คุณพ่อเจ้าอาวาสบอกเสมอ	4.15	0.860	มาก	4
11. จากข้อ 10 ท่านกระทำด้วยความเต็มใจโดยไม่บ่นว่าเลย	3.97	0.923	มาก	12
12. ท่านแจ้งให้คุณพ่อเจ้าอาวาสทราบทุกครั้ง เมื่อจะไปทำธุระที่ต่างจังหวัดหรือต้องไปหลายวัน เมื่อกลับมาพักที่บ้าน	3.49	1.198	มาก	22
13. เมื่ออยู่ที่บ้าน ท่านได้ปฏิบัติตามสิ่งที่ผู้ปกครองบอกเสมอ	3.96	0.838	มาก	13
14. จากข้อ 13 ท่านกระทำด้วยความเต็มใจโดยไม่บ่นว่าเลย	3.96	0.848	มาก	15
15. ท่านขออนุญาตผู้ปกครองทุกครั้ง เมื่อจะไปทำธุระนอกบ้าน	4.19	1.086	มาก	3
16. จากข้อ 15 ท่านขออนุญาตโดยพูดความจริงทุกครั้ง	4.13	0.968	มาก	5
17. ท่านเชื่อฟังการอบรมสั่งสอนของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการวางตัวต่อสตรี	4.09	0.793	มาก	6
18. เมื่ออยู่โรงเรียน ท่านให้เกียรติคุณครูทุกท่าน ด้วยการแสดงความเคารพ และปฏิบัติตามสิ่งที่ท่านบอกหรือแนะนำเสมอ	3.97	0.845	มาก	11
19. เมื่อมีโอกาส ท่านมักจะพบและพูดคุยกับคุณครูอยู่เสมอ	3.40	1.030	มาก	23
20. เมื่อมีความสงสัยในบางสิ่ง ท่านมักจะไปพบคุณครูเพื่อสอบถามและแสดงความคิดเห็นของตนเสมอ	3.22	1.085	มาก	24
21. จากข้อ 20 ท่านแสดงความคิดเห็นด้วยท่าทีที่สุภาพ นอบน้อม	3.92	1.047	มาก	16
22. จากข้อ 21 เมื่อได้แสดงความคิดเห็นของตนแล้ว ท่านยอมรับและรับฟังคำแนะนำจากคุณครูด้วยท่าทีที่สุภาพ	4.04	0.952	มาก	7
23. เมื่อพบคุณครูบางท่าน ท่านมักจะหลบเลี่ยงหรือทำสิ่งอื่นแทน	4.01	0.935	มาก	9
24. เมื่อกระทำผิดระเบียบวินัย ท่านมักจะรายงานความเป็นจริงและกล่าวขอโทษต่อคุณครูเสมอ	3.60	1.095	มาก	21
ค่าเฉลี่ย การปฏิบัติคุณธรรมความนอบเมื่ออยู่นอกสามเณราลัย	3.91	0.519	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า พฤติกรรมที่สะท้อนถึงการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ด้านการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบ เมื่ออยู่ภายนอกสามเณรลัทธิ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, $SD. = 0.519$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ คือ

ท่านได้แสดงตนกับคุณพ่อเจ้าอาวาสทุกครั้ง ที่มีโอกาสกลับไปวัด ($\bar{X} = 4.31$, $SD. = 0.995$) รองลงมาคือ ท่านรับฟังการอบรมสั่งสอนและคำแนะนำจากคุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครองและคุณครูทุกท่าน ด้วยท่าทีที่พร้อมจะรับฟัง ($\bar{X} = 4.27$, $SD. = 0.703$) ท่านขออนุญาตผู้ปกครองทุกครั้ง เมื่อจะไปทำธุระนอกบ้าน ($\bar{X} = 4.19$, $SD. = 1.086$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ เมื่อมีความสงสัยในบางสิ่ง ท่านมักจะไปพบคุณครูเพื่อสอบถามและแสดงความคิดเห็นของตนเสมอ ($\bar{X} = 3.22$, $SD. = 1.085$)

2. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ สามารถวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ดังนี้

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 11 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ในปัจจุบันนั้นสามเณรเล็กมีการปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบอยู่แล้วทั้งภายในบ้านเณรและภายนอกบ้านเณร เพียงแต่มีบางคนหรือบางกลุ่มที่ยังไม่สามารถปฏิบัติได้ดีในบางเรื่องและบางเวลาเท่านั้น และแม้ในกลุ่มที่ยังไม่สามารถปฏิบัติความนบนอบได้อย่างดีนี้ ก็ยังมีหลายๆ คนที่ยังพร้อมและพยายามรับฟังและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่คุณพ่อเจ้าอาวาสและผู้ใหญ่แนะนำ ในขณะนี้มีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า สามเณรมีการปฏิบัติตนเรื่อง ความนบนอบเมื่ออยู่ภายในสามเณรลัทธิมากกว่าเมื่ออยู่ภายนอกสามเณรลัทธิ

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 8 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า คณะผู้ให้การอบรมทุกท่านต้องเป็นหนึ่งเดียวกันในการทำหน้าที่ให้การอบรม และมีแนวทางการอบรมที่มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันคือการฝึกฝนอบรมและพัฒนาเพื่อการพัฒนาบวชและกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิอีก 4 คน มีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า คณะผู้ให้การอบรมต้องพยายามอย่างเต็มความสามารถเพื่อช่วยให้สามเณรรู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมความนบนอบ นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิอีก 4 คน มีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า คณะผู้ให้การอบรมทุกท่านควรมีความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดกับสามเณร

เพื่อช่วยในการอบรมและพัฒนาสามเณร โดยการนำกระบวนการทางจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ในการอบรม รวมไปถึงการใช้วิธีการสื่อสารและเทคนิคการอบรมกับสามเณร ให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ซึ่งคณะผู้ให้การอบรมควรมีโอกาสพบปะหารือกับผู้ปกครอง ครู และคุณพ่อเจ้าอาวาสอยู่เสมอๆ

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า บาทหลวงเจ้าอาวาสควรให้ผู้ที่สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในเขตวัดของตนเอง ได้รับการเตรียมตัวอย่างดี และมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวง อีกทั้งควรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสามเณรหรือผู้ที่สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในเขตวัดของตนเอง นอกจากนี้ควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมของสามเณรอยู่เสมอๆ

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องว่า คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษาควรให้ความร่วมมือกับสามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อทำให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่อง อาศัยการเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสามเณรทุกคน ซึ่งคุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษาควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้ปกครองของสามเณรควรให้ความร่วมมือกับสามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อทำให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่อง โดยที่ผู้ปกครองของสามเณรต้องให้ความร่วมมือกับสามเณรลัทธิอย่างจริงจัง และควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 4 คน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สามเณรหรือผู้ที่สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงควรมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสามเณรลัทธิรูปแบบการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงก่อนเข้ารับการอบรมที่สามเณรลัทธิและเมื่อเริ่มกระบวนการอบรมแล้ว เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการปฏิบัติตามระเบียบวินัย โดยเฉพาะเรื่องของคุณธรรมความนบนอบ ซึ่งสามเณรควรมีความกล้าที่จะเข้าหาผู้ให้การอบรม เพื่อปรึกษา ขอคำแนะนำ สอบถาม หรือพูดคุยอยู่เสมอๆ

จากข้อมูลดังกล่าว สามารถสรุปแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม มีดังต่อไปนี้

1. คณะผู้ให้การอบรมทุกท่านต้องเป็นหนึ่งเดียวกันในการทำหน้าที่ให้การอบรมและมีแนวทาง การอบรมที่มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกันคือการฝึกฝนอบรมและพัฒนาเพื่อการเป็นบาทหลวง โดยคณะผู้ให้ การอบรมต้องพยายามอย่างเต็มความสามารถเพื่อช่วยให้สามเณรรู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมความนบนอบ อีกทั้งควรมีความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดกับสามเณร เพื่อช่วยในการอบรมและพัฒนาสามเณร โดยการนำกระบวนการทางจิตวิทยา มาประยุกต์ใช้ในการอบรม รวมไปถึงการใช้วิธีการสื่อสารและเทคนิคการอบรมกับสามเณร ให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ซึ่งคณะผู้ให้การอบรมควรมีโอกาสพบปะหารือกับผู้ปกครอง ครู และคุณพ่อเจ้าอาวาสอยู่เสมอๆ

2. บาทหลวงเจ้าอาวาสควรให้ผู้สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในเขตวัดของตนเอง ได้รับการเตรียมตัวอย่างดีและมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวง อีกทั้งควรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสามเณรหรือผู้ที่สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในเขตวัดของตนเอง นอกจากนี้ควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัทธิอยู่เสมอๆ

3. คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษาคควรให้ความร่วมมือกับสามเณรลัทธิภิกษุญายอแซฟ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อทำให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่อง อาศัยการเป็นแบบอย่างที่ดี รวมทั้งการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสามเณรทุกคน ซึ่งคุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษาคควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ

4. ผู้ปกครองของสามเณรควรให้ความร่วมมือกับสามเณรลัทธิภิกษุญายอแซฟ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อทำให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่อง โดยที่ผู้ปกครองของสามเณรต้องให้ความร่วมมือกับสามเณรลัทธิอย่างจริงใจ และควรมีโอกาสพบปะหารือ กับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ

5. สามเณรหรือผู้ที่สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงควรมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสามเณรลัทธิรูปแบบการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงก่อนเข้ารับการอบรมที่สามเณรลัทธิ และเมื่อเริ่มกระบวนการอบรมแล้ว เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการปฏิบัติตามระเบียบวินัย โดยเฉพาะเรื่องของคุณธรรมความนบนอบ ซึ่งสามเณรควรมีความกล้าที่จะเข้าหาผู้ให้การอบรม เพื่อปรึกษา ขอคำแนะนำ สอบถาม หรือพูดคุยอยู่เสมอๆ

อภิปรายผล

1. การปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม

สามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม มีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายนอกสามเณรลัษณ์ และการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายในสามเณรลัษณ์อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสามเณรเล็กได้รับการอบรมหล่อหลอมในเรื่องของการเคารพนบนอบจากผู้ให้การอบรมของสามเณรลัษณ์ รวมไปถึงการอบรมของโรงเรียนและครอบครัวทำให้สามเณรเล็กส่วนใหญ่มีคุณธรรมความนบนอบได้ในระดับมากตามช่วงวัย แต่ก็ยังอยู่ในระดับที่สามารถจะพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นได้

จากภาพรวมการปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม เป็นที่น่าสังเกตว่าสามเณรเล็ก สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม มีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายนอกสามเณรลัษณ์ในระดับที่สูงกว่าการปฏิบัติคุณธรรมความนบนอบเมื่ออยู่ภายในสามเณรลัษณ์ ทั้งนี้จากผลการตอบแบบสอบถามของสามเณร รวมไปถึงการได้พูดคุยกับสามเณรหลายๆ คน และการสนทนากลุ่มกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าเป็นเรื่องของการปฏิบัติตามระเบียบวินัยและการปฏิบัติตนตามคำสั่งของคณะผู้ให้การอบรม รวมถึงบาทหลวงเจ้าอาวาส คุณครูและผู้ให้การอบรม ด้านการศึกษา และผู้ปกครองของสามเณรนั้น ในภาพรวมสามเณรสามารถปฏิบัติได้อย่างดี แต่ในเรื่องของความกล้าแสดงออกทางความคิดอย่างถูกต้องเหมาะสมนั้นสามเณรยังปฏิบัติได้ไม่ดีนัก อาจจะมีสาเหตุมาจากความสัมพันธ์ระหว่างคณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ รวมถึงบาทหลวงเจ้าอาวาส คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษา และผู้ปกครองของสามเณร เพราะหากสามเณรมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคณะผู้ให้การอบรม รวมถึงบาทหลวงเจ้าอาวาส คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษา และผู้ปกครองของสามเณรแล้ว สามเณรก็จะให้ความไว้วางใจ และมีความกล้าที่จะแสดงออกทางความคิดอย่างถูกต้องเหมาะสม

นอกจากนี้สามเณรเล็ก มีการตระหนักถึงสถานะของตนเองในการเป็นสามเณร การมีบาทหลวงหรือพระสงฆ์เป็นผู้ให้การอบรม และความจำเป็นที่สามเณรลัษณ์ต้องมีกฎระเบียบและสามเณรแต่ละคนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบนั้น สามเณรส่วนใหญ่มีความเคารพ เชื่อฟังการอบรมสั่งสอนและคำแนะนำจากคุณพ่อเจ้าอาวาส ผู้ปกครอง ด้วยท่าทีที่พร้อมจะรับฟัง แต่ก็มีสามเณร

เล็กบางคนหรือสามเณรบางกลุ่มที่ยังไม่สามารถปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบได้อย่างดีและสม่ำเสมอไปถึงการตอบแบบสอบถามของสามเณรก็ยังพบว่า สามเณรยังมีสิ่งของสามเณรลัทธิไม่อนุญาตให้มีหรือให้ใช้ หรือที่ผิดกฎระเบียบ ไม่เชื่อฟังคำสอนของผู้ให้การอบรมบ้าง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะสามเณรเล็กมีอายุน้อยในช่วงวัยรุ่น มีอายุระหว่าง 12-20 ปี ซึ่งมีพัฒนาการตามช่วงวัยและมีพฤติกรรมแตกต่างกันไป รวมถึงเรื่องของการนบนอบที่แตกต่างกันไปบ้างในแต่ละคน หรือในแต่ละสถานที่ ทั้งเมื่ออยู่ภายนอกหรืออยู่ภายในสามเณรลัทธิ ตามที่สุชา จันทน์เอม (2545) ได้กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นระยะของการเปลี่ยนแปลงจากเด็กเข้าสู่ผู้ใหญ่ อาจมีปัญหา ความคับข้องใจ ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคม วัยรุ่นที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรงหรือกระทำผิดกฎหมาย สาเหตุที่วัยรุ่นกระทำความผิดอาจเกิดจากสาเหตุต่างๆ เช่น 1) สาเหตุทางจิตใจที่ขาดความอบอุ่น 2) สาเหตุด้านร่างกายหรือ 3) สาเหตุทางสังคม พฤติกรรมการทำผิดหรือก้าวร้าวของวัยรุ่นส่วนใหญ่เกิดจากการถูกสภาพสังคมบีบบังคับ อิทธิพลของชุมชนและการสื่อสาร และสาเหตุอีกประการหนึ่งอาจเป็นเพราะสามเณรเล็กกับผู้ให้การอบรม หรือคุณครูที่โรงเรียนมีวิถีชีวิต คุณวุฒิ และประสบการณ์มุมมองต่างๆ ที่แตกต่างกันและโดยธรรมชาติผู้ที่อ่อนวัยกว่า ย่อมมีความเคารพและเกรงกลัวผู้สูงวัยมากกว่า ทำให้สามเณรเล็กมีความกลัว พยายามหลบเลี่ยงที่จะพบพระสงฆ์ผู้ให้การอบรม และเมื่อมีความสงสัยหรือมีเรื่องเกิดขึ้น ก็ไม่ค่อยอยากไปพบผู้ให้การอบรมเพื่อสอบถามและแสดงความคิดเห็นของตนหรือทำความเข้าใจให้ถูกต้องตรงกัน ทั้งนี้เพื่อที่สามเณรจะได้รับการดูแล แนะนำให้เข้าใจถึงการกระทำที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนเพื่อให้ผู้ให้การอบรมได้เข้าใจเหตุผลและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ที่สำคัญคือเพื่อให้ผู้ให้การอบรมได้เดินเคียงข้างหล่อเลี้ยงสามเณรให้เติบโตได้อย่างดีในทุกด้าน ให้เข้าใจและเห็นความสำคัญและประโยชน์ของกฎระเบียบของส่วนรวมและการปฏิบัติตนต่อกันด้วยความนบนอบ เพื่อไม่เกิดความรู้สึกต่อต้านผู้ให้การอบรมหรือเห็นกฎระเบียบของบ้านว่าเป็นสิ่งที่เรื้อกร้องบีบบังคับมากเกินไป ไม่เหมาะสมกับยุคสมัยนี้ ตามที่สามเณรเล็กจำนวนหนึ่ง (15 คน) ได้แสดงความคิดเห็นว่า “อยากให้กฎระเบียบของสามเณรลัทธิทันสมัยโลกภายนอก ให้ทันต่อเหตุการณ์ ทันยุคทันสมัย” และ “ควรปรับเปลี่ยนพัฒนาระบบและเทคนิคการอบรมสามเณร” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า สามเณรเล็กบางคนยังไม่เข้าใจ ไม่เห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของการนบนอบ ยอมรับการอบรมและกฎระเบียบของสามเณรลัทธิเท่าที่ควร สอดคล้องกับความคิดเห็นของบาทหลวงผู้ให้การอบรมของสามเณรลัทธิกัณฺเฏยอแซฟท่านหนึ่งที่กล่าวว่า “สามเณรหลายคนที่ยังไม่มีความเข้าใจที่ถูกต้อง

หรืออาจจะ ยังไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมความนบนอบเท่าที่ควร สังเกตได้จากการประพฤติผิดระเบียบวินัยหรือคำสั่งสอน หรือข้อห้ามของบาทหลวงผู้ให้การอบรม หรือคุณครูที่โรงเรียน จึงส่งผลให้การอบรมฝึกฝนสามเณรในเรื่องของการดำเนินชีวิตการเป็นสามเณรและการมีคุณธรรมความนบนอบ ยังไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ยังไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการให้การอบรมของสามเณราลัย ทั้งในด้านการอบรม โดยอาศัยคำสอนของพระศาสนจักร คาทอลิกและแบบอย่างของท่านนักบุญยอแซฟ ที่เป็นองค์อุปถัมภ์ของสามเณราลัย”

2. แนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณราลัยนักบุญยอแซฟสามพราน นครปฐม มีดังต่อไปนี้

2.1 คณะผู้ให้การอบรมทุกท่านต้องเป็นหนึ่งเดียวกันในการเดินเคียงข้าง อบรม ฝึกฝน พัฒนาสามเณรให้รู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของคุณธรรมความนบนอบ และผู้ให้การอบรมควรมีโอกาสพบปะหารือกับผู้ปกครอง คุณครู และคุณพ่อเจ้าอาวาสอยู่เสมอ ในหนังสือพระพรแห่งกระแสน้ำพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ได้ระบุเกี่ยวกับ “คณะผู้ให้การอบรม” (The community of formators) ไว้ว่า “ท่านเหล่านี้คือพระสงฆ์ที่ได้รับการเลือก และได้รับการเตรียมอย่างดี เพื่อให้ปฏิบัติพันธกิจของการอบรมผู้สมัครเป็นพระสงฆ์ร่วมกัน ขณะเดียวกันบรรดาสามเณรใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในสามเณราลัย โดยมีคณะผู้ให้การอบรมเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับพวกเขามากที่สุด” ดังนั้น คณะผู้ให้การอบรมจึงเป็นแบบอย่างการดำเนินชีวิตที่สามเณราลัยสามารถรับรู้และสัมผัสได้มากที่สุด เหมือนที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือ พระพรแห่งกระแสน้ำพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ว่า “คณะผู้ให้การอบรมไม่ได้เป็นเพียงปัจจัยที่จำเป็นของสถาบันเท่านั้น แต่เหนืออื่นใด พวกเขาเป็นหมู่คณะผู้ให้การศึกษาที่แท้จริงของศาสนบริการสงฆ์” หากคณะผู้ให้การอบรมมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันและมีแนวทางการฝึกฝนอบรมและพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน จะช่วยให้สามเณรได้รับการอบรมในทุกๆ มิติ โดยเฉพาะเรื่องคุณธรรมความนบนอบ เพื่อว่าสามเณรจะได้รับการอบรมไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้เพราะงานด้านการอบรมเป็นงานที่ละเอียดอ่อน จึงจำเป็นต้องมีผู้ให้การอบรมที่ได้รับมอบหมายงานนี้โดยเฉพาะเพื่อว่าพวกเขาจะสามารถเสียสละตนเองในการการอุทิศตน เพื่อการให้การอบรมอย่างเต็มกำลัง ความสารถ และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณธรรมของสามเณรเล็ก สามเณราลัย พระหฤทัย ศรีราชา (อานนท์ ต้นชัย, 2564) ที่ระบุแนวทางการพัฒนาคุณธรรมให้กับสามเณรเล็กว่า “ผู้บริหาร/ต้นสังกัด (พระสังฆราช/คณะกรรมการสามเณราลัยและกระแสน้ำ) ควรมีการ

กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการอบรมสามเณรให้ชัดเจน เช่น การเตรียมตัวผู้ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ให้การอบรม การกำหนดนโยบายและทิศทางการอบรมสามเณรที่ชัดเจนและต่อเนื่อง และการเปิดโอกาสให้ฆราวาสเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนางานอบรมสามเณร”

2.1.1 คณะผู้ให้การอบรมในสามเณรลาติน ถูกเรียกร้องโดยหน้าที่ที่จะต้องให้การอบรมฝึกฝนให้สามเณรเห็นถึงคุณค่าและความหมายของคุณธรรมความนบนอบ โดยเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามพระวินัย ซึ่งเป็นมากกว่ากฎเกณฑ์หรือข้อบังคับ ทั้งนี้โดยอาศัยเครื่องมือที่พระศาสนจักรมอบให้ เช่น คู่มือสามเณร พระวินัย หรือเอกสารด้านการอบรมสามเณรและบาทหลวงของพระศาสนจักร เป็นต้น เพื่อปลูกฝังจิตตารมณ์ ค่านิยม และความเข้าใจที่ถูกต้องตามแนวทางของพระศาสนจักร อีกทั้งยังต้องใช้วิธีการในเชิงบวก เพื่อช่วยให้สามเณรเกิดความรู้ความเข้าใจและการยอมรับ สอดคล้องกับ ธรรมนูญการอบรมเณรสามเณรเล็ก ค.ศ. 2000 ที่กล่าวไว้ว่า “ระเบียบวินัยของสามเณรลาตินมีไว้เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาบุคลิกภาพของสามเณรให้มีความสำนึกในหน้าที่รับผิดชอบ รู้จักใช้เสรีภาพอย่างฉลาดรอบคอบ อีกทั้งช่วยให้ค่อยๆ เรียนรู้การปกครองตนเองเมื่อเป็นผู้ใหญ่” และอีกข้อหนึ่งที่ยืนยันว่า “ระเบียบวินัยที่กำหนดขึ้นนั้นมีพื้นฐานอยู่บนความรัก ความเข้าใจและความไว้วางใจต่อกัน โดยมีความรู้เรื่องเสรีภาพอย่างถูกต้องด้วย ระเบียบวินัยที่กำหนดขึ้นจะได้รับการพิจารณาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งหลาย”

2.1.2 เนื่องจากกระบวนการอบรมที่เกิดผลดีเริ่มต้นจากความสนิทสนมสัมพันธ์ระหว่างผู้ให้การอบรมและสามเณร ซึ่งการอยู่และเดินเคียงข้างพวกเขาจะช่วยให้สามเณร เปิดใจและวางใจต่อผู้ให้การอบรม นำไปสู่การยอมรับการอบรมในทุกๆ มิติรวมไปถึงคุณธรรมความนบนอบด้วย สอดคล้องกับหนังสือพระพรแห่งกระแสเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่กล่าวว่า “ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้อบรมสามเณร จำเป็นต้องเดินเคียงข้างสามเณรในระยะต่างๆ ของการเดินทางของเขาย่างสอดคล้องกับบทบาทและความสามารถของแต่ละคน จุดประสงค์ของการเดินเคียงข้างเป็นรายบุคคลคือเพื่อวินิจฉัยกระแสเรียกของสามเณร และอบรมเขาให้กลายเป็นศิษย์ธรรมทูต” และ “ในกระบวนการอบรม สามเณรต้องรู้จักตนเองและยอมให้ผู้อื่นรู้จักเขาด้วย เขาต้องมีความสัมพันธ์กับผู้ให้การอบรมอย่างจริงจังและด้วยความโปร่งใส การเดินเคียงข้างเป็นรายบุคคล ซึ่งมีเป้าหมายคือ ความอ่อนน้อมต่อพระจิตเจ้า เป็นเครื่องมือของการอบรมที่จะขาดเสียมิได้” รวมถึง “เมื่อสามเณรได้รับการสั่งสอนและแรงกระตุ้นจากแบบอย่างดังกล่าว พวกเขาจะยินดียอมรับการอบรมที่คณะผู้ให้การอบรมมอบให้พวกเขาด้วยความนบนอบและเชื่อมั่น”

แต่เนื่องจากปัจจุบันสามเณรแต่ละช่วงอายุมีความแตกต่างทางบุคลิกภาพและอุปนิสัย อยู่พอสมควร หรือที่เรียกว่า วุฒิภาวะและการพัฒนาการตามช่วงวัย ดังนั้น คณะผู้ให้การอบรมจึง จำเป็นต้องใช้เทคนิคและกระบวนการทางจิตวิทยามาช่วยในการอบรมสามเณรแต่ละช่วงวัย หรือ อาจจะเชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอก (Specialists) ในศาสตร์นี้ให้มีส่วนร่วมในการอบรม เพื่อจะได้ จัดกระบวนการอบรมให้สอดคล้องกับการพัฒนาตามวัยในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นร่างกาย สติ ปัญญา จิตใจ อารมณ์ สังคมโดยเฉพาะในเรื่องของความสุภาพอ่อนน้อมซึ่งในมุมมองของความ เป็นมนุษย์ เรื่องความนอบน้อมถือว่าเป็นเรื่องที่เราสามารถพัฒนากันได้ สอดคล้องกับหนังสือพระพร แห่งกระแสรักพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่กล่าวว่า “สามเณรลัทธิ สามารถขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ (Specialists) ด้านต่างๆ ได้ เช่น สาขาแพทยศาสตร์ ครุศาสตร์ ศิลปะ นิเวศวิทยา การบริหาร และการสื่อสารทางสังคม” และยังกล่าวด้วยว่า “ใน สาขาจิตวิทยา ความช่วยเหลือนี้มีค่าสำหรับทั้งผู้ให้การอบรมและสามเณรในสองด้าน คือ ในการ ประเมินบุคลิกภาพซึ่งแสดงให้เห็นถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับสุขภาพจิตของผู้สมัครเป็นพระสงฆ์ และ ในการเดินเคียงข้างเชิงบำบัดรักษา เพื่อทำให้มองเห็นปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้น และช่วยให้เติบโต ในวุฒิภาวะด้านความเป็นมนุษย์”

อีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือ คณะผู้ให้การอบรมจำเป็นต้องปรับตนเองให้เหมาะสมกับ การอบรมในยุคปัจจุบันด้วย โดยต้องเข้าใจยุคสมัย เครื่องหมายแห่งกาลเวลาและการพัฒนาการ ที่เปลี่ยนแปลงไปของสามเณร คณะผู้ให้การอบรมและสามเณรอาจจะมีมุมมองที่แตกต่างกัน เรื่อง ของภาษาที่ไม่ใช่แค่คำพูด แต่รวมถึงการกระทำพฤติกรรมและการแสดงออก ล้วนเป็นการสื่อสาร รูปแบบหนึ่งเช่นกัน นอกจากนี้ยังรวมถึงบุคลิกภาพของผู้ให้การอบรม ที่ควรมีลักษณะที่เป็นมิตร กับสามเณร เป็นเพื่อนร่วมเดินทางกับสามเณรในหนทางกระแสรักแห่งการติดตามพระเยซูเจ้านี้ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณธรรมของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธิพระหฤทัย ศรีราชา (อานนท์ ต้นชัย, 2564) ที่กล่าวไว้ว่า “คณะผู้ให้การอบรมควรมีการวางแผนกำหนดรูปแบบวิธี การอบรมสามเณรที่สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการกำหนดเป้าหมายการอบรมที่ชัดเจน พัฒนารูปแบบ และเครื่องมือที่ใช้ในการอบรมให้เหมาะสมกับยุคสมัย รวมไปถึงการเป็นแบบอย่าง ที่ดีให้กับสามเณร”

2.1.3 สื่อเทคโนโลยีปัจจุบันได้ก้าวล้ำหน้าเป็นอย่างมากและสิ่งนี้เป็นที่สนใจของบรรดาเด็กๆ และเยาวชนในปัจจุบัน รวมไปถึงบรรดาสามเณรด้วย ดังนั้น คณะผู้ให้การอบรมควรที่จะนำสื่อเทคโนโลยี มาปรับใช้กับกระบวนการอบรมในปัจจุบัน รวมไปถึงกฎและระเบียบปฏิบัติต่างๆ ซึ่งควรจะให้สามเณรได้รู้จักและรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยีต่างๆ และใช้สิ่งเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม ซึ่งสิ่งนี้จะเกิดคุณค่ากับแนวทางในการอบรมพฤติกรรมของสามเณรในปัจจุบัน สอดคล้องกับหนังสือ พระพรแห่งกระแสน้ำเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่กล่าวว่า “การใช้สื่อมวลชน และความคุ้นเคยกับโลกดิจิทัลเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของสามเณร เพราะ “ด้วยการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ๆ พระสงฆ์สามารถนำผู้คนมารู้จักชีวิตของพระศาสนจักร และช่วยคนร่วมสมัยให้ค้นพบพระพักตร์ของพระคริสตเจ้า พระสงฆ์จะทำเช่นนี้ได้ ถ้าเขาเรียนรู้ตั้งแต่ช่วงเวลาของการอบรม วิธีใช้เทคโนโลยีเหล่านี้อย่างเชี่ยวชาญและเหมาะสม ด้วยความเข้าใจทางเทววิทยาที่ถูกต้อง และสะท้อนชีวิตจิตอันเข้มแข็งของพระสงฆ์ที่ได้รับการหล่อเลี้ยงจากการสนทนากับองค์พระผู้เป็นเจ้าอย่างสม่ำเสมอ” นอกจากนี้ สิ่งนี้ยังสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เขาจะต้องดำรงอยู่ในปัจจุบันและในอนาคตด้วย เหมือนที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือพระพรแห่งกระแสน้ำเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ว่า “สามเณรลาตินเป็นโรงเรียนอบรมสั่งสอนความเป็นมนุษย์และความเชื่อ เพื่อให้พวกเขาเปลี่ยนตนเองให้สอดคล้องกับพระคริสต์เจ้ามากขึ้น พระองค์ทรงนำพระองค์เองมาใกล้ชิดกับมวลมนุษยชาติ แม้คนที่อยู่ห่างไกล” และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมคุณธรรมเพื่อส่งเสริมกระแสน้ำเรียกสามเณรคาทอลิก กรณีศึกษา สามเณรลาตินักบุญยอแซฟสามพราน นครปฐม ของนายอิริทธิ์ พันธ์ขาว (2560) ที่กล่าวว่า “บุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ให้การอบรม ผู้ปกครอง ครู ควรมีการอบรมดูแลให้สามเณรรู้เท่าทันสื่อเทคโนโลยี นำมาใช้ได้อย่างเหมาะสม ไม่ตกเป็นทาสของสื่อเทคโนโลยีในปัจจุบัน เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ เกมออนไลน์ นำสื่อมาใช้ให้เกิดประโยชน์โดยเฉพาะทางด้านความเชื่อ เรื่องการศึกษาพระคัมภีร์ การแสวงหาความรู้จากสื่อสังคม บาทหลวงผู้ให้การอบรมควรเป็นแบบอย่างในเรื่องของการใช้สื่อเทคโนโลยีด้วยความพอเพียงและถือความยากจน และผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือกับการอบรมของทางสามเณรลาตินคอยดูแลให้ใช้สื่อได้อย่างเหมาะสมอยู่ในสายตาของผู้ปกครองเสมอ”

2.1.4 เมื่อสามเณรลัยโดยคณะผู้ให้การอบรมได้กำหนดแนวทางและเป้าหมายในการอบรมเพื่อพัฒนาการปฏิบัติตนเรื่องคุณธรรมความนบนอบของสามเณรแล้ว คณะผู้ให้การอบรมควรจัดเวลาในการพบปะพูดคุยกับบรรดาผู้ปกครองของสามเณร คณะครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนให้กับสามเณร ตลอดจนบาทหลวงเจ้าอาวาสและบาทหลวงในเขตศาสนปกครองซึ่งถือได้ว่าพวกท่านก็เป็นผู้มีส่วนในการอบรมสามเณรในมิติต่างๆ ด้วยเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการมอบแนวทางการอบรมเพื่อให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยอาจจะใช้การพบปะแบบหมู่คณะหรือแบบส่วนตัวก็ได้ เช่น การประชุมผู้ปกครองประจำปีหรือภาคเรียน การให้ผู้ปกครองมีกิจกรรมร่วมกับบ้านเณรเสมอๆ การพบปะคณะครูที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนให้กับสามเณรทั้งก่อนเปิดภาคเรียน ระหว่างเปิดภาคเรียนและหลังจากปิดภาคเรียน รวมไปถึงการประพุดคุยหารือกับบาทหลวงเจ้าอาวาสและบาทหลวงในเขตศาสนปกครองโอกาสเข้าเฝ้า ประชุม และโอกาสอื่นๆ สอดคล้องกับหนังสือพระพรแห่งกระแสรักพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่กล่าวว่า “โดยทั่วไปแล้วกระแสรักเจริญงอกงามภายในบริบทของชุมชน เป็นที่ที่สามเณรได้มีประสบการณ์ความเชื่อที่สำคัญ เพราะเหตุนี้ การอบรมพระสงฆ์ในขั้นต้น ต้องคำนึงถึงอิทธิพลประการนี้ ทั้งครอบครัวและเขตวัดบ้านเกิด หรือเขตวัดที่สามเณรเป็นสมาชิก รวมทั้งหมู่คณะต่างๆ ของพระศาสนจักรล้วนมีส่วนสำคัญในการค้ำจุนและบำรุงเลี้ยงกระแสรักของผู้ที่ได้รับเรียกให้เป็นพระสงฆ์ สิ่งนี้เป็นความจริงทั้งในระยะเวลาของการอบรมและในช่วงชีวิตของพระสงฆ์ด้วย”

2.2 บาทหลวงเจ้าอาวาสวัดควรให้ผู้สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในเขตวัดของตนเอง ได้รับการเตรียมตัวอย่างดีและมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวง มีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัยอยู่เสมอๆ เมื่อมีผู้สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเตรียมตัวเป็นบาทหลวง สิ่งแรกที่เขาจำเป็นต้องทำก็คือ การไปพบกับบาทหลวงเจ้าอาวาสในเขตวัดที่ตนสังกัดหรือมีภูมิลำเนาอยู่ เพื่อแนะนำตัวและแจ้งความประสงค์ให้กับคุณพ่อเจ้าอาวาสได้ทราบก่อนที่จะไปเข้ารับการอบรมที่บ้านเณร จากนั้นบาทหลวงพ่อเจ้าวัดจะเป็นผู้ที่พิจารณาความพร้อมและความเหมาะสมของผู้สมัคร ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สมัครได้ไตร่ตรองอย่างรอบคอบถึงกระแสรักของการเป็นพระสงฆ์ด้วยน้ำใจอิสระอย่างแท้จริงไม่ใช่จากความคาดหวังของใครหรือจากความนบนอบเชื่อฟังที่ไม่ถูกต้อง สอดคล้องกับหนังสือ พระพรแห่งกระแสรักพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่กล่าวไว้ว่า “เส้นทางแห่งการ

อบรมต้อง สั่งสอนสามเณรให้มีอิสรภาพภายในตั้งแต่แรกเริ่มของการเข้าสู่กระบวนการอบรม ซึ่งช่วยให้มีอิสระที่ถูกต้องในการปฏิบัติศาสนบริการ และไม่ยึดติดกับความคาดหวังของครอบครัว เนื่องจากการเรียกของพระอาจารย์เรียกร้องให้เรา “จับคันไถแล้วไม่เหลียวหลัง” (เทียบ ลก 9:62) และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมคุณธรรม เพื่อส่งเสริมกระแสเรียก สามเณรคาทอลิก กรณีศึกษา สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม (นายอวิรุทธิ์ พันธุ์ขาว, 2560) ที่กล่าวว่า “สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ ควรร่วมมือกันในการสรรหาสามเณรที่มีกระแสเรียก และตั้งใจที่จะเข้ารับการศึกษารอบอย่างแท้จริง เมื่อสามเณรเข้ามารับการศึกษารอบที่สามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ บุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ให้การอบรมและผู้ปกครอง บาทหลวงที่วัดต้องช่วยแนะนำสามเณร ให้มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของกระแสเรียก โดยสอนให้มีความเชื่อ ศรัทธาในพระเจ้า และให้เข้าใจถึงชีวิตของบาทหลวง”

2.3 คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษาคควรให้ความร่วมมือกับสามเณรลัษณ์ักบุญยอแซฟ อย่างเต็มความสามารถ เพื่อทำให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่อง อาศัยการเป็นแบบอย่างที่ดี การมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสามเณร คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษาคควรมีโอกาสพบปะหรืออยู่กับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ ในหนังสือพระพรแห่งกระแสเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) บอกไว้ว่า “การอบรมด้านสติปัญญาของผู้สมัครเป็นความรับผิดชอบของอธิการและคณะผู้ให้การอบรมด้วยการมีส่วนร่วมของ “ผู้ประสานงานการอบรมด้านสติปัญญา” ผู้ให้การอบรมทั้งหลายจะต้องมั่นใจว่าได้รับความร่วมมือจากบรรดาอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ และจะพบปะพูดคุยกับคนเหล่านี้อย่างสม่ำเสมอเพื่อหาหรือประเด็นที่เกี่ยวกับการสอน เพื่อส่งเสริมการอบรมแบบบูรณาการของสามเณรให้บังเกิดผลมากยิ่งขึ้น” ดังนั้น คุณครูจึงเป็นส่วนหนึ่งของผู้ให้การอบรมของสามเณรซึ่งนอกจากมิติด้านการศึกษา (Intellectual Formation) หรือ “ผู้ประสานงานการอบรมด้านสติปัญญา” เป็นพิเศษแล้วยังรวมถึงมิติด้านอื่นๆ ด้วย ดังนั้น เมื่อสามเณรอยู่ที่โรงเรียนหรือเมื่อมีโอกาสพบปะสามเณรคุณครูสามารถมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณร ผ่านทางการแนะนำการอบรมสั่งสอน การตักเตือนสามเณรเมื่อกระทำความผิด ทั้งต่อระเบียบของบ้านเณรและระเบียบของโรงเรียน ทั้งนี้ด้วยความรักความปรารถนาดีและเข้าใจถึงพันธกิจ และเป้าหมายของการฝึกฝนอบรมของสามเณร ในอนาคต สอดคล้องกับหนังสือ พระพรแห่งกระแสเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่บอกว่า “การสังเคราะห์ความรู้ที่เรียกร้องจากสามเณรครอบคลุมทุกมิติของชีวิต

สงฆ์และไม่เพียงด้านวิชาการเท่านั้น เมื่อคณาจารย์เข้ามีส่วนร่วมและรับผิดชอบในแผนการอบรมของสามเณรลัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพวกเขา คณาจารย์ควรกระตุ้นและช่วยเหลือสามเณรให้ก้าวหน้าทั้งในด้านความรู้และการค้นคว้าทางวิชาการและชีวิตจิต” และนอกเหนือจากการอบรมสั่งสอนวิชาความรู้แล้ว ครูยังมีหน้าที่ให้การอบรมแก่สามเณรเสมือนทำหน้าที่ผู้ให้การอบรมสามเณรที่โรงเรียน ดังนั้นคุณครูควรมีโอกาสพบปะหารือหรือพูดคุยกับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ เพื่อจะได้รับทราบถึงนโยบายและแนวทางการอบรมสามเณรในขณะนั้น อีกทั้งคณะผู้ให้การอบรมจะได้ทราบถึงพฤติกรรมของสามเณรเมื่ออยู่ที่โรงเรียนด้วย ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้สามเณรได้รับการอบรมอย่างต่อเนื่องทั้งเมื่ออยู่ที่บ้านเณรและเมื่ออยู่ที่โรงเรียน สอดคล้องกับหนังสือพระพรแห่งกระแสน้ำเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่บอกว่า “เพื่อให้การปฏิบัติงานเฉพาะของตนบรรลุผลสมบูรณ์ คณาจารย์ควรตระหนักว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะหนึ่งเดียวแห่งการสอนและเป็นผู้ให้การศึกษอบรมแก่เขาควรนำสามเณรไปสู่เอกภาพแห่งองค์ความรู้ที่จะพบความสมบูรณ์ในพระคริสต์เจ้า ผู้ทรงเป็นหนทาง ความจริง และชีวิต”

2.4 ผู้ปกครองของสามเณรควรให้ความร่วมมือกับสามเณรลัยนักบุญยอแซฟ เพื่อให้ทำให้เกิดการอบรมสามเณรอย่างต่อเนื่อง และควรมีโอกาสพบปะหารือกับคณะผู้ให้การอบรมอยู่เสมอๆ สอดคล้องกับหนังสือพระพรแห่งกระแสน้ำเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่ได้บอกไว้ว่า “สายสัมพันธ์ของครอบครัวเป็นปัจจัยพื้นฐานในการเสริมสร้างสามเณรให้มีความเคารพตนเองอย่างเหมาะสม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครอบครัวทั้งหลายควรมีส่วนร่วมในกระบวนการอบรมของสามเณรลัยและในชีวิตพระสงฆ์” และ ผู้ปกครองจำเป็นต้องให้การอบรมสั่งสอนสามเณรที่เป็นบุตรหลานของตนเองด้วยความซื่อสัตย์ต่อการอบรมของบ้านเณร ไม่ควรทำตามใจหรือทำตามความต้องการของสามเณรทุกครั้ง รวมไปถึงการแสดงออกหรือสนับสนุนสามเณรเมื่อมีความคิดเห็นในด้านลบต่อผู้ให้การอบรม เพราะนอกจากจะไม่เป็นผลดีต่อกระบวนการอบรมสามเณรแล้ว ยังจะเป็นการลดทอนคุณค่าของคุณธรรมความนอบน้อม ตรงกันข้าม ควรบอกกล่าวตักเตือนให้สามเณรได้พิจารณาตามความเป็นจริงถึงความผิดบกพร่องของตนเองและนำมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาตนเองต่อไป สอดคล้องกับหนังสือพระพรแห่งกระแสน้ำเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ที่บอกว่า “เนื่องจากสายสัมพันธ์ของครอบครัวช่วยยืนยันการมีส่วนร่วมในกระบวนการอบรมของสามเณรลัยและในชีวิตพระสงฆ์ และทำให้สามเณรได้รับการอบรมสั่งสอนอย่างดีในความเป็นจริง” และในธรรมนูญการอบรมเณรสามเณรเล็ก ค.ศ. 2000

ยังได้ระบุไว้ว่า “เพื่อบรรลุถึงความมีวุฒิภาวะ กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง มีความซื่อสัตย์ จริงใจมีการตัดสินใจที่ถูกต้องเหมาะสม มีความสมดุลในชีวิต ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีสมบัติผู้ดี ยอมรับความเป็นจริง การอบรมในเรื่องนี้ถือว่าเป็นพื้นฐานสำคัญอันดับแรกที่จะต้องมีความเป็นคนที่สมบูรณ์ รู้จักตนเอง เปิดเผย... มีวินัยในตนเอง มีน้ำใจต่อผู้อื่น หาวิธีสร้างสมดุลให้กับตนเองในความพร้อมของวุฒิภาวะในการใช้เสรีภาพพร้อมกับความรับผิดชอบมีมโนธรรมที่เที่ยงตรง ไม่เลือกสิ่งที่ถูกใจมากกว่าสิ่งที่ถูกต้องทั้งต่อตนเอง และผู้อื่นด้วย”

2.5 สามเณรหรือผู้ที่สนใจจะเข้ารับการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงควรมีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของสามเณรลัทธิ รูปแบบการอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงก่อนเข้ารับอบรมในเบื้องต้นสามเณรควรรู้ว่า สามเณรลัทธิคืออะไร จะมีการอบรมแบบใด และมีจุดประสงค์เพื่ออะไรบ้าง โดยผ่านทาง การสัมผัสชีวิตในสามเณรลัทธิหรือที่เรียกว่า “ค่ายกระแสเรียก” รวมไปถึงการได้แสดงตนและพูดคุยรับฟังคำแนะนำจากบาทหลวงเจ้าอาวาสของคนหรือเมื่อได้เข้ามารับการอบรมที่สามเณรลัทธิแล้ว สามเณรก็ควรทำความเข้าใจและเรียนรู้ในการรับการอบรมตามกระบวนการอบรมในด้านต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณธรรมของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธิพระหฤทัย ศรีราชา (อานนท์ ต้นชัย, 2564) ที่กล่าวไว้ว่า “ควรอบรมปลูกฝังให้สามเณรมีคุณธรรม มีระเบียบวินัย มีจิตอาสา มุ่งเน้นการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ จัดการอบรมให้เข้ากับวัยและยุคสมัย ให้สามเณรสร้างเป้าหมายในชีวิตและสร้างแรงจูงใจ ในการเข้ารับการศึกษารับอบรมที่สามเณรลัทธิ” และสอดคล้องกับกระบวนการอบรมเพื่อจะได้ไปสู่เป้าหมายของการเป็นบาทหลวง สอดคล้องกับธรรมนูญการอบรมเณรสามเณรเล็ก ค.ศ. 2000 ที่ได้ระบุไว้ว่า “สามเณรลัทธิเล็ก เป็นสถาบันที่จัดตั้งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายให้การฝึกอบรมเยาวชนชายที่จบการศึกษาระดับชั้นประถมปีที่ 6 ขึ้นไป มีคุณสมบัติเหมาะสมและมีแนวโน้มที่อยากจะเป็นพระสงฆ์ในอนาคต ทั้งนี้การอบรม มุ่งที่จะให้เยาวชนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเหล่านั้น ได้แลเห็นกระแสเรียกของคนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งสรรพพร้อมที่จะตอบสนองต่อกระแสเรียกดังกล่าว เพื่อบรรลุเป้าหมายของการเป็นพระสงฆ์ที่เพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติทั้งฝ่ายกายและฝ่ายจิต”

ผ่านทางการศึกษาเรื่องราวและแบบอย่างของนักบุญยอแซฟ และนักบุญผู้ศักดิ์สิทธิ์ท่านอื่นๆ จะช่วยให้สามเณรสามารถเข้าใจคุณค่าและความหมายของความสุภาพนอบน้อมที่แฝงไว้ในระเบียบวินัยต่างๆ ได้ ดังที่ได้กล่าวไว้ในหนังสือพระพรแห่งกระแสเรียกพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ว่า “สามเณรไม่ควรลืมความสำคัญของความศรัทธาแท้จริงต่อนักบุญ

ทั้งหลายด้วย ท่ามกลางนักบุญทั้งหลาย ควรให้ความสำคัญกับนักบุญโยเซฟ ภัสตาของพระนางพรหมจารีมารีย์ และองค์อุปถัมภ์ของพระศาสนจักรสากลผู้ที่ “พระเจ้าทรงเรียกให้รับใช้พระบุคคลและพันธกิจของพระเยซูเจ้าโดยตรงด้วยการทำหน้าที่บิดา” เราควรนำเสนอแบบอย่างนี้ต่อสามเณรทั้งหลาย และให้พวกเขาคุ้นเคยกับท่านนักบุญ เพื่อพวกเขาจะ “มองเห็นวิถีชีวิตที่ถ่อมตนและสมบูรณ์แบบของท่านในการรับใช้และมีส่วนร่วมในแผนการแห่งความรอดพ้น”

สามเณรควรมีความกล้าหาญที่ถูกต้อง โดยเฉพาะมีเรื่องขัดข้องใจ หรือไม่เข้าใจสามเณรควรมีความกล้าเข้าหาผู้ให้การอบรมเพื่อพูดคุยให้เข้าใจเสมอโดยรู้จักวิธีการพูดที่เหมาะสมรวมถึงการเป็นผู้ฟังที่ดีด้วย เพราะคุณธรรมความนบนอบไม่ใช่เพียงแค่การเสวนากับผู้ให้การอบรมเท่านั้นแต่ต้องรู้จักรับฟังด้วย สอดคล้องกับธรรมนูญการอบรมเณรสามเณรเล็ก ค.ศ. 2000 ที่ได้ระบุไว้ว่า “จงเป็นคนเปิดเผยและมีความไว้วางใจต่อผู้ให้การอบรมเสมอ อย่าบ่นว่าหรือร่วมมือกับคนที่ไม่เคารพและคอยกล่าวหาผู้ให้การอบรม ถ้าหากมีเรื่องข้องใจหรือไม่เข้าใจใด ไม่ว่าเป็นเรื่องส่วนตัวหรือส่วนรวม สามเณรจึงมีความกล้าเข้าหาผู้ให้การอบรมเพื่อพูดคุยให้เข้าใจเสมอ” และในหนังสือพระพรแห่งกระแสรักพระสงฆ์ (The Gift of the Priestly Vocation) ยังได้บอกด้วยว่า “ความนบนอบคือการรู้จักฟัง”

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. คณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ ควรนำแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความนบนอบของสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม ไปประยุกต์ใช้กับกระบวนการอบรมสามเณรเล็ก สามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ เพื่อช่วยส่งเสริมและพัฒนาให้สามเณรเล็กรับรู้ถึงคุณค่าและความหมายของคุณธรรมความนบนอบและมีการปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบอย่างดียิ่งขึ้น

2. คณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ ต้องเป็นหนึ่งเดียวกันในการทำหน้าที่ให้การอบรม โดยการอุทิศตนและเสียสละตนเอง เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับสามเณร ซึ่งจะช่วยให้มีความสัมพันธ์ที่ดีและใกล้ชิดกับสามเณรและมีความเข้าใจในสามเณรมากยิ่งขึ้น

3. คณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ ควรใช้กระบวนการทางจิตวิทยามาประยุกต์ใช้กับการอบรมสามเณรเล็กให้มากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องของวุฒิภาวะและพัฒนาการตามช่วงวัย โดยอาจจะมีการเชิญวิทยุเฉพาะในด้านนี้เป็นผู้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่คณะผู้ให้การอบรม

4. คณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ ควรมีการพิจารณาเกี่ยวกับกฎระเบียบต่างๆ ของสามเณรลัทธิ โดยควรปรับปรุงแบบการปฏิบัติให้สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน ทั้งนี้ โดยปรับเปลี่ยนรูปแบบการปฏิบัติเท่านั้น แต่ยังคงรักษาไว้ซึ่งคุณค่าที่แท้จริงของระเบียบวินัยนั้น

5. คณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ รวมถึงบาทหลวงเจ้าอาวาส คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษ ควรมีช่วงเวลาพบปะกับสามเณรทั้งแบบส่วนรวมและแบบรายบุคคลให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยและเพื่อให้สามเณรมีความกล้าที่จะพบปะพูดคุยกับคณะผู้ให้การอบรม บาทหลวง เจ้าอาวาส คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษา เมื่อมีข้อสงสัยหรือเพื่อแสดงความคิดเห็นของตน

6. คณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ รวมถึงบาทหลวงเจ้าอาวาส คุณครูและผู้ให้การอบรมด้านการศึกษจะต้องให้การอบรมแก่สามเณรผู้รับการอบรมอยู่เสมอๆ เกี่ยวกับคุณค่า ความหมายของระเบียบวินัย ซึ่งไม่ได้ขัดแย้งกับหลักการประชาธิปไตยในปัจจุบันเลย

7. บาทหลวงเจ้าอาวาส และครอบครัวของสามเณร จะต้องประสานความร่วมมือและให้ความช่วยเหลือด้านการอบรมกับสามเณรลัทธินักบุญยอแซฟ อย่างเต็มความสามารถ

8. สามเณรผู้รับการอบรมจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า บาทหลวงเจ้าอาวาส ของตนเองเป็นผู้ดูแลสามเณรในขณะพักอยู่ที่บ้าน ดังนั้น จำเป็นที่สามเณรจะต้องไปพบบาทหลวงเจ้าอาวาสเพื่อแสดงตนและกระทำตามที่บาทหลวงเจ้าอาวาสมอบหมาย รวมถึงการแจ้งและการรายงานตนเมื่อจะต้องไปธุระที่อื่นๆ เป็นเวลาหลายวัน

9. สามเณรผู้รับการอบรมควรนำการอบรมสั่งสอนและคำแนะนำของคณะผู้ให้การอบรมของสามเณรลัทธินักบุญยอแซฟมาคิดวิเคราะห์และไตร่ตรองให้มากขึ้น แม้ว่าสิ่งเหล่านั้นจะขัดแย้งกับความคิดเห็นของตนเองก็ตาม

10. สามเณรผู้รับการอบรมจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่า ตนเองกำลังเป็นผู้รับการฝึกฝนอบรมเพื่อเป็นบาทหลวงในอนาคต และการปฏิบัติตนเรื่องความนบนอบนั้นเป็นคุณธรรมที่สำคัญประการหนึ่งของผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมที่สำคัญอีก 2 ประการ สำหรับสามเณรและบาทหลวง นั่นคือ คุณธรรมความบริสุทธิ์ และคุณธรรมความยากจน เพื่อเป็นแนวทางในการอบรมสามเณรในอนาคต
2. ควรมีการศึกษากระบวนการเตรียมตัวก่อนเข้ารับการอบรมที่สามเณรลัย เพื่อเป็นแนวทางในการเตรียมผู้ที่มีความสนใจเป็นบาทหลวงในอนาคต

รายการอ้างอิง

- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2562). **พิธีศีลบวชพระสังฆราช พระสงฆ์ สังฆานุกร**. คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพิธีกรรม.
- คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อสามเณรลัยและกระแสรียก สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย. (2543). **ธรรมนูญการอบรมเณรสามเณรเล็ก**. ม.ป.พ.
- ศูนย์คริสตศาสนธรรม อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ และ วิทยาลัยแสงธรรม. (2550). **ประมวลคำสอน พระศาสนจักรคาทอลิก Compendium Catechism of the Catholic Church (พิมพ์ครั้งที่ 2)**. ม.ป.พ.
- สมณกระทรวงพระสงฆ์. (2564). **The Gift of the Priestly Vocation [พระพรแห่งกระแสรียกพระสงฆ์]**. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม.
- สุชา จันทร์เอม. (2545). **จิตวิทยาเด็กเกร (พิมพ์ครั้งที่ 6)**. โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- แสงระวี กิจเจริญ. (2565). **คุณลักษณะตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของนักศึกษาวิทยาลัยแสงธรรม**. [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อวิรุทธ์ พันธุ์ขาว. (2560). **ปัจจัยที่มีผลต่อการอบรมคุณธรรมเพื่อส่งเสริมกระแสรียกสามเณรคาทอลิก กรณีศึกษา สามเณรลัยนักบุญยอแซฟ สามพราน นครปฐม**. [วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต]. วิทยาลัยแสงธรรม.
- อานนท์ ต้นชัย. (2564) **การศึกษาคุณธรรมของสามเณรเล็ก สามเณรลัยพระหฤทัย ศรีราชา**. วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม, 13(1). 68-86.

Best, John W. (1997). **Research in Education (2nd.ed)**. Prentice Hall Inc.

Cronbach, L.J. (1990). **Essentials of Psychological Testing (5th.ed)**. Harper & Row.

John Paul II. (1992, March 15). **Pastores Dabo Vobis**. vatican.va. https://www.vatican.va/content/john-paul-ii/en/apost_exhortations/documents/hf_jp-ii_exh_25031992_pastores-dabo-vobis.html

Likert, Rensis. (1967). **The Human Organization : Its Management and Values**. McGraw – Hill.

การส่งเสริมคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัว เป็นบาทหลวงคาทอลิกในสามเณรลัยแสงธรรม

Promoting The Virtue of Chastity for Lux Mundi Seminarists.

กรณวิวิทย์ ปั่นทอง

* ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ดร.สุรชัย ชุ่มศรีพันธุ์

* สาขาวิชาเทววิทยาจริยธรรม คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

บาทหลวง ผศ.ดร.ชาติชาย พงษ์ศิริ

* สาขาวิชาปรัชญาและศาสนา คณะมนุษยศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

* สาขาวิชาคริสตศาสนศึกษา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

Kornwiwit Panthong

* Master of Arts Program in Moral Theology, Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Dr.Cherdchai Lertjitlekha

* Moral Theology Program, Faculty of Theology, Saengtham College.

Rev.Asst.Prof.Dr.Chartchai Phongsiri

* Philosophy and Religion Program, Faculty of Humanities, Saengtham College.

Asst.Prof.Dr.Laddawan Prasootsaengchan

* Christian Education Program, Faculty of Theology, Saengtham College.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 23 สิงหาคม 2566

* แก้ไข 25 กันยายน 2566

* ตอบรับบทความ 10 ตุลาคม 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการส่งเสริมคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก ในสามเณรลัยแสงธรรม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การปฏิบัติตนตามคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก ในสามเณรลัยแสงธรรม และ 2) แนวทางส่งเสริมคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกในสามเณรลัยแสงธรรม กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกจำนวน 81 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามและประเด็นการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก ในสามเณรลัยแสงธรรม มีการปฏิบัติตนตามคุณธรรม ความบริสุทธิ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.400) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่ 1-5 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงอันดับการปฏิบัติในแต่ละด้านจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือ ด้านการตัดสินใจที่เป็นอิสระ ($\bar{x} = 4.67$, S.D. = 0.473) รองลงมาคือ ด้านความเข้าใจและเห็นคุณค่าของคุณธรรมความบริสุทธิ์ ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.399) ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.442) ด้านการมีชีวิตจิต ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.494) และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.422)

2. แนวทางส่งเสริมคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก ในสามเณรลัยแสงธรรม ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ มีดังนี้

2.1 ในด้านการตัดสินใจที่เป็นอิสระ ควรส่งเสริมให้ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกมีความตระหนักถึงการตัดสินใจที่เป็นอิสระที่จะถือสัตและรักษาความบริสุทธิ์ด้วยความสมัครใจ และต้องมีความรักต่อทุกคน เสียสละตนเองในการเลือกรักทุกคน

2.2 ในด้านความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการถือคุณธรรม ความบริสุทธิ์ควรส่งเสริมให้ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกมีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการถือคุณธรรมความบริสุทธิ์ ว่าเป็นพระพรพิเศษจากพระเจ้าอย่างแท้จริง ที่มอบให้แก่ผู้ที่ตั้งใจอุทิศตนเป็นศาสนบริกรของพระศาสนจักรคาทอลิก โดยการอุทิศตนเพื่อพระเป็นเจ้าและผู้อื่นเป็นการเลียนแบบพระเยซูเจ้า พระนางมารีย์และบรรดานักบุญที่ได้อุทิศตนในการถือสัตและรักษาความบริสุทธิ์ในการสานต่อภารกิจของพระเยซูเจ้าในโลกนี้

2.3 ในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ควรส่งเสริมให้ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกตระหนักว่าพระศาสนจักรคาทอลิก คือครอบครัวใหม่ของตน ให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ชีวิตหมู่คณะมีความสนิทสัมพันธ์กับผู้อื่นในรูปแบบที่เหมาะสมตามสถานการณ์ของศาสนบริกรของพระศาสนจักร เป็นพิเศษต่อเพศตรงข้าม ไม่มีขอบเขตที่เกินเลย เป็นเพียงเพื่อนร่วมงานเพื่อพันธกิจของพระเจ้า

2.4 ในด้านการมีชีวิตจิต ควรส่งเสริมให้ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกเจริญชีวิตตามพระวาจาของพระเจ้า ยึดมั่นในการถือคุณธรรมความบริสุทธิ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสนิทสัมพันธ์กับพระเจ้า ผ่านทางศีลศักดิ์สิทธิ์ศีลมหาสนิท และศีลอภัยบาป ใช้ความสันโดษให้เป็นการอยู่กับพระเป็นเจ้า โดยเฉพาะในการทำจิตภาวนารู้เท่าทันอารมณ์ พิจารณามโนธรรมทุกวันและควรมีบิดามารดาฝ่ายจิตเป็นปรึกษาด้านวิญญาณ

2.5 ในด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์ ควรส่งเสริมให้ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก ดำเนินชีวิตอย่างสมดุล มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และความคิด มีสมาธิและสติ รับรู้เท่าทันความต้องการต่างๆ โดยเฉพาะอารมณ์ทางเพศ สละกิเลสตัณหา เข้าใจและรู้เท่าทันในสื่อออนไลน์ และสื่อบางประเภทที่จะกระตุ้นอารมณ์ทางเพศทำให้ขาดวุฒิภาวะและการรักในศักดิ์ศรีของตนเอง และควรมองการตักเตือนของคณะผู้ให้การอบรมว่าเป็นการช่วยเหลือพัฒนาผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวง

2.6 คณะผู้ให้การอบรมผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกควรให้ความสำคัญกับการติดตามและให้คำแนะนำเป็นพิเศษเป็นการส่วนตัว แก่ผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกโดยเฉพาะผู้ที่ไม่สามารถเข้ากับหมู่คณะหรือผู้ที่วางตัวไม่เหมาะสมกับสถานภาพการถือศีลและรักษาความบริสุทธิ์

คำสำคัญ: คุณธรรมความบริสุทธิ์
ผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก
สามเณรลัยแสงธรรม

Abstract

PROMOTING THE VIRTUE OF CHASTITY FOR LUX MUNDI SEMINARIANS, the purposes of this were; 1) to study behavior according to the virtue of Lux Mundi Seminarians and 2) to study guidelines to promote the virtue of Lux Mundi Seminarians. The sample were 81 Lux Mundi Seminarians. The data collected by using the questionnaire and focus group discussion. The data were analyzed by frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and content analysis.

The findings were as follows :

1. Lux Mundi Seminarians have conducting oneself according to virtue of chastity. Overall, it was at the highest level ($\bar{x} = 4.53$, S.D. = 0.400), When considering each aspect, it was found that areas 1-5 were at the highest level. By ranking the practices in each aspect from the highest to lowest, the first aspect was independent decision-making ($\bar{x} = 4.67$, S.D.= 0.473), following by understanding and appreciation of moral purity ($\bar{x} = 4.66$, S.D. = 0.399), intimacy with others ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.442), spirituality ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.494) and emotional maturity ($\bar{x} = 4.56$, S.D.= 0.422)

2. Guidelines for promoting the virtue of chastity of Lux Mundi Seminarians according to the opinions of experts were as follows:

2.1 In terms of independent decision-making should be encouraged Lux Mundi Seminarians to be aware of independent decision-making to remain single

and to remain chaste voluntarily and there must be love for everyone and have self-sacrifice to love everyone.

2.2 In understanding and appreciating the virtue of chastity, Lux Mundi Seminarians should be encouraged to understand and appreciate the virtue of chastity as it is truly grace of God being given to those who have committed themselves to be ministers of the Catholic Church by devoting themselves to God and others. It is an imitation of Jesus, Mary and the saints who have devoted themselves to celibacy and to remain chaste in continuing the mission of the Lord Jesus in this world.

2.3 In terms of relationship with others should be encouraged Lux Mundi Seminarians to realize that the Catholic Church is their new family. Emphasizing the importance of community life in order to have closed relations with others in a appropriated manner to their own status as the ministers of the Church. Especially towards another opposite sex wishing boundary as a colleague for the ministry of God.

2.4 In terms of spiritual life, Lux Mundi Seminarians should be encouraged to live their life according to the Word of God. They are ought to adhere to the virtue of chastity both physically and mentally, always have a closed relationship with God through the Blessed Sacrament, the Eucharist and the Sacrament of Penance, applied solitude to live with God, especially in meditation,

examination of conscience every day, and they are likely encouraged to have spiritual director.

2.5 In terms of emotional maturity, Lux Mundi Seminarians should be encouraged live a balanced life, emotionally and mentally, concentration and mindful awareness of the needs, especially the sexual motives, give up passion, understand and be aware of online media and certain types of media that will arouse sexual arousal, resulting in lack of maturity and love of one's own dignity. And they are to be aware of the admonition of the teaching formators as helping to develop those who prepare to become priests.

2.6 Formators of Lux Mundi Seminarians should be attention, follow and give apply personally to Lux Mundi Seminarians, especially those who have difficulties in unity of community life or those who do not act as if they are preparing themselves to the life of calibacy and chastity.

Keywords: The virtue of chastity
Seminarians, Lux Mundi Seminary.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระคริสตเจ้าดำรงชีวิตถือความบริสุทธิ์ และทรงสั่งสอนศิษย์ของพระองค์ให้ปฏิบัติตาม พระองค์ทรงแนะนำให้ผู้ที่เต็มใจและสามารถถือความบริสุทธิ์ติดตามพระองค์ในการดำเนินชีวิตตาม กระแสเรียกนี้

พระศาสนจักรยกย่องคุณค่าของการถือความบริสุทธิ์และการถือโสดของบาทหลวงคาทอลิก (พระสงฆ์) อยู่เสมอ การที่บาทหลวงคาทอลิกละเว้นการมีเพศสัมพันธ์เพื่อพระอาณาจักรสวรรค์ เป็นเครื่องหมายสำคัญและเป็นผลดีต่อความรักในงานอภิบาล เป็นทอธารพิเศษ เพื่อบรรลุถึงความ บริบูรณ์ด้านจิตวิญญาณในโลกนี้ (เทียบ Presbyt. Ordinis, 16) บาทหลวงคาทอลิกผู้สืบทอด งานของพระคริสตเจ้าจะต้องเป็นผู้อุทิศตนทั้งครบทั้งกายและใจ เพื่อช่วยมนุษย์ ซึ่งพระคริสตเจ้า ได้ทรงไถ่ โดยอาศัยความตายและการกลับคืนพระชนม์ชีพของพระองค์ บาทหลวงคาทอลิกจะ สามารถอุทิศตนทั้งครบ เพื่อมวลมนุษย์และสามารถทำงานไถ่บาปได้อย่างอิสระเคียงข้างกับองค์ พระคริสตเจ้าพระอาจารย์ของตน ดังนั้น สถานภาพการถือโสดเพื่อพระอาณาจักร จึงเป็นสิ่งที่ พระศาสนจักรเรียกร้องจากบรรดาบาทหลวงคาทอลิกทุกคน (คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อสาม เณรลัยและกระแสเรียก, 2000)

การถือความบริสุทธิ์จึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับบาทหลวงคาทอลิกและสามเณรผู้ที่เตรียมตัว เป็นบาทหลวงคาทอลิก สมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอล ที่ 2 (1992) ระบุในเอกสารสมณ ลิขิตเตือนใจ “เราจะมอบผู้เลี้ยงแกะให้ท่าน” (Pastores Dabo Vobis) ข้อ 50 ระบุว่า การ อบรมด้านชีวิตจิตสำหรับผู้ได้รับเรียกให้ดำเนินชีวิตถือพรหมจรรย์ ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อ การเตรียมผู้ที่จะเป็นบาทหลวงคาทอลิกในอนาคต เพื่อเขาจะได้รู้จัก เห็นคุณค่ารักและดำเนินชีวิต พรหมจรรย์ตามธรรมชาติที่แท้จริงและตามความประสงค์ที่ถูกต่อนั้นคือ เพื่อแรงบันดาลใจในพระ วรสารทั้งด้านชีวิตจิตและด้านอภิบาล คุณธรรมความบริสุทธิ์เป็นข้อเสนอที่สนับสนุนการเตรียมตัว นี้ และยังเป็นเนื้อหาด้วยความบริสุทธิ์ให้สัมพันธ์กับความสัมพันธ์ทั้งหมดของมนุษย์และนำไป สู่ “ประสบการณ์และการแสดงออก ซึ่งความรักที่จริงใจแบบมนุษย์แบบพี่น้องและแบบส่วนตัว เป็นความรักที่สามารถถวายบูชาตนเองตามแบบฉบับของพระคริสตเจ้า เป็นความรักเพื่อทุกคน และสำหรับแต่ละคน” และในเอกสารพระพรแห่งกระแสเรียกพระสงฆ์ (The gift of the priestly vocation) ในปี ค.ศ. 2016 ข้อ 110 ยังได้เน้นย้ำอีกว่า ขาดความรอบคอบอย่างร้ายแรงที่จะ ยอมให้สามเณรคนใดรับศีลบวชทั้งที่เขาไม่มีวุฒิภาวะอารมณ์ความรักที่เป็นอิสระและมีสันติสุข

เขาต้องรักษาความบริสุทธิ์ โดยการถือโสดอย่างซื่อสัตย์ ด้วยการปฏิบัติคุณธรรมแบบมนุษย์และคุณธรรมของบาทหลวงคาทอลิก ซึ่งหมายถึง การเปิดใจในพระหรรษทานทำงานในตัวเอง ไม่เพียงแต่การบังคับตนเองด้วยน้ำใจของตนเพียงอย่างเดียว รวมถึงในสภาสังคายนาว่ากันที่ 2 พระสันตะปาปาเบเนดิกต์ ที่ 16 ทรงเน้นย้ำถึงความมั่งคั่งและความสำคัญของการดำเนินชีวิตถือโสดของบาทหลวงคาทอลิก เพื่อเป็นเครื่องหมายแสดงการอุทิศตนอย่างสมบูรณ์ต่อพระคริสตเจ้าต่อพระศาสนจักร และต่ออาณาจักรของพระเจ้าและยืนยันว่า การถือโสดของบาทหลวงคาทอลิกยังคงเป็นข้อบังคับตามธรรมเนียมปฏิบัติของบาทหลวงคาทอลิกจารีตละตินอยู่ต่อไป การที่บาทหลวงคาทอลิกดำเนินชีวิตถือโสดอย่างมีวุฒิภาวะ ด้วยความยินดีและอุทิศตน ยังเป็นพระพรยิ่งใหญ่สำหรับพระศาสนจักรและสังคมอีกด้วย” (Sacramentum Caritis, ข้อ 24)

ปัจจุบันนี้ ท่ามกลางสังคมที่มีความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมมากขึ้น บาทหลวงคาทอลิกถูกเรียกร้องให้ยืนยันกระแสเรียกของตนอย่างเข้มแข็ง ให้ถือความบริสุทธิ์แท้จริงในเรื่องการถือโสด เพราะโดยการปฏิบัติที่ถูกต้องนี้เอง ที่บาทหลวงคาทอลิกมอบถวายตัวเองให้กับพระเป็นเจ้า เป็นวิธีใหม่และเป็นวิธีที่เด่นมาก ทำให้บาทหลวงคาทอลิกสามารถยึดมั่นในพระเป็นเจ้าด้วยหัวใจที่ไม่แบ่งแยก ทำให้สามารถอุทิศตนรับใช้พี่น้องชายหญิงด้วยอิสรภาพมากขึ้น ทั้งมีประสิทธิผล กล่าวคือ บาทหลวงคาทอลิกมีความเหมาะสมมากขึ้นที่จะรับเป็นบิดาในพระคริสตเจ้า ฉะนั้น จึงไม่ควรถือว่า ความบริสุทธิ์เป็นกฎระเบียบที่ขัดขวางการเจริญเติบโตของบุคคล แต่หากตรงข้ามกลับจะนำผลบวกมากกว่า ซึ่งควรจะเน้นเป็นพิเศษเรื่องนี้ ต้องถือว่าเป็นพระหรรษทานที่พระบิดาประทานให้แก่ผู้ขอด้วยความเพียรอดทนด้วยความจริงใจ และสุภาพถ่อมตน อย่างไรก็ตาม บาทหลวงคาทอลิกควรจะรู้ว่าศิลาบวชไม่ได้คุ้มกันตนเอง จากการประจัญหรือจากอันตรายต่างๆ

การถือความบริสุทธิ์จึงเป็นเรื่องที่ทำนายบาทหลวงคาทอลิก และผู้ที่เตรียมเป็นบาทหลวงคาทอลิก (หรือที่ส่วนใหญ่เรียกว่า “สามเณร: Seminarians) ที่ต้องบ่มเพาะในเรื่องนี้อย่างจริงจัง ให้มีความจริงใจกับพระเป็นเจ้าและกับตัวเอง มองเห็นอย่างลึกซึ้งถึงอุดมการณ์ของตนในการอุทิศตนรับใช้พระเจ้า โดยเฉพาะผู้ที่เตรียมเป็นบาทหลวงคาทอลิกในสามเณราลัยแสงธรรม ซึ่งเป็นสถานฝึกอบรมผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกในชั้นปีปรัชญาและเทววิทยาให้เติบโต ได้รับศิลาบวชเป็นบาทหลวงคาทอลิก เป็นผู้นำแห่งความเชื่อ ผู้นำทางจิตวิญญาณ เป็นผู้อุทิศตนทั้งครบในการรับใช้พระเจ้าพระศาสนจักรและบรรดาสัตบุรุษ ซึ่งหากผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกมีความเข้าใจเห็นคุณค่าความสำคัญและปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมเกี่ยวกับการถือความ

บริสุทธิ์ในชีวิตตามกระแสเรียกการเป็นบาทหลวงคาทอลิกแล้ว ก็จะเป็นประโยชน์ต่อชีวิตของตน ในฐานะศาสนบริกรของพระเป็นเจ้าในการอุทิศตนทั้งครบในการรับใช้พระเป็นเจ้า พระศาสนจักร และบรรดาสัตบุรุษ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกในสามเณราลัยแสงธรรมเพื่อที่จะศึกษาถึงการปฏิบัติตนตามคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก และแนวทางส่งเสริมคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก เพื่อให้กลุ่มบุคคลเหล่านี้ เป็นบุคคลที่มีจิตมุ่งมั่นที่จะรักพระเยซูเจ้า ด้วยใจไม่แบ่งแยก ตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญ สามารถไตร่ตรองและมองเห็นคุณค่าแห่งเมืองสวรรค์ การถือความบริสุทธิ์ที่เป็นของขวัญที่เกิดมาจากความรักที่ต้องการมอบตนเองทั้งครบให้พระเจ้า (Gift of self) เป็นบุคคลที่มีมิติของการเจริญชีวิตที่เหมาะสมในการเป็นผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกสู่การเป็นบาทหลวงคาทอลิก เป็นสงฆ์ผู้ศักดิ์สิทธิ์ เป็นนายชุมพาบาลที่ดี มีหัวใจเป็นผู้อภิบาลตามแบบอย่างองค์พระเยซูเจ้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติตนตามคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก ในสามเณราลัยแสงธรรม
2. เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก ในสามเณราลัยแสงธรรม

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัย

เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตนตามคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกและแนวทางส่งเสริมคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก โดยทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่อไปนี้

- 1.1 เอกสารคู่มือสามเณรเล็กเรียบเรียงจากธรรมนูญการฝึกอบรมสามเณร ค.ศ. 2000
- 1.2 เอกสารประกอบการอบรมสามเณราลัยแสงธรรม (ค.ศ. 2002)

1.3 หนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก (Catechism of the Catholic Church) (ค.ศ. 2007)

1.4 พระสมณกฤษฎีกาเรื่อง การอบรมเพื่อเป็นพระสงฆ์ (Optatam Totius) (ค.ศ. 1965)

1.5 พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยการปฏิบัติงานและชีวิตพระสงฆ์ (Presbyterorum Ordinis) (ค.ศ. 1965)

1.6 สมณลิขิตเตือนใจ “เราจะมอบผู้เลี้ยงแกะให้ท่าน” (Pastores Dabo Vobis) (ค.ศ. 1992)

1.7 พระพรแห่งกระแสเรียกพระสงฆ์ (The gift of the priestly vocation) เอกสาร “ระบบพื้นฐานการอบรมพระสงฆ์” (ค.ศ. 2016)

1.8 เอกสารประกอบพิธีบวชสังฆานุกร สามเณรลัยแสงธรรม (ค.ศ. 2022)

1.9 เอกสารของนักวิชาการต่างๆ

1.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ประชากร กลุ่มผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

2.1 ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

ประชากร คือ ผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก ในสามเณรลัยแสงธรรม ปีการศึกษา 2565 ชั้นปีที่ 1-7 และผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกที่อยู่ในระหว่างปีฝึกงานอภิบาล จำนวน 101 คน (สามเณรลัยแสงธรรม, 2565)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก สามเณรลัยแสงธรรม ปีการศึกษา 2565 ชั้นปีที่ 1-7 และผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกที่อยู่ในระหว่างปีฝึกงานอภิบาล จำนวน 81 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วน และการสุ่มอย่างง่ายในแต่ละชั้นปี โดยผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973 อ้างถึงใน แสงระวี กิจเจริญ, 2565) และกำหนด ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง ที่ยอมรับได้ที่ 0.05 ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

รายละเอียดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ชั้นปีที่	สามเณรทั้งหมด (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	15	13
2	18	14
3	13	10
4	17	13
5	7	6
6	4	3
7	15	12
ปีฝึกงานอภิบาล	12	10
รวม	101	81

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ในการศึกษาแนวทางส่งเสริมคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 มีจำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งมีตำแหน่งหรือคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. อธิการสามเณรลัยแสงธรรม จำนวน 1 คน
2. บาทหลวงคาทอลิกที่เป็นคณะผู้ให้การอบรม สามเณรลัยแสงธรรม จำนวน 3 คน ที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้ให้การอบรมในสามเณรลัยแสงธรรมนานที่สุด
3. อธิการหรือรองอธิการสามเณรลัยพระวิสุทธิวงศ์ จำนวน 1 คน
4. อธิการหรือรองอธิการสามเณรลัยเล็กในประเทศไทย จำนวน 2 คน ที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้ให้การอบรมในสามเณรลัยเล็กนานที่สุด
5. ตัวแทนผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก ในสามเณรลัยแสงธรรม ที่เป็นหัวหน้าชั้นปีที่ 4 และ ปีที่ 7 จำนวน 2 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การส่งเสริมคุณธรรมความบริสุทธิ์ (Promoting the virtue of chastity) หมายถึง การฝึกฝน เพิ่มพูนคุณธรรมที่ช่วยควบคุมความต้องการ การแสดงออกและการใช้พลังทางเพศให้อยู่ในขอบเขตหรือ ความพอดีตามจุดประสงค์ของเพศที่พระเจ้าทรงกำหนดและตามสถานะของผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกให้ครองตน ครองใจในความบริสุทธิ์และถือโสดโดยความสมัครใจ ช่วยส่งเสริมให้บรรลุดุริยภาวะเที่ยงแท้ สามารถเคารพและยกย่องความหมายของร่างกาย อุทิศตนทำงานของพระเจ้าด้วยหัวใจไม่แบ่งแยก ดำเนินชีวิตด้วยความตระหนักถึงพระพรของพระเจ้า เพื่อเป็นเครื่องหมายของการถวายชีวิตแด่พระคริสตเจ้าและมุ่งสู่อาณาจักรพระเจ้าด้วยการอุทิศชีวิตทั้งครบเพื่อรับใช้พระเจ้าและเพื่อนมนุษย์ด้วยความเข้าใจ และเห็นคุณค่าของคุณธรรมความบริสุทธิ์ พัฒนาตนเองในด้านการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ การตัดสินใจที่เป็นอิสระ การสนิทสัมพันธ์กับผู้อื่น และการมีชีวิตจิตที่ดี

ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกในสามเณรลัยแสงธรรม (Lux Mundi Seminarians) หมายถึง คริสตชนชายผู้ที่เข้ารับการศึกษาบรมที่สามเณรลัยแสงธรรม เพื่อเตรียมตัวบวชเป็นบาทหลวงหรือพระสงฆ์ในศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก หรือที่มักเรียกสั้นๆ ว่า “สามเณร” การที่จะสามารถบวชเป็นบาทหลวงผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกต้องผ่านการศึกษาบรม การประเมินและคัดเลือกกว่าเป็นผู้ที่เหมาะสมในการที่จะทำหน้าที่เป็นบาทหลวงในคริสต์ศาสนา เป็นผู้อภิบาลที่ดี เป็นศิษย์ของพระเยซูคริสตเจ้า ในงานวิจัยนี้ ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกหมายถึง สามเณรสังกัด 11 อัครสังฆมณฑล/สังฆมณฑลในพระศาสนจักรคาทอลิกประเทศไทย ที่เข้ารับการศึกษาบรมในสามเณรลัยแสงธรรม

สามเณรลัยแสงธรรม (Lux Mundi Seminary) หมายถึง สถานฝึกอบรมผู้ที่เตรียมรับศีลบวชเป็นบาทหลวงในคริสต์ศาสนา นิกายโรมันคาทอลิก ตั้งอยู่ที่ ต.ท่าข้าม อ.สามพราน จ.นครปฐม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม (Questionnaires) เรื่องการปฏิบัติตนตามคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกในสามเณรลัยแสงธรรม ประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับลักษณะปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ อายุ ชั้นปี มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิดแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) กำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบเพียง 1 คำตอบ

ส่วนที่ 2 การปฏิบัติตนตามคุณธรรมความบริสุทธิ์ เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตนตามคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก

ส่วนที่ 3 ปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติตนตามคุณธรรมความบริสุทธิ์ เป็นข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหรืออุปสรรคในการปฏิบัติตนตามคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก

ในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 3 มีลักษณะเป็นการประเมินตามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (likert's rating scale) (Rensis Likert, 1967:179) ซึ่งมี 5 ระดับ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลผลมีดังนี้ เกณฑ์การให้คะแนน

- 5 คะแนน มีความคิดเห็น/การปฏิบัติ/ส่งผลให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในระดับมากที่สุด
- 4 คะแนน มีความคิดเห็น/การปฏิบัติ/ส่งผลให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในระดับมาก
- 3 คะแนน มีความคิดเห็น/การปฏิบัติ/ส่งผลให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในระดับปานกลาง
- 2 คะแนน มีความคิดเห็น/การปฏิบัติ/ส่งผลให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในระดับน้อย
- 1 คะแนน มีความคิดเห็น/การปฏิบัติ/ส่งผลให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในระดับน้อยที่สุด

การแปลผล

โดยในการวิเคราะห์ให้ถือว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ตอบแบบสอบถามตกอยู่ในช่วงความสำคัญระดับใดก็แสดงว่า รายการนั้นมีระดับการปฏิบัติตนตามคุณธรรม ความบริสุทธิ์ หรือส่งผลให้เกิดปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติตนตามคุณธรรมความบริสุทธิ์ ตามสภาพที่เป็นจริงแบบนั้น โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best John, 1997:263) ดังนี้

กรณีวิวิทย์ ปั่นทอง, สุรัชย์ ชุ่มศรีพันธุ์, ชาดิชาย พงษ์ศิริ และ ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

คะแนน 4.50 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็น/การปฏิบัติ/ส่งผลให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในระดับ มากที่สุด

คะแนน 3.50 - 4.49 หมายถึง มีความคิดเห็น/การปฏิบัติ/ส่งผลให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในระดับ มาก

คะแนน 2.50 - 3.49 หมายถึง มีความคิดเห็น/การปฏิบัติ/ส่งผลให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในระดับ ปานกลาง

คะแนน 1.50 - 2.49 หมายถึง มีความคิดเห็น/การปฏิบัติ/ส่งผลให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในระดับ น้อย

คะแนน 1.00 - 1.49 หมายถึง มีความคิดเห็น/การปฏิบัติ/ส่งผลให้เกิดปัญหาหรืออุปสรรคในระดับ น้อยที่สุด

2. ประเด็นการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เรื่องแนวทางส่งเสริมคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกในสามเณราลัยแสงธรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

ใช้ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ข้อคิดเห็นที่ได้จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

วิธีการดำเนินการ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) โดยการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative data) และเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative data) ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. นำข้อมูลที่สังเคราะห์ได้มาสร้างเป็นแบบสอบถามและประเด็นการสนทนากลุ่ม
3. นำแบบสอบถามและประเด็นการสนทนากลุ่มที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องเชิงเนื้อหา (content validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) ซึ่งข้อคำถามที่สร้างขึ้น มีค่า IOC ระหว่าง 0.66-1.00 ซึ่งสูงกว่า 0.5 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงสามารถนำไปใช้เป็นข้อคำถามในการวิจัยต่อไปได้

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกในสามเณรลัยแสงธรรมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน โดยกระจายในทุกระดับชั้นและผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงของคณะนักบวชที่ต้องถือคุณธรรมความบริสุทธิ์เช่นเดียวกันอีก 10 คน รวมเป็น 30 คนโดยกระจายในทุกระดับชั้น แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) (Cronbach, 1984: 126) ได้เท่ากับ 0.933 ซึ่งมากกว่า 0.7 ตามเกณฑ์การพิจารณาที่กำหนดไว้ ได้เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

5. นำประเด็นการสนทนากลุ่มไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติตามคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกในสามเณรลัยแสงธรรม ในภาพรวม ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 2 ระดับการปฏิบัติตามคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกในสามเณรลัยแสงธรรม ในภาพรวม

การปฏิบัติตามคุณธรรมความบริสุทธิ์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ	อันดับ
1. ด้านการตัดสินใจที่เป็นอิสระ	4.67	0.473	มากที่สุด	1
2. ด้านความเข้าใจและเห็นคุณค่าของคุณธรรมความบริสุทธิ์	4.66	0.399	มากที่สุด	2
3. ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น	4.57	0.442	มากที่สุด	3
4. ด้านการมีชีวิตจิต	4.57	0.494	มากที่สุด	4
5. ด้านการมีวิถีภาวะทางอารมณ์	4.56	0.422	มากที่สุด	5
รวมเฉลี่ย 5 ด้าน	4.53	0.400	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก ในสามเนรลัยแสงธรรม มีการปฏิบัติตนตามคุณธรรมความบริสุทธิ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.400) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าในด้านที่ 1-5 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงอันดับการปฏิบัติในแต่ละด้านจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกคือด้านการตัดสินใจที่เป็นอิสระ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.473) รองลงมาคือ ด้านความเข้าใจและเห็นคุณค่าของคุณธรรมความบริสุทธิ์ ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.399) ด้านความสนิทสนมกับผู้อื่น ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.442) ด้านการมีชีวิตจิต ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.494) และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.422)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สิ่งที่ส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตนตามคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกในสามเนรลัยแสงธรรม รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 3 สิ่งทีส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตนตามคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกในสามเนรลัยแสงธรรม

สิ่งที่ส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตนตามคุณธรรมความบริสุทธิ์	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ระดับ	อันดับ
1. การไม่หมั่นฝึกฝน ควบคุมตนเองในความ ต้องการ หรือการใช้พลังทางเพศ	4.24	0.830	มาก	1
2. การไม่สวดภาวนาวอนขอพระพรพรทานจาก พระเจ้าให้ถือความบริสุทธิ์ได้อย่างซื่อสัตย์	4.13	0.946	มาก	3
3. การปล่อยตัว ปล่อยใจ ปล่อยสายตา ตามความต้องการฝ่ายเนื้อหนังของตน	4.14	0.791	มาก	2
4. ค่านิยมทางโลกทีจะส่งผลให้เกิดกิเลสตัณหา โดยเฉพาะในเรื่องทางเพศ	4.10	0.866	มาก	4
5. การอ่อนแอต่อสิ่งยั่วยุให้เกิดกิเลสตัณหา ทางเพศ	4.01	0.879	มาก	5
รวมเฉลี่ย	4.12	0.494	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่า สิ่งที่ส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติตนตามคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกในสามเณรลัยแสงธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = 0.494) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงอันดับการปฏิบัติในแต่ละด้านจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย อันดับแรกที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือการไม่หมั่นฝึกฝน ควบคุมตนเองในความต้องการหรือการใช้พลังทางเพศ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.830) รองลงมาคือการปล่อยตัวปล่อยใจ ปล่อยสายตามตามความต้องการ ฝ่ายเนื้อหนังของตน ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.791) การไม่สวดภาวนาวอนขอพระพรพรทานจากพระเจ้าให้ถือความบริสุทธิ์ได้อย่างซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.946) ค่านิยมทางโลกที่จะส่งผลให้เกิดกิเลสตัณหา โดยเฉพาะในเรื่องทางเพศ ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.866) ส่วนอันดับสุดท้ายที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การอ่อนแอต่อสิ่งชั่วร้ายให้เกิดกิเลสตัณหาทางเพศ ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.879) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 แนวทางส่งเสริมคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกในสามเณรลัยแสงธรรม ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ สรุปได้ดังนี้

1. ในด้านการตัดสินใจที่เป็นอิสระ ควรส่งเสริมให้ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกมีความตระหนักถึงการตัดสินใจที่เป็นอิสระ ที่จะถือสัตและรักษาความบริสุทธิ์ด้วยความสมัครใจ และต้องมีความรักต่อทุกคน เสียสละตนเองในการเลือกรักทุกคน

2. ในด้านความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการถือคุณธรรมความบริสุทธิ์ควรส่งเสริมให้ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกมีความความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการถือคุณธรรมความบริสุทธิ์ว่าเป็นพระพรพิเศษจากพระเจ้าอย่างแท้จริงที่มอบให้แก่ผู้ที่ตั้งใจอุทิศตนเป็นศาสนบริกรของพระศาสนจักรคาทอลิก โดยการอุทิศตนเพื่อพระเป็นเจ้าและผู้อื่นเป็นการเลียนแบบพระเยซูเจ้า พระนางมารีย์ และบรรดานักบุญที่ได้อุทิศตน ในการถือสัตและรักษาความบริสุทธิ์ในการสานต่อภารกิจของพระเยซูเจ้าในโลกนี้

3. ในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ควรส่งเสริมให้ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกตระหนักว่าพระศาสนจักรคาทอลิกคือครอบครัวใหม่ของตน ให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ชีวิตหมู่คณะ มีความสนิทสัมพันธ์กับผู้อื่นในรูปแบบที่เหมาะสมตามสถานภาพของศาสนบริกรของพระศาสนจักร เป็นพิเศษต่อเพศตรงข้าม ไม่มีขอบเขตที่เกินเลย เป็นเพียงเพื่อนร่วมงานเพื่อพันธกิจของพระเจ้า

4. ในด้านการมีชีวิตจิต ควรส่งเสริมให้ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกเจริญชีวิตตามพระวาจาของพระเจ้า ยึดมั่นในการถือคุณธรรมความบริสุทธิ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสนิทสัมพันธ์กับพระเจ้า ผ่านทางศีลศักดิ์สิทธิ์ ศีลมหาสนิท และศีลอุบายบาป ใช้ความสันโดษให้เป็นการอยู่กับพระเป็นเจ้า โดยเฉพาะในการทำจิตภาวนา รู้เท่าทันอารมณ์ พิจารณามโนธรรมทุกวัน และควรมีปีติมารดาฝ่ายจิตเป็นปรีชาด้านวิญญาณ

5. ในด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์ ควรส่งเสริมให้ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก ดำเนินชีวิตอย่างสมดุล มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และความคิด มีสมาธิและสติ รับรู้เท่าทันความต้องการต่างๆ โดยเฉพาะอารมณ์ทางเพศ สละกิเลสตัณหา เข้าใจและรู้เท่าทันในสื่อออนไลน์ และสื่อบางประเภทที่จะกระตุ้นอารมณ์ทางเพศทำให้ขาดวุฒิภาวะและการรักในศักดิ์ศรีของตนเอง และควรมองการตกเดือนของคณะผู้ให้การอบรมว่าเป็นการช่วยเหลือพัฒนาผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวง

6. คณะผู้ให้การอบรมผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก ควรให้ความสำคัญกับการติดตาม และให้คำแนะนำเป็นพิเศษเป็นการส่วนตัว แก่ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกโดยเฉพาะผู้ที่ไม่สามารถเข้ากับหมู่คณะหรือผู้ที่วางตัวไม่เหมาะสมกับสถานภาพการถือโสดและรักษาความบริสุทธิ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ได้ทราบถึงการปฏิบัติตนตามคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก และแนวทางส่งเสริมคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก สำหรับใช้เป็นข้อมูลให้ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกได้นำไปใช้ในการพัฒนาตนเองและดำเนินชีวิตการเป็นผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกด้วยความซื่อสัตย์ต่อการถือคุณธรรมความบริสุทธิ์ และความถือโสดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และเป็นประโยชน์สำหรับสามเณรอาลัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นำไปใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาแนวทางการอบรมผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกในด้านการถือคุณธรรมความบริสุทธิ์และความถือโสดได้อย่างดียิ่งขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้

1. สามเณรลัยแสงธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก มีความตระหนักถึงการตัดสินใจที่เป็นอิสระ ที่จะถือสัตและรักษาความบริสุทธิ์ด้วยความสมัครใจ และต้องมีความรักต่อทุกคน เสียสละตนเองในการเลือกรักทุกคน
2. สามเณรลัยแสงธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกมีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการถือคุณธรรมความบริสุทธิ์เป็นพระพรพิเศษจากพระเจ้าอย่างแท้จริง จึงควรอุทิศตนเพื่อพระเป็นเจ้าและผู้อื่น เป็นการเลียนแบบพระเยซูเจ้า พระนางมารีย์และบรรดาศาสนิกชนที่ได้อุทิศตนในการถือสัตและรักษาความบริสุทธิ์ในการสานต่อพระภารกิจของพระเยซูเจ้า
3. สามเณรลัยแสงธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก ตระหนักว่าพระศาสนจักรคาทอลิกคือครอบครัวใหม่ของตนให้ความสำคัญต่อความสัมพันธ์ชีวิต หมู่คณะ มีความสนิทสัมพันธ์กับผู้อื่นในรูปแบบที่เหมาะสมตามสถานภาพของตน โดยเฉพาะเพศตรงข้ามไม่ให้เกินขอบเขตของการเป็นเพื่อนร่วมงานเพื่อพันธกิจของพระเจ้า
4. สามเณรลัยแสงธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกเจริญชีวิตตามพระวาจาของพระเจ้า ยึดมั่นในการถือคุณธรรมความบริสุทธิ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีความสนิทสัมพันธ์กับพระเจ้า ผ่านทางศีลศักดิ์สิทธิ์ ศีลมหาสนิท และศีลอภัยบาป ใช้ความสันโดษให้เป็นการอยู่กับพระเป็นเจ้า โดยเฉพาะในการทำจิตภาวนา รู้เท่าทันอารมณ์ พิจารณามโนธรรมทุกวันและควรมีบิดามารดาฝ่ายจิตเป็นปรึกษาด้านวิญญาณ
5. สามเณรลัยแสงธรรมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรส่งเสริมให้ผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก ดำเนินชีวิตอย่างสมดุล มีวุฒิภาวะทางอารมณ์และความคิด มีสมาธิและสติ รับรู้เท่าทันความต้องการต่างๆ โดยเฉพาะอารมณ์ทางเพศ สละกิเลสตัณหา เข้าใจและรู้เท่าทันในสื่อออนไลน์และสื่อบางประเภทที่จะกระตุ้นอารมณ์ทางเพศทำให้ขาดวุฒิภาวะและการรักในศักดิ์ศรีของตนเอง และควรมองการตกเตือนของคณะผู้ให้การอบรมว่าเป็นการช่วยเหลือพัฒนาผู้เตรียมตัวเป็นบาทหลวง

6. คณะผู้ให้การอบรมสามเณรลัยแสงธรรม ควรให้ความสำคัญกับการติดตามและให้คำแนะนำเป็นพิเศษเป็นการส่วนตัว แก่ผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิกโดยเฉพาะผู้ที่ไม่สามารถเข้ากับหมู่คณะหรือผู้ที่วางตัวไม่เหมาะสมกับสถานภาพการถือโสดและรักษาความบริสุทธิ์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการนำแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวบวชเป็นบาทหลวงคาทอลิก ในสามเณรลัยแสงธรรม ที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปทดลองใช้เพื่อการส่งเสริมคุณธรรม ความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวบวชเป็นบาทหลวงคาทอลิก รวมถึงการศึกษาผลที่ส่งเสริมคุณธรรมความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวเป็นบาทหลวงคาทอลิก ในเชิงคุณภาพด้วยเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียดลึกซึ้งมากขึ้น

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นปัญหาหรืออุปสรรคต่อการถือความบริสุทธิ์ของผู้ที่เตรียมตัวบวชเป็นบาทหลวง เพื่อจะได้ทราบและสามารถนำมาใช้ในการวางแผนป้องกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

รายการอ้างอิง

ยอห์น ปอล ที่ 2, สมเด็จพระสันตะปาปา. (2535). สมณลิขิตเตือนใจ “เราจะมอบผู้เลี้ยงแกะให้ท่าน” (Pastores Dabo Vobis). คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระสงฆ์, โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อสามเณรลัยและกระแสรัก. (2543). ธรรมนูญการอบรมเณรสามเณรเล็ก ค.ศ. 2000. ม.ป.พ.

คำสอนอัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ (2560). คำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก (Catechism of the Catholic Church). ภาค 3 พระบัญญัติสิบประการ พิมพ์ครั้งที่ 4. โรงพิมพ์อัสสัมชัญ.

สมณกระทรวงพระสงฆ์. (2559). The gift of the priestly vocation [พระพรแห่งกระแสรักพระสงฆ์]. ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม.

สามเณรลัยแสงธรรม. (2545). เอกสารประกอบการอบรมสามเณร. ม.ป.พ.

สามเณรลัยแสงธรรม. (2565). บทเพลงในพิธีบูชาขอบพระคุณเทิดเกียรติพระนางมารีย์รับเกียรติเข้าสู่สวรรค์ทั้งกายและวิญญาณ โอกาสเปิดปีฉลอง 50 ปีสถาบันแสงธรรม พิธีบวชสังฆานุกร แต่งตั้งผู้ช่วยพิธีกรรมและ ผู้อ่านพระคัมภีร์. วิทยาลัยแสงธรรม.

แสงระวี กิจเจริญ. (2565). คุณลักษณะตามอัตลักษณ์การศึกษาคาทอลิกของนักศึกษา วิทยาลัยแสงธรรม. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

Benedict XVI, Pope. (2007). *Sacramentum caritatis*. L'Osservatore Romano. n.p.

Best, John W. (1997). *Research in Education* (2nd. ed). Prentice Hall Inc.

Cronbach, L.J. (1990). *Essentials of Psychological Testing* (5th ed). Harper& Row.

John Paul II, Pope. (1992). *Pastores Dabo Vobis*. Braun-Brumfield, Inc.

Likert, Rensis. (1967). *The Human Organization: Its Management and Values*. New York.

Pope Paul VI. (1965). *Optatam Totius* [พระสมณกฤษฎีกาเรื่องการอบรมเพื่อเป็นพระสงฆ์]. http://www.thaicatechesis.com/Document/09Optatam_Totius.pdf

Pope Paul VI. (1965). *Presbyterorum Ordinis* [พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยการปฏิบัติงานและชีวิตพระสงฆ์]. http://www.thaicatechesis.com/Document/09Optatam_Totius.pdf

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนใน
ศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษา คริสตจักรท้องถิ่น
สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรใน
ประเทศไทย

Guidelines for Teaching Christian Education to
Learners in The 21st Century: Case Study of
Local Churches in The 7th Ministerial Unit
Under The 1st District of
The Church of Christ in Thailand.

อนุศาสนาจารย์ ดร.ชนันภรณ์ ใจเสาะดี

* วิทยาลัยพระคริสต์ธรรมแมคกิลวารี มหาวิทยาลัยพายัพ

Dr.Chananporn Jaisaodeet

* McGilvary College of Divinity, Payap University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 23 พฤศจิกายน 2564

* แก้ไข 6 ธันวาคม 2564

* ตอบรับบทความ 13 ธันวาคม 2564

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษา คริสตจักรท้องถิ่น
สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อสำรวจปัญหาและความท้าทายในการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษาของคริสตจักรท้องถิ่นที่สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย และเพื่อนำเสนอแนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมุ่งเน้นผู้เรียนที่อยู่ในช่วงอายุ 6-12 ปี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มครูผู้สอนหรือผู้รับผิดชอบด้านคริสเตียนศึกษา และ 2) กลุ่มผู้เรียนคริสเตียนศึกษาช่วงอายุระหว่าง 6-12 ปี เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ในลักษณะการสนทนากลุ่ม ซึ่งเครื่องมือดังกล่าวได้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรง ความน่าเชื่อถือ และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยจากผู้ทรงคุณวุฒิเป็นที่เรียบร้อยแล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาโดยจัดหมวดหมู่ของข้อมูลตามหัวข้อที่ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า ประเด็นปัญหาหลักด้านการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษาที่คริสตจักรท้องถิ่นกำลังประสบ ได้แก่ ความจำกัดและการขาดแคลนครูคริสเตียนศึกษา การขาดคณะทำงานหรือคณะกรรมการคริสเตียนศึกษา และผู้สอนคริสเตียนศึกษาไม่ได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ส่วนความท้าทายสำหรับคริสตจักรต่อการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษา มีสองประเด็นหลัก ประเด็นแรกคือ ลักษณะของผู้เรียนในยุคปัจจุบันที่มีลักษณะแตกต่างจากผู้เรียนในยุคก่อนค่อนข้างมาก ส่งผลให้ผู้สอนต้องค้นหาแนวทางการสอนที่เหมาะสมสำหรับบริบทและลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ส่วนประเด็นที่สอง คือ การสร้างและสรรหาผู้สอนคริสเตียนศึกษา

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่นำเสนอในรายงานการวิจัยนี้เกิดจากการอภิปรายผลการวิจัยและการสะท้อนคิดของผู้วิจัยที่นำผลการวิจัยมาวิเคราะห์และแปลความหมายภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ

คริสเตียนศึกษา ทฤษฎีพัฒนาการทางความเชื่อ และทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานความเข้าใจที่ว่า คริสเตียนศึกษาเป็นกระบวนการเรียนการสอนและการบ่มเพาะความเชื่อศรัทธาคริสเตียนบนรากฐานของพระคริสตธรรมคัมภีร์ อีกทั้งเป็นการถ่ายทอดวิถีชีวิตคริสเตียนแก่ผู้เรียนผ่านคำสอนและแบบอย่างชีวิตของผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนเติบโตขึ้นในความเชื่อและสะท้อนคุณลักษณะชีวิตที่พึงประสงค์ของคริสเตียน ด้วยเหตุนี้ แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้วิจัยนำเสนอในรายงานการวิจัยนี้ จึงมีส่วนประกอบ 5 ข้อดังต่อไปนี้ คือ 1) สอนด้วยความรัก 2) ตระหนักเรื่องความพร้อม 3) ร่ายล้อมด้วยวิธีสอนที่หลากหลาย 4) กระจายการมีส่วนร่วม และ 5) สวมบทบาทโค้ช

คำสำคัญ: คริสเตียนศึกษา
คริสตจักรท้องถิ่น
สภาคริสตจักรในประเทศไทย
ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

Abstract

This study aims to survey problems and challenges that the local churches in the 7th ministerial unit under the 1st district of the Church of Christ in Thailand face in regards of Christian Education. It also aims to present guidelines for teaching Christian Education to learners in the 21st century, with an emphasis on learners between 6-12 years old. The data was collected from two sample groups; 1) a group of teachers and people responsible for Christian education ministry and 2) a group of learners between 6-12 years old. The tools used to collect data were observation forms and focus group interview forms, which had already passed the examination from the experts for content validity, reliability, and index of the item objective congruence. The methods used to analyze the data received in this study are content analysis, which classifies the data into the themes addressed in the aims of the study.

From this research, it was found that the key problems the local churches face are the limitation of Christian education teachers, the absence of a Christian education team or committee, and the discontinuity of trainings for Christian education teachers. The main challenges for the local churches in doing Christian education ministry have to do with the characteristics of the 21st century learners as well as the training and recruitment of teachers.

The guidelines for teaching Christian Education to learners in the 21st century presented in this research are constructed from the discussion of the research findings and the researcher's interpretation of the findings through the lenses of selected learning theories, faith development theory, and learning skills needed for the 21st century. With the understanding that Christian education is the process of teaching and learning, as well as the nurturing of Christian faith in the lives of learners, the researcher presents guidelines for teaching Christian education to learners in the 21st century. The guidelines contain 5 integrated components: 1) teach with love, 2) be aware of readiness, 3) use various teaching methods, 4) stimulate the learners' participation, 5) take on the role of the coach.

Keywords: Christian Education
Local Church
the Church of Christ in Thailand
Learners in the 21st Century

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษา คริสตจักรท้องถิ่น
สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย

บทนำ

พันธกิจการสอนในคริสตจักรเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า พันธกิจคริสเตียนศึกษา คือ การที่คริสตจักรจัดการให้การศึกษาแก่สมาชิกทุกวัยเกี่ยวกับหลักความเชื่อศรัทธาคริสเตียน ประเด็นทางคริสต์ศาสนา และวิถีการดำเนินชีวิตแบบคริสเตียนบนพื้นฐานของพระคริสตธรรมคัมภีร์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออบรม สั่งสอน บ่มเพาะความเชื่อศรัทธา และเสริมสร้างให้คริสเตียนแต่ละคนเติบโตขึ้นในความเชื่อ และดำเนินชีวิตประจำวันที่สอดคล้องกับคำสอนและแบบอย่างของพระเยซูคริสต์ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า พันธกิจคริสเตียนศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งทั้งต่อคริสตจักรซึ่งเป็นชุมชนของผู้ที่ความเชื่อศรัทธาในพระเยซูคริสต์และต่อคริสเตียนแต่ละคน

ทั้งนี้ จากการที่ผู้วิจัยได้มีส่วนร่วมในการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษาและการจัดอบรมสำหรับผู้สอนคริสเตียนศึกษาทั้งในระดับคริสตจักรท้องถิ่น เขตอภิบาล ภาค และสภาคริสตจักรในประเทศไทย พบว่าคริสตจักรหลายแห่งประสบปัญหาและความท้าทายด้านการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษา โดยเฉพาะสำหรับเด็ก เนื่องจากขาดแคลนผู้ที่จะมาทำหน้าที่สอน อีกทั้งผู้รับผิดชอบในการสอนคริสเตียนศึกษาขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับพัฒนาการผู้เรียน จิตวิทยาการสอน และทักษะการเรียนรู้ของเด็กในยุคศตวรรษที่ 21 ครูคริสเตียนศึกษาในหลายคริสตจักรไม่ได้รับการอบรมเพื่อพัฒนาด้านจิตวิญญาณ ด้านความรู้ในพระคัมภีร์ การเชื่อมโยงคำสอนในพระคัมภีร์กับชีวิตประจำวัน ด้านทักษะการสอน ตลอดจนการเสริมสร้างทักษะและศักยภาพด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ทำให้พันธกิจคริสเตียนศึกษาในคริสตจักรไม่เกิดผลเท่าที่ควร ส่งผลให้ผู้เรียนขาดความสนใจ ความกระตือรือร้นและแรงจูงใจในการเรียนคริสเตียนศึกษา ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ย่อมส่งผลกระทบต่อการศึกษาเติบโตขึ้นในความเชื่อศรัทธาของเด็ก ซึ่งแน่นอนว่าจะส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็ง การเจริญเติบโต และการคงอยู่ของคริสตจักร

ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องศึกษาและสำรวจว่าคริสตจักรท้องถิ่นที่สังกัดภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งคริสตจักรในเขตอภิบาลที่ 7 ซึ่งผู้วิจัยเป็นหนึ่งในทีมผู้อภิบาล ว่ากำลังประสบปัญหาและความท้าทายใดบ้างในการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษา และทางคริสตจักรมีวิธีการและกระบวนการอย่างไรในการตอบสนองต่อปัญหาและความท้าทายนั้น เพื่อนำไปสู่การคิด วิเคราะห์ และนำเสนอแนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะผู้เรียนที่อยู่ในวัย 6-12 ปีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจปัญหาและความท้าทายในการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษาของคริสตจักรท้องถิ่นที่สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะ ในบริบทของคริสตจักรท้องถิ่นที่สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย

นิยามศัพท์

1. คริสเตียนศึกษา (Christian Education) คือ กระบวนการการเรียนรู้การสอนและการบ่มเพาะพระวจนะของพระเจ้าให้กับคริสเตียนทุกเพศทุกวัย เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้จักพระเจ้าตลอดจนน้ำพระทัยของพระองค์มากยิ่งขึ้น จำเริญเติบโตในความเชื่อและเป็นสาวกที่ดีของพระเยซูคริสต์” คริสเตียนศึกษามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกระบวนการสร้างชีวิตฝ่ายจิตวิญญาณ (Spiritual Formation) หรือ การสร้างสาวก (Discipleship) เพราะเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ความเข้าใจ และเสริมสร้างความเชื่อศรัทธา ความรักและยำเกรงพระเจ้า อันจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงชีวิตที่สอดคล้องกับน้ำพระทัยพระเจ้าและสะท้อนคุณลักษณะของพระเยซูคริสต์มากยิ่งขึ้น

2. คริสตจักรท้องถิ่น (Local Church) คือ องค์กรพื้นฐานของคริสต์ศาสนา เป็นชุมชนชนหรือกลุ่มของผู้เชื่อศรัทธาในพระเยซูคริสต์ที่รวมตัวกันเพื่อนมัสการพระเจ้า ณ สถานที่ใดสถานที่หนึ่งเป็นประจำอีกทั้งตั้งใจและอุทิศตนที่จะดำเนินชีวิตตามแบบอย่างและคำสอนของพระเยซูคริสต์ คริสตจักรท้องถิ่นในงานวิจัยนี้หมายถึงคริสตจักรท้องถิ่นที่สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 คริสตจักรภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย ซึ่งเป็นคริสตจักรที่ตั้งอยู่ในชุมชนชานเมือง ในอำเภอสันป่าตองและอำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วยคริสตจักรท้องถิ่นจำนวน 5 คริสตจักร ซึ่งมีทั้งคริสตจักรขนาดกลางและขนาดเล็กที่สมาชิกส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้น

3. สภาคริสตจักรในประเทศไทย (The Church of Christ in Thailand) เป็นองค์กรศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์ที่รวมตัวกัน เพื่อทำพันธกิจของพระเจ้าในประเทศไทยร่วมกัน โดยมีหลักข้อเชื่อ ข้อปฏิบัติ และธรรมนูญเดียวกัน แบ่งการปกครองออกเป็นคริสตจักรภาค คริสตจักรท้องถิ่น หมวดคริสเตียนและศาสนาธรรม จุดประกาศ ที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ ในปัจจุบันสภาคริสตจักรในประเทศไทยประกอบด้วยคริสตจักรภาค 22 ภาค ซึ่งเป็นองค์กรพื้นฐานและเป็นองค์กรหลักในการขับเคลื่อนพันธกิจของสภาคริสตจักรในประเทศไทย

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษา คริสตจักรท้องถิ่น
สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย

4. ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (Learners in the 21st Century) หมายถึง ผู้ที่เกิดและเติบโตมาพร้อมกับเทคโนโลยีโดยสมบูรณ์แบบ คือ มีเทคโนโลยีเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตประจำวัน ชอบการสื่อสารที่กระชับรวดเร็ว คำนึงเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง มีความเป็นปัจเจกบุคคลค่อนข้างสูง สามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากโลกออนไลน์ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และตามความสนใจของตน การจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จึงไม่ใช่ว่าการถ่ายทอดความรู้และไม่จำกัดเพียงในห้องเรียนเท่านั้น แต่คือการเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ผู้เรียนซึ่งทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะพื้นฐานในการรู้หนังสือ การคิด การทำงาน การอยู่ร่วมกับผู้อื่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะในการใช้ชีวิต เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตด้วยความรับผิดชอบต่อตนเอง ผู้อื่น และโลก เป็นผู้มีจิตสำนึกอันดี มีคุณธรรม

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา เพื่อศึกษากระบวนการคริสเตียนศึกษาในคริสตจักร รวมทั้งสำรวจปัญหาและความท้าทายในการทำพันธกิจ โดยนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสอนคริสเตียนศึกษาในคริสตจักร นำไปสู่การเสนอแนวทางในการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งเน้นผู้เรียนที่อยู่ในช่วงอายุ 6-12 ปี

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเพื่อทำการศึกษาค้นคว้าสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกของคริสตจักรท้องถิ่น สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย ทั้ง 5 คริสตจักร ประกอบด้วย 1) ตัวแทนครูหรือผู้รับผิดชอบด้านคริสเตียนศึกษา จำนวนคริสตจักรละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน และ 2) ตัวแทนผู้เรียนคริสเตียนศึกษาอายุระหว่าง 6-12 ปี ของแต่ละคริสตจักร จำนวนคริสตจักรละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 10 คน

อนึ่ง การได้มาซึ่งจำนวนกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวข้างต้น มาจากคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และจากการศึกษาเอกสารการบรรยายเกี่ยวกับวิธีการออกแบบและกำหนดขนาดตัวอย่างสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพของศาสตราจารย์บุญธรรม กิจปรีดาวิสุทธ์ (2551) โดยอ้างอิงจากหนังสือระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งระบุว่า การเก็บข้อมูลงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ผู้วิจัยควรทำการเก็บข้อมูลจนกระทั่งข้อมูลอิ่มตัว โดยจำนวนขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ไม่ควรมีน้อยกว่า 8 คน และในการจัดการสนทนากลุ่มควรมีจำนวนผู้เข้าร่วมประมาณกลุ่มละ 8-12 คน

เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมีดังต่อไปนี้ คือ ผู้สอนคริสเตียนศึกษาที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาทำการศึกษาวิจัย จะต้องเป็นสมาชิกของคริสตจักรท้องถิ่น สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย เป็นผู้สอนหรือผู้รับผิดชอบด้านคริสเตียนศึกษาของคริสตจักร และเป็นผู้ที่ยินยอมและสมัครใจให้ความร่วมมือในการวิจัยตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย ส่วนผู้เรียนที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาทำการศึกษาวิจัยนั้น จะต้องเป็นสมาชิกของคริสตจักรท้องถิ่น สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย ต้องมีอายุระหว่าง 6-12 ปี เป็นผู้ที่ยินยอมและสมัครใจให้ความร่วมมือในการวิจัย และได้รับการอนุญาตจากผู้ปกครองให้เข้าร่วมการวิจัยตลอดระยะเวลาของการทำวิจัย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ทราบปัญหาและความท้าทายในการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษาในคริสตจักร
2. ค้นพบแนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสังเกตและการสัมภาษณ์ในลักษณะการสนทนากลุ่ม การประมวลผลข้อมูลใช้วิธีการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ด้วยการจำแนกตามหัวข้อที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทำพันธกิจด้านคริสเตียนศึกษาของคริสตจักร เช่น ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำว่า “คริสเตียนศึกษา” รูปแบบของพันธกิจคริสเตียนศึกษา การบริหารจัดการพันธกิจคริสเตียนศึกษาในคริสตจักร ปัญหาและความท้าทายในการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษา และแนวทางการสอนคริสเตียนศึกษา เป็นต้น ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) กล่าวคือนำข้อมูลที่ได้จากการประมวลผลมาวิเคราะห์และทำความเข้าใจผ่านแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎีพัฒนาการทางความเชื่อศรัทธา รวมถึงทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อจะช่วยให้เข้าใจข้อมูลมากขึ้น และช่วยในการนำเสนอแนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาที่เหมาะสมกับผู้เรียนในปัจจุบัน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลวิจัยมีสองประเภทคือแบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ ซึ่งแยกเฉพาะสำหรับกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม โดยเครื่องมือดังกล่าวผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความน่าเชื่อถือ และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสิ่งที่ต้องการศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคนมหาวิทยาลัยพายัพ

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษา คริสตจักรท้องถิ่น
สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยเลือกมาใช้เพื่อศึกษา แบ่งออกเป็นสองส่วน ใหญ่ ส่วนแรก คือแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยนี้ ซึ่งประกอบไปด้วยหัวข้อย่อย 5 หัวข้อ ดังต่อไปนี้ คือ 1) แนวคิดและรูปแบบการเรียนการสอนพระวจนะของพระเจ้าในพระคริสตธรรม คัมภีร์ 2) ความสำคัญของพันธกิจคริสเตียนศึกษาบนรากฐานของพระคริสตธรรมคัมภีร์ 3) ทฤษฎี การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการคริสเตียนศึกษา ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดสำคัญ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มพฤติกรรมนิยม กลุ่มปัญญานิยม และ กลุ่มมนุษยนิยม (Yount, 2001, pp.101-109) 4) ทฤษฎีพัฒนาการทางความเชื่อศรัทธา ซึ่งคิดค้นโดยนักจิตวิทยาที่ชื่อเจมส์ เฟาเลอร์ (Fowler, 1999) และ 5) ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (เบลเลนชาร์และแบนด์ท์, 2556) และส่วน ที่สอง คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคริสเตียนศึกษาซึ่งแสดงผลการวิจัยที่สะท้อนให้เห็นว่าพันธกิจ คริสเตียนศึกษาเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของคริสเตียนและส่งผลกระทบอย่างยิ่งต่อการ เจริญเติบโตของคริสตจักร งานวิจัยนี้แตกต่างจากงานวิจัยอื่น เนื่องจากผู้เขียนต้องการเน้นการ ศึกษาและสำรวจว่า คริสตจักรท้องถิ่นที่สังกัดคริสตจักรภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยเฉพาะคริสตจักรในเขตอภิบาลที่ 7 ประสบปัญหาและความท้าทายใดบ้างในการทำพันธกิจ คริสเตียนศึกษา รวมถึงมีวิธีการและกระบวนการอย่างไรในการตอบสนองต่อปัญหาและความ ท้าทายนั้น เพื่อนำไปสู่การคิดวิเคราะห์ และนำเสนอแนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาที่เหมาะสม สำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะผู้เรียนที่อยู่ในวัย 6-12 ปี ต่อไป

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาได้ค้นพบว่าประเด็นสำคัญที่กำลังเป็นปัญหาสำหรับการทำพันธกิจคริสเตียน ศึกษาในคริสตจักรนั้นล้วนแต่เกี่ยวข้องกับผู้สอนและการบริหารจัดการพันธกิจ คริสเตียนศึกษาอัน ได้แก่ ความจำกัดและการขาดแคลนครูคริสเตียนศึกษา การขาดคณะทำงานหรือคณะกรรมการ คริสเตียนศึกษา และการที่ผู้สอนคริสเตียนศึกษาไม่ได้รับการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพอย่าง ต่อเนื่อง จึงส่งผลให้การเรียนการสอนคริสเตียนศึกษาในคริสตจักรเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เท่าที่ควร อีกทั้งนำไปสู่อีกประเด็นปัญหาหนึ่งซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้เรียน คือ การที่ผู้เรียนคริสเตียน ศึกษาในคริสตจักรมีจำนวนลดลงและขาดความสม่ำเสมอในการเข้าชั้นเรียน

ข้อค้นพบของงานวิจัยเกี่ยวกับความท้าทายต่อการทำพันธกิจคริสเตียนศึกษาของคริสตจักรท้องถิ่นนั้นพบว่ามีสองประเด็นหลัก ประเด็นแรกคือ ลักษณะของผู้เรียนในยุคปัจจุบันหรือยุคศตวรรษที่ 21 ที่มีลักษณะแตกต่างจากผู้เรียนในยุคก่อนค่อนข้างมาก ส่งผลให้ผู้สอนต้องค้นหาแนวทางการสอนและกระบวนการการถ่ายทอดความรู้แบบใหม่ที่ตอบสนองต่อบริบทและลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียน ความท้าทายประเด็นที่สองคือ การสร้างและสรรหาผู้สอนคริสเตียนศึกษา ผู้วิจัยค้นพบว่า ถึงแม้คริสตจักรจะเห็นถึงความสำคัญของการสร้างและสรรหาผู้สอนคริสเตียนศึกษา แต่กระบวนการการสร้างและสรรหาผู้สอนคริสเตียนศึกษายังเป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากต้องใช้เวลาและการทุ่มเททั้งร่างกาย แรงใจ ประกอบกับจำนวนผู้ที่สนใจและมีความพร้อมที่จะรับผิดชอบในด้านการสอนคริสเตียนศึกษายังมีน้อย จึงกล่าวได้ว่า ครูหรือผู้สอนคริสเตียนศึกษา คือตัวแปรหลักหรือผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการผลักดันและขับเคลื่อนแนวทางการสอนสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 แต่ถึงกระนั้นก็ตาม เนื้อหาการเรียนรู้ได้ขึ้นอยู่กับหรือเกิดจากโดยครูแต่เพียงผู้เดียว เพราะการเรียนรู้ไม่จำกัดอยู่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่เกิดจากการที่ผู้เรียนร่วมมือกันกับผู้สอน เพื่อนๆ พ่อแม่ผู้ปกครอง คริสตจักร และชุมชน ภายใต้เป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน บทบาทของผู้สอนคริสเตียนศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงเปลี่ยนจากผู้ให้ข้อมูลความรู้ (information giver) เป็นผู้อำนวยความสะดวกและทรัพยากรบุคคล (facilitator and resource person) คอยสนับสนุน แนะนำแหล่งข้อมูล และให้คำปรึกษาในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

จากผลการวิจัยพบว่า การเรียนการสอนคริสเตียนศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะต้องมุ่งเน้นไปที่การเติบโตในความเชื่อของผู้เรียนแบบองค์รวมหรือครบทุกด้าน ทั้งด้านการกระทำ ด้านความคิดสติปัญญา และด้านจิตใจและอารมณ์ แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ทั้งสามกลุ่มข้างต้นช่วยให้ผู้สอนหรือผู้รับผิดชอบพันธกิจคริสเตียนศึกษาได้ตระหนักว่าคริสเตียนศึกษามีได้เกิดขึ้นเฉพาะในชั้นเรียน หรือ ช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ผ่านทางประสบการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้รับทั้งจากครอบครัว บุคคลใกล้ชิด ชั้นเรียน คริสเตียนศึกษา การมีส่วนร่วมในคริสตจักร ชุมชน สถานการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัว รวมถึงประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เรียนด้วย

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษา คริสตจักรท้องถิ่น
สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่ผู้วิจัยนำเสนอในรายงาน การศึกษาวิจัยนี้ ประกอบด้วย 5 ข้อ คือ 1) สอนด้วยความรัก 2) ตระหนักเรื่องความพร้อม 3) รวบรวมด้วยวิธีการสอนที่หลากหลาย 4) กระจ่ายการมีส่วนร่วม และ 5) สวมบทบาทโค้ช ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สอนด้วยความรัก

เนื่องจากการสอนคริสเตียนศึกษาเป็นการสอนวิถีชีวิตคริสตชน ดังนั้นสิ่งสำคัญที่สุดของการ เป็นผู้สอนก็คือคุณลักษณะหรือแบบอย่างชีวิตของบุคคลนั้น ซึ่งคุณลักษณะที่สำคัญเป็นอันดับแรก ของผู้สอนคริสเตียนศึกษาคือต้องเป็นผู้ที่สอนด้วยความรัก เพราะแม้ว่าครูจะมีความรู้เรื่องพระ คัมภีร์มีความสามารถ และวิธีการสอนดีเพียงใดก็ตาม ถ้าปราศจากความรักแล้ว คำสอนของครู จะไม่มีอิทธิพลต่อผู้เรียนและไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างแท้จริงมาสู่ชีวิตของผู้เรียนเลย ซึ่งการจะ เป็นผู้ที่สอนด้วยความรักได้นั้นจะต้องเริ่มต้นจากการที่ผู้สอนนั้นรักพระเจ้า ปราบปรามที่จะมีความ สัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับพระองค์ในแต่ละวันผ่านทาง การภาวนาอธิษฐาน การศึกษาพระคริสต์ธรรม คัมภีร์ การร่วมชีวิตคริสตจักร และการดำเนินชีวิตตามพระประสงค์ของพระเจ้า ผู้ที่รักพระเจ้าจะ เป็นผู้ที่เปิดใจยอมรับการสอนและการสร้างใหม่จากพระองค์อยู่เสมอ เพราะครูคริสเตียนศึกษารัก พระเจ้านั้นไม่จำเป็นต้องเก่งแต่จะต้องเป็นคริสเตียนที่สัตย์ซื่อ เต็มใจที่จะให้พระเจ้าใช้ และเป็น คนที่รับการสอนได้ เมื่อรักพระเจ้าแล้ว ผู้สอนจะต้องรักผู้เรียน หมายถึง การที่ผู้สอนมีความรัก ความปรารถนาดี ความใส่ใจ และความห่วงใยอย่างจริงใจต่อผู้เรียน อีกทั้งปรารถนาที่จะช่วยเหลือ เขาให้เติบโตขึ้นในความเชื่อและมีชีวิตที่ได้รับการพัฒนาแบบองค์รวมตามแบบอย่างของพระเยซู คริสต์ คือ ด้านสติปัญญา ร่างกาย ด้านจิตวิญญาณ ด้านสังคมและอารมณ์ บนพื้นฐานความเข้าใจ ที่ว่าพัฒนาการทางความเชื่อศรัทธาควรผสมผสานอยู่ในทุกๆ ด้านของชีวิต ผู้สอนคริสเตียนศึกษา จะต้องทุ่มเทเวลาในการทำความรู้จัก สร้างความคุ้นเคย และสานสัมพันธ์กับผู้เรียนของตนเป็น อย่างดี เพราะผู้เรียนจะสัมผัสได้ถึงความรักของพระเจ้าและมีความเชื่อวางใจในพระองค์ก็ต่อเมื่อ เขาได้สัมผัสถึงความรักและความปรารถนาดีอย่างจริงใจที่ครูมีต่อเขานั่นเอง

นอกเหนือจากการรักพระเจ้าและรักผู้เรียนแล้ว ครูที่สอนด้วยความรักจะต้องเป็นผู้ที่รัก การสอน กล่าวคือ ครูจะต้องให้ความสำคัญกับการสอน ต้องทุ่มเท ให้ความสนใจ มีความ กระตือรือร้น มีความสุขในการสอน และสอนด้วยความสมัครใจ โดยเห็นว่าการสอนเป็นโอกาส อันดีในการสร้างอุดมคติ ทัศนคติ และอุปนิสัยที่สอดคล้องกับความเชื่อศรัทธาแก่ผู้เรียน ครูที่รัก

การสอนจะมีความเชื่อมั่นในการสอนของตนว่ามีพลังสามารถที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในชีวิตของผู้เรียนได้ และประการสุดท้าย คือ ครูที่สอนด้วยความรักจะต้องเป็นผู้ที่รักการเรียนด้วย ผู้ที่จะเป็นครูที่ดีได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่อยู่ในเส้นทางแห่งการเรียนรู้ด้วย ครูคริสเตียนศึกษาต้องรักทั้งในการเรียนพระวจนะของพระเจ้าและการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ รวมทั้งหมั่นฝึกฝนและพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพราะการสอนเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ครูคริสเตียนศึกษาที่ดีจึงต้องไม่หยุดในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองเสมอ ดังคำกล่าวที่ว่า “ถ้าครูหยุดเรียนรู้เมื่อไหร่ก็ต้องหยุดสอนเมื่อนั้น”

“ก่อนสิ่งอื่นใด ครูคริสเตียนศึกษาต้องเป็นผู้ที่รักพระเจ้าและรักการเรียนพระคำของพระเจ้าก่อนแล้วก็ต้องมีใจรักที่จะสอนพระคำของพระเจ้าด้วย และที่ขาดไม่ได้เลย คือ ต้องรักและเมตตาต่อเด็กๆ ให้มากๆ ด้วย เพราะถ้าความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กไม่ดี เด็กก็จะไม่สนใจและไม่อยากมาเรียน” (1:67-หมายถึงกลุ่มสนทนาที่ 1 ลำดับการสนทนาที่ 67)

2. ภาระหนักเรื่องความพร้อม

กระบวนการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพที่สุดก็ต่อเมื่อทั้งผู้สอนและผู้เรียนมีการเตรียมตัวอย่างเพียงพอ ผู้สอนสามารถเตรียมความพร้อมของตนได้โดยการอธิษฐานขอการทรงนำและการช่วยเหลือจากพระเจ้าในการเตรียมการสอน ศึกษาทำความเข้าใจในบทเรียนเป็นอย่างดีมาล่วงหน้า วางแผนการสอน และที่สำคัญคือครูจะต้องเป็นผู้รับการสอนจากบทเรียนนั้นก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อพระเจ้าจะทรงทำงานในตัวของคุณก่อน แล้วพระองค์จึงจะทรงทำงานผ่านการสอนและแบบอย่างชีวิตของคุณไปสู่ผู้เรียน โดยมีความเชื่อว่าพระเจ้าทรงปรารถนาให้การสอนนั้นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในชีวิตของผู้เรียนอย่างแท้จริงโดยมีครูคริสเตียนศึกษาเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่สำคัญของพระองค์

นอกจากผู้สอนจะต้องเตรียมความพร้อมของตนในการสอนแล้ว จะต้องให้ความสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนด้วย ซึ่งกระบวนการนี้มิได้เกิดขึ้นเฉพาะในช่วงต้นของชั้นเรียนเท่านั้น แต่ผู้สอนสามารถเตรียมความพร้อมของผู้เรียนได้ตั้งแต่วันที่เขามาเรียน โดยการจุดประกายความสนใจของเขาและสร้างแรงจูงใจในการเรียนแก่เขา นอกจากนี้ การให้การบ้านหรือการมอบหมายงานแก่ผู้เรียนล่วงหน้าเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการเตรียมความพร้อมแก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เพราะการบ้านถือเป็นการอุ่นเครื่องทางความคิดแก่ผู้เรียนตั้งแต่วันที่เขามาเรียน นอกจากนี้ การบ้านยังเป็นการวางรากฐานให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับประเด็นที่จะเรียนและเข้าใจว่าหัวข้อและเนื้อหาในพระคริสตธรรมคัมภีร์ที่เขาจะเรียนนั้นเกี่ยวข้องกับชีวิตของเขาอย่างไร อาจทำให้ผู้เรียน

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษา คริสตจักรท้องถิ่น
สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย

เกิดคำถามและความอยากรู้อยากเห็นเพิ่มขึ้น การให้การบ้านยังเป็นพัฒนานิสัยในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ยิ่งไปกว่านั้น การที่ผู้สอนเริ่มต้นการสอนด้วยอรรถาธิบายไตรและการเล่นอย่างเป็นกันเองกับผู้เรียนเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ ตลอดจนการใช้บทเพลง เกม หรือกิจกรรมนันทนาการต่างๆ รวมถึงการจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ถือเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับผู้เรียนด้วยเช่นกัน

“เด็กสมัยนี้มักจะติดโทรศัพท์มือถือมากและค่อนข้างมีความตั้งใจสั้น ก่อนที่จะสอน เราต้องเตรียมความพร้อมให้พวกเขา ก่อนต้องดึงความสนใจเขา ก่อน เช่น ต้องถามคำถามในสิ่งที่เขาสนใจหรือสิ่งที่กำลังเกิดขึ้นว่าเขาคิดอย่างไรในเรื่องนี้ แล้วจากนั้นค่อยโยงมาสู่เรื่องของพระวจนะ เราต้องพยายามหากิจกรรมให้เขาทำ เพื่อเขาจะวางโทรศัพท์ลงและหันมาสนใจในสิ่งที่เราจะสอน หรือบางทีก็ใช้โทรศัพท์นั้นแหละเป็นอุปกรณ์ช่วยเราในการสอน เช่น ให้เด็กหาคำตอบจากการบ้านที่เราให้ หาเพลง อ่านและท่องพระคัมภีร์ หรือเล่นเกมทายคำ” (3:290-หมายถึงกลุ่มสนทนาที่ 3 ลำดับการสนทนาที่ 290)

3. รวบรวมด้วยวิธีสอนที่หลากหลาย

ครูคริสเตียนศึกษาในศตวรรษที่ 21 ควรใช้วิธีสอนหลากหลายรูปแบบเพื่อให้การสอนน่าสนใจและเหมาะสมสำหรับผู้เรียนซึ่งล้วนแล้วแต่มีความถนัดในการรับรู้ข้อมูลและแบบแผนการเรียนรู้ (Learning Styles) ที่แตกต่างกัน เช่น เรียนรู้จากการดูหรือมองเห็น เรียนรู้จากการฟังหรือได้ยิน และเรียนรู้จากการสัมผัสหรือเคลื่อนไหวร่างกาย เป็นต้น เมื่อตระหนักว่าผู้เรียนแต่ละคนมีความถนัดในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ครูคริสเตียนศึกษาจึงควรใช้วิธีสอนที่หลากหลาย เช่น วิธีสอนโดยใช้การบรรยาย วิธีสอนโดยใช้การสาธิต วิธีสอนโดยใช้การทดลอง วิธีสอนโดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย วิธีสอนโดยใช้การแสดงละคร วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมุติ วิธีสอนโดยใช้กรณีตัวอย่าง วิธีสอนโดยใช้เกม วิธีสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง วิธีสอนโดยใช้การไปทัศนศึกษา และวิธีสอนโดยใช้ศูนย์การเรียนรู้ เป็นต้น เพื่อช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนได้มีโอกาสเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของตนมากขึ้น อันจะเป็นหนทางในการส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการทางความเชื่อศรัทธาของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม

“เวลาสอนนี้ กิจกรรมสำคัญมากนะ เราต้องกระตุ้นและหาวิธีการที่จะให้เด็กเรียนและactive ได้เคลื่อนไหว เป็นระยะๆ เด็กบางคนก็ไม่ค่อยพูด บางคนก็ชอบแสดงออกบางคนชอบระบายสีหรืองานศิลปะ เราต้องคอยสังเกตและให้เขาได้ทำกิจกรรมที่เขาถนัดหรือบางทีก็ให้เข้ากลุ่มแล้วทำกิจกรรมเป็นฐาน เพื่อให้เด็กได้ฝึกในการปรับตัวในการอยู่ร่วมกับคนอื่น ได้ช่วยเหลือกัน” (4:261-หมายถึงกลุ่มสนทนาที่ 4 ลำดับการสนทนาที่ 261)

4. กระจายการมีส่วนร่วม

ลักษณะการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 คือการสอนที่กระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติหรือทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตัวเอง ทั้งนี้เพราะการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและมีความหมายที่สุดเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากที่สุด ดังนั้น การเรียนรู้กับการลงมือทำจึงสัมพันธ์กันโดยตรง ยิ่งผู้เรียนมีส่วนร่วมมากเท่าไร ศักยภาพในการเรียนรู้ของเขาก็จะเพิ่มขึ้นเท่านั้น การสอนโดยกระจายการมีส่วนร่วมนั้นรวมไปถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำงานเป็นกลุ่ม มีการวางแผนร่วมกัน การแบ่งงานกันทำ การปรับตัวเข้าหากัน การรับมือกับปัญหาและความขัดแย้ง การร่วมมือกันในการทำงาน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการประเมินผลลัพท์การเรียนรู้ของตนและผู้อื่น นอกเหนือจากนี้ ผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดหาเหตุผล เปรียบเทียบ และพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ อยู่เสมอด้วยการซักถามหรือให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาให้เหมาะสมกับวัยและความสามารถของเขา และควรมีการส่งเสริมความคิดริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน เป็นต้นว่า ส่งเสริมหรือสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้เรียนคิดทำสิ่งใหม่ๆ ที่ดีและมีประโยชน์ เช่น การรักษาสัตว์แวดล้อม การช่วยเหลือผู้ที่ขัดสน กิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ รวมถึงกิจกรรมที่มีความงามทางสุนทรียภาพ เช่น การวาดภาพ การแต่งเพลง การเขียนคำขวัญ การแสดงท่าทางประกอบเป็นต้น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนรวมไปถึงการที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น มีการรับฟังและเคารพความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ยกย่องความคิดเห็นที่ดี ตลอดจนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนงานกับผู้สอน ทั้งนี้ผู้สอนควรใช้วิธีจูงใจต่างๆ เช่น การชมเชย การให้รางวัล การให้คะแนน เพื่อกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจ และกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมมากยิ่งขึ้น โดยผู้สอนต้องมีการวัดผลการเรียนการสอนอยู่ทุกระยะในขณะทำการสอน เช่น การสังเกตความสนใจ ความเข้าใจ และการตอบสนองของผู้เรียน เป็นต้น

“ยุคปัจจุบันมีสื่อมากมายที่เอามาปรับใช้ได้ มีทั้งภาพเคลื่อนไหว วีดีโอ ยูทูบ และเกมต่างๆ ให้เด็กได้เล่นร่วมกัน เด็กสมัยนี้นั่งอยู่เฉย ๆ ไม่ได้นานหรอก เวลาสอนเราต้องให้เขามีส่วนร่วมกับเรา เช่น ให้ตอบคำถาม ช่วยกันเล่าเรื่อง เล่นเกม แสดงละคร หรือทำกิจกรรมกลุ่ม หรือจัดให้เด็กออกไปทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ด้วยกัน เราต้องคอยดูพวกเขา คอยให้กำลังใจเขาตลอด ให้เด็กทุกคนรู้สึกว่าเขาสนใจเขาและเขาเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม” (2:107- หมายถึงกลุ่มสนทนาที่ 2 ลำดับการสนทนาที่ 107)

5. สวมบทบาทโค้ช

โลกของการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องการผู้สอนที่มีคุณสมบัติมากกว่าการเป็นผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แต่เป็นผู้ช่วยเหลือผู้เรียนให้สามารถพัฒนาตนเองให้ได้เต็มศักยภาพ อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้น ผู้สอนจะต้องสวมบทบาทโค้ช เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ คอยติดตามและคอยแนะนำแนวทางในการแสวงหาความรู้และพัฒนาตนเองแก่ผู้เรียน ช่วยออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและประเมินความก้าวหน้าของตนเองได้ รวมทั้งผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่ร่วมเรียนรู้และร่วมศึกษาไปกับผู้เรียนด้วย

หากครูคริสเตียนศึกษาปรารถนาที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตของผู้เรียนให้ดีขึ้นตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคริสเตียนอย่างลึกซึ้งและยั่งยืน ครูจะต้องเชื่อในศักยภาพของผู้เรียน สร้างวินัยเชิงบวกแก่ผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิด สามารถสานต่อกระบวนการเรียนรู้ให้ดำเนินไปตลอดชีวิตของเขา และเสริมให้ผู้เรียนให้รู้จักกำหนดเป้าหมายชีวิตของตน เกิดความมุ่งมั่นมานะพยายามที่จะฝ่าฟันอุปสรรค สามารถเลือกและตัดสินใจที่จะทำสิ่งต่างๆ เพื่อพัฒนาตนเองให้ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

ประเด็นสำคัญที่สุดที่ครูคริสเตียนศึกษาในศตวรรษที่ 21 พึงตระหนักคือ แม้เทคโนโลยีจะเปลี่ยนแปลงและก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วสักเพียงใดก็ตาม ไม่มีเทคโนโลยีใดที่สามารถบ่มเพาะและหล่อเลี้ยงเมล็ดพันธุ์แห่งความเชื่อศรัทธา จิตสำนึกอันดีงาม และคุณธรรม อันเป็นแก่นแห่งการดำเนินชีวิตในหัวใจของผู้เรียนได้ ซึ่งนี่คือหน้าที่หลักของครูคริสเตียนศึกษา การเป็นโค้ชที่ดีจะช่วยให้ครูคริสเตียนศึกษาเป็นผู้ถ่ายทอดความรักของพระเจ้าไปสู่ผู้เรียนได้อย่างชัดเจนผ่านคำสอน ความเห็นอกเห็นใจ และแบบอย่างชีวิตครูคริสเตียนศึกษาจะต้องเป็นเพื่อนร่วมเดินทางไปกับผู้เรียนในการดำเนินชีวิตบนเส้นทางแห่งความเชื่อ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเดินทางไปพบความหมายและคำตอบของชีวิตด้วยตัวเขาเอง โดยครูอาจจะใช้คำถามที่ชวนให้คิดและการรับฟังอย่างใส่ใจเป็นตัวช่วยให้

ผู้เรียนได้รู้จักพระเจ้ามากขึ้น เข้าใจคำสอนในพระคริสต์ธรรมคัมภีร์ชัดเจนยิ่งขึ้น เด็บโตขึ้นในความเชื่อ และตัดสินใจที่จะดำเนินชีวิตตามน้ำพระทัยของพระเจ้า เพราะหัวใจสำคัญของการเป็นโค้ชไม่ใช่การบอกให้ทำ แต่คือการตั้งคำถาม การรับฟังด้วยความใส่ใจ และการเป็นแบบอย่าง

“คริสเตียนศึกษาเป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิตนะ ดังนั้นเวลาที่เราสอน เราต้องวัดผลไปที่อุปนิสัยและชีวิตจริงของเขา เราต้องสังเกตพฤติกรรมของเขาทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนด้วย ดังนั้น เราจะต้องคอยช่วยเหลือ รับฟังเขา เดินเคียงข้างไปกับเขา และอย่าลืมว่าตัวเราเองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีด้วย” (3:290-หมายถึงกลุ่มสนทนาที่ 3 ลำดับการสนทนาที่ 290)

“เมื่อเราสอน เราก็มุ่งหวังให้เด็กเด็บโตในความเชื่อ อยู่ในทางของพระเจ้า ถ้าจะประเมินว่าสิ่งที่เราสอนเขาไปแต่ละอาทิตย์นั้นได้ผลหรือไม่ เราคงต้องใช้การสังเกตชีวิตเขา การพัฒนาชีวิตแห่งความเชื่อเนี่ยมันต้องใช้เวลานานะ เราต้องคอยติดตาม คอยแนะนำและให้กำลังใจเขา อดทนกับเขา จะด่วนตัดสินเด็กเลยไม่ได้” (4:269-หมายถึงกลุ่มสนทนาที่ 4 ลำดับการสนทนาที่ 269)

ครูคริสเตียนศึกษาที่การสอนมีพลัง สัมผัสหัวใจ และสามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตของผู้เรียนได้ คือ ครูคริสเตียนศึกษาที่เข้าไปมีส่วนในชีวิตของผู้เรียนทั้งในและนอกชั้นเรียนอย่างแท้จริง ยอมเปิดใจแบ่งปันประสบการณ์ชีวิตของตนที่ได้รับการสอนและการเปลี่ยนแปลงจากพระเจ้าแก่ผู้เรียน อีกทั้งร่วมเดินทางเคียงบ่าเคียงไหล่กับผู้เรียนบนเส้นทางแห่งความเชื่อ เพราะการสอนคริสเตียนศึกษามีใช่การถ่ายทอดความรู้จากสมองของครูยังสมองของผู้เรียน หากแต่เป็นการสื่อจากใจของครูไปสู่ใจของผู้เรียน เป็นกระบวนการที่ผู้หนึ่งซึ่งได้รับการเปลี่ยนแปลงโดยพระคุณและความรักของพระเจ้า ได้เข้าไปมีส่วนในการเปลี่ยนแปลงชีวิตของอีกคนหนึ่งโดยพระคุณและความรักของพระเจ้าเช่นกัน

แนวทางการสอนคริสเตียนศึกษาสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 : กรณีศึกษา คริสตจักรท้องถิ่น
สังกัดเขตอภิบาลที่ 7 ภาคที่ 1 สภาคริสตจักรในประเทศไทย

รายการอ้างอิง

- คลาร์ค, โรเบิร์ต. อี., บรูบาเคอร์, โจแอน., และ ชัค, รอย. ปี. (บ.ก.). (2000). **Childhood Education in the Church** [การให้การศึกษาแก่เด็กในคริสตจักร (1)] ศูนย์ทีรินนัส.
- คลาร์ค, โรเบิร์ต. อี., บรูบาเคอร์, โจแอน., และ ชัค, รอย. ปี. (บ.ก.). (2001). **Childhood Education in the Church** [การให้การศึกษาแก่เด็กในคริสตจักร (2)] ศูนย์ทีรินนัส.
- แบลเลนชาร์, เจมส์., และ แบรนต์, รอนัน. (บ.ก.). (2556). **21st Century Skills: Rethinking How Students Learn** [ทักษะแห่งอนาคตใหม่ การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21] (พิมพ์ครั้งที่ 2). openworlds.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. และ พเยาว์ ยินดีสุข. (2560). **ทักษะ 7C ของครู 4.0.** จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพรซ์, เจ. เอ็ม. (2557). **Jesus The Teacher** [สอนอย่างพระเยซู] (พิมพ์ครั้งที่ 2). ศูนย์ทีรินนัส.
- วิเชียร ไชยบัง. (2558). **วุฒิภาวะของความเป็นครู** (พิมพ์ครั้งที่ 5). เรียนนอกกะลา.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2550). **แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.** ธรรมรักษการพิมพ์.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2553). **จิตวิทยาการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 9). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แอมโบรส, ซูซาน เอ. (2556). **How Learning Works: Seven Research-Based Principles for Smart Teaching** [การเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21: 7 หลักการสร้างนักเรียนแห่งอนาคตใหม่] (วันวิสาข์ เคน, ผู้แปล). โอเพ่นเวิลด์ พับลิชชิง เฮาส์.
- เอ็นดริคส์, ฮาเวิร์ด. จี. (2009). **Teaching to Change Lives** [การสอนที่มีอานุภาพเปลี่ยนชีวิต] (พิมพ์ครั้งที่ 4). กนกบรรณสาร.
- Anthony, M. J. (Ed.). (2001). **Introducing Christian Education: Foundations for the Twenty-First Century.** Baker Academic.
- Carlson, G. C. (2006). **Rock Solid Teacher: Discovering the Joy of Teaching Like Jesus.** Gospel Light.

- Estep Jr., James R., Anthony, M. J., & Allison, G. R. (Eds.). (2008). **A Theology for Christian Education**. B & H Publishing Group.
- Fowler, J. (1999). **Becoming Adult, Becoming Christian: Adult Development and Christian Faith**. John Wiley & Sons Inc.
- Groome, T. H. (1999). **Christian Religious Education: Sharing Our Story and Vision**. Jossey-Bass.
- Tye, K. B. (2000). **Basics of Christian Education**. Chalice Press.
- Yount, Willian “Rick.” (2001). **Learning Theory for Christian Teacher**. in Michael J. Anthony. (ed.), *Introducing Christian Education: Foundations for the Twenty-first Century*. Baker Academic.

บรรยากาศทางจริยธรรมการมีส่วนร่วมของบุคลากร
และความพึงพอใจในการทำงานในโรงเรียน
สังกัดสังฆมณฑลนครสวรรค์ในประเทศไทย

Ethical Climate, Personnel Engagements
and Job Satisfaction in The Nakhonsawan
Diocesan Schools in Thailand.

Rev.Dr.Ronnie L. Torres, O.M.I.

* Saint Nicholas School, Phitsanulok, Thailand.

Dr.Russell Rodrigo

* Stamford University, Bangkok, Thailand.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 23 พฤศจิกายน 2564

* แก้ไข 6 ธันวาคม 2564

* ตอบรับบทความ 13 ธันวาคม 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ได้สำรวจถึงบรรยากาศทางจริยธรรมการมีส่วนร่วมของบุคลากร และระดับความพึงพอใจในการทำงานของผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยมียัตถุประสงค์เพื่อสร้างโปรแกรมแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายที่จะช่วยเพิ่มหรือคงไว้ซึ่งตัวแปรที่ถูกกล่าวถึงข้างต้น ในการวิจัยครั้งนี้มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 694 คน ประกอบด้วยบุคลากรในโรงเรียน 8 แห่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการวิจัยนี้ได้ใช้การออกแบบเชิงพรรณนาและความสัมพันธ์เพื่อสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างและในหมู่ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับบรรยากาศทางจริยธรรม การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ และระดับความพึงพอใจในงาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient (r) ผลการวิจัยพบว่าระดับบรรยากาศทางจริยธรรม ความพึงพอใจในงาน ของผู้ตอบแบบสอบถามจากทุกโรงเรียน และการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ อยู่ที่ระดับสูงแม้ว่าผลลัพธ์ของผู้ตอบแบบสอบถามจะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญระหว่างขอบเขต สถานที่ และประเภทของผู้ตอบคำถาม อย่างไรก็ตาม ผู้ตอบคำถามได้เปิดเผยความกังวลและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรของการศึกษาที่ได้กล่าวถึงข้างต้นด้วย ได้ออกแบบโปรแกรมแก้ไขเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาด้านบรรยากาศทางจริยธรรม ความพึงพอใจในงาน และระดับความผูกพันในการทำงานของผู้ตอบคำถาม โดยหวังว่าจะช่วยให้ผู้บริหาร ครู และเจ้าหน้าที่ ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสัมพันธ์ที่ดี พึงพอใจและมีความสามารถในการทำงาน

คำสำคัญ: บรรยากาศทางจริยธรรม
การมีส่วนร่วมของบุคลากร
ความพึงพอใจในงาน
โปรแกรมแก้ไขปัญหา

Abstract

This research delved into the ethical climate, personnel engagement, and job satisfaction levels of administrators, teachers, and non-teaching staff in the schools owned and managed by the Diocese of Nakhon Sawan. It aimed to produce an intervention program that will help increase if not sustain the above-mentioned variables. This study was administered to 694 respondents in eight (8) schools of the Diocese of Nakhon Sawan. It used descriptive/correlational design to examine the relationship between and among administrators, teachers, and non-teaching staff's ethical climate, employee engagement, and job satisfaction levels. The data were statistically analyzed using percentages, mean and SD, one-way ANOVA, and the Pearson Correlation Coefficient (r). The result shows that respondents across all schools exhibit high levels of ethical climate, job satisfaction, and employee engagement; although there is a significant difference in the result of respondents among domains, location, and respondents. The respondents also uncovered concerns related to the above-stated study variables. An intervention program was designed to address the concerns re ethical climate, job satisfaction, and personnel engagement levels of the respondents with the hope to yield productive, engaged, satisfied, and competent administrators, teachers, and non-teaching staff.

Keywords: Ethical climate; Intervention program
Job satisfaction; Personnel engagements

1. INTRODUCTION

The worldwide landscape is constantly changing due to globalization. Technical and scientific advancement is now one of the most renowned assets of every organization that kept abreast at competing in the worldwide enterprise. However, despite all the technological advancements, organizations still recognize that human resources are the most valuable resource every organization has (Mathis & Jackson, 2008). Being considered as one of the sources of capability and productivity, employees should be taken care of properly. Necessary efforts, strategic initiatives, and operative policies and practices should be employed by organizations to develop a long-lasting connection with dynamic employees (Kahn, 2013; Das, et.al, 2004).

In this highly competitive culture and society, sustaining qualified, engaged and satisfied employees is a struggle (McLaurin, Smith & Smillie, 2009; Hausknecht, et.al. 2009; Jha, 2014). Experienced employees hop from one school to another leaving their current organization with a lesser amount of competent and qualified workforce, thus hindering their ability to remain competitive and productive. A few of the many concerns and issues the researcher collated from his consultation with his teachers from different levels regarding their work in school are jobs dissatisfaction, absence of clear and enforced rules and regulations, limited venue for self-actualization and professional development, absence of a comprehensive salary scaling and grading, and absence of comprehensive job responsibilities among others.

Employees stay for a long time in the workplace for various reasons. According to Sarapovadia & Patel (2016), the ethical climate is one of the vital elements that make employees committed to their company. When their rights are recognized, obligations are clearly defined, principles are well-founded, benefits are laid down, fairness and justice are observed, (Velasquez, et.al,

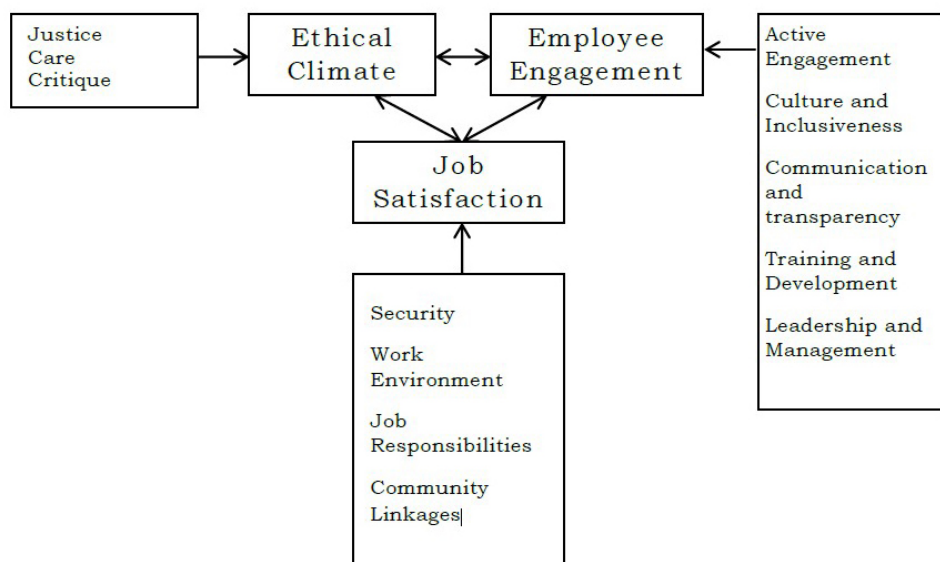
2010), and whatnot, employees remain until they will be superannuated from work. Another study claim that employees remain in their workplace for a long period because of job satisfaction (Rajathi & Pavithra, 2018). Employees' job satisfaction in the workplace includes the following factors: advancement opportunities, constituent attachments, rewards, flexible work arrangements, investments, job fulfillment, professional development alternatives, work location and non-work influence (Sinha & Sinha, 2012; Hausknecht, Rodda & Howard, 2009). Whereas several kinds of research have claimed that ethical practices of the profession, justice, care, and critique greatly influence employee retention (Mayende & Musenze, 2018). Another reason stressed by Knobloch (2018) why employees stay in school is personnel engagement as his study stressed that engagement plays a very important role in keeping qualified and productive employees. Employees who are highly engaged contribute more than what is expected of them and they are champions of their work, their profession, and the success of their organization and are likely to stay in the organization.

It is common knowledge that in schools, as in any organization, companies or business, failure to keep high-performing and competent employees poses a real threat (Mayende & Musenze, 2018). Having unethical, incompetent, dissatisfied, and disengaged employees are confirmed to be one of the most expensive losses for an organization because it greatly impacts the organization's competitiveness, productivity, and overall performance (Jha, 2014; Mayende & Musenze, 2018). Employees are considered to be the key players and great contributors to the attainment of the organization's objectives and goals, however, having ineffective and inefficient members of the workforce, turnover is a good opportunity to fill vacancies with competent ones (Nicotera, Pepper & Springer, 2017). Possessing unethical dissatisfied and disengaged employees to speak negatively a lot about the organization's productivity,

service quality, profitability, and sustainability (Kumar, 2011;). Studies confirmed that unethical, dissatisfied, and disengaged teachers caused lower student achievement and contributed to negative effects on school communities (Yeatts-Lonske, 2018).

The conceptual framework of this research which is designed at identifying the respondents' level of ethical climate, employee engagements, and job satisfaction and examining any assumed relationship between the given variables is shown in Figure 1. Olayiwola's (2016) diagram of examining the relationship of ethical climate and organizational commitment to turnover intentions of employees in his studies helped out in the formulation of this conceptual framework. Olayiwola (2016) associated the different aspects of ethical climate to job satisfaction and found out the relationship of both to turnover intentions; inquired the extent of employees' perception regarding which job satisfaction and ethical climate elements affected the most their work; and required respondents to rate their job satisfaction levels.

Figure 1: Conceptual Framework

This study aimed to design an intervention program that will help increase administrators, teachers, and non-teaching staff's ethical climate, personnel engagement, and job satisfaction levels in schools. It must be noted that implementing strategies and programs without identifying the real cause of the problem might lead to a more serious dilemma (Westat, 2015). Proper and effective intervention programs, appropriate solutions, and involvement strategies that address the identified problems may hope to contribute positively to increase ethical, engagement, and satisfaction levels of administrators, teachers, and non-teaching personnel; lessen turnover of qualified and competent employees and increase retention level.

2. METHODS

Having recognized the importance of qualified and competent administrators and teachers in schools and what constitutes it, this study used descriptive/correlational design to examine the relationship between and among administrators, teachers, and non-teaching staff's ethical climate, employee engagement, and job satisfaction levels. This study was conducted in the Diocese of Nakhon Sawan in the North of Thailand. The diocese covers the provinces of Lopburi, Nakhon Sawan, Sukhothai, Tak, and Uttaradit, Phitsanulok, Phetchabun, Saraburi, Chainat, Kamphaeng Phet, and Uthai Thani, where the diocese owns schools in the first eight (8) provinces. All administrators, teachers, and non-teaching staff of the schools owned by the Diocese of Nakhon Sawan – both local and foreign were the subject of this study. Data were gathered by administering questionnaires that involved one-time contact with 694 respondents from eight (8) schools combined.

The instrument of this study was adapted and modified from the questionnaires made by Olayiwola (2016) for ethical climate, Wilson (2009) for employee engagement, Romero & Bantigue (2017) for job satisfaction, and Lee (2018) for issues and problems in schools. According to the designers, the survey questionnaires can be modified to fit the context in which the survey is to be conducted. The questionnaires were composed of two main parts: part 1 – data of respondents, and part 2 - the domains questionnaires which were composed of four parts namely: ethical climate, employee engagement, job satisfaction, and issues and problems in schools. The 5 – point Likert scale was used to score the survey questions as follows: 5 Strongly Agree; 4 Agree; 3 Neutral; 2 Disagree; 1 Strongly Disagree.

The following statistical tools were used to analyze the data: 1. The percentage was being used to describe a part of the whole data. In this study, the percentage was used to determine the distribution of respondents across their profile variables; 2. Mean and standard deviation (SD) were used to get the average of the responses on the data set and how close and how spread the numbers were to the mean. Mean and SD was used in this study, to analyze the respondents' level of ethical climate, job satisfaction, and personnel engagement; 3. A one-way ANOVA test was used to determine the significant difference between and among data. In this study, a one-way ANOVA test was used to check if there is a significant difference in the level of ethical climate among its major factors (Justice, Care, Critic), the respondents, and the location of the respondents' educational institution. It was also used to measure the significant difference of the variables on the level of job satisfaction and personnel engagement; 4. Pearson Correlation Coefficient (Pearson's r) was used to measure the linear correlation between two variables; in this study, it was used to measure the relationship between and among ethical climate, job satisfaction, and personnel engagement.

3. RESULTS

3.1 ETHICAL CLIMATE LEVELS

The respondents showed high ethical climate levels in their respective educational institutions as shown in table 1. On the ethics of justice, all the respondents show high ethical climate levels with teachers garnered the highest mean (Mean = 4.11, SD = 0.15), that means to say, all respondents observed and implemented in their schools the adherence to the rule of law, universal principles and individual rights of every person. On the ethics of care, teachers garnered the lowest mean (Mean = 3.96, SD = 0.08), but they expressed almost the same level of satisfaction on care with administrators and non-teaching staff.

Table 1 Respondents' Mean Level of Ethical Climate

ETHICAL CLIMATE	Justice	Care	Critic	Interpretation
Administrators				
Mean	4.07	4.10	4.27	Agree
SD	0.21	0.07	0.12	
Teachers				
Mean	4.11	3.96	4.14	Agree
SD	0.15	0.08	0.05	
Non-Teaching Staff				
Mean	4.05	4.06	4.06	Agree
SD	0.13	0.09	0.05	

Note: Lowest value is 1 – Strongly Disagree; highest value is 5 – Strongly Agree

3.2 DIFFERENCE IN THE LEVEL OF ETHICAL CLIMATE AMONG DOMAINS, SCHOOL, AND RESPONDENTS.

A one-way ANOVA test was used to check significant differences in the level of ethical climate among its domains (Justice, Care, and Critic), the respondents, and the School of the respondents' educational institution. The level of justice, care, and critic showed a significant difference ($p = 0.026$) across all respondents as shown in table 2.1 The mean of each domain is also reflected on the table to show the difference in each factor across all respondents.

Table 2.1 One-Way ANOVA Result on the Difference in the Level of Ethical Climate per Domain

<i>Main Effects</i>		<i>F</i>	<i>p</i>	<i>Interpretation/Decision</i>
Ethical Domains		3.667	0.026	Significant/Reject Ho
Domains		Mean		
Ethical Domains	Justice	4.07		
	Care	4.04		
	Critic	4.15		

The level of ethical climate is significantly different across all schools ($p < 0.001$) as shown in table 2.2 The mean was also computed to check the difference in the level of ethical climate on each school across all respondents. The test showed mean differences across all respondents.

Table 2.2 One-Way ANOVA Result on the Difference in the Level of Ethical
Climate per School

Main Effects		F	p	Interpretation/ Decision
School		23.117	< 0.001	Significant/Reject H ₀
Respondents		Mean		
Schools	Praworasarn School Lopburi	4.39		
	Prakuman Yesu School Singburi	3.92		
	St. Mary School Uttaradit	4.31		
	Saint Nicholas School Phitsanulok	4.04		
	Pattara Wittaya School Maesod	3.97		
	St. Joseph School Phichit	4.30		
	Santi Phathana School Wichianburi	4.15		
	Mattanothai School Tak	3.80		

Overall, the table shows that there is a significant difference in the level of ethical climate experienced by the respondents ($p < 0.001$) as reflected in table 2.3

Table 2.3 One-Way ANOVA Result on the Difference in the Level of Ethical Climate among Respondents

Main Effects		F	p	Interpretation/ Decision
Respondents		11.823	< 0.001	Significant/Reject Ho
Respondents			Mean	
Administrators	Domains	4.23		
	Schools	4.11		
Teachers	Domains	4.04		
	Schools	4.07		
Non-Teaching Staff	Domains	4.15		
	Schools	4.03		

3.3 JOB SATISFACTION LEVELS

The respondents showed a positive response on the level of job satisfaction they experience in their schools as shown in Table 3. Specifically, administrators have the highest levels of satisfaction on job responsibilities factors. This high level may be connected to the administrative position and the roles they play in school. Teachers also show a high level of satisfaction across all four factors, however. As the table shows, teachers have the lowest satisfaction levels of all the respondents. Among all four (4) domains, it is obvious that community linkages were rated the lowest by administrators and teachers. The table also shows that the non-teaching staff experienced a higher level of security, (Mean = 4.05, SD = 0.06) as compared to other respondents. Similarly, the non-teaching staff has the highest level of satisfaction in their work environment and community linkages although it can be concluded that all the respondents

Ethical Climate, Personnel Engagements and Job Satisfaction inThe Nakhonsawan Diocesan Schools in Thailand.

have almost the same mean on the said factor. It is worthy to note that the levels of satisfaction on job securities are similar for all respondents. Speaking of job responsibilities, the said factor garnered the highest mean level of satisfaction among all domains across all respondents.

Table 3. Respondents’ Mean Level of Job Satisfaction

Domains	Security	Work Environment	Job Responsibilities	Community Linkages	Interpretation
Administrators					
Mean	3.98	4.02	4.11	3.86	Agree
SD	0.14	0.11	0.09	0.16	
Teachers					
Mean	3.89	3.99	4.05	3.94	Agree
SD	0.09	0.09	0.08	0.13	
Non-Teaching Staff					
Mean	4.05	4.07	4.07	4.07	Agree
SD	0.06	0.08	0.07	0.08	

Note: Lowest value is 1 – Strongly dissatisfied; highest value is 5 - Strongly Satisfied

3.4 DIFFERENCE IN THE LEVEL OF JOB SATISFACTION AMONG DOMAINS, SCHOOLS, AND RESPONDENTS.

The level of security, work environment, job responsibilities, and community linkages showed a significant difference ($p = 0.023$) as reflected in Table 4.1. The mean of each domain was also computed to check if there is a difference in the level of job satisfaction on each of the main factors across all respondents.

Table 4.1 One-Way ANOVA Result on the Difference in the Level of Job Satisfaction per Domain

Main Effects		F	p	Interpretation/ Decision
Domains		3.177	0.023	Significant/Reject H_0
Domains		Mean		
Domains	Security	3.90		
	Work Environment	4.02		
	Job Responsibilities	4.07		
	Community Linkages	3.95		

The level of job satisfaction is also significantly different across all schools ($p < 0.001$) as shown in table 4.2. The mean was also computed to check if there is a difference in the level of job satisfaction in each school across all respondents. Based on the computations, all the schools showed a varied level of job satisfaction across all respondents.

Table 4.2 One-Way ANOVA Result on the Difference in the Level of Job Satisfaction per School

Main Effects		F	p	Interpretation/ Decision
School		87.437	< 0.001	Significant/Reject H ₀
Respondents		Mean		
Schools	Praworasarn School Lopburi	4.43		
	Prakuman Yesu School Singburi	3.74		
	St. Mary School Uttaradit	4.18		
	Saint Nicholas School Phitsanulok	3.79		
	Pattara Wittaya School Maesod	3.77		
	St. Joseph School Phichit	4.25		
	Santi Phathana School Wichianburi	4.07		
	Mattanothai School Tak	3.62		

Using the results shown in table 4.3 there is a significant difference in the level of job satisfaction experienced by the respondents ($p < 0.001$) across all schools.

Table 4.3 One-Way ANOVA Result on the Difference in the Level of Job Satisfaction among

Main Effects		F	p	Interpretation/ Decision
Respondents		11.364	< 0.001	Significant/Reject H ₀
Respondents		Mean		
Administrators	Domains	4.06		
	Schools	3.98		
Teachers	Domains	3.99		
	Schools	3.98		
Non-Teaching Staff	Domains	3.90		
	Schools	3.98		

3.5 PERSONNEL ENGAGEMENT LEVELS

The respondents showed satisfaction with the level of personnel engagement they experience in their respective educational institutions as shown in table 5. Non-teaching staff got the highest mean level of satisfaction in all but one factor that is leadership and management (Mean 4.10, SD 0.09).

Table 5. Respondents’ Mean Level of Personnel Engagement

ENGAGEMENT	Active Engagement	Culture and Inclusivenessw	Communication and Transparency	Training and Development	Leadership and Management	Interpretation
Administrators						
Mean	4.25	4.11	3.99	3.98	3.97	Agree
SD	0.14	0.16	0.11	0.10	0.16	
Teachers						
Mean	4.24	4.01	3.91	3.96	3.87	Agree
SD	0.11	0.12	0.09	0.12	0.11	
Non-Teaching Staff						
Mean	4.19	4.13	4.18	4.13	4.10	Agree
SD	0.06	0.11	0.12	0.08	0.09	

Note: Lowest value is 1 – Strongly Disagree; highest value is 5 – Strongly Agree

3.6 DIFFERENCE IN THE LEVEL OF PERSONNEL ENGAGEMENT ON DOMAINS, SCHOOL, AND AMONG RESPONDENTS.

The level of active engagement and communication and transparency showed a significant difference ($p < 0.001$) across all respondents as shown in table 6.1 The mean of each domain was also computed to check if there is a difference in the level of personnel engagement on each of the main factors across all respondents.

Table 6.1 One-Way ANOVA Result on the Difference in the Level of Personnel Engagement per Domain

Main Effects		F	p	Interpretation/ Decision
Domains		7.106	< 0.001	Significant/Reject H ₀
Domains		Mean		
Domains	Active Engagement	4.22		
	Culture and Inclusiveness	4.08		
	Communication and Transparency	4.02		
	Training and Development	4.02		
	Leadership and Management	3.98		

The level of personnel engagement is significantly different across schools ($p < 0.001$) as shown in table 6.2 The mean was also computed to check if there is a significant difference in the level of personnel engagement on each school, across all respondents. Based on the computations, all the schools showed a varied level of personnel engagement across all respondents.

Table 6.2 One-Way ANOVA Result on the Difference in the Level of Personnel
Engagement per School

Main Effects		F	p	Interpretation/ Decision
School		76.856	< 0.001	Significant/Reject H ₀
Respondents		Mean		
Schools	Praworasarn School Lopburi	4.46		
	Prakuman Yesu School Singburi	3.88		
	St. Mary School Uttaradit	4.29		
	Saint Nicholas School Phitsanulok	3.87		
	Pattara Wittaya School Maesod	3.86		
	St. Joseph School Phichit	4.41		
	Santi Phathana School Wichianburi	4.19		
	Mattanothai School Tak	3.73		

There is a significant difference in the level of personnel engagement experienced by the respondents ($p < 0.001$) which is also reinforced by the mean as shown in table 6.3

Table 6.3 One-Way ANOVA Result on the Difference in the Level of Personnel Engagement among Respondents

Main Effects		F	p	Interpretation/ Decision
Respondents		14.397	< 0.001	Significant/Reject H ₀
Respondents		Mean		
Administrators	Domains	4.19		
	Schools	4.09		
Teachers	Domains	4.03		
	Schools	4.09		
Non-Teaching Staff	Domains	4.04		
	Schools	4.09		

The significant differences in the level of personnel engagement per domain, schools, and among respondents when group according to their profile lead to the rejection of the hypothesis. The rejection of the hypothesis implies that psychological, physiological, and environmental elements play significant roles in personnel engagement. Moreover, the result suggests that schools need to enhance their supervisors' leadership and management skills, communication and transparency, and professional training and development, especially among teachers and administrators.

3.7 RELATIONSHIP BETWEEN ETHICAL CLIMATE, JOB SATISFACTION, AND PERSONNEL ENGAGEMENT

3.7.1 RELATIONSHIP BETWEEN ETHICAL CLIMATE AND PERSONNEL ENGAGEMENT

The result shows that with $r = 0.978$ at $p < 0.0001$ ethical climates and job satisfaction have a strong positive correlation; therefore the hypothesis is rejected as shown in table 7.1

Table 7.1 Relationship between Ethical Climate and Job Satisfaction

Factors	r	Interpretation	p	Decision
Ethical Climate	0.978	Strong Positive Correlation	< 0.001	Significant/ Reject H_0
Job Satisfaction				

3.7.2 RELATIONSHIP BETWEEN ETHICAL CLIMATE AND PERSONNEL ENGAGEMENT

Table 7.2 reflects the strong positive correlation between ethical climate and personnel engagement with $r = 0.966$ at $p < 0.001$, which leads to the rejection of the hypothesis.

Table 7.2 Relationship between Ethical Climate and Personnel Engagement

Factors	r	Interpretation	p	Decision
Ethical Climate	0.966	Strong Positive Correlation	< 0.001	Significant/ Reject H_0
Personnel Engagement				

3.7.3 RELATIONSHIP BETWEEN JOB SATISFACTION AND PERSONNEL ENGAGEMENT

Table 7.3 reflects the strong positive correlation between ethical climate and personnel engagement with $r = 0.991$ at $p < 0.001$, which leads to the rejection of hypothesis 4.3.

Table 7.3 Relationship between Job Satisfaction and Personnel Engagement

Factors	r	Interpretation	p	Decision
Ethical Climate	0.991	Strong Positive Correlation	< 0.001	Significant/ Reject H_0
Job Satisfaction				

3.8 ISSUES AND PROBLEMS ENCOUNTERED BY SCHOOL PERSONNEL RELATED TO ETHICAL CLIMATE, JOB SATISFACTION, AND PERSONNEL ENGAGEMENT

The high levels of ethical climate, job satisfaction, and personnel engagement as shown in Tables 2, 4, 6, were challenged by the respondents' rating on common problems and issues related to the above-named variables as shown in table 9. The common problems and issues were adapted from the article written by Lee (201). The issues were categorized under three variables namely ethical climate, job satisfaction, and personnel engagement. Moreover, the respondents were given the chance to write other commonly encountered issues in schools related to the above-mentioned variables.

Ethical Climate, Personnel Engagements and Job Satisfaction in The Nakhonsawan Diocesan Schools in Thailand.

The respondents identified seven (7) issues related to the above-stated variables. Of the seven (7) problems listed, three (3) were under the ethical climate with no clear job description as the first identified by four (4) persons, two (2) stated negligence of job responsibilities as common problems encountered under ethical climate and one (1) specified no employee handbook; one (1) fell under job, and three (3) common problems that belong to personnel engagement were mentioned with lack of proper channeling procedure mentioned five (5) times by respondents, followed by lenient and weak implementation mentioned four (4) times and the “สบายๆ” and “ไม่เป็นไร” mentioned once.

Table 9. Problems Encountered by the School Personnel (Mean Value)

Ethical Climate (EC)	Mean	Interpretation
Decision-making capability of persons in authority	3.53	Occasionally Encountered
Justice and fairness in implementing rules and regulations	3.53	Occasionally Encountered
Students' discipline	3.49	Occasionally Encountered
Administrators, teachers, and staff discipline	3.41	Occasionally Encountered
Faculty and staff evaluation and assessment	3.35	Occasionally Encountered
Job Satisfaction (JS)	Mean	Interpretation
Paper works	3.25	Occasionally Encountered
Work environment	3.12	Occasionally Encountered
Design and implementation of curriculum (workflow for non-teaching staff)	3.05	Occasionally Encountered
Classroom size	3.01	Occasionally Encountered
Salaries and wages	2.76	Rarely Encountered
Lack of basic teaching necessities, IT, laboratory & other work equipment	2.75	Rarely Encountered

Personnel Engagement (PE)		Mean	Interpretation
Recruitment of competent admin, teachers, and staff		3.34	Occasionally Encountered
School operations issues		3.34	Occasionally Encountered
Communication and collaboration issues		3.12	Occasionally Encountered
Cultural sensitivity and inclusivity		3.26	Occasionally Encountered
Lessening in the involvement of parents		2.85	Rarely Encountered
Lack of attendance and engagement in school activities		2.80	Rarely Encountered
Note Lowest value 1 – Never Encountered; highest value 5 – Always Encountered			
Other Concerns Itemized by the Respondents			
Domains	Concerns/Issues		Frequency
Ethical Climate	No clear job description		4
	Negligence of employees of their job responsibilities		2
	No employee handbook		1
Job Satisfaction	Teachers resigning at the middle of the year to transfer to govt. schools		1
	Lack of proper channeling procedure		5
	Lenient and weak implementation of rules and regulations		4
	The “comfy/สบายๆ” and “never mind/ไม่เป็นไร” attitudes		1

4. DISCUSSION

4.1 ETHICAL CLIMATE LEVELS

The significant differences that occur across the respondent's ethical climate levels particularly on the ethics of care and critic sprung from the complex nature of the domain since the ethical norms are not often dogmatic but rather open to interpretations which may vary depending on contexts (Botes, 2005; Moore, 2012). To create an ethical climate at the workplace, following established standards, procedures, practices, rules, and regulations in an unbiased and provable manner warranting fair rightful treatment of those involved is required (Botes, 2000). It is complicated because these laws are not often dogmatic but rather open to interpretations that may vary depending on contexts (Moore, 2012). Ethics do not only focus on norms but also focus on the element of sympathy, compassion, and love (Quick and Normore, 2005).

4.2 JOB SATISFACTION LEVELS

Job satisfaction is a complex and multidimensional human experience because it springs from the attitude which is connected to various factors such as the nature of their work, their supervisors, the work environment, and the like (Thiagaraja & Thangaswamy, 2017; Aziri, 2011; Wakida, 2015; Robbins & Judge, 2007). Significant differences in the result of the one-way ANOVA test can be explained due to the multifaceted nature of the domain and the subjectively of the evaluation (Thiagaraja & Thangaswamy, 2017; Aziri, 2011).

4.3 EMPLOYEE ENGAGEMENT LEVELS

Various factors affect employees' engagement behaviors such as organizational identification, work behaviors, demographic profile, and the like which may greatly contribute to the significant difference in employees' engagement levels (Pagrialo, et.al. 2018). The result implies that schools need to enhance their supervisors' leadership and management skills, communication and transparency in the school, and professional training and development, especially among teachers and administrators. The above result is affirmed by the study of Reilly (2014) and Crawford (2016) where there is a need for "sharpening the tools in the toolbox to help the builder work faster", that is to say, continuing professional development helps teachers and administrators continue not only to be competent in their craft but also to excel in it. Kahn as cited by Smith & Markwick (2009) claimed that the individual experience of engagement varies from one person to the other depending on their psychological and physiological individualities; which was also confirmed by the studies of Robinson, et.al (2007) and Blessing White (2008). The study of Robinson et.al, (2007) and Smith & Marwick (2009) recognized that demographic profile, cultural background, disability, responsibility, and other related factors have differing effects on engagement.

4.4 RELATIONSHIP BETWEEN ETHICAL CLIMATE, JOB SATISFACTION, AND PERSONNEL ENGAGEMENTS

There is a strong correlation and positive relationship between and among ethical climate, job satisfaction, and employee engagements. The studies conducted in Thailand and abroad are one in their findings that employees' job satisfaction is directly linked to the established ethical climate in the workplace. The studies of Gencoglu & Dinc (2017), Ismael's (2015), Mayende & Musenze (2018), Moore (2012), Shapira-Lishchinsky & Rosenblatt (2016), Shivappa

& Oghaiban (2017), Treputtharat & Tayiam (2014), Jitpraneechai (2019), Kafumbu (2019) and O'Connor (2018) affirmed this result. Moreover, the studies of Monga & Cilliers (2015), Pagrialo, et.al, (2018), Damirchi, Karimianpour & Kiani (2018) further attested that employees perceived positive workplace ethical climate significantly and positively affects employees' behaviors, to wit: organizational identification, work behaviors, moral engagement and satisfaction with jobs. Also, the researches of Dhandapani, Jaswanti & Thenmozhi (2019), Vorina, Simoncic & Vlasova's (2017), Barden's (2017), Hamid (2018), and Jackson (2018) affirmed that job satisfaction and personnel engagement have positive statistical significance and relatedness.

4.5 ISSUES AND PROBLEMS ENCOUNTERED BY SCHOOL PERSONNEL RELATED TO ETHICAL CLIMATE, JOB SATISFACTION, AND PERSONNEL ENGAGEMENT

Although the result shows that respondents across all schools exhibit high levels of ethical climate, job satisfaction, and employee engagement, the respondents also exposed concerns and problems connected to the above-stated study variables which turned out to be worthy of attention and immediate action by the school management. These problems mentioned were all related to each other which can be potential sources for employees' ethical, engagement, and satisfaction levels to plummet and may create considerable havoc in schools (Jitpraneechai, 2019). Since the schools do not have an employee handbook, there were no rules and regulations to implement. As a result, employees tend to do whatever they like to do – neglecting protocols and procedures, working loosely, neglecting responsibilities, resigning from work at the middle of the year, and whatnot. Moreover, with the absence of a job description, it is normal that employees do not know what their responsibilities were which resulted in “คิดเองทำเอง” (think by yourself, do by yourself) attitude.

5. CONCLUSION

Administrators, teachers, and non-teaching staff generally exhibited a high level of ethical climate, employee engagement, and job satisfaction in their respective institutions. Respondents also exhibited significant differences in their levels of ethics, engagement, and satisfaction due to the complex nature of the variables. The study also found out that there is a strong positive correlation and significant relationships among and between ethical climate, employee engagements, and job satisfaction. Nevertheless, several problems and issues related to the above-mentioned variables were identified by the respondents which the schools need to address. Reliant to the result of this research, an intervention program was designed to address the concerns of ethical climate, job satisfaction, and work engagement levels of administrators, teachers, and non-teaching staff with the end in mind of increasing ethical, satisfaction, and engagement levels of employees in schools in the Diocese of Nakhon Sawan.

References

- Aziri, B. (2011). **Job satisfaction: A literature review.** Management Research and Practice, 3(4), 77-86. <http://mrp.ase.ro/no34/f7.pdf>
- Barden, Courtney Lynn. (2017). **"The Correlation Between Employee Engagement and Job Satisfaction in the Social Security Administration".** All Capstone Projects. <https://opus.govst.edu/capstones/365>
- Blessing White. (2008). **The State of Employee Engagement 2008.** North American Overview. http://www.blessingwhite.com/EEE_report.asp
- Botes, A. (2000). **A comparison between the ethics of justice and the ethics of care.** U.S. National Library of Medicine Journal, 32(5), 1071–1075. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.2000.01576.x> PMID:11114990
- Crawford, M. (2016, September 1). **Why professional development matters to the success of a company.** <https://www.bizjournals.com/bizjournals/how-to/growth-strategies/2016/09/professional-development-matters-success-company.html>
- Damirchi, S., Karimianpour, G., Kiani, A. (2018). **The association between occupational ethic and job engagement with the mediating role of career adaptability among employees of Ardabil University of Medical Sciences, Iran.** JOHE, 7(3); 160-6. <https://pdfs.semanticscholar.org/f3e2/85993937c6dc3ba17aee4b5db3f3c9ff8cf9.pdf>
- Das, B., & Baruah, M. (2013). **Employee retention: A review of literature.** IOSR Journal of Business and Management, 14(2), 08-16. <https://doi.org/10.9790/487X-1420816>

- Dhandapani, P., Jaswanti, V., & Thenmozhi, S. (2019). **“Relationship between job satisfaction and employee engagement among school teachers in Chennai.”** International Conference on Challenges in Workplace Counselling in the New Millennium 2019. Chennai. https://www.researchgate.net/publication/331641452_RELATIONSHIP_BETWEEN_JOB_SATISFACTION_AND_EMPLOYEE_ENGAGEMENT_AMONG_SCHOOL_TEACHERS_IN_CHENNAI
- Gencoglu, M. and Dinc, M. (2017). **Ethical Climate, Job Satisfaction, and Affective Commitment relationship in the Shoes Manufacturing Sector.** International Burch University. <https://omeka.ibu.edu.ba/files/original/3676db198cd7c6f6abcc2e8ddf6945a0.pdf>
- Hamid, A. (2018, May 20). **The Relationship between Job Satisfaction and Employee Engagement at Royal Malaysian Customs Department (RMCD) Kangar.** <http://doi.org/10.2139/ssrn.3186733>
- Hausknecht, J. P., Rodda, J. M., & Howard, M. J. (2009). **Targeted employee retention: Performance-based and job-related differences in reported reasons for staying.** *Human Resource Management*, 48(2), 269-288. <https://doi.org/10.1002/hrm.20279>
- Ismail, S. (2015). **Effects of Ethical Climate on Organizational Commitment, Professional Commitment, and Job Satisfaction of Auditor in Malaysia.** *Gadjah Mada International Journal of Business*, 17(2), 139-155. <https://doi.org/10.22146/gamaijb.6907>
- Jackson, C. (2018). **Relationships Between Job Satisfaction, Organizational Commitment, and Teacher Engagement.** [Doctoral dissertation, Walden University]. Walden University. <https://scholarworks.waldenu.edu/dissertations/5481/>
- Jha, S. (May 28, 2014). **Determinants of Employee Turnover Intentions: A Review.** *Management Today*, 9(2), 26-33. <https://ssrn.com/abstract=2442689>

- Jitpraneechai, N. (2019). **Motivational factors and job satisfaction of EFL teachers at the tertiary level in a Thai context.** PAASA Paritat Journal, 34(1), 54-87. https://www.google.co.th/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjDpefu2__kAhUMPY8KHVVoCKsQFjAAegQIARAC&url=http%3A%2F%2Fwww.culi.chula.ac.th%2Fpublicationsonline%2Ffiles%2Farticle2%2FhhSaWuu9wThu51032.pdf&usq=AOvVaw0LNJRb5FXEfBbn-HVj97JP
- Juneja, P. (n.d.). **Need and Importance of Employee Retention.** MSG Management Study Guide. <https://www.managementstudyguide.com/importance-of-employee-retention.htm>
- Kafumbu, F. T. (2019). **Job satisfaction and teacher turnover intentions in Malawi: A quantitative assessment.** International Journal of Educational Reform, 28(2), 207–226. <https://doi.org/10.1177/1056787919841501>
- Kahn, R. A. (2013). **Effect of employees' perception of performance appraisal process on job satisfaction in Pakistani banking sector.** Global Management Journal for Academic & Corporate Studies, 3(1), 111–121. <http://eprints.uthm.edu.my/id/eprint/13194/1/24p%20MUHAMMAD%20ASAD%20KHAN.pdf>
- Knobloch, S. (2018, April 11). **Want more engaged teachers, staff? Give them a voice. - Trusted.** Retrieved September 25, 2019, from <https://www.k12insight.com/trusted/want-engaged-teachers-staff-give-voice/>
- Kumar, D., & Swetha, G. (2011). **A prognostic examination of employee engagement from its historical roots.** International Journal of Trade. Economics and Finance, 2(3), 232–241. from <http://www.ijtef.org/papers/108-F534.pdf>
- Lee, C. (2018, November 17). **Major issues in education.** Trade Schools. <https://www.trade-schools.net/articles/issues-in-education>

- Mathis, R., Jackson, J. (2008). **Human Resource Management (12th Ed.)**. Thompson South-Western, USA. <https://core.ac.uk/download/pdf/33797590.pdf>
- McLaurin, S., Smith W., & Smillie, A. (2009). **Teacher Retention: Problems and Solutions**. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED507446.pdf>
- Mayende, T., & Musenze, I. (2018). **Ethical leadership and staff retention: The moderating role of job resources in Uganda's healthcare sector**. SA Journal of Industrial Psychology, 44(0), a1531. <https://doi.org/10.4102/sajip.v44i0.1531>
- Monga, J., & Cilliers, F. (2015). **Ethics culture and ethics climate in relation to employee engagement in a developing country setting**. Journal of Psychology in Africa, 25(3), 242–249. <https://doi.org/10.1080/14330237.2015.1065059>
- Moore, H.L. (2012). **Ethical Climate, Organizational Commitment, and Job Satisfaction of Full-Time Faculty Members**. [Doctoral dissertation, East Tennessee State University]. East Tennessee State University. <http://dc.etsu.edu/etd/1407>
- Nicotera, A., Pepper, M., Springer, J. (2017). **Analyzing teacher retention by performance level and school need examples from Maricopa county: A case study**. Teacher and Leadership Programs. <http://www.basispolicyresearch.com/wp-content/uploads/2019/11/MCESA-Report.pdf>
- Olayiwola, R.O. (2016). **Ethical Climate's Relationship to Job Satisfaction, Organizational Commitment and Turnover Intention among Employees**. [Master's thesis, Eastern Mediterranean University]. Eastern Mediterranean University Institutional Repository (EMU I-REP). <http://hdl.handle.net/11129/2949>

- O'Connor, J. (2018). **The impact of job satisfaction on the turnover intent of executive level central office administrators in Texas public school districts: A quantitative study of work-related constructs.** MPDI Education Science, 8(69), 1–13. <https://doi.org/10.3390/educsci8020069>
- Pagliaro, S., Lo Presti, A., Barattucci, M., Giannella, V. A., & Barreto, M. (2018). **On the Effects of Ethical Climate(s) on Employees' Behavior: A Social Identity Approach.** Frontiers in Psychology, 9, 960. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00960>
- Quick, P., & Normore, A. (2004). **Moral Leadership in the 21st Century: Everyone is Watching –Especially the Students.** The Educational Forum, 68(4), 336–347. <https://doi.org/10.1080/00131720408984649>
- Rajathi, V. & Pavitra, P, (2015). **“Impact of job satisfaction of employee retention of it professionals”.** International Journal of trend in Scientific Research and Development, 2(3), 382-385. https://www.academia.edu/36976085/Impact_of_Job_Satisfaction_on_Employee_Retention_of_IT_Professionals
- Reilly, R. (2014, January 7). **Five ways to improve employee engagement.** gallup. <http://www.gallup.com/workplace/231581/five-ways-improve-employee-engagement.aspx>
- Robbins, S. & Judge, T. (2011). **Organizational behaviors.** Toronto: Pearson/ Prentice Hall Publications (12thed). My Management Lab. [http://www.elmayorportaldegerencia.com/Documentos/Organizacion/\[PD\]%20Documentos%20-%20Essentials%20of%20Organizational%20Behavior%20\(12%20edition\).pdf](http://www.elmayorportaldegerencia.com/Documentos/Organizacion/[PD]%20Documentos%20-%20Essentials%20of%20Organizational%20Behavior%20(12%20edition).pdf)
- Robinson D, Hooker H, & Hayday S, (2007). **Engagement: The Continuing Story, Institute for Employment Studies.** Eemployment Studies. <https://www.employment-studies.co.uk/system/files/resources/files/op11.pdf>

- Romero, G., Bantigue, N. (2017). **Job satisfaction level of K to 12 teachers utilizing multiple statistical tools.** Asia Pacific Journal of Contemporary Education and Communication Technology, 3(1), 1-11. https://apiar.org.au/wp-content/uploads/2017/02/1_APJCECT_Feb_BRR719_EDU-1-11.pdf
- Shapira-Lishchinsky, O. & Rosenblatt, Z. (2010). **School ethical climate and teachers' voluntary absence.** Journal of Educational Administration, 48(2), 164-181. https://www.researchgate.net/publication/235297602_School_ethical_climate_and_teachers'_voluntary_absence
- Sapovadia, V. and Patel, S. (2016). **Ethics & Employee Turnover: CAFE Matrix.** Shanti Business School, LJ Institute of Management Studies, PRA Paper No. 68784. <https://mpa.ub.uni-muenchen.de/68784/>
- Shivappa, R. & Oghabian, F. (2013). **Business Ethical climate and job satisfaction among social workers in modern day working environments.** IJRM, 2(4), 68784. <https://www.socialworkfootprints.org/articles/ethical-climate-and-job-satisfaction-among-social-workers-in-modern-day-working-environments>
- Smith, G., & Markwick, C. (2009). **Employee Engagement A review of current thinking.** Institute for Employment Studies. <https://www.employment-studies.co.uk/system/files/resources/files/469.pdf>
- Thiagaraja, D. and Thangaswamy, A. (2017). **Theoretical concept of job satisfaction – a study.** International Journal of Research – Granthaa-layah, 5(6), 464-470. http://granthaa-layah.com/Articles/Vol5Iss6/56_IJRG17_A06_436.pdf
- Treputtharat, S., & Tayiam, S. (2014). **School climate affecting job satisfaction of teachers in primary Education, Khon Kaen, Thailand.** Procedia: Social and Behavioral Sciences, 116(0), 996–1000. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.334>

- Velasquez, M., Andre, C., Shanks, T., & Meyer, M. (2010, January 1). **What is Ethics?**. Santa Clara University. <https://www.scu.edu/ethics/ethics-resources/ethical-decision-making/what-is-ethics/>
- Vorina, A., Simonič, M., & Vlasova, M. (2017). **An Analysis of the Relationship Between Job Satisfaction and Employee Engagement**. 55(2), 243-262. <https://doi.org/10.1515/ethemes-2017-0014>
- Wakida, E. (2015). **Job satisfaction – a literature review on employee motivation, attitudes and turnover: What is the relationship?** Research Gate – August 2015. [Master's thesis, University of Central Florida]. https://www.researchgate.net/publication/281235498_JOB_SATISFACTION_-_A_LITERATURE_REVIEW_ON_EMPLOYEE_MOTIVATION_ATTITUDES_AND_TURNOVER_WHAT_IS_THE_RELATIONSHIP
- Westat, M.F. (2015) **Diagnosing causes of teacher retention, mobility and turnover and matching to interventions: Guidelines for TIF grantees**. Teacher and Leadership Programs. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED577277.pdf>
- Wilson, K. (2009). **A survey of employee engagement**. University of Missouri, Columbia. [Doctoral dissertation, University of Missouri – Columbia]. Mospace. <https://mospace.umsystem.edu/xmlui/bitstream/handle/10355/6137/research.pdf?sequence=3&isAllowed=y>
- Yeatts-Lonske, A. (2018, December 02). **The Impact of Teacher Turnover on Student Learning**. Marcolearning. <https://www.thegraidenetwork.com/blog-all/impact-of-teacher-turnover-on-student-learning>

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
กลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
สุพรรณบุรี ในยุค New Normal

Creative leadership of Suphankanlaya
Administration in Suphanuri secondary
Educational Service Area Office in the
New Normal Era.

สุนาว์ พันธ์แดง

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ดร.ศิริรัตน์ ทองมีศรี

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Sunaw Phantaeng

* Educational Administration, College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University

Dr.Sirirat Thongmeesri

* Lecturer, Educational Administration, College of Teacher Education,
Phranakhon Rajabhat University

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 2 กุมภาพันธ์ 2565

* แก้ไข 2 มีนาคม 2565

* ตอบรับบทความ 9 มีนาคม 2565

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค New Normal

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค New Normal และ 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ครูในกลุ่มโรงเรียนสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี จำนวน 299 คน จากสถานศึกษา 8 แห่ง กำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้จำนวน 169 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนในแต่ละสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ความคิดเห็นประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.960 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบโดยใช้ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษาพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านความยืดหยุ่น รองลงมาได้แก่ จินตนาการ ด้านความสามารถทางเขาวนปัญญา ด้านบุคลิกภาพ และค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์ และ 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามอายุไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จำแนกตามระดับการศึกษาและจำแนกประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์
ยุค New Normal

Abstract

The objectives of this independent study were to: 1) find out the creative leadership of school administrators in Suphankanlaya cluster under Suphan Buri Secondary Educational Service Area Office in the New Normal era, and 2) compare the creative leadership of school administrators classified by age, educational level and work experience. The population consisted of 299 teachers from 8 schools. The 169 samples, set by using Krejcie and Morgan table, were randomly selected by proportional stratification in each educational institution. The tool used to collect data was 5- point rating scale questionnaire with the reliability of 0.960. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation while t-test and One – Way ANOVA were used for comparison.

The findings indicated that: 1) the creative leadership of school administrators in Suphankanlaya cluster was overall at the highest level. Flexibility gained the highest level, followed by imagination, intelligence, personality while vision gained the lowest mean, and 2) the comparative results of the school administrators' creative leadership, classified by age indicated no statistically significant difference at .05 level, meaning that the set assumption was not satisfied. But when being classified with educational level and work experience, it was found different at the statistical significance level of .05 which was in line with the hypothesis.

Keywords: Creative Leadership
New Normal Era

บทนำ

สังคมที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องในศตวรรษที่ 21 การกำหนดยุทธศาสตร์และการสร้างความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทำให้หลายประเทศ อาทิ สหรัฐอเมริกา ฟินแลนด์ นิวซีแลนด์ สหราชอาณาจักร เกาหลีใต้ จีน เวียดนาม รวมถึงไทย มีมาตรการปฏิรูปการศึกษาเพื่อเตรียมการเสริมสมรรถภาพของประชาชนทั้งด้านทักษะ ความรู้ ทักษะคิด ค่านิยม (วิทยากร เชียงกูล, 2553:12) การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไม่ว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเป็นด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านการเมือง ด้านเทคโนโลยี และการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารในศตวรรษที่ 21 ที่มีกลไกการขับเคลื่อนด้วย เทคโนโลยีที่มีความทันสมัยส่งผลให้ผู้นำเป็นผู้มีบทบาทต่อการบริหารและการพัฒนาองค์กร จำเป็นต้องมีผู้นำที่มีความรู้ ความสามารถ และเป็นผู้ที่เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถรู้เท่าทันถึงการเปลี่ยนแปลงของโลก รวมถึงสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบวิธีการทำงาน โดยการนำเทคโนโลยีมาเป็นสิ่งขับเคลื่อนและใช้ในองค์กรอย่างชาญฉลาด เพื่อให้องค์กรสามารถดำรงอยู่ และสามารถแข่งขันกับองค์กรอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือผู้นำควรมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในการกระตุ้น ส่งเสริมบุคลากรให้มีการพัฒนาสมรรถภาพและทักษะในทุกด้าน แสวงหาแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาอย่างโปร่งใสและสร้างสรรค์ พัฒนาบุคลากรทุกคนสู่ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคที่ต้องมีนวัตกรรมและแนวคิดใหม่ในการพัฒนาองค์กรให้ก้าวสู่การเป็นองค์กรแห่งความเป็นเลิศ (อรรถชัย แนวเงินดี, 2564:14)

แนวโน้มการศึกษาไทยในอนาคตและการบริหารการศึกษาที่ปัจจุบันมักจะได้ยินคำว่า New Normal นั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้จากวิถีเดิม ซึ่งทั้งผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องทางการศึกษาต้องปรับตัว ขณะเดียวกันยังต้องรักษามาตรฐานการเรียนรู้ให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่กำหนด

ปรากฏการณ์ที่เห็นได้ชัดจากการเกิดสถานการณ์โรคระบาด COVID-19 ทำให้การเรียนรู้ระบบออนไลน์ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย เป็นรูปแบบ New Normal การเรียนรู้และสอดคล้องกับแนวคิดของผู้นำทางความคิดระดับโลก คือ แจ็ก หม่า (Eduzones, 2563, ออนไลน์ อ้างถึงใน นิรดา เวชญาลักษณ์, 2564:185) ที่กล่าวถึง 9 มุมมองด้านการศึกษายุคใหม่ ไว้ดังนี้ 1) ครูเป็นผู้ที่สำคัญมากที่จะวางพื้นฐานการศึกษา 2) ต้องสร้างเนื้อหาการศึกษาที่ถูกต้องเพื่อรองรับกับอนาคตที่เป็นโลกของการทำงานกับหุ่นยนต์และปัญญาประดิษฐ์ 3) สอนให้เห็น รู้จักทำงานเป็น

ทีมเวิร์ก 4) เปลี่ยนดัชนีวัดการเรียนรู้ของเด็กใหม่ ไม่ใช่แค่การทำข้อสอบ 5) ต้องสอนให้เด็กเป็นคนที่ไม่หยุดการเรียนรู้ 6) เด็กควรเรียนให้จบเร็วขึ้น จะมีโอกาสทำงานพร้อมกับการเรียนรู้ไปด้วย เพื่อให้เข้าใจชีวิตจริง 7) การศึกษาในอนาคตต้องสอนให้คนรุ่นใหม่มีหัวใจ 8) การเรียนการสอนในอนาคตต้องโฟกัสไปที่แนวคิดโลกไร้พรมแดน 9) สอนให้พวกเขามีความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม

การบริหารทางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องมีความเป็นผู้นำ สามารถพัฒนาองค์กรท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เทคโนโลยี ข้อมูลข่าวสาร และสังคมแห่งการเรียนรู้และกระแสการเปลี่ยนแปลงพัฒนาการศึกษาภายใต้การปฏิรูปการศึกษา (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์, 2561: 6) เพราะผู้บริหารมีหน้าที่สำคัญในการกำหนดนโยบาย วางแผน ตัดสินใจ รวมทั้งการสั่งการต่างๆ และจะต้องปรับกลยุทธ์ให้ทันสมัยอยู่เสมอเพื่อนำพาองค์กรให้เกิดความก้าวหน้า (สมพิศ สุขแสน, 2557:16) ผู้บริหารมีความคิดเชิงสร้างสรรค์สามารถบริหารการเปลี่ยนแปลงแนวคิดใหม่และพัฒนาความคิดให้ได้ผลงานใหม่ๆ เป็นประโยชน์ต่อสังคมและส่วนรวม (ไพฑูริย์ สีนลรัตน์, 2557:52) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Lee, 2008 อ้างถึงใน นิตยา หอยมุกข์ และ ดร.พา อักษรเสือ, 2562:92) พบว่าทักษะภาวะผู้นำโรงเรียนที่ส่งผลต่อการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นในการปฏิบัติงานร่วมกันให้ประสบความสำเร็จได้แก่ ทักษะการสร้างทีมงาน (Team Building Skill) ทักษะด้านความร่วมมือ (Collaboration Skill) ทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และสร้างสรรค์ (Critical Thinking and Creativity Skill) ทักษะด้านการแก้ปัญหา (Problem Solving Skill) ทักษะด้านการสื่อสาร (Communication Skill) และทักษะด้านนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ (Learning Innovation Skill) สอดคล้องกับ Richards & Engle (1986) กล่าวว่าภาวะผู้นำเป็นความสามารถผู้นำที่จะสามารถสื่อสารวิสัยทัศน์ได้อย่างชัดเจนแจ่มแจ้งให้ความหมายที่แสดงออกถึงคุณค่าและสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมภายในองค์กรเพื่อให้สามารถบรรลุเป้าประสงค์ได้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 32 โรงเรียน แบ่งออกเป็น 4 สหวิทยาเขต ได้แก่ 1) สหวิทยาเขตนครสวรรค์ 2) สหวิทยาเขตพุน้อย 3) สหวิทยาเขตทวารวดี 4) สหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา มีจำนวนผู้บริหาร 79 คน มีจำนวนครูผู้สอน 1,576 คน พนักงานราชการ 58 คน จากการศึกษาข้อมูลแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค New Normal

การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ด้วยสถานการณ์โรคระบาด COVID-19 จึงทำให้พบอุปสรรคของการพัฒนา เช่น โครงสร้างขาดความชัดเจนด้านอัตรากำลัง สถานที่ตั้งเขตไม่เอื้ออำนวยต่อการบริหารจัดการ ขั้นตอนการติดต่อประสานงานไม่ชัดเจน ได้รับงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนงบประมาณบริหารมีจำกัด บุคลากรไม่เพียงพอ ปรับเปลี่ยนตำแหน่งบ่อย บุคลากรบางคนไม่ตรงสายงาน ระบบงานสารบรรณส่งเรื่องล่าช้า ตกหล่น การติดตามงานล่าช้าขาดความต่อเนื่องไม่นำผลการดำเนินงานมาปรับปรุงและพัฒนา และไม่มีค่านิยมองค์กร (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี, 2563:ออนไลน์)

ด้วยปัญหาดังกล่าวข้างต้น จะพบได้ว่า การเกิดสถานการณ์โรคระบาด COVID-19 ทำให้การเรียนรู้ระบบออนไลน์ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย ในรูปแบบ New Normal จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในยุคของการปฏิรูปการศึกษา ได้ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการองค์กรทางการศึกษาโดยตรง และส่งผลกระทบต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยอ้อม จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารการศึกษาต้องเป็นผู้นำในหลายด้านเช่นเดียวกัน จะเห็นได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์นับว่าเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้ เพราะผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นผู้นำที่ก้าวหน้าทันสมัย สร้างสรรค์ ทนกับการเปลี่ยนแปลงสามารถทำความเข้าใจได้อย่างรวดเร็ว กระตุ้นให้บุคลากรทำงานเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์ สร้างแรงบันดาลใจแก่บุคลากรให้ทำงานเต็มกำลังความสามารถ นำไปสู่แนวคิดที่แตกต่างกันในเชิงสร้างสรรค์ เพื่อตอบสนองเชิงจินตนาการและการคิดไตร่ตรองอย่างถี่ถ้วน เสริมสร้างโอกาสให้กับทุกคนที่เกี่ยวข้องในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อนำมาพัฒนางานให้เกิดความก้าวหน้า

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค New Normal และคาดหวังว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีทักษะภาวะผู้นำสูงขึ้น ส่งผลต่อการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทยสู่โลกอนาคตต่อไป

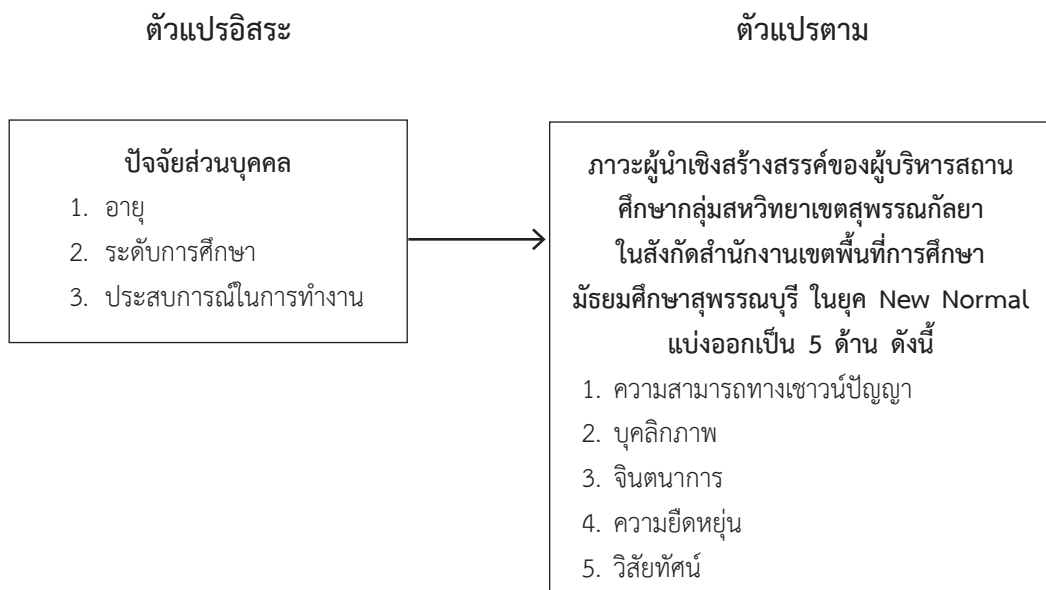
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค New Normal
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค New Normal ที่มีอายุ ประสบการณ์ และระดับการศึกษา ต่างกัน มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค New Normal

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ครูในกลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี เพื่อวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อวิเคราะห์และแสดงผลของการวิจัยออกมาเป็นจำนวนและร้อยละ โดยทำการวิจัยแยกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2564 จำนวน 299 คน จากสถานศึกษา 8 แห่ง (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2564, กลุ่มสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ปีการศึกษา 2564 โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางของ Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 43) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน จำนวน 169 คน โดยวิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรีในยุค New Normal จำนวน 1 ฉบับ โดยโครงสร้างของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ประสบการณ์ ระดับการศึกษา โดยลักษณะคำถามจะเป็นลักษณะให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ประกอบด้วย ความสามารถทางเขาวนปัญญา บุคลิกภาพ การมีจินตนาการ การมีความยืดหยุ่น และการมีวิสัยทัศน์

การตรวจสอบคุณภาพ

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษา เพื่อให้สามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามทั้งเป็นรายข้อและในภาพรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. การตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruence: IOC) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ถือได้ว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.960

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือราชการจากวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกลียา

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา เพื่อขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 แห่ง ในการแจกแบบสอบถามแก่ครูกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองโดยผู้วิจัยชี้แจงการตอบแบบสอบถามให้ครูกลุ่มตัวอย่างทราบก่อน

3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยไม่ได้ระบุจำนวน เมื่อเก็บได้ครบตามจำนวนที่ใช้ในการวิจัยครบ 100 % จึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้านสังคมศาสตร์สำหรับวินโดวส์ (SPSS:Statistical Package for the Social Science) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค New Normal

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา โดยการใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation:S.D.) เป็นรายชื่อและรายด้านแล้วนำไปแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด
3. วิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยการใช้ทดสอบค่าที (t-test)
4. วิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามอายุ และประสบการณ์ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ถ้าพบความแตกต่างอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธี LSD (LSD”S Post hoc Comparison)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค New Normal มีดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาพบว่า ด้านที่อยู่ระดับสูงที่สุดได้แก่ ด้านความสามารถทางเชาวนปัญญา รองลงมาได้แก่ด้านบุคลิกภาพ ด้านจินตนาการ ด้านความยืดหยุ่น และระดับต่ำที่สุดได้แก่ ด้านวิสัยทัศน์

1.1 ด้านความสามารถทางเชาวนปัญญา เมื่อพิจารณาพบว่า โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการปรับตัวต่อสถานการณ์ ท้ายยุคทันสมัยต่อเหตุการณ์ต่างๆ หรือสิ่งแวดลอมใหม่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ยรองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษารู้จักตั้งเป้าหมาย ตั้งความหวังสร้างแรงจูงใจและความสามารถในการเลือกวิธีการดำเนินงานเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถของบุคคลในการเรียนรู้ การปรับตัวต่อปัญหาคิดอย่างมีเหตุผล คิดแบบนามธรรม ได้อย่างเหมาะสมตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีเทคนิคในการใช้เครื่องมือ สื่อ เทคโนโลยีต่างๆ ในการทำงานและสามารถนำเสนองานแบบมีอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพและทันสมัย

1.2 ด้านบุคลิกภาพ เมื่อพิจารณาพบว่า โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดและอารมณ์ที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล โดยพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นจะค่อนข้างถาวร ค่าเฉลี่ยรองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมและมีความเป็นอัตลักษณ์ที่โดดเด่น และผู้บริหารสถานศึกษามีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการเรียนรู้จากวิถีเดิมสู่เทคโนโลยีที่ทันสมัยตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองโดยใช้เทคโนโลยีมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน

1.3 ด้านจินตนาการ เมื่อพิจารณาพบว่า โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีมโนทัศน์ในกระบวนการบริหารงานและนำรูปแบบใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนางาน ค่าเฉลี่ยรองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีอารมณ์ดี หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสในการทำงาน มีสติปัญญาในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ในการส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายต้องมีความฉลาดทางจิตใจ เพื่อปรับกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษาตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีมโนทัศน์ในกระบวนการบริหารงานและนำรูปแบบใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนางาน

1.4 ด้านความยืดหยุ่น โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการคิดหาคำตอบอย่างมีเหตุผล ตระหนักรู้พฤติกรรมของตนเอง และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่แตกต่าง เพื่อนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลง ค่าเฉลี่ยรองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการทำงานและสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน โดยเน้นการส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วม และผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาและแก้ไขความขัดแย้งและดำเนินงานด้วยวิธีที่หลากหลาย เปิดโอกาสและยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่แตกต่างของผู้ใต้บังคับบัญชา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผย จริงใจ ซื่อสัตย์ ยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ตนเองและยอมรับผิดเมื่อรู้สึกว่าตนเองทำผิดพลาด

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค New Normal

1.5 ด้านวิสัยทัศน์ โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 อันดับแรก ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารและนโยบายต่างๆ มาปรับใช้เพื่อกำหนดทิศทางการขององค์กรได้อย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศ ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ขับเคลื่อนกระบวนการทำงานได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ ค่าเฉลี่ยรองลงมาได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานขององค์กร รวมทั้งสามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่ชุมชนและองค์กรภายนอกด้วยวิธีและช่องทางที่หลากหลายโดยอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัย และผู้บริหารสถานศึกษากล้าที่จะปรับเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มาพัฒนาสถานศึกษา และวิเคราะห์นโยบายประมวลข้อมูลให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารงานด้วยรูปแบบใหม่ในการดำเนินงานตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง และส่งเสริมผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์บนความท้าทายมุ่งสู่ความเป็นเลิศ

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค New Normal

2.1 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2.2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสามารถทางเขาวนปัญญา ด้านบุคลิกภาพ และด้านจินตนาการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านความยืดหยุ่น และด้านวิสัยทัศน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา จำแนกประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความสามารถทางเขาวนปัญญา ด้านบุคลิกภาพ ด้านจินตนาการ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านความยืดหยุ่น และด้านวิสัยทัศน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรีในยุค New Norma ผู้วิจัยมีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความยืดหยุ่น ด้านจินตนาการ ด้านความสามารถทางเชาว์ปัญญา ด้านบุคลิกภาพ และด้านวิสัยทัศน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรีในยุค New Normal ซึ่งอาจเล็งเห็นว่า ด้านความยืดหยุ่นเป็นภาวะผู้นำที่มีความสำคัญในการร่วมกันกับผู้ใต้บังคับบัญชาและเป็นสิ่งจำเป็นต่อองค์กร เพื่อให้องค์กรมีประสิทธิผลในการพัฒนายิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แดลเลีย โบสิโอก Delia Bosiok, (2013) อ้างถึงใน สมชาย รุ่งเรือง และ ธีระวัฒน์ จันทิก (2560:36) เรื่อง ลักษณะผู้นำและความสร้างสรรค์พบว่า ลักษณะของผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย มีความยืดหยุ่นในการตัดสินใจ ใช้มุมมองที่แตกต่างของสถานการณ์ และมีความปรารถนาในการยอมรับความเสี่ยงด้วยนวัตกรรมและความคิดใหม่ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นมากในการอยู่รอดขององค์กร สอดคล้องกับวิจัยของเบญจมาศ หนูไชยทอง (2561: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 ผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกับผลการวิจัยของ หทัยรัตน์ วิโย และ วันทนา อมตาริยกุล (2563: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จังหวัดหนองคาย มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จังหวัดหนองคาย ได้แก่ ด้านการมีความยืดหยุ่น ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีจินตนาการ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการเป็นบุคคลแห่งการเปลี่ยนแปลง โดยมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรพยากรณ์ที่ดีที่สุดคือ ด้านการมีความยืดหยุ่น เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ สามารถจำแนกเป็นรายด้านได้ดังนี้

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค New Normal

1.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ด้านความสามารถทางเชาวน์ปัญญา ผลวิจัยพบว่า โดยรวมและรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีการเรียนรู้การปรับตัวต่อปัญหาอย่างเหมาะสม คิดอย่างมีเหตุผล คิดแบบนามธรรม ความสามารถในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการปรับตัวของบุคคลต่อสถานการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การรู้จักตั้งเป้าหมาย ตั้งความหวัง สร้างแรงจูงใจ และความสามารถในการเลือกเส้นทางเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม มีเทคนิคในการสื่อสารการนำเสนออย่างมีอาชีพ การมอบหมายงาน รวมไปถึงมีเทคนิคในการใช้เครื่องมือ สื่อ เทคโนโลยีต่างๆ ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับ สวทช.คำศัพท์บัญญัติราชบัณฑิตยสถาน (2564: ออนไลน์) เชาวน์ปัญญา หมายถึง ความฉลาด ความสามารถในการคิด คิดจับใจหรือมีไหวพริบ คิดอย่างมีเหตุผล คิดแบบนามธรรม ความสามารถในการตัดสินใจ การแก้ปัญหา และการปรับตัวของบุคคลต่อสถานการณ์ หรือสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงความสามารถในการเรียนรู้จากประสบการณ์ การแก้ปัญหา สอดคล้องกับสุภาพ ฤทธิ์บำรุง (2556 : 43) กล่าวว่า มีความสามารถนำเชาวน์ปัญญา (Intellectual Abilities) เป็นการวิเคราะห์อย่างกว้างขวาง โดยการรวบรวมทั้งผลดีและผลเสีย โดยผู้นำต้องเป็นผู้มีไหวพริบ สติปัญญาและการใช้เหตุผล การมีเชาวน์ปัญญา ไหวพริบที่สูงผิดปกติไม่ได้เป็นตัวกำหนดความสร้างสรรค์แต่อย่างใด แต่ความคิดสร้างสรรค์นั้น จะคล่องแคล่ว และสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี คนฉลาดมักต้องการ งานเชิงสร้างสรรค์ การเป็นคนที่มีความคิดสร้างสรรค์นั้นต้องมีความยืดหยุ่นยืดหยุ่นเห็น และมักเป็นคนที่ไม่เปิดเผยอารมณ์ความรู้สึกของตนเองให้ผู้อื่นได้รับรู้ เป็นต้น

1.2 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณ ด้านบุคลิกภาพ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคลที่แสดงออกทางร่างกาย หรือวาจาปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน ยังส่งผลให้แต่ละคนมีการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมที่เป็นเอกลักษณ์ไม่ซ้ำแบบใคร ซึ่งรวมถึงความคิดและอารมณ์ที่มีลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล โดยพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นจะค่อนข้างถาวร ผู้บริหารต้องมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองโดยการใช้เทคโนโลยีมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน สร้างสรรค์ในการผลิตเพิ่มค่าอุปกรณ์ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ จากวิถีเดิมสู่เทคโนโลยีที่สอดคล้องกับงานวิจัยของวัลลภา พงศ์พิทักษ์ (2560:52) ได้ศึกษา

ผลการศึกษาศิลปะภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายที่ 71 สำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัด กรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

1.3 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ด้านจินตนาการ ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีมีทัศนคติในกระบวนการบริหารงานและนำรูปแบบใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนางาน มีอารมณ์ดี หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสในการทำงาน มีสติปัญญาในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ มีความคิดสร้างสรรค์ในการส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายต้องมีความฉลาดทางจิตใจ เพื่อปรับกระบวนการในการจัดการเรียนการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา มีมีทัศนคติในกระบวนการบริหารงานและนำรูปแบบใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนางาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รอชียะห์ ลาเต๊ะ (2561: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ในด้านจินตนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พบว่า ในด้านจินตนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวนีย์สมบุญศิริโรรัตน์ (2562: 90) ได้ศึกษาการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านจินตนาการ ผู้บริหารสร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธา และความคาดหวังซึ่งก่อให้เกิดมโนภาพในจิตใจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพฤติกรรมของผู้บริหารในการแสดงออกถึงกระบวนการสร้างมโนภาพที่เด่นชัดมีให้เห็นมากยิ่งขึ้น คิดวิเคราะห์ คิดเชิงสร้างสรรค์ สร้างความเชื่อมั่น ความศรัทธา และความคาดหวัง ซึ่งก่อให้เกิดมโนภาพในจิตใจ

1.4 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ด้านความยืดหยุ่น ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมและรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา มีความสามารถในการคิดหาคำตอบอย่างมีเหตุผล ตระหนักรู้พฤติกรรมของตนเอง และปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ที่แตกต่าง เพื่อนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลง มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการทำงานและสร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน โดยเน้นการส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วม มีความรู้ความสามารถในการแก้ไขปัญหาและแก้ไขความขัดแย้ง และดำเนินงานด้วยวิธีที่หลากหลาย เปิดโอกาสและยอมรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่แตกต่างของผู้ใต้บังคับบัญชา เปิดเผย จริงใจ ซื่อสัตย์ ยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ตนเองและยอมรับผิดเมื่อรู้สีกว่าตนเองทำผิดพลาด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสาวนีย์ สมบุญศิริโรรัตน์ (2562:

90) ได้ศึกษาการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านความยืดหยุ่น ผู้บริหารมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารในยุคปัจจุบันมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสมให้มากยิ่งขึ้น แสวงหาความรู้ เพื่อให้ทันกับสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารในยุคปัจจุบันต้องมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ของโลก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เบญจมาศ หนูไชยทอง (2561:120) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

1.5 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ด้านวิสัยทัศน์ ผลการวิจัยพบว่าโดยรวมและรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารและนโยบายต่างๆ มาปรับใช้เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กรได้อย่างมีคุณภาพบนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศ ในการนำเทคโนโลยีมาใช้ขับเคลื่อนกระบวนการทำงานได้อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างแรงบันดาลใจในการทำงานขององค์กร รวมทั้งสามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสถานศึกษาไปสู่ชุมชนและองค์กรภายนอกด้วยวิธีและช่องทางที่หลากหลายโดยอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัย กล่าวที่จะปรับเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มาพัฒนาสถานศึกษา และวิเคราะห์นโยบายประมวลข้อมูลให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ความสามารถในการบริหารงานด้วยรูปแบบใหม่ในการดำเนินงานตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง และส่งเสริมผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์บนความท้าทาย มุ่งสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เพ็ญภาศรีฤทธิ์ (2562:45) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง ด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ รอชียะห์ ลาเต๊ะ (2561:97) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี ในด้านจินตนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พบว่า ในด้านจินตนาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวนีย์ สมบูรณ์ศิริรัตน์ (2562:90) ได้ศึกษา

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก อยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค New Normal จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณ จำแนกตามอายุ โดยภาพรวมเมื่อพิจารณารายด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากในการบริหารงานของสถานศึกษาทุกงาน สถานศึกษาจะมีรูปแบบหรือแนวปฏิบัติเฉพาะตัว สถานศึกษาจะต้องอาศัยความร่วมมือ ความรับผิดชอบจากบุคลากรทุกคน โดยมอบหมายภาระงานและหน้าที่แก่บุคลากรทุกคนตามความถนัด ความสนใจและความชำนาญในงานนั้นๆ ดังนั้น ไม่ว่าครูจะมีช่วงอายุต่างกันย่อมปฏิบัติตนและทำงานภายใต้แนวปฏิบัติแบบเดียวกันของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรอซียะห์ ลาเตะ (2561:125) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานที่มีความแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

2.2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากการกำหนดนโยบายในการบริหารงาน มุ่งพัฒนาศักยภาพครูให้มีความรู้ความสามารถทันกับสถานการณ์ต่างๆ การอบรมศึกษาดูงานในพัฒนาศักยภาพตนเอง รวมถึงการนำวิธีใหม่ๆ มาปรับใช้ในการบริหารการจัดการสถานศึกษา มุ่งมองในการแก้ไขปัญหาต่างๆได้อย่างสร้างสรรค์ ซึ่งส่งผลโดยตรงกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤษพล อัมระนันท์ (2559:91-93) ได้ศึกษาการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแม่วงก์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงาน พบว่ามีความ

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค New Normal

แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑาธิปต์ ทัพไทย (2560: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาลสามเสนฯ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครจำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา จำแนกประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องจากวิสัยทัศน์และมุมมองในการแก้ไขปัญหาของผู้บริหารไม่เหมือนกัน ทั้งด้านความยืดหยุ่นและพัฒนาตามสถานการณ์ในปัจจุบัน ทางด้านเทคโนโลยี ความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ ทำให้มีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยนุช เศรษฐีและสุวัฒน์ วิวัฒนานนท์ (2560:ออนไลน์) ได้ศึกษาเรื่อง คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ตามทัศนะของครูโรงเรียนในกลุ่มปากอ่าวเจ้าพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต1 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค New Normal ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ด้านความสามารถทางเขาวนปัญญา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีเทคนิคในการใช้เครื่องมือ สื่อเทคโนโลยีต่างๆ ในการทำงานและสามารถนำเสนองานแบบมืออาชีพอย่างมีประสิทธิภาพและทันสมัย มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นควรส่งเสริมให้มีการจัดอบรมหรือมีการจัดกิจกรรมทางด้านการใช้เทคโนโลยี การสร้างนวัตกรรมในการสื่อสารเพื่อใช้ในการบริหารจัดการในองค์กรให้ทันต่อ

เหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

2. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ด้านบุคลิกภาพ พบว่า ผู้บริหารมีการพัฒนาศักยภาพของตนเองโดยการใช้เทคโนโลยีมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นควรส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพทางด้านเทคโนโลยี เช่น การประชุมออนไลน์โดยใช้โปรแกรมต่าง ๆ การจัดระบบสารสนเทศโดยการใช้เทคโนโลยี เพื่อสะดวกต่อการบริหารจัดการในยุค New Normal

3. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ด้านการจินตนาการ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีทัศนคติในกระบวนการบริหารงานและนำรูปแบบใหม่ๆ มาใช้ในการพัฒนางาน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำทางการศึกษา กระบวนการกลุ่ม กระจายหน้าที่ความรับผิดชอบ เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง ริเริ่มสร้างสรรค์ โดยเน้นการมีส่วนร่วมเพื่อสร้างสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และบริหารจัดการงานทั้ง 4 ฝ่าย ได้แก่ งานบริหารทั่วไป งานบริหารวิชาการ งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารบุคลากร ให้มีคุณภาพและบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

4. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ด้านยึดหยุ่น พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดเผย จริงใจ ซื่อสัตย์ ยอมรับฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง และยอมรับผิดเมื่อรู้สึกว่าตนเองทำผิดพลาด มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น รับฟังให้ความไว้วางใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา และมีความยุติธรรมแก่ทุกคนในองค์กร

5. ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา ด้านวิสัยทัศน์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารงานด้วยรูปแบบใหม่ในการดำเนินงานตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง และส่งเสริมผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์บนความท้าทาย มุ่งสู่ความเป็นเลิศ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นควรส่งเสริมให้มีแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นไปทิศทางเดียวกันการบริหารงานด้วยรูปแบบใหม่ในการดำเนินงานตามสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง และส่งเสริมผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์บนความท้าทาย มุ่งสู่ความเป็นเลิศรวมทั้งการพัฒนาอาคารของสถานศึกษาทางด้านการปรับภูมิทัศน์รวมทั้งอุปกรณ์เครื่องมือและสื่อต่างๆ ให้พร้อมใช้งานอย่างสม่ำเสมอเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักเรียนและครูผู้สอนให้มีบรรยากาศในการสร้างองค์ความรู้มากขึ้น

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณภักดี
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค New Normal

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จและมีผลงานที่เป็นประจักษ์ สามารถพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลที่แท้จริง โดยศึกษาจากกรณีศึกษา
2. ควรศึกษาตัวแปรภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านอื่นๆ ที่ไม่นำมาพิจารณา เช่น ด้านการมีความเป็นผู้นำ การมุ่งเน้นการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม การมีทัศนคติด้านบวก ความสามารถในการสื่อสาร การสร้างแรงบันดาลใจ ความสัมพันธ์ของการปฏิบัติงานความน่าเชื่อถือ และเทคโนโลยีเป็นต้น เพื่อให้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีประสิทธิผลและมีความหลากหลายมากขึ้น
3. ควรศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในยุค New Normal

รายการอ้างอิง

- กฤษฎพล อัมระนันท์. (2559). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาใน
อำเภอแม่वंก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2.
[วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- จุฑาธิปต์ ทัพไทย. (2560). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนอนุบาล
สามเสน (สลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณิรดา เวชญาลักษณ์. (2564). ภาวะผู้นำ แนวคิด ทฤษฎี เพื่อการประยุกต์ใช้ทางการศึกษา.
ทกจ.วนิดาการพิมพ์.
- นิตยา หอยมุกข์ และ ดร.พา อักษรเสือ. (2562). กลยุทธ์การพัฒนาทักษะภาวะผู้นำในศตวรรษ
ที่ 21 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาส์น.
- เบญจมาศ หนูไชยทอง. (2561). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหาร
สถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ].
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
- เพ็ญภา ศรีภูธร. (2562). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้น
ฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
ธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2557). การเรียนรู้สู่อนาคต : ความท้าทายในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ:
สมาคมวิจัยสถาบันและพัฒนาอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไพฑูรย์ สีนลรัตน์. (2561). ความเป็นผู้นำทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3). โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- รอชียะห์ ลาเต๊ะ. (2561). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชน
สอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัย
สงขลานครินทร์.

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตสุพรรณกัลยา
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี ในยุค New Normal

- วัลลภา พงศ์พิทักษ์ (2560). การศึกษาบุคลิกภาพของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายที่ 71
สำนักงานเขตบางขุนเทียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต].
มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิทยากร เชียงกุล. (2553). การสังเคราะห์ผลการวิจัยปฏิรูปการศึกษาของประเทศฟินแลนด์
นิวซีแลนด์ เกาหลีใต้ สหรัฐอเมริกา สหราชอาณาจักร จีน เวียดนาม. สำนักงานกองทุน
สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- ศรสวรรค์ บุญณกรณ์ชัย. (2561). ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โรงเรียน
ทวิภาคีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. [วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเกริก.
- สมชาย รุ่งเรือง และธีระวัฒน์ จันทิก. (2560). รูปแบบการพัฒนาผู้นำสู่การสร้างแรงผลักดัน
เชิงสร้างสรรค์ Model Developing Leader to Enhance Creativity. Veridian
E-Journal Silpakorn University ฉบับภาษาไทย มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ,
10(1), 29-46. [https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/issue/
view/7086](https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/issue/view/7086)
- สวทช. (2564). คำศัพท์บัญญัติราชบัณฑิตยสถาน. ม.ป.พ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. (2563). แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 (พ.ศ.2563 - 2565). ม.ป.พ.
- สุภาพ ฤทธิ์บำรุง. (2556). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความมี
ประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30.
[วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมพิศ สุขแสน. (2557). ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการบริหารจัดการโครงการด้วยการ
เรียนรู้ แบบกระบวนการกลุ่มของนักศึกษาหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุตรดิตถ์

- เสาวณีย์ สมบูรณ์ศิริรัตน์. (2562). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- หทัยรัตน์ วิโย และวันทนา อมตาริยกุล (2563). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถาน ศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21 จังหวัดหนองคาย. [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี)
- อรรถชัย แนวเงินดี (2564). รูปแบบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ในศตวรรษที่ 21. วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มมร. วิทยาเขตอีสาน, 2(1), 13-21. <http://ojs.mbu.ac.th/index.php/hsjs/article/view/1405>

สภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

The State of Administration According to
the Four Sublime States of Mind of the Head
of an Educational Institution, Office of the
Private Education Commission, Dusit District,
Bangkok.

สุรัตน์ ผ่องอำไพ

* ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ดร.มีนมาส พรานป่า

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

Surat Phongamphai

* Educational Administration, College of Teacher Education, Phranakhon Rajabhat University.

Dr.Meanmas Pranpa

* Lecturer, Educational Administration, College of Teacher Education,
Phranakhon Rajabhat University.

ข้อมูลบทความ

* รับบทความ 22 ธันวาคม 2564

* แก้ไข 25 กุมภาพันธ์ 2565

* ตอบรับบทความ 7 มีนาคม 2565

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 705 คน จาก 13 โรงเรียน คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 248 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็น ประเมินค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.992 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบโดยใช้ t-test (Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีเพศ ประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: หลักพรหมวิหาร 4
การบริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the administrative conditions of administration according to Four sublime states of mind of school administrators. 2) to compare the administration according to the Four sublime states of mind of the school administrators by gender, education level, and work experience. The population used in this research was 705 teachers from 13 schools under the Office of the Private Education Commission, Dusit District, Bangkok. The 248 samples were selected from a stratified random sampling according to the proportion of the population in each school. The research instrument was obtained is an opinion questionnaire with 5 levels of approximation. The confidence value was 0.992. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, comparison using t-tests (Independent Samples) and One-Way ANOVA.

The results of the research showed that: 1) the administrative conditions of four sublime states of mind of school administrators according to the opinions of teachers under the Office of the Private Education Commission, Dusit District, Bangkok found that overall at highest level 2) The results of comparing by using Four sublime states of mind of educational institute administrators found that different gender and different work experience has no differences opinions about the four sublime states of mind of principles in overall and each aspect. Teachers who has different educational level found that overall

were different opinions about using of Four sublime states of mind of educational institution with statistical significant at .05

Keywords: The Four Sublime States of Mind
Education Management

บทนำ

ปัจจุบันสังคมไทยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปตามกระแสวัฒนธรรมต่างประเทศ ที่มาพร้อมกับปัญหาหลากหลายทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง อันเป็นสาเหตุทำให้พฤติกรรมของมนุษย์เบี่ยงเบนไปในทิศทางที่ไม่เหมาะสมทั้งด้านสภาพจิตใจ การแสดงออกและการดำเนินชีวิต ทำให้สภาพสังคมตกอยู่ใต้อิทธิพลของวัตถุนิยมและบริโภคนิยม คนในสังคมมีการแก่งแย่งแข่งขันและเบียดเบียนกันเพิ่มมากขึ้น สาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดปัญหาเหล่านี้คือ การขาดคุณธรรมซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการศึกษาที่จะพัฒนาคนให้มีคุณธรรม จริยธรรม ฉะนั้นการปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อพัฒนาคนอย่างรอบด้านโดยเฉพาะการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่เยาวชนให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรม โดยต้องกำหนดนโยบายและมาตรการเสริมสร้างคุณธรรมในระบบการศึกษา ซึ่งการบริหารจัดการศึกษาจะประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ คุณธรรม และมีคุณสมบัติที่ดี คือสมรรถภาพของผู้บริหาร ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แนะนำ ตักเตือน ควบคุม กำกับดูแล บุคลากรในองค์กร การที่จะปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้ได้ผลดีผู้บริหารต้องประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีผู้บริหารที่ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในทุกๆ ด้าน เช่น ด้านคุณธรรม จริยธรรม ความยุติธรรม และบุคลิกภาพ จะส่งผลให้ได้รับการยอมรับจากบุคลากร ทำให้เกิดความเชื่อถือศรัทธาต่อการบริหารงานจนสามารถปฏิบัติตามได้ด้วยความพึงพอใจ

คุณธรรมนั้นปรากฏอยู่ในหลักคำสอนของทุกศาสนา นอกจากนั้นยังมีอยู่ในรูปของกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง จรรยาบรรณ ผู้บริหารจำเป็นต้องยึดคุณธรรมเป็นแนวทางแห่งการปฏิบัติเพื่อพัฒนาสู่ความเจริญทางด้านวัตถุและจิตใจ ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 76 ได้บัญญัติไว้ว่า “ให้รัฐพัฒนาการบริหารราชการแผ่นดินทุกส่วนเป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี” และในวรรคสาม “รัฐพึงจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐในหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว” (ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 134 ตอนที่ 40ก, น.19-20.) และตามพระราชบัญญัติ มาตรฐานทางจริยธรรม พ.ศ. 2562 มาตรา 5 มาตรฐานทางจริยธรรม คือ หลักเกณฑ์การประพฤติปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งจะต้องประกอบด้วย 1) ยึดมั่นในสถาบันหลักของประเทศ อันได้แก่ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข 2) ซื่อสัตย์

สุจริต มีจิตสำนึกที่ดี และรับผิดชอบต่อนหน้าที่ 3) กล้าตัดสินใจและกระทำในสิ่งที่ถูกต้องชอบธรรม 4) คิดถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว และมีจิตสาธารณะ 5) มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน 6) ปฏิบัติหน้าที่อย่างเป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ 7) ดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีและรักษาภาพลักษณ์ของทางราชการ ซึ่งมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้เป็นหลักสำคัญในการจัดทำประมวลจริยธรรมของหน่วยงานของรัฐที่จะกำหนดเป็นหลักเกณฑ์ในการปฏิบัติตนของเจ้าหน้าที่ของรัฐ เกี่ยวกับสภาพคุณงามความดีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องยึดถือสำหรับการปฏิบัติงาน

การตัดสินใจความถูกต้อง การปฏิบัติที่ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำตลอดจนการดำรงตนในการทำความดีและละเว้นความชั่ว (ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 136 ตอนที่ 50ก, น.2.) รวมทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักในการพัฒนาประเทศ มีหลักการสำคัญคือ “ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี สำหรับคนไทย พัฒนาค้นหาให้มีความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่ดี รับผิดชอบต่อสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในภาคการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคนของประเทศได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวภายใต้วิสัยทัศน์ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้คู่คุณธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขในสังคม” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานยกรัฐมนตรี, 2559)

ดังนั้นการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการศึกษาที่ดีต้องดำเนินการไปพร้อมกับคุณธรรม จริยธรรมจึงจะเกิดเป็นความเจริญรุ่งเรืองแก่ชาติบ้านเมือง ซึ่งสอดคล้องกับ วิธนา คำคุ้ม (2561) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารควรมีจรรยาบรรณต่อตนเองเป็นแบบอย่างที่ดีและพัฒนาตนเอง ให้มีคุณธรรมมีสุขภาพดีทั้งกายและจิต พร้อมทั้งเพิ่มพูนความรู้ความสามารถของตนเองอย่างต่อเนื่องทำหน้าที่ด้วยความเต็มใจ บริหารจัดการภายในโรงเรียนด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมีความเสียสละ มีความเสมอภาค มีความยุติธรรม มีใจเป็นกลางไม่เลือกปฏิบัติด้วยความอคติ และไม่ใช้อิทธิทธิไม่เล่นพรรคเล่นพวก รักษาความสามัคคี ปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยหลักการและเหตุผล มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือเกื้อกูล และมีน้ำใจต่อบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้นอีกทั้งควรรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเพื่อนร่วมงาน และสอดคล้องกับ สุลา นนท์ มีแสง (2560) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารจำเป็นจะต้องเข้าใจในหลักการครองตนว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง และสามารถควบคุมตนเองได้ประพฤติตนเป็นแบบ

อย่างที่ดีในการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน การประพฤติตนต้องอยู่ในภาวะที่มีความสมดุลกันในทุกด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้ตลอดจนนำความรู้ที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ไปปรับใช้เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในการครองตนตามหมวดหลักธรรม ซึ่งพรหมวิหาร 4 เป็นคุณธรรมที่ครอบคลุมคุณลักษณะดังกล่าวที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

พรหมวิหารธรรม 4 ก็คือ ธรรมเครื่องอยู่อย่างประเสริฐ ธรรมประจำใจอันประเสริฐ หลักความประพฤติที่ประเสริฐบริสุทธิ์ ธรรมที่ต้องมีไว้เป็นหลักใจและกำกับความประพฤติ จึงจะชื่อว่าดำเนินชีวิตหมดจดและปฏิบัติตนต่อมนุษย์สัตว์ทั้งหลายโดยชอบ บางทีแปลว่า ธรรมประจำใจที่ทำให้เป็นพรหมหรือให้เสมอด้วยพรหม เรียกอีกอย่างว่า อัปมัญญา 4 เพราะแผ่สม่ำเสมอโดยทั่วไปในมนุษย์ สัตว์ทั้งหลายไม่มีประมาณ ไม่จำกัดขอบเขต ซึ่งประกอบด้วยธรรม 4 ประการ คือ 1) เมตตา คือ ความรักใคร่ปรารถนาดีอยากให้เขามีความสุข มีจิตอันแผ่ไมตรีและคิดทำประโยชน์แก่มนุษย์ สัตว์ ทั่วหน้า 2) กรุณา คือ ความสงสาร คิดช่วยให้พ้นทุกข์ใฝ่ใจในอันจะปลดปล่อยบำบัดความทุกข์ยาก เดือดร้อนของปวงสัตว์ 3) มุทิตา คือ ความยินดี ในเมื่อผู้อื่นอยู่ดีมีสุข มีจิตผ่องใสบันเทิง กอปรด้วยอาการแช่มชื่นเบิกบานอยู่เสมอต่อสัตว์ทั้งหลายผู้ดำรงในปกติสุข พลอยยินดีด้วยเมื่อเขาได้ดีมีสุข เจริญอกงามยิ่งขึ้นไป 4) อุเบกขา คือ ความวางใจเป็นกลาง อันจะให้ดำรงอยู่ในธรรมตามทีพิจารณาเห็นด้วยปัญญา มีจิตเรียบตรงเที่ยงธรรมดุจตราขึง ไม่เอนเอียงด้วยรักและชัง พิจารณาเห็นกรรมที่สัตว์ทั้งหลายกระทำแล้วอันควรได้รับผลดีหรือชั่วสมควรแก่เหตุอันตนประกอบพร้อมที่จะวินิจฉัยและปฏิบัติไปตามธรรม รวมทั้งรู้จักวางเฉยสงบใจมองดูในเมื่อไม่มีกิจที่ควรทำเพราะเขารับผิดชอบตนได้ดีแล้วเขาสมควรรับผิดชอบตนเองหรือเขาควรได้รับผลอันสมกับความรักชอบของตน (พระพรหมคุณาภรณ์ [ป.อ.ปยุตฺโต], 2559)

ปัญหาความเจริญด้านวัตถุที่ขาดการพัฒนาทางจิตใจเป็นที่มาของปัญหาคุณธรรมจริยธรรมที่ตกต่ำลงในสังคมไทย สถาบันศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม ได้จัดทำโครงการวิจัยคุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของไทย พบว่า ระดับคุณธรรมจริยธรรมในหมู่คนไทยลดลงเมื่อเทียบกับอดีตที่ผ่านมาโดยเฉพาะความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความมีสติสัมปชัญญะ และความมีระเบียบวินัย (ประภาพร จันทร์ศรี และคณะ, 2559:3)

จากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลัก พรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ให้เกิดประสิทธิภาพต่อการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนมากยิ่งขึ้น และนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปเสนอเพื่อกำหนดนโยบายส่งเสริมการนำหลักพรหมวิหาร 4 ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

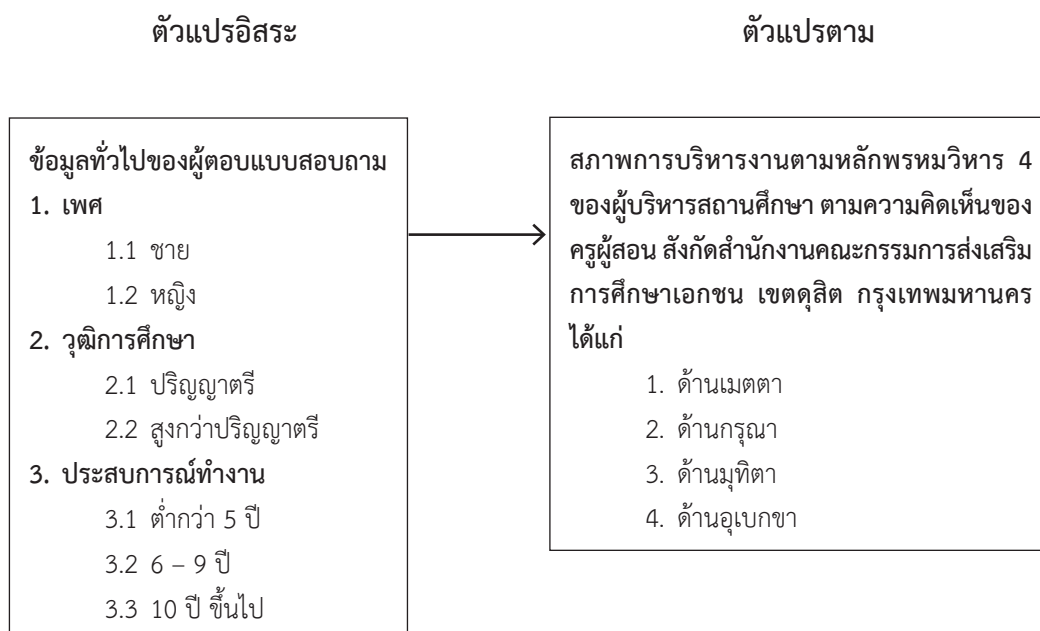
ครูผู้สอนที่มีเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการสภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเรื่อง “การบริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) ท่านกล่าวถึงการบริหารโดยมีหลักพรหมวิหารธรรม 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุติตา อุเบกขา จะเป็นการบริหารที่มีคุณธรรมดำเนินการปกครองด้วยความเป็นธรรมทำให้สังคมมีความสุข คุณธรรม 4 อย่างนี้ส่งเสริมการบริหาร สนับสนุนการบริหารด้วยความเรียบร้อยสมประสงค์ ในการที่ผู้บริหารจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่สอดคล้องกับการบริหารสถานศึกษาดังนั้นจึงได้กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยดังนี้

สภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม (Questionnaires)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 705 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 248 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้

ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของ (Krejcie & Morgan. 1970 : 608 อ้างถึงใน ภาวิดา ธาราศรี สุทธิ และคณะ, 2559) และใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Stratified Random Sampling) คัดเลือกครูผู้สอนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำนวน 1 ฉบับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน รายละเอียดของแบบสอบถามในแต่ละตอนมีดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) เกี่ยวกับเพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร มี 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา และด้านอุเบกขา

การตรวจสอบคุณภาพ

1. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และการใช้ภาษา เพื่อให้สามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามทั้งเป็นรายข้อและในภาพรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

2. การตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item-Objective Congruence: IOC) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป ถือได้ว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

3. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.992

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จัดทำหนังสือจากวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และแบบสอบถามส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง เก็บข้อมูลได้จำนวน 248 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ (f) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์สภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยรวม รายด้าน และรายข้อ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา โดยใช้วิธี (t-test) แบบ Independent Samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องสภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพการบริหารงาน ตามหลักพรหมวิหาร 4			อันดับที่
	$\bar{X}$	(SD)	แปลผล	
1. ด้านเมตตา	4.66	0.51	มากที่สุด	1
การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพการบริหารงาน ตามหลักพรหมวิหาร 4			อันดับที่
	$\bar{X}$	(SD)	แปลผล	
2. ด้านกรุณา	4.61	0.56	มากที่สุด	3
3. ด้านมุทิตา	4.62	0.61	มากที่สุด	2
4. ด้านอุเบกขา	4.60	0.60	มากที่สุด	4
รวม	4.62	0.57	มากที่สุด	

1. ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเมตตา ด้านมุทิตา ด้านกรุณา ด้านอุเบกขา ตามลำดับ

1.1 ด้านเมตตา พบว่า โดยภาพรวมและด้านรายข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารยกย่อง สรรเสริญผู้ใต้บังคับบัญชาที่ทำประโยชน์ให้กับสถานศึกษา ผู้บริหารมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ผู้บริหารมีความเป็นกัลยาณมิตร ตามลำดับ

สภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

1.2 ด้านกรุณา พบว่า โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารแสดงความเห็นใจเมื่อผู้อื่นได้รับความทุกข์ ผู้บริหารมีความเอาใจใส่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารไม่กลั่นแกล้งผู้ร่วมงานในขณะปฏิบัติงาน ตามลำดับ

1.3 ด้านมุทิตา พบว่า โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ผู้บริหารแสดงความชื่นชมยินดี เมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จ ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตตามลำดับ และผู้บริหารเป็นคนใจกว้าง ไม่มีจิตใจคับแคบ อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านอุเบกขา พบว่า โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ผู้บริหารสามารถใช้สติปัญญาพิจารณาข้อเท็จจริงอย่างถูกต้องประกอบด้วยเหตุผล ผู้บริหารมีเหตุผลอย่างถูกต้องเที่ยงธรรม ผู้บริหารไม่อคติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยในแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน

2.3 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานของการวิจัย ซึ่งผลของการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย พบว่า ด้านเมตตา มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านมุทิตา ด้านกรุณา ด้านอุเบกขา ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการนำหลักพรหมวิหาร 4 มาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ดังนั้นการบริหารจัดการศึกษาที่ดีต้องดำเนินการไปพร้อมกับคุณธรรม จริยธรรม จึงจะเกิดเป็นความเจริญรุ่งเรืองแก่ชาติบ้านเมือง ซึ่งสอดคล้องกับ วิธนา คำคุ้ม (2561) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารควรมีจรรยาบรรณต่อตนเองเป็นแบบอย่างที่ดีและพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรม มีสุขภาพดี ทั้งกายและจิตใจ พร้อมทั้งเพิ่มพูนความรู้ความสามารถตนเองอย่างต่อเนื่อง ควรทำหน้าที่ด้วยความเต็มใจ บริหารจัดการภายในโรงเรียนด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมีความเสียสละ มีความเสมอภาค มีความยุติธรรม มีใจเป็นกลาง ไม่เลือกปฏิบัติด้วยความอคติ และไม่ใช้อิทธิทธิ ไม่เล่นพรรคเล่นพวก รักษาความสามัคคี ปฏิบัติต่อบุคลากรด้วยหลักการและเหตุผล มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ช่วยเหลือเกื้อกูล และมีน้ำใจต่อบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น ควรรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นและเพื่อนร่วมงาน และสอดคล้องกับ สุสานนท์ มีแสง (2560) ที่ได้กล่าวว่า ผู้บริหารจำเป็นจะต้องเข้าใจในหลักการครองตนว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง และสามารถควบคุมตนเองได้ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน การประพฤติตนต้องอยู่ในภาวะที่มีความสมดุลกันในทุกด้าน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีความรู้ตลอดจนนำความรู้ที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมไปปรับใช้เป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติในการครองตนตามหมวดหลักธรรมซึ่งพรหมวิหาร 4 เป็นคุณธรรมที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และสอดคล้องกับ ณัฐพัทธ์ หินไชยศรี (2557) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู ภาครณศึกษาโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ” ผลการวิจัยพบว่า 1) การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษา ของผู้บริหารตามการรับรู้ของครูภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านมุทิตา รองลงมาคือ ด้านกรุณา ด้านเมตตาและลำดับสุดท้ายคือ ด้านอุเบกขา 2) ครูโรงเรียนศรีวิกรม์และครูวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ มีการรับรู้ต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารแตกต่างกัน โดยครูวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์ บริหารธุรกิจ มีการรับรู้ต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสูงกว่าครูโรงเรียนศรีวิกรม์

จากผลการวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านเมตตา โดยภาพรวมและรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารยกย่อง สรรเสริญผู้ใต้บังคับบัญชาที่ทำประโยชน์ให้กับสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ผู้บริหารมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ผู้บริหารมีความเป็นกัลยาณมิตร และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดท้าย คือ ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลอย่างสม่ำเสมอ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ด้านเมตตา เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้ประพฤติในทางที่ถูกที่ควรและสามารถนำไปใช้ในการบริหาร คือ ผู้บริหารยกย่อง สรรเสริญผู้ใต้บังคับบัญชาที่ทำประโยชน์ให้กับสถานศึกษา ผู้บริหารมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ผู้บริหารมีความเป็นกัลยาณมิตร ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ นวรัตน์ ไชยมณี (2560: 110-111) ที่ได้กล่าวว่า เมตตา เป็นหลักธรรมแรกของพรหมวิหาร 4 ที่ผู้บริหารการศึกษาสามารถนำมาใช้ในการครองคน โดยการมอบความรัก ความหวังดีแก่ผู้อื่นเป็นหลักธรรมที่ผู้บริหารการศึกษาพึงปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา เปรียบเสมือนผู้ร่วมงานมิใช่ลูกน้องซึ่งความรักความเมตตาจะเกิดขึ้นเมื่อผู้บริหารมองเห็นส่วนที่ดีของผู้ร่วมงาน หากพบข้อบกพร่องของผู้ร่วมงานที่ไม่ได้มีผลกระทบต่อนักเรียนหรือองค์กร ผู้บริหารควรมองข้ามและให้อภัย ไม่ควรเก็บมาเป็นข้อตำหนิในการบริหารงาน รวมทั้งนำข้อมูลพื้นฐานด้านความสามารถของผู้ร่วมงานมาใช้ในการวางแผนการบริหารคนให้เหมาะกับงานตามแนวคิด “Put The Right Man On The Right Job” ซึ่งการแสดงออกถึงความรัก ความหวังดีเป็นการช่วยเหลือผู้ร่วมงานทุกคนให้ประสบแต่ประโยชน์และมีความสุขโดยทั่วกัน ดังนั้น ความเมตตา จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารการศึกษาควรปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานอย่างยิ่ง หากผู้บริหารการศึกษาปราศจากความเมตตาในการครองคนแล้วก็มีอาจดำเนินการใดๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาได้ และสอดคล้องกับงานของ สุธัญชนก ทรัพย์ย้อย (2558) ที่ได้ทำการวิจัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ Meyer, Moran, Fitzpatrick, Ernst & Korner, (2018: 398-406) ที่ได้กล่าวว่า ความเมตตากรุณาต่อตนเองที่มีต่อความกรุณาต่อผู้อื่นและความสุข โดยผู้วิจัยสนใจ

ศึกษาในกลุ่มจิตอาสาเนื่องจากพิจารณาแล้วเห็นว่าบุคคลที่เป็นจิตอาสาเป็นบุคคลที่ทำงานที่ต่าง ๆ ที่ไม่ใช่ภาระงานที่ต้องทำด้วยความสมัครใจ โดยไม่หวังผลตอบแทนซึ่งเป็นการเสียสละเพื่อส่วนรวม จากการศึกษาหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสา พบว่าหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับงานจิตอาสา มีจำนวนมากแต่หลักธรรมที่ขาดไม่ได้ คือ ความเมตตากรุณาต่อตนเอง เนื่องจากบุคคลที่มีความเมตตากรุณาต่อตนเองจะมีแนวโน้มที่จะเข้าใจในความทุกข์ความเจ็บปวดของผู้อื่น และมีความปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นนั้นมีความสุข

1.2 ด้านกรุณา โดยภาพรวมและรายชื่อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารแสดงความเห็นใจเมื่อผู้อื่นได้รับความทุกข์ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีความเอาใจใส่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารไม่กลั่นแกล้งผู้ร่วมงานในขณะที่ปฏิบัติงาน ตามลำดับ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ผู้บริหารสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ในการปฏิบัติงานให้แก่ครู แสดงให้เห็นว่าเมื่อผู้บริหารสถานศึกษามีความเมตตากรุณาจะมีผลตามมาโดยอัตโนมัติที่มีจิตใจที่เกื้อกูลต่อผู้ร่วมงานหรือบุคลากรในองค์กร และสามารถช่วยเหลือผู้ร่วมงานเมื่อต้องการความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาจากการทำงานหรือปัญหาส่วนตัวโดยไม่ทอดทิ้งหรือวางเฉยซึ่งความกรุณาอาจเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้ร่วมงานเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมการทำงานให้มีประสิทธิภาพหรือเป็นการปฏิบัติตนของผู้บริหารการศึกษาที่มีต่อผู้ร่วมงาน ซึ่งสอดคล้องกับ สายฝน เจริญรัมย์ (2559) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาอำเภอยางชุมน้อยจังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 33 โดยรวมเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีความคิดเห็นมากที่สุดคือด้านกรุณาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับแนวคิดของ Brown, Trevio & Harrison , (2005: 117-134) ที่ได้กล่าวถึง ผู้นำเชิงจริยธรรม ว่าเป็นผู้ที่พยายามชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติตนให้เหมาะสมโดยผ่านการกระทำส่วนบุคคลและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอื่นและส่งเสริมความประพฤติของผู้ตามผ่านการสื่อสารแลกเปลี่ยน การเสริมแรงและการตัดสินใจ ผู้นำเชิงจริยธรรมมีคุณสมบัติด้านความซื่อสัตย์ การดูแลและเป็นบุคคลที่มีกฎเกณฑ์ เป็นผู้ซึ่งทำให้เกิดความยุติธรรมและการตัดสินใจ ที่ดีอีกทั้งสามารถติดต่อสื่อสารกับลูกน้องอยู่บ่อยๆ

1.3 ด้านมุทิตา โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารแสดงความชื่นชมยินดี เมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จ ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตามลำดับ และผู้บริหารเป็นคนใจกว้าง ไม่มีจิตใจคับแคบ มีน้ำใจ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้บริหารงานด้วยความเอาใจใส่ต่อผู้ร่วมงานเป็นอย่างดีที่เป็นประโยชน์ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรมสนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน แสดงความชื่นชมยินดี เมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จ ผู้บริหารปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งสอดคล้องกับ ลิขิตา เถลิ้มพลโยธิน, เถลิ้มชัย กิตติศักดิ์นาวิน, นลินณัฐ ตีสวัสดิ์ (2560) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำกับการพัฒนาองค์การ โดยใช้หลักพรหมวิหาร 4 ผลการวิจัยพบว่า ด้านมุทิตา ผู้บริหารจัดโครงการพัฒนาบุคลากรอยู่เสมอเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานโดยส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงาน การจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรทุกภาคเรียน ตามงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรให้แสดงความยินดีกับบุคลากรทุกคนที่มีผลงานดีเด่นเป็นที่ยอมรับสม่ำเสมอ ชื่นชมผลการปฏิบัติงานของครูด้วยความจริงใจ จัดระเบียบหรือเกณฑ์การให้รางวัลผู้ที่ประสบความสำเร็จในการทำงานอย่างเหมาะสม สร้างขวัญและกำลังใจให้เกิดกับครูอย่างสม่ำเสมอ มีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่ผลงานและความสำเร็จของครู เปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่ สร้างสัมพันธภาพอันดีงามแก่บุคลากรทุกคน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสมุห์อนุกุล อนุวฑฒโน (ปานประดิษฐ์) (2556) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำหลักพรหมวิหาร 4 ไปใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงงาม อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา” พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำหลักพรหมวิหาร 4 ไปใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงงาม อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการนำหลักพรหมวิหาร 4 ไปใช้ในการบริหารงานด้านมุทิตา (ความยินดีเมื่อผู้อื่นได้ดี) อยู่ในระดับมากทุกด้าน

1.4 ด้านอุเบกขา โดยภาพรวมและรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ผู้บริหารสามารถใช้สติปัญญาพิจารณาข้อเท็จจริงอย่างถูกต้องประกอบด้วยเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีเหตุผลอย่างถูกต้องเที่ยงธรรม และผู้บริหารไม่อคติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาสามารถใช้สติ

ปัญหาพิจารณาข้อเท็จจริง อย่างถูกต้องประกอบด้วยเหตุผล ไม่อคติต่อผู้ได้บังคับบัญชา และไม่ใช้อำนาจข่มเหงรังแกผู้ได้บังคับบัญชา สอดคล้องกับงานวิจัยของพระครูสมุห์ อนุกุล อนุวฑฒโน (ปานประดิษฐ์) (2556) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำหลักพรหมวิหาร 4 ไปใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงงาม อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา” พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำหลักพรหมวิหาร 4 ไปใช้ในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงงาม อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา โดยรวม อยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการนำหลักพรหมวิหาร 4 ไปใช้ในการบริหารงานด้านอุเบกขา (ความวางเฉยมีใจเป็นกลาง) อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน

2.1 ผลการเปรียบเทียบตามเพศ พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาได้มีนโยบายให้ความเท่าเทียมกันทั้งเพศชายและเพศหญิง ไม่แบ่งแยกกันทำให้ครูมีความคิดเห็นไปในทางเดียวกัน รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้ ทักษะที่ดีมีคุณธรรมและจริยธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพย์พัศ คลังแสง (2556) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่าผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสวรรค์จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับ พระเทิดศักดิ์ กตปุญโญ (สุภคร) (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของครูที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 ไม่แตกต่างกัน

สภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

2.2 ผลการเปรียบเทียบตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน ซึ่งครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านเมตตา ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้านอุเบกขา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาทองดี นิธิโก (สุราทิพย์) (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานของสถานสงเคราะห์บ้านบางแค กรุงเทพมหานคร โดยการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนต่อการบริหารงานของสถานสงเคราะห์บ้านบางแค กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรและประชาชนที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานของสถานสงเคราะห์บ้านบางแค กรุงเทพมหานคร โดยการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4 โดยภาพรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน คือ ด้านกรุณา ด้านมุทิตา และด้านอุเบกขาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนด้านเมตตา ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระเทิดศักดิ์ กตปุณโญ (สุภสร) (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับความคิดเห็นของครูที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะครูผู้สอนทุกคนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมเดียวกัน ความต้องการของคนพัฒนาได้ เปลี่ยนแปลงได้ ความต้องการสำคัญที่ควรได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างน้อยก็ขัดเกลามาให้ดีขึ้น จึงมีความคิดเห็นที่คล้ายกันตลอดจนทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันล้วนให้ความสำคัญในการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรนภา ชำนินอก (2558) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการ

บริหารสถานศึกษาอย่างตลาด 3 จังหวัดกาฬสินธุ์” ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารในการบริหารโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการบริหารสถานศึกษาอย่างตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระอดิศักดิ์ สารโท (เดือนสันเทียะ) (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารบุคคลตามหลักพรหมวิหาร โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านเมตตา ด้านมุทิตา ด้านกรุณา ด้านอุเบกขา ตามลำดับ ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักพรหมวิหาร 4 ด้านเมตตา โดยผู้บริหารไม่พูดจาส่อเสียด คำหยาบ ไม่พูดดูหมิ่น หรือก้าวร้าว ผู้บริหารยกย่อง เชิดชูเกียรติผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ให้สาธารณชน ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นและเหตุผลอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นมากขึ้น ใช้อำนาจด้วยความสุภาพ รวมทั้งยกย่อง เชิดชูเกียรติผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ให้สาธารณชน ซึ่งความเมตตาจะเกิดขึ้นเมื่อผู้บริหารมองเห็นส่วนที่ดีของผู้ร่วมงาน

1.2 จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักพรหมวิหาร 4 ด้านกรุณา ผู้บริหารมีความสงสาร หาแนวทางช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นจากความทุกข์ ผู้บริหารจัดหาเอกสาร ตำรา สื่อที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ ในการปฏิบัติงานให้แก่ครู มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงความเห็นอกเห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อมีความทุกข์ ร่วมแก้ไขรับฟังปัญหาต่างๆ จัดอบรมและสนับสนุนอุปกรณ์พัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถมากยิ่งขึ้น

สภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

1.3 จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักพรหมวิหาร 4 ด้านมุทิตา ผู้บริหารเป็นที่ปรึกษาที่ดีและให้คำแนะนำเมื่อมีปัญหา ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล ผู้บริหารเป็นคนใจกว้าง ไม่มีจิตใจคับแคบ มีน้ำใจ มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรแสดงความชื่นชมยินดี เมื่อผู้ร่วมงานประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน เป็นคนใจกว้าง และให้ความสำคัญผู้ใต้บังคับบัญชาโดยการส่งเสริมสนับสนุน ให้มีโอกาสดำเนินการก้าวหน้าในหน้าที่การงานให้สูงขึ้น

1.4 จากการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักพรหมวิหาร 4 ด้านอุเบกขา ผู้บริหารคอยแนะนำวิธีการปฏิบัติงานที่ต้องตามกฎหมายระเบียบแบบแผนของทางราชการ ผู้บริหารควรรู้จักข่มใจ รักษาอารมณ์ได้มั่นคง เคารพสิทธิของผู้ใต้บังคับบัญชา ผู้บริหารปฏิบัติตนด้วยความสุ่มรอบคอบ มีค่าเฉลี่ยน้อยสุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะต้องมีใจเป็นกลาง ตัดสินปัญหาด้วยความชอบธรรมใช้ปัญญาพิจารณาอย่างมีเหตุผล ตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1 ควรศึกษาประสิทธิภาพการบริหารงานโดยใช้หลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
- 2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณธรรมตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดหน่วยงานทางการศึกษาอื่นๆ เช่น สพฐ., กทม. เป็นต้น
- 3 ควรศึกษาการบริหารงานในสถานศึกษาตามหลักธรรมของพุทธศาสนาอื่นๆ เช่น สัมปยุตธรรม 7 อริยสัจ 4 อิทธิบาท 4 สังคหวัตถุ 4 เป็นต้น

รายการอ้างอิง

- ณัฐทพัสส์ หินไชยศรี. (2557). การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารตามการรับรู้ของครู กรณีศึกษาโรงเรียนศรีวิกรม์และวิทยาลัยเทคโนโลยีศรีวิกรม์บริหารธุรกิจ. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ทิพยาพัศ คลังแสง. (2556). การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้อำนวยการสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนครสวรรค์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- นวรรตน์ ไชยมภู. (2560, มกราคม – มิถุนายน). วิถีครองคน : พรหมวิหาร 4 สำหรับผู้บริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 4(1), 105-113.
- ประภาพร จันทร์ศรี และคณะ. (2559). การบริหารโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนประถมศึกษา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรนภา ชำนินอก. (2558). การใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการบริหารโรงเรียนศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการบริหารการศึกษาอย่างตลาด 3 จังหวัดกาฬสินธุ์. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูสมุห์อนุกุล อนุวฑฒโน (ปานประดิษฐ์). (2556). ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการนำหลักพรหมวิหาร 4 ไปใช้ในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงงาม อำเภอลิขัง จังหวัดสงขลา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเทิดศักดิ์ กตปุญโญ (สุกศร). (2556). ความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหารสถานศึกษาตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตตลาดกระบี่ กรุงเทพมหานคร. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2559). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 10). มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

สภาพการบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

- พระมหาทองดี นิปีโก (สุราทิพย์). (2554). การบริหารงานของสถานสงเคราะห์บ้านบางแค กรุงเทพมหานคร โดยการประยุกต์ใช้พรหมวิหาร 4. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระราชบัญญัติมาตรฐานทางจริยธรรม พุทธศักราช 2562. (2562, 16 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 50 ก. หน้า 1 - 10.
- พระอดิศักดิ์ สารโท (เดือนสั้นเทียะ). (2556). การบริหารบุคคลตามหลักพรหมวิหาร 4 โรงเรียนประถมศึกษา อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และคณะ. (2559). การศึกษาอิสระ Independent Studies. มิตรภาพ การพิมพ์และสตีวดีโอ.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 1 - 90.
- ลลิตา เณลิ้มพลโยธิน และคณะ (2560). ภาวะผู้นำกับการพัฒนาองค์การโดยใช้หลักพรหมวิหาร 4. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 11(26), 162-171. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/trujournal/article/view/110469>
- วีณา คำคุ้ม (2561). พฤติกรรมการบริหารตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 14 ในจังหวัดพังงา. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎามนตรี. (2559). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 - 2564. https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6422.
- สายฝน เจริญรัมย์. (2559, มกราคม - มิถุนายน). การบริหารงานตามหลักพรหมวิหาร 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสุรินทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 33. วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด, 41(1), 41 - 50.

- สุธัญชนก ทรัพย์ย้อย. (2558). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานพัฒนา
คุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถม
ศึกษา กาญจนบุรีเขต 2. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กาญจนบุรี.
- สุลานนท์ มีแสง. (2560). พฤติกรรมคุณธรรมจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 3. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร
การศึกษา]. มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- Brown, M. E., Trevino, L. K. & Harrison, D. A. (2005). **Ethical Leadership : A Social
Learning Perspective for Construct Development and Testing.**
Organizational Behavior and Human Decision Processes, 97(2). 117–134.
<https://doi.org/10.1016/j.obhdp.2005.03.002>
- Meyer, A., Moran, C., Fitzpatrick, T., Ernst J., & Korner, A. (2018). **Oncology
Volunteers: The Effect of a Personal Cancer History on Compassion
and Psychological Well-Being.** Clinical Journal of Oncology Nursing, 22(4).
398-406.

คำแนะนำและเงื่อนไขในการเตรียมต้นฉบับวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม ด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษา

การเตรียมต้นฉบับ

ต้นฉบับเป็นบทความวิชาการ บทความวิจัย ด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษาที่ยังไม่เคยเผยแพร่ในเอกสารใดๆ และเป็นบทความที่มีเนื้อเรื่องที่สมบูรณ์ พิมพ์ต้นฉบับภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษด้วย Microsoft Word for Windows พิมพ์บนกระดาษขนาด A4 หนึ่งเดียวประมาณ 28 บรรทัด ต่อ 1 หน้ากระดาษ ต้นฉบับทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษให้ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาดตัวอักษร 16 และใส่เลขหน้าตั้งแต่ต้นจนจบบทความ

คำแนะนำในการเขียนบทความ

1. **ชื่อเรื่อง/บทความ:** ชื่อเรื่องควรกะทัดรัดไม่ยาวจนเกินไป มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 18 ตัวหนา บทความวิจัยความยาวไม่เกิน 12 หน้า บทความวิชาการความยาวไม่เกิน 8 หน้า (รวมบรรณานุกรม)
2. **ชื่อ-สกุล:** ชื่อเต็ม-นามสกุลเต็ม ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ของผู้แต่งแต่ละคนที่มีส่วนในงานวิจัยนั้น โดยเรียงตามลำดับความสำคัญ ขนาดตัวอักษร 16 หากเป็นวิทยานิพนธ์ต้องมีชื่อและสังกัดของอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16
3. **สถานที่ทำงาน:** ระบุหน่วยงานที่สังกัด ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 16
4. **อีเมลล์:** ให้ใส่เฉพาะผู้รับผิดชอบบทความ
5. **บทคัดย่อ:** มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เขียนสรุปสาระสำคัญของเรื่องใช้ภาษาให้รัดกุมเป็นประโยคสมบูรณ์และควรจะกล่าววัตถุประสงค์ วิธีดำเนินการวิจัย ข้อค้นพบและสรุปผลที่ได้จากงานวิจัยนั้นๆ โดยให้เขียนเป็นความเรียงไม่ควรมีคำย่อ
6. **คำสำคัญ:** มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษไม่เกิน 5 คำ
7. **บทนำ:** เป็นส่วนของความสำคัญที่นำไปสู่การวิจัย สรุปความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง พร้อมวัตถุประสงค์การวิจัย และไม่ควรใส่ตารางหรือรูปภาพ

8. วัตถุประสงค์: เป็นข้อความที่แสดงให้เห็นถึงสิ่งที่นักวิจัยต้องการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง และเมื่อสิ้นสุดการวิจัยแล้วจะต้องได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกข้อ

9. สมมติฐานการวิจัย: อาจจะมีหรือไม่ก็ได้ เป็นการเขียนความคาดหมายผลการวิจัยหรือคาดคะเนคำตอบต่อปัญหาที่วิจัยไว้ล่วงหน้าอย่างมีเหตุผล

10. กรอบแนวคิดในการวิจัย: อาจมีหรือไม่ก็ได้ โดยให้เขียนกรอบแนวคิดของการวิจัยที่พัฒนาจากการทบทวนวรรณกรรม

11. วิธีดำเนินการวิจัย: อธิบายเครื่องมือและวิธีการดำเนินการวิจัยให้กระชับและชัดเจน ให้อบอกรายละเอียดสิ่งที่น่าสนใจ จำนวน ลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือ และอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา คุณภาพของเครื่องมือ อธิบายรูปแบบการศึกษา การสุ่มตัวอย่าง วิธีหรือมาตรการที่ใช้ในการวัด วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

12. ผลการวิจัย: บรรยายสรุปผลการวิจัยอย่างกระชับโดยให้ตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ถ้าการวิจัยเป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่ต้องนำเสนอด้วยตาราง หรือแผนภูมิ ควรมีคำอธิบายอยู่ด้านล่าง การเรียงลำดับ ภาพ ตาราง หรือแผนภูมิควรเรียงลำดับเนื้อหาของงานวิจัย และต้องมีการแปลความหมายของผลที่ค้นพบหรือวิเคราะห์

13. อภิปรายผล: เขียนสอดคล้องกับลำดับของการเสนอผล และการสรุปผลการวิจัย เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ผลการวิจัยที่ได้สอดคล้องหรือขัดแย้งกับสมมติฐาน พร้อมทั้งอ้างอิงข้อเท็จจริงทฤษฎีและผลการวิจัยอื่น อธิบายอย่างเป็นเหตุเป็นผลถึงแนวความคิดของผู้วิจัยต่อผลการวิจัยที่ได้

14. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ: ควรสรุปสาระสำคัญที่ไม่คลุมเครือและสรุปผลว่าตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยหรือไม่ และอย่างไร และควรแสดงข้อเสนอแนะและความเห็นเพิ่มเติมเพื่อการพัฒนาต่อไปในอนาคต หรือเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมต่อไปในอนาคต

15. เอกสารอ้างอิง: เป็นการแสดงถึงแหล่งที่มาของข้อมูลที่ถูกนำมาอ้างอิงขึ้นมาใช้ในการวิจัย เพื่อเป็นการแสดงว่าไม่ได้นำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง การอ้างอิงเอกสารให้เขียนตามมาตรฐานแบบ APA7 (American Psychological Association) แยกการอ้างอิงภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (เรียงตามลำดับตัวอักษร)

16. ค่าใช้จ่ายในการตรวจประเมินบทความ: ผู้ส่งบทความจะต้องชำระเงินค่าส่งตรวจประเมินบทความ จำนวน 3,000 บาท โดยโอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงไทย สาขาสามพราน ชื่อบัญชี “วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม” เลขที่บัญชี 734-0-27562-2 (พร้อมส่งหลักฐานเอกสารการโอนเงินชำระค่าตรวจประเมินบทความมาที่ E-mail: rcrc.saengtham2016@gmail.com) (ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายดังกล่าวผู้ส่งบทความเป็นผู้รับผิดชอบ และจะไม่ได้รับคืนในทุกกรณี) กองบรรณาธิการจะนำบทความที่ท่านส่งมาเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจประเมินคุณภาพความเหมาะสมของบทความก่อนการตีพิมพ์ ในกรณีที่ผลการประเมินระบุให้ต้องปรับปรุงหรือแก้ไข ผู้เขียนจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 15 วัน นับจากวันที่ได้รับผลการประเมินบทความ

หมายเหตุ: หากท่านต้องการสอบถามกรุณาติดต่อกับกองบรรณาธิการวารสารวิชาการ
โทร. 02-429-0100-3 โทรสาร 02-429-0819 หรือ
E-mail: rcrc.saengtham2016@gmail.com

หลักการพิจารณาบทความวิจัย/วิชาการ วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

1. บทความทุกบทความที่ส่งมาจะได้รับการอ่าน และตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนไม่น้อยกว่า 3 ท่าน ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในสาขาวิชานั้นๆ โดยไม่ทราบชื่อของผู้เขียนบทความ
2. การยอมรับเรื่องที่จะตีพิมพ์หรือปฏิเสธการตีพิมพ์บทความเป็นสิทธิของกองบรรณาธิการ และกองบรรณาธิการจะไม่รับผิดชอบในเนื้อหาหรือความถูกต้องของเรื่องที่ส่งมาตีพิมพ์ทุกเรื่อง
3. กองบรรณาธิการขอสงวนลิขสิทธิ์ในการตรวจแก้ไขรูปแบบบทความที่ส่งมาตีพิมพ์และอาจจะส่งเรื่องคืนมายังผู้เขียนให้เพิ่มเติมหรือพิมพ์ต้นฉบับใหม่ แล้วแต่กรณี
4. ความถูกต้องของการใช้ภาษาและรูปแบบการเขียนเป็นความรับผิดชอบของผู้เขียน กองบรรณาธิการจะดำเนินการส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ เมื่อบทความมีการใช้ภาษาและรูปแบบการเขียนที่ถูกต้องเท่านั้น
5. ในกรณีที่ผลการประเมินระบุให้ต้องปรับปรุงหรือแก้ไขก่อนพิมพ์เผยแพร่ ผู้เขียนจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ และส่งบทความที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปยังกองบรรณาธิการวารสารฯ ภายใน 15 วัน (หรือตามที่กองบรรณาธิการกำหนด)

การนำส่งบทความวิจัย/วิชาการ เพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

1. กรอกข้อมูลในแบบฟอร์มนำส่งบทความแบบ SCJ-1 ให้ครบถ้วน
2. กรณีมีผู้เขียนมากกว่า 1 ท่าน ให้ระบุข้อมูลของผู้ร่วมเขียนทุกคนเพิ่มเติมในแบบ SCJ-2 ให้ครบถ้วนทุกรายการและทุกท่าน
3. เตรียมบทความให้อยู่ในรูปแบบที่วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม กำหนดไว้
4. ส่งบทความมายังกองบรรณาธิการวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม สามารถกระทำได้โดยส่งบทความเข้ามาผ่านทางระบบ Thai Journals Online (ThaiJO) ได้ที่ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/scj>

* ตัวอย่างแบบ SCJ-1 และ SCJ-2 ในหน้าถัดไป

** สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้ที่ <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/scj>

แบบ SCJ-1

แบบฟอร์มนำส่งบทความวิจัย/วิชาการ
เพื่อพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม
(ส่งแนบพร้อมกับบทความวิจัย/วิชาการ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

เรียน บรรณาธิการวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....
(Mr./Mrs./Ms.).....

คุณวุฒิสูงสุด และสถานศึกษา.....

ตำแหน่ง/ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี)

ชื่อหน่วยงาน/สถาบันที่ทำงาน.....

ขอส่ง ☐ บทความจากงานวิจัย ☐ บทความวิชาการ
☐ บทความปริทัศน์ (review article) ☐ บทวิจารณ์หนังสือ (book review)

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

คำสำคัญ (ภาษาไทย)

Keyword (ภาษาอังกฤษ).....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....

E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้

- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าเพียงผู้เดียว (ไม่ต้องกรอกแบบ SCJ-2)
☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าและผู้ระบุชื่อในบทความ (กรอกแบบ SCJ-2 ด้วย)

บทความนี้ไม่เคยลงตีพิมพ์ในวารสารใดมาก่อน นับจากวันที่ข้าพเจ้าได้ส่งบทความฉบับนี้มายัง
กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

ลงนาม.....
(.....)

แบบ SCJ-2

ข้อมูลผู้ร่วมเขียนบทความ
(ส่งแนบพร้อมกับบทความวิจัย/วิชาการ)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้ร่วมเขียนบทความคนที่ 1

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

(Mr./Mrs./Ms.).....

คุณวุฒิสูงสุด และสถานศึกษา.....

ตำแหน่ง/ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....

E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้

- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมวิจัยและร่วมเขียนบทความจากงานวิจัย
(กรณีที่เขียนบทความจากงานวิจัย)
- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมเขียนบทความ

ผู้ร่วมเขียนบทความคนที่ 2

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....

(Mr./Mrs./Ms.).....

คุณวุฒิสูงสุด และสถานศึกษา.....

ตำแหน่ง/ตำแหน่งทางวิชาการ (ถ้ามี).....

ที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้สะดวก.....หมู่ที่.....ซอย.....ถนน.....

ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์.....โทรศัพท์มือถือ.....โทรสาร.....

E-mail.....

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าบทความนี้

- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมวิจัยและร่วมเขียนบทความจากงานวิจัย
(กรณีที่เขียนบทความจากงานวิจัย)
- ☐ เป็นผลงานของข้าพเจ้าในฐานะผู้ร่วมเขียนบทความ

หมายเหตุ: ถ้ามีผู้เขียนบทความมากกว่า 2 ท่าน กรุณากรอกรายละเอียดของผู้เขียนบทความร่วมท่านอื่นๆ ด้วย

รูปแบบบทความวิจัย
เพื่อส่งตีพิมพ์วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม
ด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษา

ชื่อบทความวิจัย (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 18 pt. ตัวหนา)

ข้อมูลภาษาไทย

ชื่อเต็ม - นามสกุลเต็ม: ชื่อ/สกุลของผู้แต่งทุกคนที่มีส่วนในงานวิจัยฉบับนี้
สังกัด: ระบุหน่วยงานที่สังกัด (หากเป็นวิทยานิพนธ์ให้ระบุเป็นชื่อหลักสูตร)
อีเมล: ระบุเฉพาะผู้รับผิดชอบบทความ

ข้อมูลภาษาอังกฤษ

Author Name: ชื่อ/สกุลของผู้แต่งทุกคนที่มีส่วนในงานวิจัยฉบับนี้
Affiliation: ระบุหน่วยงานที่สังกัด (หากเป็นวิทยานิพนธ์ให้ระบุเป็นชื่อหลักสูตร)

(ขนาดตัวอักษร TH SarabunPSK 16 pt.)

หมายเหตุ: หากเป็นวิทยานิพนธ์ต้องมีชื่อและสังกัดของอาจารย์ที่ปรึกษา
ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ขนาดตัวอักษร TH SarabunPSK 16 pt.)

บทคัดย่อ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

คำสำคัญ: คำสำคัญ 1, คำสำคัญ 2, คำสำคัญ 3 (ไม่เกิน 5 คำ) (ขนาด 16 pt. ตัวธรรมดา)

Abstract (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

Keywords: Keywords 1, Keywords 2, Keywords 3 (ขนาด 16 pt. ตัวธรรมดา)

บทนำ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

วัตถุประสงค์ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

สมมติฐานการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

กรอบแนวคิดในการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

วิธีดำเนินการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

ผลการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

อภิปรายผลการวิจัย (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

เอกสารอ้างอิง (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

รูปแบบบทความวิชาการ
เพื่อส่งตีพิมพ์วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม
ด้านปรัชญา ศาสนา เทววิทยา และการศึกษา

ชื่อบทความวิชาการ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ขนาด 18 pt. ตัวหนา)

ข้อมูลภาษาไทย

ชื่อเต็ม - นามสกุลเต็ม: ชื่อ/สกุลของผู้แต่งทุกคนที่มีส่วนในงานวิชาการฉบับนี้

สังกัด: ระบุหน่วยงานที่สังกัด

อีเมล : ระบุเฉพาะผู้รับผิดชอบบทความ

ข้อมูลภาษาอังกฤษ

Author Name: ชื่อ/สกุลของผู้แต่งทุกคนที่มีส่วนในงานวิชาการฉบับนี้

Affiliation: ระบุหน่วยงานที่สังกัด

(ขนาดตัวอักษร TH SarabunPSK 16 pt.)

บทคัดย่อ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

คำสำคัญ: คำสำคัญ 1, คำสำคัญ 2, คำสำคัญ 3 (ไม่เกิน 5 คำ) (ขนาด 16 pt. ตัวธรรมดา)

Abstract (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

Keywords: Keywords 1, Keywords 2, Keywords 3 (ขนาด 16 pt. ตัวธรรมดา)

บทนำ (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

เนื้อหา (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

สรุป (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

รายการอ้างอิง (ขนาด 16 pt. ตัวหนา)

----- (TH SarabunPSK 16 pt. ตัวธรรมดา) -----

รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิง (References) สำหรับวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม

ใช้การอ้างอิงระบบ APA7 (American Psychological Association) เพื่อเป็นแนวทางในการเขียนอ้างอิงบรรณานุกรมในผลงานทางวิชาการที่ประสงค์จะลงตีพิมพ์ในวารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม โดยมีวิธีการเขียนอ้างอิงบรรณานุกรมจากสารนิเทศประเภทต่างๆ มีดังนี้

การใช้ชื่อย่อ

- * กรณีไม่ปรากฏปีที่พิมพ์ ให้ใส่ (ม.ป.ป.) หรือ (nn.dd.)
 - ** กรณีไม่ปรากฏเมืองหรือสำนักพิมพ์ ให้ใส่ (ม.ป.ท.) หรือ (nn.pp.)
 - *** กรณีพิมพ์ครั้งที่ 1 ไม่ต้องระบุครั้งที่พิมพ์
- หมายเหตุ: เครื่องหมาย / หมายถึง การเว้นวรรค 1 ระยะ

1. รูปแบบการเขียนอ้างอิงในเนื้อหา (In-Text Citation)

1.1 การอ้างอิงข้อมูล (แบบมีชื่อผู้เขียน)

ผู้แต่ง 1 คน

ไทย	(ชื่อ/สกุล,/ปี)
อังกฤษ	(สกุล,/ปี)

ผู้แต่ง 2 คน

ไทย	(ชื่อ/สกุล/และ/ชื่อ/สกุล,/ปี)
อังกฤษ	(สกุล/&/สกุล,/ปี)

ผู้แต่ง 3 คนขึ้นไป

ไทย	(ชื่อ/สกุล/และคณะ,/ปี)
อังกฤษ	(สกุล/et al., ปี)

* กรณีที่มีผู้เขียนตั้งแต่ 3 คน ขึ้นไป ให้ใส่เฉพาะสกุลของผู้แต่งคนแรก แล้วตามด้วย et al. ตั้งแต่ครั้งแรก

1.2 การอ้างอิงข้อมูล (แบบไม่มีชื่อผู้เขียน)

สารสนเทศที่เป็นส่วนหนึ่งของงานอื่น (บทในหนังสือ/บทความในวารสาร/สารานุกรม)

ไทย “ชื่อเรื่อง”/(ปีที่เผยแพร่)

อังกฤษ “ชื่อเรื่อง”/(ปีที่เผยแพร่)

* ถ้าชื่อเรื่องมีความยาวมากเกินไป ให้ใส่เฉพาะคำแรกๆ ของชื่อเรื่องเท่านั้น

สารสนเทศที่ไม่เป็นส่วนหนึ่งของงานอื่น (หนังสือ/รายงาน/เว็บไซต์)

ไทย ชื่อเรื่อง/(ปีที่เผยแพร่)

อังกฤษ ชื่อเรื่อง/(ปีที่เผยแพร่)

2. รูปแบบการเขียนรายการอ้างอิง (References)

2.1 หนังสือในรูปแบบเล่ม/อิเล็กทรอนิกส์ที่ไม่มีเลข DOI

ผู้แต่ง 1 คน

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)./สำนักพิมพ์.

Eng สกล./อักษรย่อชื่อ./ (ปีพิมพ์) ./ ชื่อเรื่อง / (พิมพ์ครั้งที่) ./ สำนักพิมพ์.

ผู้แต่ง 2 คน

ไทย ชื่อ/สกุล/และ/ชื่อ/สกุล/(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./&/สกุล,/ชื่อ/(ปีพิมพ์)/.ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/.สำนักพิมพ์./

ผู้แต่ง 3 - 20 คน ให้ใส่ชื่อทุกคน

ชื่อ1/สกุล1,ชื่อ2/สกุล2,ชื่อ3/สกุล3,ชื่อ4/สกุล4,ชื่อ5/สกุล5,ชื่อ6/สกุล6,
และชื่อ7/สกุล7.(ปีพิมพ์).ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่).สำนักพิมพ์.

อังกฤษ สกกุล1,/อักษรย่อชื่อ1./,สกกุล2,/อักษรย่อชื่อ2./,สกกุล3,/อักษรย่อชื่อ3./,สกกุล4,
 //////////อักษรย่อชื่อ4./,สกกุล5,/อักษรย่อชื่อ5./,สกกุล6,/อักษรย่อชื่อ6./,&/สกกุล7,
 //////////อักษรย่อชื่อ7./ (ปีพิมพ์) /ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่) /สำนักพิมพ์.

2.2 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ที่ไม่มีเลข DOI)

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์./URL

Eng สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์./URL

2.3 หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ที่มีเลข DOI)

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์./https://doi.org/
////////เลข DOI

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่อง/(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์./
////////https://doi.org/เลข DOI

* กรณีหนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีการเผยแพร่ทั้งแบบรูปเล่มและแบบดิจิทัล
ให้ระบุชื่อสำนักพิมพ์ตามแบบรูปเล่ม

2.4 หนังสือแปล

ไทย สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่องภาษาต้นฉบับ/[ชื่อหนังสือภาษาไทย]/
////////(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)/ชื่อเรื่องภาษาต้นฉบับ/[ชื่อหนังสือภาษาอังกฤษ]/
////////(พิมพ์ครั้งที่)/สำนักพิมพ์.

2.5 หนังสือพิมพ์/หนังสือพิมพ์ออนไลน์

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปี,/วัน/เดือน)/ชื่อคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้า./URL (ถ้ามี)

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปี,/เดือน/วัน)/ชื่อคอลัมน์./ชื่อหนังสือพิมพ์./เลขหน้า./
////////URL (ถ้ามี)

2.6 เว็บไซต์

ไทย ชื่อ/สกุลผู้เขียน./(ปี,/วัน/เดือนที่เผยแพร่)/ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./URL

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อผู้เขียน./(ปี,/เดือน/วันที่เผยแพร่)/ชื่อบทความ./ชื่อเว็บไซต์./
////////URL

* กรณีที่ไม่มีวันที่เผยแพร่ปรากฏ ให้ใส่ (ม.ป.ป.) หรือ (n.d.)

* กรณีที่มีปรากฏเฉพาะ พ.ศ. หรือ ค.ศ. ให้ใส่แค่ (ปี) เท่านั้น

* กรณีชื่อผู้เขียนและชื่อเว็บไซต์เป็นชื่อเดียวกัน ให้ตัดชื่อเว็บไซต์ออก

2.7 บทความหรือบทในหนังสือ (Book chapter)

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทหรือชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.),
////////ชื่อหนังสือ/(น./xx-xxx)./สำนักพิมพ์.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทหรือชื่อบทความ./In/ชื่อบรรณาธิการ/
////////(Ed. หรือ Eds.),/ชื่อหนังสือ/(pp./เลขหน้า)./สำนักพิมพ์.

2.8 บทความในวารสาร (แบบรูปเล่ม)

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),
////////เลขหน้า.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/
////////เลขหน้า.

2.9 บทความในวารสารออนไลน์ (ที่ไม่มีเลข DOI)

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),
////////เลขหน้า./https://www.xxxxxxxx

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/
////////เลขหน้า./https://www.xxxxxxxx

2.10 บทความในวารสารออนไลน์ (ที่มีเลข DOI)

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/
////////เลขหน้า./https://doi.org/เลข DOI

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีพิมพ์)./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร,/เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/
////////เลขหน้า./https://doi.org/เลข DOI

* กรณีที่เลข DOI แบบที่ใช้เดิมยาวและซับซ้อน

ผู้เขียนสามารถเลือกใช้ DOI แบบสั้นหรือแบบยาวก็ได้

2.11 รายงานที่จัดทำโดยหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรอื่น

ไทย ชื่อหน่วยงาน/(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL(ถ้ามี)

อังกฤษ ชื่อหน่วยงาน/(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL(ถ้ามี)

2.12 รายงานที่จัดทำโดยผู้เขียนรายบุคคลสังกัดหน่วยงานรัฐหรือองค์กรอื่น

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL(ถ้ามี)

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปีที่เผยแพร่)/ชื่อเรื่อง./สำนักพิมพ์./URL(ถ้ามี)

2.13 รายงานการประชุมเชิงวิชาการที่มี proceeding (ในรูปแบบรูปเล่มหนังสือ)

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี)/ชื่อบทความ./ใน/ชื่อบรรณาธิการ/(บ.ก.)/ชื่อหัวข้อการประชุม./
////////ชื่อการประชุม/(น./เลขหน้า)/ฐานข้อมูล.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปี)/ชื่อเรื่อง./In/ชื่อบรรณาธิการ/(Ed. หรือ Eds.)/
////////ชื่อหัวข้อการประชุม./ชื่อการประชุม/(pp./เลขหน้า)/database.

* กรณีมีเลข DOI หรือ URL ให้เติมต่อท้ายจากฐานข้อมูล

ตัวอย่าง ชื่อฐานข้อมูล./https://doi.org/xxxx

2.14 รายงานการประชุมเชิงวิชาการที่มี proceeding (ในรูปแบบวารสาร)

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี)/ชื่อเรื่อง:/ชื่อเรื่องย่อย./ชื่อวารสาร./เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/
////////เลขหน้า./URL

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปี)/ชื่อเรื่อง:/ชื่อเรื่องย่อย./ชื่อวารสาร./
////////เลขของปีที่(เลขของฉบับที่),/เลขหน้า./URL

* กรณีมีเลข DOI หรือ URL ให้เติมต่อท้ายจากฐานข้อมูล

ตัวอย่าง ชื่อฐานข้อมูล./https://doi.org/xxxx

2.15 เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์ (เอกสารประกอบการเรียน)

ไทย ชื่อ/สกุล/(ปี)/ชื่อเอกสาร/[เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์]/คณะ,/มหาวิทยาลัย.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ/(ปี)/ชื่อเอกสาร/[Unpublished manuscript]/คณะ,
////////มหาวิทยาลัย.

2.16 วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตที่ไม่ได้ตีพิมพ์

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต
/////ไม่ได้ตีพิมพ์ หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]/
/////ชื่อมหาวิทยาลัย.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[Unpublished doctoral
/////dissertation หรือ Unpublished master's thesis]./ชื่อมหาวิทยาลัย.

2.17 วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตจากเว็บไซต์ (ไม่อยู่ในฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์)

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ
/////วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,/ชื่อมหาวิทยาลัย]./ชื่อเว็บไซต์./URL

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/[Doctoral dissertation หรือ
/////Master's thesis,/ชื่อมหาวิทยาลัย]./ชื่อเว็บไซต์./URL

2.18 วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิตและวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตจากเว็บไซต์ (จากฐานข้อมูลเชิงพาณิชย์)

ไทย ชื่อ/สกุล./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/(หมายเลข UMI หรือ เลขลำดับอื่นๆ)/
/////วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต หรือ วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต,/
/////ชื่อมหาวิทยาลัย]./ชื่อฐานข้อมูล.

อังกฤษ สกุล,/อักษรย่อชื่อ./(ปีที่เผยแพร่)./ชื่อวิทยานิพนธ์/(หมายเลข UMI หรือ เลขลำดับ
/////อื่นๆ)/[Doctoral dissertation หรือ Master's thesis, /ชื่อมหาวิทยาลัย]./
/////ชื่อฐานข้อมูล.

2.19 ราชกิจจานุเบกษา

ไทย ชื่อกฎหมาย./(ปี,/วัน/เดือน)./ราชกิจจานุเบกษา./เล่ม/เลขเล่ม/ตอนที่/เลขตอน./
/////หน้า/เลขหน้า.

3. วิธีการจัดเรียงรายการอ้างอิง

การเรียงตามลำดับอักษร

* ภาษาไทย

ใช้หลักการเดียวกับการเรียงคำในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยเรียงตามรูปพยัญชนะ ก - ฮ ส่วนคำที่ขึ้นต้นด้วยพยัญชนะเดียวกันให้เรียงตามรูปสระ ดังนี้

อะ อัว อัวะ อา อี อี้ อื อู่ เอะ เอ เอา เอ็น เอีย เอียะ เอื้อ เอื้อะ แอ แอะ
โอ โอะ ไอ ไอ่

* ภาษาอังกฤษ

ใช้หลักการเดียวกับการเรียงคำใน Dictionary โดยเรียง A-Z

การเรียงลำดับงานหลายงานที่มีชื่อผู้แต่งคนแรกเป็นชื่อคนเดียวกัน

* ถ้าชื่อผู้แต่งทุกคนเหมือนกัน ให้จัดเรียงตาม ปีที่พิมพ์

* ถ้าชื่อผู้แต่งที่แตกต่างกัน ให้จัดเรียงตาม งานที่มีชื่อผู้แต่งคนเดียวก่อน
งานที่มีชื่อผู้แต่งอื่นร่วม

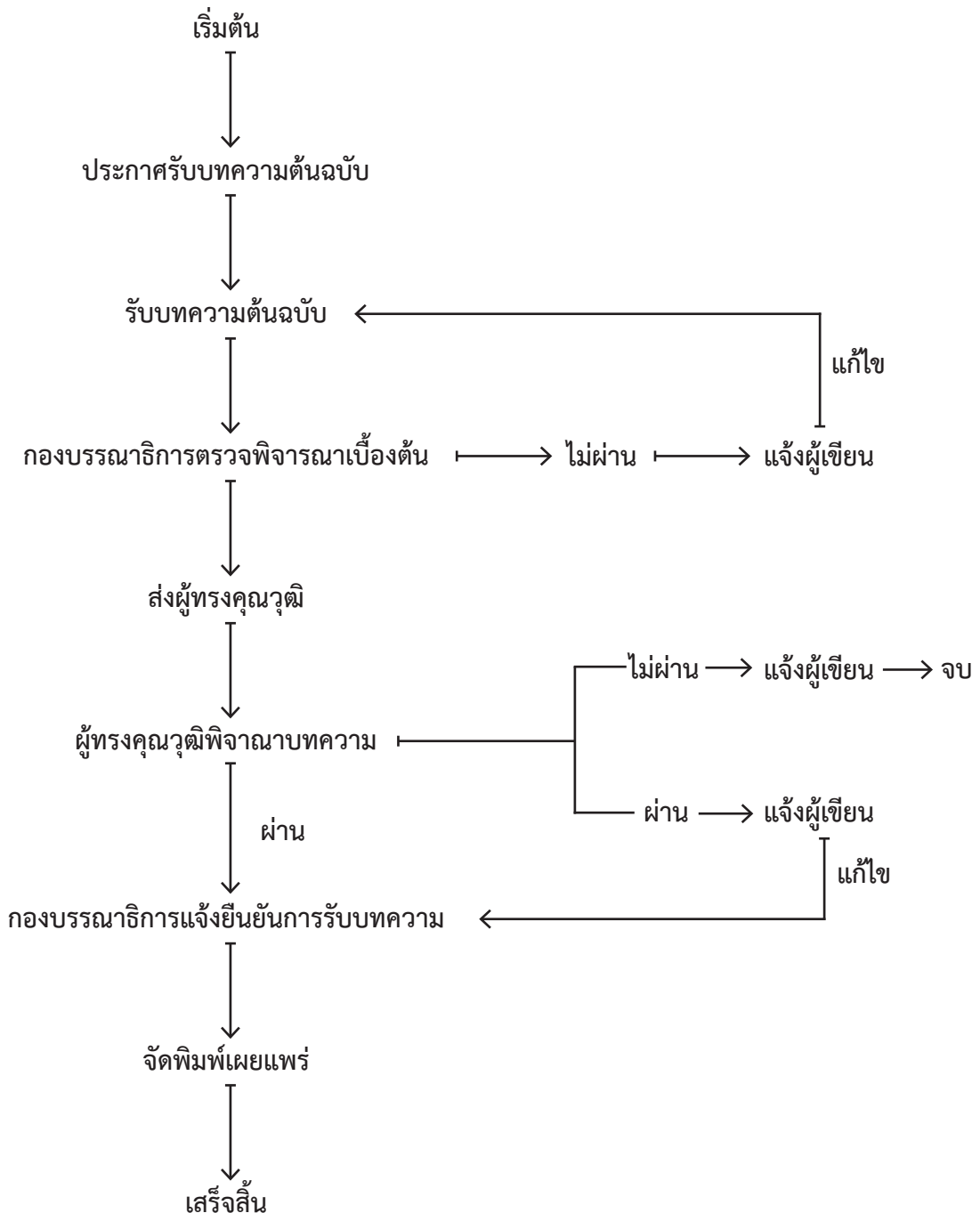
* ถ้าชื่อผู้แต่งคนแรกเป็นคนเดียวกันและชื่อผู้แต่งคนที่สอง หรือคนที่สามต่างกัน

ให้จัดเรียงตาม ลำดับอักษรตัวแรกของชื่อสกุลของผู้แต่งคนที่สองและคนที่สามตามลำดับ

* ถ้าชื่อผู้แต่งคนแรกมีชื่อสกุลเหมือนกัน ให้จัดเรียงตาม ลำดับอักษรย่อชื่อต้นและชื่อกลาง
ของชื่อผู้แต่งคนแรก

ขั้นตอนการจัดทำวารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม

----- Saengtham College Journal

ใบสมัครสมาชิก
วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม

สมาชิกในนาม.....
ที่อยู่ (สำหรับจัดส่งวารสารวิชาการ) เลขที่.....ถนน.....
แขวง/ตำบล.....เขต/อำเภอ.....
จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....
โทรศัพท์.....โทรสาร.....

มีความประสงค์สมัครเป็นสมาชิก

- ☐ วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม 1 ปี (2 ฉบับ) อัตราค่าสมาชิก 200 บาท
☐ วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม 2 ปี (4 ฉบับ) อัตราค่าสมาชิก 400 บาท
☐ วารสารวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม 3 ปี (6 ฉบับ) อัตราค่าสมาชิก 500 บาท

ชำระเงินโดยวิธี

- ☐ โอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ธนาคารกรุงไทย สาขาสามพราน
ชื่อบัญชี “วารสารวิชาการวิทยาลัยแสงธรรม”
เลขที่บัญชี 734-0-27562-2
(พร้อมส่งเอกสารการโอนมาที่ E-mail: rcrs.saengtham2016@gmail.com)

ที่อยู่ที่ต้องการให้ออกใบเสร็จรับเงิน

- ☐ ตามที่อยู่จัดส่ง
☐ ที่อยู่ใหม่ในนาม.....
เลขที่.....ถนน.....แขวง/ตำบล.....
เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....

.....(ลงนามผู้สมัคร)
วันที่.....